

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ

ISSN-1857-9779

БИЛТЕН
НА
УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ

Број 1267

Скопје, 1 септември 2022 година

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
Бул. „Гоце Делчев“ бр. 9, 1000 Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

Уредник на издавачката дејност на УКИМ:
проф. д-р Никола ЈАНКУЛОВСКИ, ректор

Уредник на Билтенот:
Илија Боѓоевски

Лектор:
Весна Илиевска-Цвеиановска

Техничко уредување:
Зоран Кордоски

Бр. _____
5.8.2013
Скопје

Предмет: Материјали за Билтенот за објавување на интернет страницата на УКИМ

Согласно член 132, став 5 од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ“ бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011 и 123/2012), на интернет страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, од бројот 1059 од 15 август 2013 година, ќе се објавуваат:

- рефератите за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања;
- рецензиите за подобност на темата и оспособеноста на кандидатот за вршење научна работа;
- прегледите на одобрените докторски дисертации, прифатените магистерски и специјалистички теми;
- рецензиите на учебници и учебни помагала, како и
- рефератите за доделување на звањето почесен професор и титулата почесен доктор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

По објавување на материјалите на интернет страницата, факултетите и институтите за своите потреби, истите треба да ги отпечатаат во материјална форма за да можат да ги достават на членовите на наставно-научниот, односно научниот совет. Поради тоа, потребно е сите материјали што се предвидени за објавување во Билтенот на Универзитетот, благовремено да ги доставувате во електронска форма. Поради усогласеност и униформност на текстовите потребно е материјалите за објавување да се доставуваат како Microsoft Word 2003 документи во кои исклучиво ќе се користи системскиот фонт Georgia. Овој фонт содржи богато множество на кирилични (македонски, српски, руски), латинични (со различни видови на надредени знаци), грчки и други знаци. Варијанта на овој фонт со коригирани знаци во италиќ формата за македонските букви ‘д’, ‘п’, ‘т’, ‘г’ може да се најде интернет страницата на УКИМ, во делот **Документи -> Билтен на Универзитетот**. Исто така, таму може да се најде софтверско решение со кое може да се испрограмира тастатурата на персонален сметач при притискање на копчето “” и копчињата ‘е’ и ‘и’ во македонска поддршка да се добијат знаците ‘è’, и ‘ì’ соодветно.

Поради запазување на роковите за објавување на материјалите во Билтенот, но и на интернет страницата, ве молиме, рефератите, откако ќе бидат лекторирани, да ги доставите во оригинална верзија (лекторирана со потписите), а електронската верзија со внесените корекции да ја доставите на е-адресата: bilten@ukim.edu.mk.

Неблаговремено доставените материјали и оние кои нема да бидат напишани согласно упатството нема да бидат објавени во тој број, туку ќе бидат поместени за објавување во наредниот број од Билтенот, односно откако ќе биде добиена бараната верзија.

Ви благодариме за соработката.

Со почит,

УКИМ - Ректорат

Изготвил:Т.Б.

Одобрил:К.М.

СОДРЖИНА НА БИЛТЕН БРОЈ 1267 ОД 1 СЕПТЕМВРИ 2022 ГОДИНА

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Вклученоста на одборите во стратегиското одлучување од м-р Тихона Божиновска**, пријавена на Економскиот факултет – Скопје.....7-19
2. **Исправка** на грешка во Рецензијата за оцена на докторската дисертација изработена од **м-р Кајдафе Адеми**, објавена во Билтен бр. 1262 од 1.6.2022 година на страница 11.....20

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Проценка на ризикот од вертебрални фрактури и зачестеноста на нивната појава кај постменопаузни пациентки со ревматоиден артритис** од д-р Маја Бојациоска, пријавена на Медицинскиот факултет – Скопје.....21-29
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Срцеви и липидни маркери како предиктори за коронарната артериска болест кај дијабетес мелитус тип 2-пациенти со и без дијабетична нефропатија** од д-р Вера Пеншовска Николова, пријавена на Медицинскиот факултет – Скопје.....30-42

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден наставник од областа топологија, применета математика и математичко моделирање на Институтот за математика при Природно-математичкиот факултет – Скопје (**вонр. проф. д-р Мартин Шоптрајанов**).....43-55
2. Реферат за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од наставно-научната област регионална географија (регионална географија, географски регии во светот), на Институтот за Географија при Природно-математичкиот факултет – Скопје (**д-р Владимир Злате Златаноски**).....56-71
3. Рецензија на ракописот **Основи на географијата** од авторката **проф. д-р Олгица Димитровска**.....72-76
4. Дополнување на Рефератот за избор на еден асистент од наставно-научните области: методика (во наставата по биологија) и друго – микологија, на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет – Скопје, објавен во билтенот бр. 1266 од 15.8.2022 година на страница 244 (**м-р Славица Тофиловска Камишевска**).....77

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област дентална патологија на Катедрата за болести на забите и ендодонтот на Стоматолошкиот факултет – Скопје (**вонр. проф. д-р Илијана Муратовска**).....78-95
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Евалуација на фибробласти, асоцирани со карцином (CAFs) и тумор-асоцирани макрофаги (TAMs) кај орален планоцелуларен карцином (OSCC): Имунохистохемиска студија** од д-р Санела Идоска, пријавена на Стоматолошкиот факултет – Скопје.....96-101

ФАКУЛТЕТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ

1. Реферат за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања од подрачјето на драмските уметности, област: театрологија – сценски говор и техники на гласот на турски јазик на Факултетот за драмски уметности – Скопје (**м-р Атила Клинче**).....102-113
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) театрологија – сценски говор со техники на гласот на Факултетот за драмски уметности – Скопје (**м-р Бесфорт Идризи**).....114-123

3. Реферат за избор на уметнички соработник – апликативен продуцент на Факултетот за драмски уметности – Скопје (**Емилија Чочкова**).....124-126
- ФАКУЛТЕТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ**
1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови (**Игор Андреевски, Етрита Хасани, Тамара Коминовска, Тамара Глигоровска, Ѓорѓи Димитров, Јулијан Мицевски**).....127
- ФАРМАЦЕВТСКИ ФАКУЛТЕТ**
1. Реферат за избор на соработници во соработничко звање - асистент за областите фармацевтска ботаника (30606) и фармакогнозија (30607) на Фармацевтскиот факултет – Скопје (**м-р фарм. Вероника Стоилковска Ѓоргиевска, м-р фарм. Ана Трајковска**).....128-136
 2. Реферат за избор на еден соработник во соработничко звање - асистент по група предмети во областа применета хемија и фармацевтски инструментални анализи (30616/1) на Фармацевтскиот факултет – Скопје (**м-р фарм. Олга Гигопулу**).....137-140
 3. Реферат за избор на еден соработник во соработничко звање - асистент по група предмети во областа храна и исхрана и фармацевтска токсикологија на Фармацевтскиот факултет – Скопје (**ас. м-р Зоран Живиќ**).....141-147
 4. Реферат за избор на еден соработник во соработничко звање – асистент за областите фармацевтска технологија со индустриска фармација и микро/нанотехнологија (30616/04) и биофармација (30604) на Фармацевтскиот факултет – Скопје (**м-р фарм, Љубица Михаилова**).....148-155
 5. Реферат за избор на еден соработник во соработничко звање – асистент по група предмети во областа применета биохемија (30616/5) на Фармацевтскиот факултет – Скопје (**м-р фарм, Кристина Шутевска**).....156-160
 6. Реферат за избор на еден соработник во соработничко звање – асистент по фармакогенетика и имунохемија на Фармацевтскиот факултет – Скопје (**м-р фарм, Елизабета Крстевска Божиновиќ**).....161-164
 7. Реферат за избор на еден соработник во соработничко звање – асистент по група предмети во областа фармацевтска хемија и имунохемија на Фармацевтскиот факултет – Скопје (**м-р фарм, Евгенија Михајловска**).....165-169
 8. Реферат за избор на еден соработник во соработничко звање – асистент за областите фармацевтска технологија со индустриска фармација и микро/нанотехнологија (30616/04) и биотехнологија (30608) на Фармацевтскиот факултет – Скопје (**м-р фарм, Душко Шалабалија**).....170-178
 9. Рецензија на ракописот **Токсиколошки форензични анализи** од авторите: проф. д-р Тања Петреска Ивановска, проф. д-р Лидија Петрушевска Този, ас. м-р Зоран Живиќ, проф. д-р Татјана Кадифкова Пановска.....179-186
 10. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Развој и оптимизација на перорална дозирана форма со модифицирано ослободување преку примена на принципот *квалиџеи сиоред дизајн*** од м-р Оја Мемед, пријавена на Фармацевтскиот факултет – Скопје.....187-197
- ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“**
1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области (64000) македонистика (современ македонски јазик и граматика на македонскиот јазик) и (64028) методика на јазик на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје (д-р Гордана Алексова).....198-217

2. Реферат за избор во звањето вонреден професор во наставно-научната област: историја на книжевноста на романските народи (61211) (италијанска книжевност) на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје (д-р **Ирина Талевска**).....218-227
ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА
1. Реферат за избор на доцент од наставно-научната област право на ЕУ / човекови права и слободи на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања – Скопје (д-р **Милка Димитровска**).....228-244
2. Реферат за избор на асистент во наставно-научните области бизнис-менаџмент, управување со човечки ресурси и наука за организација на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања – Скопје (м-р **Блаже Јосифовски**).....245-251
ИНСТИТУТ ЗА СТОЧАРСТВО
1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски трудови (Ана Палашевска, Данаил Шутевски).....252
ЈНУ ИНСТИТУТ ЗА ФОЛКЛОР „МАРКО ЦЕПЕНКОВ“
1. Реферат за избор во научно звање за работното место: истражувач на народната архитектура во ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје (д-р **Емилија Апостолова Чаловска**).....253-264
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Музичкиот инструмент канон како дел од градската музичка традиција во Македонија** од м-р **Тимко Чичаковски**, пријавена на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје.....265-276

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ВКЛУЧЕНОСТА НА ОДБОРИТЕ ВО СТРАТЕГИСКОТО ОДЛУЧУВАЊЕ“ ОД М-Р ТИХОНА БОЖИНОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 110 од Законот за високото образование (Сл. весник на Република Северна Македонија бр. 82/18 и бр. 178/21) и член 63 од Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус студии на УКИМ (Универзитетски гласник бр. 530/20), а согласно со предлогот на Советот на студиската програма Организациони науки и управување (менаџмент), Наставно-научниот совет на седницата одржана на 17.6.2022., со Одлука број 02-1121/3 од 17.6.2022 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Тихона Божиновска со наслов: *Вклученоста на одборите во стрателгиското одлучување*, во состав: проф. д-р Љубомир Дракулевски (претседател), проф. д-р Кирил Постолов (ментор), проф. д-р Стојан Дебарлиев (член), проф. д-р Љупчо Ефтимов (член) и проф. д-р Александра Јанеска-Илиев (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Тихона Божиновска, со наслов „Вклученоста на одборите во стрателгиското одлучување“, содржи 281 страница компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1.5 проред и големина на букви 12, со 5 фусноти и 257 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во пет (5) глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се актуелноста на проблематиката, предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Покрај тоа, во воведниот дел презентирана е и нацрт-содржината на докторската дисертација. Предмет на истражување на докторската дисертација е вклученоста на одборите во стрателгиското одлучување во организацијата од теоретски и практичен аспект. Исполнувањето на вака утврдениот истражувачки предмет ќе се оствари со должно ползување на примарната цел дефинирана како идентификување на предизвиците со кои се соочуваат и механизмите со кои располагаат одборите при вклучување во процесите на стрателгиското одлучување во организацијата, како и нивното влијание врз нив. За остварување на примарната цел на докторската дисертација, развиена е структура на цели кои претставуваат водич низ процесот на истражување, а кои вклучуваат: анализа на релевантната литература која се однесува на теориите за корпоративното управување и стрателгиски менаџмент, како и на останатите истражувачки напори во делот на дефинирање на природата и карактерот на вклученоста на одборите во стрателгиското одлучување; систематизација на факторите кои влијаат на вклученоста на одборите во стрателгиското одлучување; разбирање на потенцијалните исходи од повисокиот степен на ангажираност/партиципација на одборите во стрателгиското одлучување; истражување како членовите на одборите во Република Северна Македонија ја разбираат вклученоста на одборите во стрателгиското одлучување и кои се факторите кои ја детерминираат.

Кандидатката укажува дека при истражување на теоријата и практиката во однос на темата предвидена е употреба на повеќе методи. Дескриптивниот метод застапен е во опишувањето и објаснувањето на истражувањето. Методот на анализа е застапен во целиот труд за идентификување на елементите на појавите и процесите и нивната поврзаност. Методот на синтеза се користи во одделни делови и овозможува да се направи систематизација/групирање на карактеристиките на појавите и подготовка на одговор на прашањата кои произлегуваат од предметот на истражување. Дедуктивниот метод се применува за развивање на претпоставки од теоријата, а компаративниот, квантитативниот и статистичкиот метод застапени се во одделни делови со цел согледување на минатите и актуелните состојби, за донесување заклучоци од

направените компарации или наведените податоци. Во однос на методолошкиот пристап за определување на акционерските друштва кои се вклучени во емпириското истражување, значајно е да се истакне дека се применуваат критериуми и методи кои се *логички, научно поддржани и специфични за условите на стопанисување во Република Северна Македонија*.

Првата глава од докторската дисертација е насловена *Карактерот на вклученоста на одборите во стратешкото одлучување*. Во неа се анализира вклученоста на одборите во стратешкото одлучување од аспект на теориите за корпоративно управување и стратешкиот менаџмент, а потоа се идентификуваат и фазите во развојот на литературата за истражуваната проблематика. Понатаму, во овој дел се разгледува и се дефинира опфатот на вклученоста на одборите во стратешкото одлучување во двата различни система на корпоративното управување кои се применуваат (едностепениот и двостепениот). Во продолжение, дефинирањето на вклученоста на одборите во стратешкото одлучување и нивоата на вклученост на одборите во стратешкото одлучување се разгледуваат во посебни точки во оваа глава. Дополнително, во овој дел од трудот се анализираат и потенцијалните ограничувања на вклученоста на одборите во стратешкото одлучување.

Втората глава со наслов *Фактори кои влијаат врз вклученоста на одборите во стратешкото одлучување* опфаќа систематизација на варијаблите опишани во литературата кои го детерминираат степенот на партиципација на одборите во стратешкото одлучување. При тоа, најпрвин се разгледува влијанието на организациското окружување, потоа на карактеристиките на организацијата, како и на карактеристиките на самите одбори. Дополнително, се согледува и како карактеристиките на одлуките кои треба да се донесат влијаат врз степенот на вклученоста на одборите. Финално, истражувачкото внимание на крајот на оваа глава е посветено на чекорите за унапредување на вклученоста на одборите во стратешкото одлучување.

Третата глава на дисертацијата е со наслов: *Ефектите од вклученоста на одборите во стратешкото одлучување*. Во овој дел, кандидатката м-р Тихона Божиновска темелно ја анализира улогата на одборот во креирањето и менаџирањето со стратешката промена. При тоа, врз основа на анализа на литературата, кандидатката ги синтетизира следните согледувања во однос на влијанието на вклученоста на одборите во стратешкото одлучување врз управувањето со организациските промени: *прво*, вклученоста на одборот во стратешкото одлучување може да води кон иницирање на стратешки промени во услови кога директорите располагаат со соодветно ниво на експертиза и менаџерски човечки капитал; и *второ*, одборите иницираат процеси на стратешки промени вообичаено со носење на две суштински одлуки: одлука за промена на стратешката насока на организацијата и одлука за промена на главниот извршен директор (генерален директор).

Истражувачки мошне прецизно, преку анализата на расположливата литература, кандидатката согледува дека влијанието на вклученоста на одборите во стратешкото одлучување врз иновациските процеси во организацијата зависи од неколку фактори: *прво*, од подготвеноста на директорите активно да се вклучат во формулирањето на развојните стратешки одлуки; *второ*, од интересот на директорите за активната партиципација во прашањата поврзани со растот и развојот на организацијата во целина; и *трето*, од подготвеноста на директорите за споделување на своето знаење, како експлицитното, така и имплицитното, со членовите на организацијата кои работат на иновациските активности.

Покрај тоа, во оваа глава кандидатката ја истражува и литературата за поврзаноста меѓу вклученоста на одборите во стратешкото одлучување и финансиските перформанси. Понатаму, се елаборира и влијанието на вклученоста на одборите во стратешкото одлучување врз корпоративната репутација. Ефектите на вклученоста на одборите во стратешкото одлучување врз корпоративната општествена одговорност се разгледуваат на крајот од оваа глава.

Во четвртата глава од докторската дисертација насловена *Модели на вклученоста на одборите во процесот на стратешкото одлучување*, кандидатката ги систематизира идентификуваните моделите за вклученоста на одборите во стратешкото одлучување кои се користени во претходните истражувања во три групи и ги презентира нивните основни карактеристики.

Кандидатката забележува дека во основните модели, предикторите на вклученоста на одборите во стратешкото одлучување се однесуваат на формалните карактеристики на одборите

(големина, состав, независност) и на карактеристиките на организацијата, а најчесто како аутпут на процесот се варијабли со кои се мерат организациските перформанси.

Понатаму, во рамките на овој дел јасно се дефинираат и елементите на бихевиористичките модели. Кандидатката забележува дека бихевиористичките модели укажуваат дека предикторите, или факторите кои ја детерминираат вклученоста на одборите во стратешкото одлучување, покрај демографските карактеристики на одборот и карактеристиките на организацијата, ги опфаќаат и процесите и релациите во рамките на одборот, како и знаењето и експертизата на поединците, односно на членовите на одборот. Исходите во овие модели се анализираат како на ниво на одбор, така и на организациско ниво. Во основа, бихевиористичките модели се обидуваат да ја разберат динамиката во рамките на одборите и да го разберат нивното однесување како тим составен од лидери. Последната група на модели, интегративните модели, се карактеризираат со тоа што при детерминирање на предикторите ги интегрираат факторите опфатени и во основните и во бихевиористичките модели. Покрај тоа, и во делот на исходите од вклученоста на одборите во стратешкото одлучување, тие се систематизираат во две групи: исходи поврзани со одлуките, но и на исходи поврзани со организациските перформанси.

Во однос на интегративните модели, во докторската дисертација се истакнува дека тие ја дефинираат вклученоста на одборите во стратешкото одлучување како ангажираност во работата (board job involvement) и дека моделот на Ghaya (2011) е еден од најдобрите репрезенти на оваа група. Предикторите на вклученоста на одборите во стратешкото одлучување во моделот на Ghaya (2011) опфаќаат низа фактори кои се однесуваат на карактеристиките на екстерното и интерното окружување. Исходите, пак, во рамките на интегративните модели се однесуваат како на организациските перформанси, така и на карактеристиките на стратешките одлуки кои се носат. Кандидатката во оваа група го вклучува и моделот на Drew и Kaye (2007), кој значително се разликува од претходниот во однос на елементите што ги опфаќа. Елементите на моделот на Drew и Kaye (2007) за вклученоста на одборите во стратешкото одлучување се: јасна идентификација на одговорностите на одборот во процесот на стратешкото одлучување; согледување на важноста на агендата и најзначајните аспекти на нејзиното дизајнирање за вклучување на одборите во стратешкото одлучување; и употреба на систем за управување со вклученоста на одборите во стратешкото одлучување (Strategic Scorecard). Кандидатката забележува дека Drew и Kaye (2007) развиваат модел кој е поблизок до потребите на практичарите и укажуваат дека алатката за управување со вклученоста на одборите во стратешкото одлучување може да најде примена во секаков тип на организации.

Петтата глава од докторската дисертација со наслов: *Фактори кои влијаат врз вклученоста на одборите во стратешкото одлучување во акционерските друштва во Република Северна Македонија* е насочена кон истражување на развојот на корпоративното управување во Република Северна Македонија. Понатаму, се опишува методологијата на емпириското истражување и се врши анализа на резултатите. Истражувањето спроведено во петтата глава од докторската дисертација имаше за цел да даде одговор на прашањето како членовите на одборот партиципираат во стратешкото одлучување и кои фактори поврзани со карактеристиките на одборот и карактеристиките на директорите влијаат врз начинот на вклученоста на членовите на одборот во стратешкото одлучување. Опишувањето на начинот на вклученоста на одборите во стратешкото одлучување и факторите кои влијаат врз степенот на вклученост е прашање кое се истражува со примена на квалитативните методи, односно со примена на студии на случаи. Дизајнирањето на истражувањето се одвивало во неколку фази: првата фаза е фаза на подготовка, втората фаза е фазата на прибирање на податоците, а третата фаза се однесува на анализа на прибраните податоци. Прибраните податоци се анализираат од страна на кандидатката на групно ниво, при што опфатените друштва се систематизирани во две групи: првата група ги вклучува друштвата со едностепен систем на управување (5 друштва), додека, пак, втората група ги опфаќа друштвата со двостепен систем на управување (7 друштва). Целта на истражувањето е да се разбере како директорите се вклучуваат во стратешкото одлучување и кои фактори влијаат врз нивната активна партиципација во овие процеси. Врз основа на анализираниите студии на случаи, кандидатката м-р Тихона Божиновска согледува дека постојат разлики во начинот на кој членовите на органите на управување ја разбираат вклученоста на одборите во стратешкото одлучување. Согласно со презентираниите податоци, се заклучува дека членовите на одборот на директори ја разбираат вклученоста на одборите во стратешкото

одлучување како размена на информации во однос на клучните стратегиски прашања коешто се остварува преку личен ангажман на директорите за партиципација во дискусиите на одборот. За разлика од нив, членовите на управниот одбор ја разбираат вклученоста во стратегиското одлучување како ангажман во процесните аспекти на стратегиско одлучување, односно членовите на управниот одбор придонесуваат преку резонирање и размислување на поинаков начин со користење на своето знаење (имплицитно знаење) и искуство. Тие го предизвикуваат вообичаениот начин на размислување и пренесуваат дел од своето знаење и искуство во организацијата. Од друга страна, пак, членовите на надзорниот одбор се ангажирани во политичките аспекти на процесот на стратегиско одлучување. Политичките аспекти подразбираат дека тие го остваруваат нивниот придонес преку воспоставување на соодветни контакти и прибирање релевантни информации, како и лобирање во ситуации во кои тоа е потребно. Факторите кои влијаат врз вклученоста на одборите во стратегиското одлучување, исто така, се разликуваат во друштвата со едностепен систем на управување од друштвата со двостепен систем на управување. Кандидатката м-р Тихона Божиновска забележува дека факторите кои влијаат врз вклученоста на одборот на директори во стратегиското одлучување ги опфаќаат: улогата на членот на одборот (односно дали директорот е извршен или неизвршен), големината на одборот, големината на организацијата, како и типот на одлуката што треба да се донесе. При тоа, кандидатката констатира дека извршните директори се изјаснуваат дека имаат повисок степен на вклученост во стратегиското одлучување, како и дека тие повисоко ја оценуваат и партиципацијата на останатите членови на одборот при носење одлуки од стратегиско значење. Во однос на големината на одборите, се заклучува дека членовите на одборите се повоздржани во изразувањето на различни погледи за значајните стратегиски прашања. Исто така, авторката укажува дека членовите на одборите на поголемите организации вообичаено придонесуваат во стратегиското одлучување преку прибирање на дополнителни информации покрај извештаите доставени од страна на менаџментот. Дополнителните информации со кои располагаат членовите на одборите може да придонесат за унапредување на квалитетот на одлуките. Типот на одлуките кои ги носат членовите, исто така, влијаат врз степенот и начинот на партиципација на одборите при процесот на одлучување. Авторката констатира дека при носењето на развојните одлуки, кои вообичаено подразбираат и ангажирање на поголеми ресурси, но и влез во деловни потфати за кои организацијата нема претходно искуство, неизвршните директори се трудат да се бидат целосно сигурни дека менаџмент тимот на чело со извршните директори располага со вистинските информации и дека целосно е запознаен со ризиците. Во однос на факторите кои влијаат врз вклученоста на членовите на управните одбори во стратегиското одлучување, кандидатката извлекува неколку заклучоци. Имено, во докторската дисертација се истакнува дека претседателот на управниот одбор, којшто едновременно е и генерален директор често пати размислува и резонира поинаку од колегите и чувствува висок степен на самоверба за да ги изрази своите различни погледи и перспективи. Неговото учество во дискусиите на управниот одбор е круцијално и се чувствува слободно да ги презентира своите предлози, но и да постави критички прашања во однос на информациите добиени од страна на менаџментот. Дополнително, се забележува дека кога членовите на управниот одбор работат подолг временски период заеднички, односно кога имаат мандат над 4 години, некои од директорите се чувствуваат послободно да го изразат своето мислење и во ситуација кога тоа се разликува од мислењето на колегите. Во рамките на докторската дисертација се согледува и дека во организациите кои се поголеми, членовите на управниот одбор имаат поактивна улога во дискусиите и чувствуваат дека можат слободно да го изразат своето мислење во однос на предлозите, односно стратегиските алтернативи и да поставуваат критични прашања за информациите кои ги добиваат. Покрај тоа, се заклучува и дека типот на одлуките што се носат, исто така, влијае врз начинот на кој директорите партиципираат во дискусиите при носење на стратегиските одлуки. Во организациите во кои директорите се ангажирани во носењето на одлуки кои се насочени кон развојот, дискусиите се подолги и подразбираат поставување на поголем број прашања во однос на информациите што се добиваат. Факторите, пак, кои влијаат врз степенот на партиципација на членовите на надзорниот одбор во стратегиското одлучување ги вклучуваат: големината на организацијата, мандатот на членовите

на надзорниот одбор и типот на одлуката. При тоа, се заклучува дека големината на организацијата влијае врз степенот до кој членовите на надзорниот одбор партиципираат во дискусиите со презентирање на различни мислења, како и дека чувствуваат поголема самодоверба во изнесувањето на ставови коишто се поинакви од размислувањата на колегите. Дополнително, членовите на надзорните одбори на поголемите организации партиципираат и преку обезбедување на дополнителни информации, од други извори, надвор од организацијата, како и дека поставуваат критички прашања. Покрај тоа, кандидатката согледува и дека во организациите во коишто членовите на надзорниот одбор имаат воспоставено широка мрежа на контакти надвор од организацијата се чувствуваат поподготвени да го изразат своето мислење во однос на стратегиските одлуки, дури и во услови кога истото се разликува од ставовите на членовите на управниот одбор, односно на менаџментот. Типот на одлуките кои ги носи организацијата, исто така, влијае врз начинот на кој директорите партиципираат во дискусиите. Членовите на надзорните одбори во организациите кои почесто носат развојни одлуки, вообичаено се фокусирани на обезбедување дополнителни информации преку користење на мрежата на контакти, како и поставување на критички прашања во однос на информациите што ги добиваат од членовите на управниот одбор. Во дискусијата на резултатите, која е составен дел од петтата глава на трудот, исто така се истакнува дека управниот одбор има водечка улога во процесот на стратегиско одлучување, додека, пак, членовите на надзорниот одбор повеќе се насочени кон следење и поддршка на менаџментскиот тим. Во основа, резултатите имплицираат дека управниот одбор, или неговиот претседател, има пореактивна улога и чувствува поголема сигурност да резонира поинаку од колегите.

Во заклучните согледувања, кандидатката м-р Тихона Божиновска истакнува дека вклученоста на одборите во стратегиското одлучување претставува мултидисциплинарен концепт. При тоа, се согледува и дека неговото истражување е особено значајно за унапредување на квалитетот на одлучувањето во рамките на организацијата, како и за унапредување на организациските перформанси во целина. Покрај тоа, во рамките на заклучокот кандидатката ги објаснува и клучните аспекти поврзани со објаснување на факторите кои влијаат врз нивото на партиципација на членовите на одборите во стратегиското одлучување, како и исходите, односно очекуваните ефекти од нив. Дополнително, потпирајќи се на истражувањата на литературата, како и на емпириското истражување, кандидатката синтетизира и согледби за вклученоста на одборите во стратегиското одлучување во друштвата во Република Северна Македонија. При тоа, м-р Тихона Божиновска укажува дека постојат разлики во однос на тоа како концептот на вклученост на одборите во стратегиското одлучување се разбира од страна на членовите на одборите на директори, а како од страна на членовите на управните и надзорните одбори. Резултатите од истражувањето имплицираат дека во услови на примена на едностепен систем на управување, концептот на вклученоста на одборот на директори во стратегиското одлучување подразбира размена на знаења и информации во однос на клучните стратегиски прашања, коешто се остварува преку личен ангажман на директорите за партиципација во дискусиите на одборот. Исто така, врз основа на истражувањето на друштвата во нашата земја кои применуваат двостепен систем на управување, кандидатката констатира дека постојат разлики во однос на дефинирањето на вклученоста на управниот одбор во стратегиското одлучување, од една страна, и вклученоста на надзорниот одбор во стратегиското одлучување, од друга страна. Имено, членовите на управниот одбор се ангажирани во задачите поврзани со процесно-ориентираните аспекти на стратегиското одлучување, додека, пак, надзорните одбори чувствуваат потреба за поголема вклученост во неговите политички аспекти. Оттука, се заклучува дека при примена на двостепениот систем на управување постои појасно разделување на улогите и задачите на одборите (надзорниот и управниот одбор) во стратегиското одлучување. Од друга страна, пак, при примена на едностепен систем на управување, одборот на директори е одговорен за извршување на задачите поврзани со двата аспекта на стратегиското одлучување и придонесот на неизвршените и извршените директори одделно е тешко да се идентификува.

Предмет на истражување

Предметот на истражување на докторската дисертација на м-р Тихона Божиновска е вклученоста на одборите во стратегиското одлучување во организациите, како од теоретски и така

и од аспект на практиката. Во рамките на дефинираниот предмет на истражување треба да се даде одговор на неколку прашања: Дали и колку одборите посветуваат внимание на стратегиската улога?; Кои фактори влијаат врз вклученоста на одборите на директори во стратегиското одлучување?; На кој начин може да се унапреди вклученоста на одборите на директори во стратегиското одлучување?; Кои се резултатите од поголемата ангажираност на одборите во процесот на стратегиско одлучување?.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Причините за интензивирањето на истражувачките напори во подрачјето на стратегиското одлучување ги вклучуваат следниве аспекти: 1. влијанието на одлуките на клучните органи во структурата на корпоративното управување во организациите врз целокупниот економски развој, што може да се согледа преку појавата на корпоративните скандали кои и во 2002 година и во 2008 година доведоа до високосинхронизирана рецесија; 2. зголемување на барањата на акционерите и засилувањето на акционерскиот активизам во развиените земји; како и 3. сè поголемата комплексност на екстерното, но и на интерното окружување со кои се соочува менаџментот на организациите, што е резултат на интензивните процеси на глобализација.

Имено, рецесиите во првата декада од овој век укажаа на значајноста на стабилноста на финансискиот сектор за целокупниот развој на економијата. Всушност, слабостите во структурите на корпоративното управување во претпријатијата и банките доведоа до: несоодветно управување со ризиците (преземање на премногу ризик), несоодветно наградување на врвниот менаџмент и доминација на култура во одборите која дава предност на краткорочната добивка во однос на долгорочните перформанси. Со други зборови, кризите покажаа дека стратегиските одлуки кои ги носат одборите во претпријатијата и финансиските институции имаат далекусежни последици не само врз инвестициските процеси и економските текови, туку и врз општеството во целина.

Со интензивирање на процесите на глобализација, уште во 90-тите години на минатиот век, настанаа промени и во барањата на потрошувачите, но и во начинот на кој претпријатијата се натпреваруваат меѓу себе, односно во природата на конкуренцијата. Токму подемот на процесите на глобализација доведе до промена на парадигмите во деловниот свет и го издигна знаењето како клучен ресурс за создавање конкурентска предност и нова вредност (Dess et al, 2007, p. 239). Ваквата промена влијаеше врз зголемување на комплексноста и динамичноста и на екстерното, но и на интерното окружување во организацијата во кое особено значење денес имаат процесите на учење, акумулирање на знаење и на континуирана иновација. Континуираното генерирање на ново знаење, што е основна карактеристика на современото општество, доведе до зголемување на несигурноста при носење на одлуките, а особено на непрограмираните, стратегиски одлуки. Токму поради тоа, се поголем број истражувања се насочени кон истакнување на важноста на активната партиципација на одборите во стратегиското одлучување и изнаоѓање начини за нејзино унапредување.

Краток опис на применетите методи

Истражувањето имаше за цел да даде одговор на прашањето како членовите на одборот партиципираат во стратегиското одлучување, и кои фактори поврзани со карактеристиките на одборот и карактеристиките на директорите влијаат врз начинот на вклученоста на членовите на одборот во стратегиското одлучување. Опишувањето на начинот на вклученоста на одборите во стратегиското одлучување и факторите коишто влијаат врз степенот на вклученост е прашање коешто се истражување со примена на квалитативните методи, односно со примена на студии на случаи. Кандидатката врз основа на анализа на литературата од областа на квалитативните методи укажува дека студиите на случаи се применуваат при истражување на појавите во општествените науки кога се има за цел да се обезбеди опис на некоја појава, да се тестира определена теорија, или, пак, да се генерира нова теорија (Eisenhardt, 1989). Во случајот на оваа дисертација, целта за која се користат студиите на случај претставува описот на вклученоста на одборите во стратегиското одлучување во деловниот контекст на Република Северна Македонија и разбирање на факторите кои влијаат врз степенот на вклученост на одборите во овој процес.

Методологијата што се применува за спроведување на истражувањето во рамките на докторската дисертација опфаќа неколку фази: првата фаза е дефинирана како фаза на подготовка, втората фаза се однесува на прибирање на податоците, а третата фаза опфаќа анализа на прибраните податоци. Во рамките на дисертацијата вкупно анализирани се 12 (дванаесет)

студии на случаи, од кои 5 (пет) се однесуваат на друштва со едностепен систем на управување, а 7 (седум) на друштва со двостепен систем на управување.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Врз основа на истражувањето, спроведено со примена на квалитативни методи, односно анализи на студии на случаи, согледувањата се класифицираат во две групи: согледувања кои се однесуваат на анализираните друштва со едностепен систем на управување и согледувања кои се однесуваат на анализираните друштва со двостепен систем на управување.

При тоа, врз основа на анализите на друштвата со едностепен систем на управување може да се констатира дека:

- ✓ Вклученоста на одборот на директори во стратегиското одлучување подразбира развивање на дискусија на состаноците и активна партиципација на сите членови на одборот во рамките на истата. Единствено на тој начин, преку континуирана заедничка работа на извршните и неизвршните директори може да се оствари стекнување на имплицитно знаење и носење на одлуки кои се во насока на унапредување на организациските перформанси.
- ✓ Начинот и степенот до кој директорите се вклучени во дефинирањето и евалуацијата на стратегиските алтернативи, како и изборот на една од нив, во голема мера зависат од големината на организацијата на која ѝ припаѓаат директорите вклучени во истражувањето, како и од големината на одборот и дали тој треба да донесе развојна или неразвојна стратегиска одлука.
- ✓ Дефинираните предлози во однос на влијанието на одделните фактори врз партиципацијата на одборите во стратегиското одлучување индицираат дека:
 - 1) Врз личното учество на поединците во дискусиите на состаноците на одборите влијае нивната улога во нив, односно дали тие се извршни или неизвршни директори. Извршните директори имаат поголемо учество во дискусиите на одборот, и се подготвени да ги изразат своите размислувања во однос на стратегиските одлуки, додека, пак, неизвршните директори поретко се подготвени да го изразат своето несогласување со предлозите од менаџментот.
 - 2) Големината на одборите, исто така, претставува фактор кој влијае врз степенот на учеството на поединците во дискусиите на состаноците. Согласно со добиените информации, имплицитно се заклучува дека кога одборите се поголеми, односно кога имаат голем број на членови, вообичаено членовите се повоздржани во однос на партиципацијата во дискусиите за клучните стратегиски одлуки.
 - 3) Директорите кои се членови на одборите на поголеми организации имаат повисок степен на претпазливост во изразувањето на различни мислења, но, пак, од друга страна придонесуваат преку прибирање на дополнителни информации, покрај извештаите на менаџментот.
 - 4) Типот на одлуките во кои одборите се активно вклучени, исто така, влијае врз тоа до кој степен директорите поединечно ќе бидат вклучени во дискусиите на одборот. Во услови кога одборот на директори расправа за прашања поврзани со развојот на организацијата, сите членови на одборот чувствуваат поголема одговорност и се трудат да придонесат преку поставување на критични прашања.

Согледбите за вклученоста на членовите на управниот одбор во стратегиското одлучување опфаќаат два клучни елемента: дефинирање на опсегот на вклученоста од страна на членовите на управните одбори и согледување на факторите кои влијаат врз партиципацијата на директорите во носењето на стратегиските одлуки. Врз основа на направените анализи може да се изведат следниве констатации:

- ✓ Членовите на управниот одбор се повеќе ангажирани во процесно-ориентираните аспекти на стратегиско одлучување и придонесуваат преку резонирање и размислување на поинаков начин со користење на своето знаење (имплицитно знаење) и искуство. Тие го предизвикуваат вообичаениот начин на размислување и пренесуваат дел од своето знаење и искуство во одборот.
- ✓ Во однос на факторите кои влијаат врз степенот на партиципација на членовите на управниот одбор во стратегиското одлучување, формирани се следните предлози:
 - 1) Претседателот на управниот одбор, кој едновременно е и генерален директор, вообичаено размислува и резонира поинаку од колегите и чувствува висок степен на самодоверба да ги изрази различните погледи и перспективи. Извршните директори, кои, пак, не се едновременно и претседател на управниот одбор, поретко изразуваат различни мислења во однос на клучните стратегиски прашања.

- 2) Сите членови на управниот одбор, независно од тоа дали станува збор за негов претседател или не, чувствуваат дека нивна задача е да приберат дополнителни информации покрај извештаите што ги добиваат од страна на менаџментот, но и да поставуваат критични прашања за податоците на кои ги базираат своите одлуки.
- 3) Во услови кога членовите на управниот одбор работат заеднички подолг временски период, чувствуваат поголема слобода во изразувањето на различни перспективи.
- 4) Во услови кога членовите на управниот одбор се назначени на предлог на претседателот на одборот, тој чувствува поголема слобода во изразувањето на различни перспективи и решенија на проблемите.
- 5) Во поголемите организации, членовите на управниот одбор имаат поактивно учество во дискусиите при носење на стратегиските одлуки и изразуваат повисок степен на посветеност на обезбедување информации кои се потребни за одлучување.
- 6) Во организациите во кои се носат развојни стратегиски одлуки, дискусиите се подолги и сите членови се насочени кон поставување на критички прашања за информациите кои ги добиваат од страна на менаџментот.

За вклученоста на надзорните одбори во стратегиското одлучување, изведени се предлози како за опфатот на концептот, така и за влијанието на различни фактори.

- ✓ За вклученоста на надзорните одбори во стратегиското одлучување се констатира дека нивните членови се ангажирани во политичките аспекти на процесот на стратегиско одлучување. Членовите на надзорниот одбор придонесуваат преку воспоставување на соодветни контакти и прибирање релевантни информации, како и лобирање (неопходно за менаџирање на различните групи на стейкхолдери). Со внес на нови информации придонесуваат за зголемување на знаењето на одборот и организацијата.
- ✓ Предлозите, пак, во однос на влијанието на факторите врз партиципацијата на членовите на надзорниот одбор во стратегиското одлучување индицираат дека:
 - 1) Личната партиципација и ангажман на членовите на надзорните одбори зависат од големината на организацијата. При тоа, членовите на одборите на поголемите организации тендираат да покажат поголем ангажман во прибирањето на информациите потребни за одлучување, и чувствуваат поголема слобода за изразување на различните мислења и перспективи.
 - 2) Личната партиципација во носењето на стратегиските одлуки од страна на членовите на надзорниот одбор е под влијание и на нивниот мандат и времето што тие го поминале работејќи заедно, како и нивниот општествен капитал. Во услови кога членовите на надзорниот одбор подолг временски период работат заедно и кога поединците располагаат со значителен општествен капитал, тие чувствуваат поголема самодоверба при изразувањето на мислењата кои се различни од ставовите на нивните колеги.
 - 3) Во услови кога организациите носат развојни одлуки, членовите на надзорниот одбор чувствуваат одговорност за повисок степен на партиципација во стратегиското одлучување преку обезбедување на дополнителни релевантни информации (надвор од опсегот на извештаите доставени од страна на менаџментот) и преку критичко размислување и поставување прашања.
 - 4) Доминацијата на состаноците на надзорните одбори на кои се разгледуваат стратегиските одлуки од страна на претседателот на одборот или на други поединци е под влијание на типот на одлуките што се носат. Во услови кога се носат развојни одлуки, постои веројатност за доминација на состаноците на одборите од страна на поединци кои поседуваат најголема експертиза во областа.

Резултатите од анализата на студиите на случаи имплицираат дека членовите на управниот одбор имаат водечка улога во процесот на стратегиското одлучување, додека, пак членовите на надзорниот одбор повеќе се насочени кон следење и поддршка на менаџмент тимот. Во основа, резултатите индицираат дека управниот одбор, или неговиот претседател, има пореактивна улога и чувствува поголема сигурност да резонира поинаку од колегите.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Тихона Божиновска, со наслов „Вклученоста на одборите во стратегиското одлучување“, претставува истражување во научното подрачје 50605 стратешки менаџмент, 50614 одлучување и 50622 управување на човечките ресурси.

Изработката на докторска дисертација е со цел идентификување на предизвиците со кои се соочуваат и механизмите со кои располагаат одборите при вклучување во процесите на стратегиското одлучување во организацијата, како и нивното влијание врз нив. За остварување на примарната цел на докторската дисертација, развиена е структура на цели кои претставуваат водич низ процесот на истражување, а кои опфаќаат: анализа на релевантната литература која се однесува на теориите за корпоративното управување и стратегиски менаџмент, како и на останатите истражувачки напори во делот на дефинирање на природата и карактерот на вклученоста на одборите во стратегиското одлучување; систематизирање на факторите кои влијаат на вклученоста на одборите во стратегиското одлучување; согледување на потенцијалните исходи од повисокиот степен на ангажираност/партиципација на одборите во стратегиското одлучување; истражување како членовите на одборите во Република Северна Македонија ја разбираат вклученоста на одборите во стратегиското одлучување и кои се факторите кои ја детерминираат.

Резултатите од истражувањето кои се презентирани во докторската дисертација со наслов: „Вклученоста на одборите во стратегиското одлучување“, се очекува да имаат повеќекратни импликации и од теоретски и од практичен аспект. Во теоретска смисла, очекуваниот научен придонес може да се изрази преку: 1. придонес во истражувањата од областа на вклученоста на одборите во стратегиското одлучување, како и во истражувањето на бихевиористичките аспекти на корпоративното управување; 2. придонес во развој на истражувањата за стратегискиот менаџмент во транзиционите економији; 3. создавањето на теоретски рамки за тоа што опфаќа концептот на вклученоста на одборите во стратегиското одлучување. Од аспект на практиката, пак, резултатите од истражувањето може да им помогнат на директорите да ги согледаат слабостите на применетите практики на интерните механизми на корпоративното управување, односно одборите, при партиципацијата во стратегиското одлучување. Имено, истражувањата од ваков тип можат позитивно да влијаат во насока на поголемо искористување на знаењето и експертизата на неизвршни директори при носење на одлуките преку поттикнување на споделување на знаење помеѓу сите членови на одборот или на одборите.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Тихона Божиновска се карактеризира со продлабочен, критички и аналитички однос кон научно-теоретските и апликативните истражувања од областа на стратегискиот менаџмент и одлучувањето и претставува комплексна научноистражувачка материја. Токму поради тоа, докторската дисертација на кандидатката м-р Тихона Божиновска, со наслов „Вклученоста на одборите во стратегиското одлучување“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија) следниве рецензирани истражувачки трудови:

[1]. Наслов на трудот: „Company's innovativeness in transition economies: the case of Macedonia“, автор-и: Tihona Bozhinovska, Marijana Cvetanoska, Dragan Denkovski, објавен: 4th REDETE Conference ECONOMIC DEVELOPMENT AND ENTREPRENEURSHIP IN TRANSITION ECONOMIES: Assessment of the last 25 years, going beyond the 'transition', CONFERENCE PROCEEDINGS Graz, October 22-24, 2015, стр.1178-1188. Достапно на: www.redete.org/assets/content/conf-prog/conf-proceedings-2015.pdf

[2]. Наслов на трудот: „Boards' involvement in strategic human resource decisions: towards an integrative model“, автор-и: Tihona Bozhinovska, објавен: Journal of Human Resource Management, Vol. 22, No.1, 2019, стр. 70-78. Достапно на: <https://www.jhrm.eu/2019/06/70-boards-involvement-in-strategic-human-resource-decisions-towards-an-integrative-model/>

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила и следниве трудови:

[1]. Наслов на трудот: „Antecedents of entrepreneurial intention: Evidence from Republic of Macedonia“, автор-и: Stojan Debarliev, Aleksandra Janeska-Iliev, Tihona Bozhinovska, Viktorija Ilieva, објавен: Business and Economic Horizons, Vol. 11, No. 3, 2015, стр. 143-161. Достапно на: <https://pradec.eu/volumearticles/business-and-economic->

horizons/?volume=11&issue=3&article=antecedents-of-entrepreneurial-intention-evidence-from-republic-of-macedonia

[2]. Наслов на трудот: „Adjustments of board composition during covid-19 crisis: analysis of the Macedonian Companies“, автор-и: Ljupcho Eftimov, Tihona Bozhinovska, објавен: ВН Economic Forum, Vol. 14, No.1, 2021, стр. 31-53. Достапно на: <https://ef.unze.ba/OJS/index.php/BHF/issue/view/21>

[3]. Наслов на трудот: „COVID 19 Pandemic And Healthcare Sector In North Macedonia: What Has Changed For The Human Resource Management“, автор-и: Ljupcho Eftimov, Tihona Bozhinovska, објавен: Proceedings of the 2nd international conference Economic and Business Trends Shaping the Future, 2021, стр. 166-183. Достапно на: <http://hdl.handle.net/20.500.12188/15929>

[4]. Наслов на трудот: „Независноста на одборите во акционерските друштва во Република Македонија: реалност или илузија?“, автор-и: Тихона Божиновска, објавен: Годишник на Економски факултет – Скопје, том 50, Скопје, 2015, стр. 59-78. Достапно на: <http://194.149.153.12/ArticleContents/GODISNIK/2015.pdf>

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Значењето на резултатите презентирани во докторската дисертација со наслов „Вклученоста на одборите во стратегиското одлучување“ е повеќекратно:

1. Од научен аспект, презентираниите согледби од добиените резултати од истражувањето овозможуваат подобро разбирање на контекстот во кој одборите во акционерските друштва во Република Северна Македонија ги носат стратегиските одлуки. Согледувањето на факторите кои влијаат врз активната партиципација на одборите во стратегиското одлучување со примена на квалитативни методи претставува добра основа за нивна понатамошна разработка и истражување со квантитативни методи. Дополнително, резултатите може да помогнат во насока на унапредување на постојните конструкти за мерење на вклученоста на одборите во стратегиското одлучување. Резултатите од истражувањето укажуваат дека активната партиципација на одборите во стратегиското одлучување подразбира и интензивна размена на знаење (пред сè имплицитно знаење), што укажува дека е неопходно проширување на елементите на постојните конструкти со кои се мери вклученоста на одборите во стратегиското одлучување.
2. Од аспект на практиката, пак, добиените резултати придонесуваат и може да помогнат во дизајнирање на мерки/чекори за унапредување на активната партиципација на одборите во носењето на одлуките, и тоа, пред сè, во носењето на развојни стратегиски одлуки. Подготвеноста и посветеноста на членовите на органите на управување за носење и имплементација на развојни стратегиски одлуки влијаат врз растот на организациите во целина.

Ограничувањата на истражувањето се резултат на фактот дека истражувањето на однесувањето на одборите при носење на најзначајните одлуки во организацијата е специфично и добивањето на информации во однос партиципацијата на одборите во стратегиското одлучување подразбира сериозен истражувачки ангажман. Сепак, се констатира дека истражувањето спроведено со примена на студии за случаи за акционерски друштва од Република Северна Македонија, од научен аспект, претставува солидна основа за понатамошна разработка на конструктите поврзани со вклученоста на одборите во стратегиското одлучување и нивно истражување со примена на квантитативни методи.

Можните понатамошни истражувања се однесуваат на рedefинирање и проширување на постојните конструкти во однос на вклученоста на одборите во стратегиското одлучување, како и истражување на факторите кои влијаат врз нив со примена на квантитативни методи. Презентираните рамки во докторската дисертација претставуваат солидна основа за спроведување на истражувања за анализа на факторите коишто влијаат врз вклученоста на одборот на директори, но и на управниот и надзорниот одбор во стратегиското одлучување со примена на квантитативни методи. Особено значајно е да се истакне дека кандидатката конструира посебни рамки за вклученоста на одборите во стратегиското одлучување при примена на двостепен систем на управување. Земајќи предвид дека истражувањата во однос на вклученоста на одборите во стратегиското одлучување при примена на двостепениот систем на управување се помалубројни, рамките конструирани од кандидатката претставуваат одлична основа за понатамошни емпириски истражувања. Дополнително, врз основа на дефинираните заклучоци во докторската дисертација се согледува дека постои можност за понатамошно истражување на ефектите од вклученоста на одборите во стратегиското одлучување.

Проверката на оригиналноста и самостојноста на докторската дисертација на тема со наслов: „Вклученоста на одборите во стратегиското одлучување“, изработена од кандидатката м-р Тихона Божиновска, во Системот за анализа и пронаоѓање плагијати на Министерството за образование и наука, беше иницирана од страна на менторот проф. д-р Кирил Постолов на 29.6.2022 година. Процесот на проверка беше започнат на 29.6.2022 година во 10:57 часот, а заврши на 29.6.2022 година во 15:47 часот. Добиениот резултат е следен: документот содржи 81.780 зборови, од кои за 5.953 (7,28 %) е пронајдено совпаѓање во 1.375 документи од базата.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Тихона Божиновска** со наслов: **Вклученоста на одборите во стратегиското одлучување.**

Скопје, 17.8.2022.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Љубомир Дракулевски, претседател, с.р.

Проф. д-р Кирил Постолов, ментор, с.р.

Проф. д-р Стојан Дебарлиев, член, с.р.

Проф. д-р Љупчо Ефтимов, член, с.р.

Проф. д-р Александра Јанеска-Илиев, член, с.р.

Издвоени мислења (доколку има):

До
Деканатот на
Економски факултет-Скопје

**БАРАЊЕ
ЗА ИСПРАВКА НА НАСЛОВ НА ТЕМА ЗА ДОКТОРСКА
ДИСЕРТАЦИЈА ВО РЕЦЕНЗЕНТСКИ ИЗВЕШТАЈ**

Ве информирам дека во Билтенот бр. 1262 од 1 јуни 2022 година на стр.11-17 објавена е:

РЕЦЕНЗИЈА ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МОДЕЛОТ НА СОЛОУ И ЕКОНОМСКАТА КОНВЕРГЕНЦИЈА ВО ЗЕМЈИТЕ НА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА“, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р КАЈДАФЕ АДЕМИ

Констатирано е дека насловот на темата на докторската дисертација не е целосен и треба да гласи:

**„МОДЕЛОТ НА СОЛОУ И ЕКОНОМСКАТА КОНВЕРГЕНЦИЈА ВО
ЗЕМЈИТЕ НА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА - ЕКОНОМЕТРИСКА
АНАЛИЗА НА ПАНЕЛ-ПОДАТОЦИ“**

Ве молиме да се изврши исправка на насловот на темата на докторската дисертација.

Комисија за оцена на докторската дисертација

Проф. д-р Владимир Филиповски, претседател, с.р.

Проф. д-р Весна Буцевска, ментор, с.р.

Проф. д-р Драган Тевдовски, член, с.р.

Проф. д-р Пеце Недановски, член, с.р.

Проф. д-р Сашо Косев, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРОЦЕНКА НА РИЗИКОТ ОД ВЕРТЕБРАЛНИ ФРАКТУРИ И ЗАЧЕСТЕНОСТА НА НИВНАТА ПОЈАВА КАЈ ПОСТМЕНОПАУЗНИ ПАЦИЕНТКИ СО РЕВМАТОИДЕН АРТРИТИС“ ОД Д-Р МАЈА БОЈАЦИОСКА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата XLII работна седница одржана на 28.6.2022 година, по предлог на Советот на III циклус – докторски студии, а врз основа на член 112 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр. 82/2018), член 275 од Статутот на Медицинскиот факултет во Скопје (Универзитетски гласник бр. 245/13), член 61 од Правилникот за внатрешните односи (бр. 458 од 17.10.2019) и член 61 од Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус – докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 245/2013), донесе Одлука за формирање на Комисија за оцена на докторската дисертација, со наслов: „Проценка на ризикот од вертебрални фрактури и зачестеноста на нивната појава кај постменопаузни пациентки со ревматоиден артритис“, од д-р Маја Бојациоска, во состав:

1. проф. д-р Снежана Мишевска Перчинкова, претседател
2. проф. д-р Петар Дејанов, ментор
3. проф. д-р Гордана Пемовска, член
4. проф. д-р Ирена Кафеџиска, член
5. проф. д-р Розалинда Исјановска, член.

Комисијата, во наведениот состав, со особено внимание ја разгледа и ја оцени докторската дисертација и до Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Извештај за доставената докторска дисертација

Доставената докторска дисертација „Проценка на ризикот од вертебрални фрактури и зачестеноста на нивната појава кај постменопаузни пациентки со ревматоиден артритис“, од д-р Маја Бојациоска, претставува самостоен труд, изнесен на 123 страници. Содржината е поткрепена со 2 слики, 30 графикони и 30 табели. Во обликувањето на докторската дисертација се искористени 164 референци, од литература од понов датум, претежно од странски автори (меѓу нив, научни трудови, статии, книги и сл.).

Во почетокот на дисертацијата, поместени се: Кратенки, Апстракт на македонски и англиски јазик, Содржина. Во предметната рамка на дисертацијата, содржани се осум делови кои ги фокусираат следните наслови: Вовед, Мотив за изработка на студијата, Цели, Материјали и методи, Резултати, Дискусија, Заклучок и Литература. Деловите се систематизирани во наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето. На крајот од дисертацијата е поместен Анексот.

1. Извештај на одделни делови на трудот

На самиот почеток од **воведот**, посочена е клучната карактеристика на соодветната проценка на ревматоидниот артритис (RA), кој претставува хронична, систематска, прогресивна болест која ги зафаќа првенствено зглобовите, но можат да

бидат зафатени и други органи и системи. Во тој контекст, бројни истражувања кои се занимаваат со овој актуелен проблем посочуваат дека најчеста екстраартикуларна манифестација кај RA претставува остеопорозата.

Во воведот, образложен е патолошкиот процес на настанување на ревматоидниот артритис, што е детално опишано во цитираниот труд, цитокинска интеракција и производство на синовиоцити и макрофаги во фаза на индукција, кај пациентите со генетска predisпозиција, во присуство на надворешни причинители и инфекции, како и нарушување на регулаторниот механизам, што доведува до зголемена посттранскрипциска модификација. Посебен акцент е ставен и на влијанието на антителата на цитрулинизираните пептиди, како маркери на хуморалниот одговор.

Во понатамошниот дел од воведот, потенцирана е клучната улога на ремоделирање на коската, како сложен процес, кој се одвива со интеракција на високо специјализирани клетки: остеокласти, остеобласти и остеоцити. Опишана е и улогата на трите протеини од фамилијата на TNF-citoкени, и тоа: RANKL (лиганд на рецептор активатор на нуклеарен фактор κB), RANK (рецепторен активатор на нуклеарен фактор κB) и OPG (остеопротегерин), кои имаат клучна улога во процесот на ремоделирање на коските. Мошне детално и аргументирано е даден осврт на влијанието на воспалителниот процес врз ремоделирање на коските и промена на коскената минерална густина кај пациентите со ревматоиден артритис (RA).

Во средишниот дел од воведот, д-р Маја Бојациоска го елаборира влијанието на кортикостероидите (KS) врз коскената маса, како и ризикот од настанување на фрактури. Се проценува дека најниската доза на KS што го зголемува ризикот од фрактура е 5 mg/д-еквивалентен преднизолон. При тоа, мошне децидно кандидатката објаснува дека пациентите кои се третираат со повисоки дози KS имаат негативен ефект врз коските, но во исто време, тие имаат и силно антиинфламаторно дејство. Дневна употреба на преднизолон или негов еквивалент, во период од 3 месеци во доза од 7,5 mg дневно, може да доведе до остеопороза индуцирана од кортикостероидин (GIO), која е најчеста форма на секундарна остеопороза. Овие лекови имаат силен инхибиторен ефект, преку инхибиција на Wnt сигналната патека, делуваат на пролиферација и диференцијација на остеобластите, ја стимулираат апоптозата на остеобластите и остеоцитите што директно доведуваат до нарушување на минерализацијата на коскениот матрикс.

Кандидатката констатира дека кортикостероидите ја зголемуваат коскената ресорпција и го намалуваат коскениот формирање, при тоа намалувајќи ја коскената маса и зголемувајќи го ризикот од фрактура.

Во понатамошниот дел од воведот, кандидатката ја објаснува остеопорозата како заболување, што се карактеризира со ниска коскена маса и микроархетектонски нарушувања во коскениот ткиво, што доведува до зголемена коскена фрагилност и зголемен ризик од фрактура.

Во завршниот дел од воведот, кандидатката дава детален опис на вертебралните фрактури, како најчести остеопоротични фрактури, кои се јавуваат кај 15 % од жените, на возраст од 50 до 59 години, и кај 50 % од жените, на возраст над 85 години.

Од суштинско значење е точното препознавање на вертебралната фрактура до сеопфатна клиничка евалуација, определување на преваленца на населението, ризикот од фрактури и проценка на ефикасноста на третманот. Речиси половина од сите фрактури на прешлените се јавуваат кај пациенти со остеопенија, наместо остеопороза, што е дефинирано со двојната енергетска рендгенска апсорпциометрија. Присуството, сериозноста и бројот на остеопоротични вертебрални фрактури се важни предиктори за понатамошен ризик од фрактури на прешлените. Покрај тоа што е показател за зголемен ризик од фрактури, вертебралната фрактура е, исто така, поврзана со намален квалитет на живот и зголемена смртност. Доколку фрактурите на прешлените се препознаат рано

и се третираат со соодветни антиресорптивни лекови, постои значително намалување на појавата на нови вертебрални и невертебрални фрактури. Главен ризик-фактор за настанување на вертебрални фрактури, кај пациенти со РА, се возраста, времетраењето и активноста на болеста, како и терапијата.

Мотивот за изработка на дисертацијата потекнува и од фактот дека остеопорозата, како сериозна вонзглобна манифестација, тешко се препознава во раната фаза на ревматоидниот артритис. Проценката на ризикот од фрактури со помош на FRAX и нивното навремено откривање со помош на VFA (Vertebral Fractures Assessment) би овозможило навремен превентивен и тераписки пристап кај пациентите со РА. Дополнителен мотив е и анализа на поврзаноста на активноста, времетраењето на болеста и хроничната терапија на основното заболување со зголемениот ризик и појавата на вертебрални и нискоенергетски фрактури кај постменопаузните пациентки кои, заради возраста, веќе имаат зголемен ризик за остеопороза. Според фактот дека само една третина од вертебралните фрактури се дијагностицираат со помош на радиографија, при што снимањето, односно проценката на вертебралната фрактура е неопходно за нивно откривање. Оттука, значењето на ова истражување е во правец на идентификување на фрактури на 'рбетот кои претставуваат најчести остеопоротични фрактури. Македонија нема национален водич или калибрација на FRAX- прашалникот за проценка на ризикот за мајорни остеопоротични фрактури и фрактури на колк. Може да се очекува придонес за формирање на овој прашалник за населението во Македонија.

Целите на докторската дисертација се наброени и поделени на: главна цел и специфични цели.

Главна цел на студијата:

Да се одреди застапеноста на вертебрални фрактури и 10-годишниот апсолутен ризик од фрактура кај пациенти со ревматоиден артритис и нивната поврзаност со активноста на болеста, терапискиот модалитет и функционалните нарушувања.

Специфични цели на студијата се:

Евалуација на појава на остеопороза кај пациенти со РА; одредување на 10-годишен ризик од фрактура на колк и ризик од мајорна остеопоротична фрактура преку користење на FRAX-алгоритмот кај пациентите со РА; проценка на инциденцата и ризик-факторите за вертебрални фрактури (VFs) кај пациенти со РА преку користење на проценка за VF (VFA); проценка на ризикот и поврзаноста на појавата на остеопенија, остеопороза и вертебрални фрактури кај пациентите со РА.

Во делот **Цел**, посебно место е дадено и на хипотезите. Тие стануваат предмет на интерпретација, кога истражувачот, воден од научната литература, ќе ги расчисти, ќе го пронајде автентичното и значењето на хипотезите.

Важни алки од збирните хипотези се и следните:

Може да се очекува дека активноста на болеста со сите карактеристики на автоимуната инфламација ќе влијаат на развојот на остеопорозата и ризикот од VF кај пациентите со РА; може да се очекува дека терапискиот модалитет ќе влијае на развојот на остеопорозата и ризикот од VF кај пациентите со РА; може да се очекува дека од една страна нарушениот функционален капацитет кај пациентите со РА придонесува до развој на остеопорозата, но и дека самата остеопороза го влошува функционалниот капацитет.

Во делот **Материјал и методи**, објаснет е дизајнот на студијата (аналитичка студија на пресек), која вклучува 150 постменопаузни пациентки со ревматоиден артритис, прецизно елаборирано во делот кој ги дефинира карактеристиките на примерокот. При влез во студијата, освен спроведување на анализи неопходни за проценка на општата состојба на пациентот и стадиум на ревматоидниот артритис, кај сите пациенти е вршено следење на болеста во тек на одреден временски интервал. Се

реализира клинички преглед и палета на биохемиски анализи, според прецизно наведен протокол.

При истражувањето се испитуваат, пред сè, пациенти со етаблирана дијагноза за дефинитивен RA според ACR-критериумите од 1987 година, лекувани амбулантски и хоспитално на ЈЗУ Универзитетска клиника за ревматологија во Скопје помеѓу 2019 – 2021 година. Испитаниците се од женски пол на возраст од 50 до 80 години, средна возраст 63,7, и тоа постменопаузни жени со траење на менопаузата од $\geq$ од 2 години.

Кај сите пациенти е земена детална анамнеза и статус, одредувана е седиментација на еритроцитите со Ц реактивен протеин, ревматоиден фактор и антициклични цитрулинизирани антитела. Потоа е спроведено снимање на коскена минерална густина со проценка на вертебрална фрактура со помош на софтвер вграден во DEXA-скенот, како и пресметување на 10-годишниот ризик за мајорни остеопоротични фрактури и фрактура на колк со помош на FRAX-калкулаторот.

Критериумите за вклучување и исклучување на испитаниците во истражувањето се точно дефинирани. Детално е опишана постапката на обезбедување примерок на крв, обработката, како и апаратот и применуваниот метод. Сите пациенти имаат добиено формулар со информации за целите и текот на истражувањето и имаат пополнето формулар за информирања согласност.

При истражувањето, кандидатката вклучила пациентки кои претходно не биле лекувани со бисфосфонатна терапија. Кај сите испитаници со RA е дозволено лекување со различни NSAID и/или антиревматици кои го модифицираат текот на болеста (DMARDs) како и со кортикостероидни препарати. Испитаниците кои припаѓаат на функционалната класа 4 според Steinbrocher се изземени од студијата.

Кај сите испитаници е направена комплетна анамнеза и статус на основното заболување. Се добиваат валидни информации за возраста, телесната тежина, телесната висина, времетраењето на болеста, употребата на кортикостероидна терапија во моментот на вклучувањето и во период од претходните 12 месеци, консумирање на алкохол и тековно пушење на цигари, фамилијарна анамнеза за фрактура на колк кај родителите, како и податок за постоење на претходна фрактура кај пациентот. Се одредува бројот на болно осетливи и бројот на отечени зглобови.

Кај сите 150 испитаници се одредува присуството на вертебрални фрактури (VF) со VFA-софтвер кој е инкорпориран во DXA-апаратот. Одредувани се и меѓусебно споредувани генералните карактеристики, и тоа: возраст, телесна тежина, телесна висина, BMI, времетраење на болеста, присуство на RF, anti-CCP антитела, SE, CRP, DAS28, HAQ, Т-скор на лумбален 'рбет, Т-скор на лев колк, FRAX за колк, FRAX за мајорна остеопоротична фрактура, присуство на остеопороза, како и употреба на кортикостероидна терапија кај пациентите со и пациентите без вертебрални фрактури.

Одредувана е возраста изразена во години, телесната височина изразена во сантиметри, телесната тежина изразена во килограми, BMI (body mass index) изразен во kg/m², времетраењето на RA изразено во години, присуството на RF (реума-фактор), присуството на anti-CCP at , воспалителни параметри (SE, нормални вредности од 5-28 mm/h и С-реактивен протеин (CRP), нормални вредности <5 mg/L).

Во однос на имунолошкиот профил на испитаниците се одредува RF и anti-CCP антителата како најкористени маркери во дијагноза на ревматоиден артритис. Овие параметри се изработуваат во Имунолошката лабораторија на ЈЗУ УК за ревматологија. Со цел да се одреди степенот на инфламацијата (активност на болеста), одредувана е SE (седиментација на еритроцити) и CRP (Ц-реактивен протеин). Овие биохемиски маркери се изработени во Имунолошката лабораторија на ЈЗУ УК за ревматологија.

Посебно внимание во овој дел е и поднасловот „Дизајн на прашалникот“. За проценка на функционалниот капацитет на пациентите со RA се користи Прашалник за проценка на функционален капацитет на болен со RA (Health Assessment Questionary – HAQ). Пациентите одговараат самостојно на овој прашалник во рок од само 5 минути.

Во понатамошниот дел е наведено дека протоколот на студијата е во согласност со етичките принципи на Декларацијата од Хелсинки. Темата која е обработена за изработка на докторската дисертација има одобрување од Етичката комисија за истражување на луѓе при УКИМ – Медицински факултет во Скопје.

Мошне прецизно е обработена **Статистичката анализа**, во која е потенцирано дека добиените податоци од истражувањето се внесени во специјално изработена база, а статистичката обработка е изведена со примена на соодветни статистички програми. Детално се наведени и повеќе статистички методи, применети за обработка на податоците, кои се прикажани табеларно и графички.

Во воведниот дел на **Резултати**, примерокот е анализиран во однос на демографските и клиничките параметри, како и статистичка значајна асоцираност помеѓу нив.

Анализата утврдила статистички сигнификантна разлика помеѓу прекумерната тежина верзус останатите модалитети на BMI, времетраење на болеста од 5 до 10 год. и 10 до 15 год., верзус останатите модалитети, помеѓу пациентите со позитивни и негативни anti-CCP антитела, помеѓу групата која примала кортикотерапија и таа без, како и помеѓу остеопенија верзус, нормален наод и остеопороза. 50 % од испитаниците опфатени во примерокот биле со активност на болеста поголема од 5.1, со визуелна аналогна скала поголема од 50, со вредности на ревматоидниот фактор поголеми од 40 mmol/l, вредности на CRP поголеми од 7.5 mg/L, вредности на Se поголеми од 30.0мм/час, вредности на HAQ поголеми од 1.13 поени. Додека, пак, анализата утврдила статистички несигнификантна разлика помеѓу групите кои пушеле цигари и тие кои не пушеле цигари.

Во централниот дел се наведени демографските и клиничките параметри на пациентките со ревматоиден артритис со и без вертебрални фрактури. Испитуваната група е поделена на две подгрупи: пациентки без и пациентки со вертебрални фрактури. Анализирани се: возраст, тежина и висина, каде што се покажа дека разликата е статистички сигнификантна. Се регистрира статистички сигнификантна поврзаност помеѓу возраста под и над 63 год. и регистрација на фрактури. Се регистрира статистички сигнификантна поврзаност помеѓу тежината под и над 67 кг. и регистрација на фрактури. Анализата на регресија покажа дека присуството на вертебралните фрактури независно е поврзана со поголема возраст. Возраста на пациентките со RA ≥ 67 год. ја зголемува шансата за вертебрални фрактури дури и до 5 пати. Тежината на пациентките со RA ≥ 63 кг делува протективно за вертебрални фрактури. Пушењето на пациентките со RA ја зголемува шансата за вертебрални фрактури дури и до четири и пол пати. Се регистрира статистички сигнификантна поврзаност помеѓу терапијата со или без кортикостероиди и регистрација на фрактури. Кортикотерапијата кај пациентките со RA многукратно ја зголемува шансата за вертебрални фрактури. Вертебралните фрактури се во директна релација со пониските вредности на BMD.

Остеопенијата кај пациентките со RA за двапати ја зголемува шансата за вертебрални фрактури. Се регистрира статистички сигнификантна поврзаност помеѓу остеопороза и нормален наод верзус вертебрални фрактури. Остеопорозата кај пациентките со RA за три пати ја зголемува шансата за вертебрални фрактури. Преваленцата на вертебрални фрактури се зголемува кај пациентките со повисок DAS 28 скор. Се регистрира статистички сигнификантна поврзаност помеѓу CRP и регистрација на фрактури. Повисокиот резултат на HAQ е еден од предвидувачите за вертебралните

фрактури. Анализата на регресија покажа дека присуството на вертебралните фрактури независно е поврзано со позитивни anti-CCP антители кои се специфични и сензитивни кај пациентите со RA.

Во завршниот дел од резултатите даден е опис за 10-годишната проценка за мајаорни (збирни) остеопоротични фрактури како и 10 годишна проценка за фрактури на колк. Даден е осврт за демографски параметри на пациентки на застапеноста на остеопорозата кај пациентите со ревматоиден артритис. Резултатите кои произлегуваат од истражувањето се компарирани со релевантни истражувања, од кои се доаѓа до заклучок дека вертебралните фрактури се најчести, но ретко препознаени компликации кој се јавуваат кај пациентите со ревматоиден артритис. Спиналната радиографија е златен стандард во дијагностицирање на вертебралните фрактури, но алатката за одредување на VF инкорпорирана во DEXA-апаратот претставува можност за побрза дијагностика и помала изложеност на зрачење.

Во воведниот дел од делот **Дискусија**, потенцирани се важноста и значењето на ревматоидниот артритис, како ризик-фактор сам по себе за развој на остеопороза и настанување на вертебрални фрактури. Многу често, непознаените фрактури на 'рбетникот се првиот знак за дијагностицирање на остеопороза. Последиците од остеопоротичните фрактури кај пациентите со RA придонесуваат до смалена работоспособност, инвалидитет, намален квалитет на живот, но и значајно финансиско оптоварување.

На почетокот од дискусијата се анализираат остеопоротичните фрактури како едни од најчестите фрактури на 'рбетникот. Тие се важни за навремено откривање, бидејќи се поврзани со значителен морбидитет, морталитет и намален квалитет на живот. Со снимање на торако-лумбалниот 'рбет (T4-L4), со помош на коскен денситометар во кој има вграден софтвер за VFA, се овозможува детекција на вертебрални фрактури дури и кога нема нивни клинички манифестации. Само една третина од VF може да се детектира и дијагностицира со помош на радиографија. Затоа, снимањето со коскен денситометар и проценката на VF со VFA е неопходно за нивно откривање.

Високата застапеност на вертебралните фрактури кај постменопаузните пациентки со ревматоиден артритис го актуализира проблемот за нивна дијагностика и превенција. Ова е поврзано со системскиот ефект на воспалителниот процес кој се јавува кај ревматоидниот артритис, а како последица на тоа се јавува намалена подвижност, проблеми со исхраната и губење на тежината. Познато е дека кај жени во постменопауза околу половина од фрактурите се јавуваат без денситометриска ОР и дека други фактори освен BMD може да играат значајна улога.

Анализирали се возраста, телесната тежина, BMI, нискиот BMD, времетраењето и активноста на болеста, терапијата со KS, самоевалуација на болката, како и навиките со поврзаноста со вертебралните фрактури. Бројни студии имаат докажано дека синтетските, а особено биолошките DMARDs може да го намалат или запрат губењето на коскено ткиво поврзано со системското воспаление.

Возраста е независен ризик-фактор и игра значајна улога во настанување на фрактурите кај постменопаузните пациентки со ревматоиден артритис. Со зголемување на возраста се зголемува фрактурниот ризик за нови клинички и морфометриски фрактури. Во литературата се наведува дека кај постарите пациентки кои се на возраст од 80 години, BMD има минорно значење на фрактурниот ризик, дури не е ни неопходен да се направи. Ниската телесна тежина претставува ризик-фактор за појава на остеопороза.

Дебелината претставува проинфламаторна состојба, со зголемено лачење на проинфламаторни цитокини кои ја промовираат активност на остеокластите и коскена ресорпција по пат на модификација на рецепторот активатор на NK-кВ RANK / RANKL / остеопротегерин патеката.

Во дискусијата, кандидатката се осврнува и на индексот на телесната маса (BMI), при што доаѓа до констатација дека не постои линеарна корелација помеѓу вредности на BMI и појава на фрактури. Имено, ризикот од фрактура се зголемува со намалување на BMI под 20 kg / m². Разликата за ризик од фрактура при вредности на BMI помеѓу 25 kg / m² и 35 kg / m² е минорен, практично занемарлив, додека овој ризик повторно се зголемува со BMI над 35 kg / m². Индексот на телесна маса (BMI) е дел од алатката за проценка на ризикот од фрактура (FRAX). Исто така, кај пациентите со зголемена тежина и BMI постои поголема количина на масно ткиво на сметка на смалена вкупна мускулна маса што резултира со зголемен ризик од пад и фрактура на мала траума.

Во понатамошниот дел, анализирана е употребата на кортикостероидите и доаѓа до констатација дека тие се етаблирана терапија во лекување на ран или доцен стадиум на RA. Терапијата со KS го зголемува ризикот од вертебрални и невертебрални фрактури. Се регистрира статистички сигнификантна поврзаност помеѓу терапијата со или без кортикостероиди и регистрација на фрактури. Кортикотерапијата кај пациентките со RA многукратно ја зголемува шансата за вертебрални фрактури.

Во завршниот дел од дискусијата, сумирано и потенцирано е прогностичкото значење на пушењето и на консумирањето алкохол кај пациенти RA.

Сè повеќе се нагласува важноста на пушењето цигари како фактор на ризик за развој на RA. Истражувањата покажаа дека пушачите имаат три пати поголема веројатност за развој на RA во однос на непушачите. Страсните пушачи значително го зголемуваат ризикот за развој на RA, па дури и повеќе од 13 пати, без оглед на полот. Пушењето, исто така, се поврзува со зголемена активност на болеста, како и развој на потешка клиничката слика. Кандидатката констатира дека долготрајното консумирање на големи количини алкохол е ризик-фактор за намалена коскена густина: слаб внес на калциум и други хранливи материи, мала телесна тежина, пушење и висок внес на кофеин.

Во делот на **заклучоците**, мошне концизно се извлечени и потенцирани клучните заклучоци кои произлегуваат од студијата.

Во делот **Литература**, кандидатката цитира 164 релевантни библиографски единици од областа што ја истражува, од домашна и странска провениенција.

3. Оценка на докторската дисертација

Комисијата е на мислење дека кандидатката д-р Маја Бојациоска, врз основа на досегашниот степен на образование, како и научноистражувачката и стручната активност, располага со потребните квалитети за одбрана на докторската дисертација. Врз основа на образложението на пријавената тема, целите, методологијата на истражувањето, добиените резултати и нивната обработка, дискусијата, заклучоците и цитираната литература, Комисијата оценува дека темата: „Проценка на ризик од вертебрални фрактури и зачестеноста на нивната појава кај постменопаузни пациентки со ревматоиден артритис“ е актуелна, со значајна научна и практична важност, особено во насока на дијагностицирање и менаџирање на вертебралните фрактури кај постменопаузните пациентки со ревматоиден артритис во Р Македонија. Заклучоците се јасни и произлегуваат од добиените резултати од истражувањето.

4. Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката д-р Маја Бојациоска, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

Maja Bojadzioska, Petar Dejanov, Irena Kafedziska, Mimoza Nikolovska-Kotevska, Andzelika Karadzova-Stojanoska, Viktor Isjanovski, Sasha Jovanovska-Mishevska, Filip Gucev, Igor Isjanovski, Elena Curakova Ristovska. ASSESSMENT OF OSTEOPOROSIS AND OCCURRENCE OF VERTEBRAL FRACTURES IN POSTMENOPAUSAL PATIENTS WITH

RHEUMATOID ARTHRITIS TREATED WITH SMALL DOSES OF GLUCOCORTICOIDS .
Архиви на Јавното Здравје 2020; Vol.12 No.3: 53-60.

Maja Bojadzioska , Snezana Mishevska-Percinkova, Petar Dejanov, Anzelika Karadzova-Stojanoska, Bashkim Osmani, Valentina Tofiloska, Viktor Isjanovski, Sasha Jovanovska-Mishevska and Igor Isjanovski. PREVALENCE OF VERTEBRAL FRACTURES IN POSTMENOPAUSAL PATIENTS WITH RHEUMATOID ARTHRITIS Mak Med Pregled 2020; 74(3): 207-211.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Најзначајниот придонес од овој научноистражувачки труд претставува сознанието за зачестеноста и проценка на вертебралните фрактури кај постменопаузните пациентки со ревматоиден артритис, како и ризик-факторите за нивно настанување.

Оттука, значењето на ова истражување не се состои само во идентификување на ризик-факторите за појава на вертебралните и невертебралните фрактури, туку и нивна проценка и зачестеност со цел правилен тераписки и превентивен пристап.

Понудениот текст за оценка на дисертацијата со споменатиот наслов, претставува ретко успешен и релевантен труд со мошне јасен, прегледен и прецизен исказ и со уверлива анализа поткрепена со релевантни податоци и информации, црпи од спроведените истражувања, како и од значајни дела на странската медицинска наука.

Врз основа на наведеното, Комисијата смета дека се работи за оригинален научноистражувачки труд со научна и апликативна вредност кај постменопаузни пациентки со ревматоиден артритис. Комисијата позитивно ја оценува докторската дисертација и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, да ја прифати позитивната рецензија и да закаже одбрана на докторската дисертација со наслов: „Проценка на ризик од вертебрални фрактури и зачестеноста на нивната појава кај постменопаузни пациентки со ревматоиден артритис“ од д-р Маја Бојациоска.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Снежана Мишевска Перчинкова, с.р.

Проф. д-р Петар Дејанов, с.р.

Проф. д-р Гордана Пемовска, с.р.

Проф. д-р Ирена Кафеџиска, с.р.

Проф. д-р Розалинда Исјановска, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „СРЦЕВИ И ЛИПИДНИ МАРКЕРИ КАКО ПРЕДИКТОРИ ЗА КОРОНАРНАТА АРТЕРИСКА БОЛЕСТ КАЈ ДИЈАБЕТЕС МЕЛИТУС ТИП 2- ПАЦИЕНТИ СО И БЕЗ ДИЈАБЕТИЧНА НЕФРОПАТИЈА“

**ОД Д-Р ВЕРА ПЕНШОВСКА НИКОЛОВА,
ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на член 112 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија“ бр. 82/2018), член 257 од Статутот на Медицинскиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (бр. 458 од 17.10.2019 год.) и член 61 од Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус – докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 245/2013), Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата XXXXII редовна седница одржана на 28.6.2022, а по предлог на Советот на студиската програма на трет циклус – докторски студии по медицина, донесе

ОДЛУКА

за формирање на Комисија за оцена на докторската дисертација

Се формира Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката д-р Вера Пеншовска Николова со наслов „Срцеви и липидни маркери како предиктори за коронарната артериска болест кај дијабетес мелитус тип 2-пациенти со и без дијабетична нефропатија“, во состав:

1. проф. д-р Марјан Бошевски (претседател),
2. н. сов. д-р Борјанка Танева (ментор),
3. проф. д-р Татјана Миленковиќ (член),
4. проф. д-р Елизабета Србиновска Костовска (член),
5. проф. д-р Бети Зафирова Ивановска (член)

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатката д-р Вера Пеншовска Николова, со наслов „Срцеви и липидни маркери како предиктори за коронарната артериска болест кај дијабетес мелитус тип 2-пациенти со и без дијабетична нефропатија“, содржи 283 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, во кој се поместени 64 табели и графикони, 118 слики и 237 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и национални прописи.

Приложената докторска дисертација обработува актуелен клинички проблем во денешната ера на хронични незаразни заболувања кои се причина за зголемен морталитет и морбидитет. Зголемениот број на кардиоваскуларни дисфункции од типот на коронарна артериска болест кај пациенти со дијабетес мелитус, како и предизвикот да се идентификува лесна до напредната форма на КАБ, чија навремена терапија, вклучувајќи и ревакуларизациони процедури, може да спречи компликации, се темел на идејата на кандидатката за континуиран истражувачки интерес и потреба од нови истражувачки студии на таа тема. Истовремено, актуелноста на новите биомаркери како што се: НТ проБнп, аполипопротеин А1 и аполипопротеин Б анализирани кај пациенти со дијабетес мелитус, како во однос на тежината на основното заболување, така и во однос на кардиоваскуларната функција (евалуирана со дијагностички кардиолошки методи), ја прави оваа докторска дисертација како досега необјавено истражување. Таа

има за цел да укаже на значајноста на покачените вредности на маркерите (аполипопротеин А1, аполипопротеин Б и НТ проБНП) како рани биомаркери во предикцијата на КАБ кај болните со дијабетес мелитус тип 2 со и без дијабетична нефропатија. Одредувањето на покачени вредности на биомаркерите (НТ проБНП, аполипопротеин А1 и аполипопротеин Б) кај двете групи на пациенти (со и без дијабетична нефропатија), како неинвазивна, рутинска, лабораториска процедура за идентификување, предикција и следење на КАБ, ќе биде од огромно значење за понатамошната превенција на компликациите од дијабетес мелитус, и таа едноставност дополнително ја зголемува тежината и придонесот на оваа докторска дисертација.

Докторскиот труд на кандидатката обработува демографски карактеристики на дијабетичните групи со и без нефропатија, проценка на ризик-фактори кај нив, анализа на покачените вредности на биомаркерите и нивната корелација со одредени параметри и времетраењето на КАБ, предикцијата на биомаркерите за коронарна артериска болест кај пациентите со и без дијабетична нефропатија. Дополнително е направена и потстудија во која се следи делувањето на статинската и антикоагулантната терапија врз нивото на покачените биомаркери во групите со и без КАБ, а со тоа и на превенцијата од развој на КАБ.

На трудот му претходи куса содржина (апстракт) на македонски и англиски јазик, листа на кратенки и содржина. Пред кусата содржина (апстракт), по редослед следат благодарности, додека референците, прилозите и биографијата на авторот следат по содржината на дисертацијата. Самиот труд е структуриран во 10 глави: вовед, мотив, цели, материјали и методи, резултати, дискусија, заклучоци, преглед на литература, прилози и биографија на авторот. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува поедноставно и соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Првата глава од докторската дисертација претставува **ВОВЕД**, во која кандидатката на јасен и прецизен начин го брани изборот на подрачјето на нејзината докторска теза и ги изнесува податоците од интерес, поткрепени со многубројни публикувани студии од полето на истражувањето.

Имено, го дефинира значењето на коронарната артериска болест како социоекономски проблем во современото општество, дава осврт на епидемиолошките карактеристики на болеста, нејзината преваленца (која варира во различни земји како во однос на полот, така и во однос на возраста), морбидитет и морталитет. Го потенцира феноменот на „нема исхемија“ кај болните од дијабетес. За крај, ја сумира важноста за навремена предикција за КАБ кај болните од дијабетес.

Во првата точка од првата глава, кандидатката ја дефинира болеста дијабетес мелитус според СЗО (Светската здравствена организација), а следи експлицитно изложување на епидемиолошките податоци за дијабетесот. Наведени се преваленцата на болеста во светот и кај нас и значењето кое таа го има по морталитет, морбидитет и подоцнежни секвели и компликации, како и финансиски и социјален импакт на болеста врз здравствениот систем.

Во наредната точка, кандидатката ги класифицира типовите на дијабетес, ги наведува причините, односно ризик-факторите кои можат да доведат до нив. Потоа, во следната точка од првата глава, кандидатката експлицитно го прикажува метаболизмот на јаглехидратите и инсулинот. Во наредната точка ги опишува тестовите и маркерите со кои се докажува дијабетесот. Во следната точка дава детален приказ на патофизиологијата на хомеостазата на дијабетесот. Во наредната точка на првото поглавје врши поделба на дијабетичните компликации, како и објаснување на механизмот на нивното настанување преку четири теории. На современ и детален начин го опишува механизмот и процесот на атеросклерозата, опишувајќи го хроничниот

инфламаторен одговор и хистопатолошките промени на ендотелот на крвните садови (артериите, артериолите).

Во следната потточка од првата глава, кандидатката ја опишува дијабетичната нефропатија како хронична микроваскуларна компликација на дијабетесот, ги изложува преваленцата и епидемиологијата, етиолошките фактори, патологијата, патофизиологијата на ДН, клиничките симптоми, стадиумите на ДН, дијагнозата на ДН и терапијата за ДН. На крајот во последната потточка од точката за дијабетична нефропатија, авторката објаснува за бубрежната инсуфициенција (акутна и хронична) како последна фаза на ДН, при тоа задржувајќи се на етиологијата, поделбата и третманот.

Во потпоглавјето за коронарна артериска болест (КАБ), авторката ја опишува болеста почнувајќи со дефиниција, поделба и етиологија. По потточката каде што статички дескриптивно ја објаснува зачестеноста и поврзаноста со морбидитетот и морталитетот, продолжува со експлицитен и темелен осврт на патофизиолошкиот основниот супстрат на КАБ, а тоа е нестабилниот атеросклеротичен плак. Објаснет е континуирираниот процес на инфламација и оксидација на малите крвни садови (коронарни) која придонесува до КАБ. Во понатамошниот дел од воведот и следната потточка, кандидатката укажува на значењето и улогата на дијагностичките тестови за одредување на КАБ, кои ги дели на дијагностички тестови во мир и оптоварување. Опишана е улогата на тестовите во мир и тестовите со оптоварување (инвазивни и неинвазивни) за откривање на КАБ. Кандидатката во овој дел од докторскиот труд ја потенцира улогата на физикалниот преглед, ЕКГ-прегледот (абнормалности на ЕКГ), а особено улогата на ехокардиографијата (како неинвазивна метода). Кандидатката дава опис на сите дијагностички методи со посебен осврт на нивната сензитивност и специфичност и посебен акцент на КСТ, МПС и МЦКТ за дијагностика на КАБ. Во наредната потточка на првата глава го објаснува инфарктот со посебен осврт на ензимите.

Со синхрона поврзаност продолжува во следното потпоглавје каде што дава симбиотска дескрипција на двете болести – дијабетес мелитус и КАБ, при што ги истакнува сите фактори за КАБ кај болни од дијабетес поткрепено со докази од Американската асоцијација за срце. Авторката продолжува во следната потточка на ова потпоглавје, каде што со вешт истакнувачки наратив ја истакнува суштината на настанување на атеросклеротични промени на коронарните артерии кај пациенти со дијабетес нагласувајќи дека се дифузно распоредени на малите крвни садови и непогодни за дилатација. Немиот инфаркт и немата исхемија ја објаснува со постојната автономна дисфункција што постои кај нив и е причина за нем инфаркт кај дијабетични болни. Наредната потточка го објаснува лекувањето на КАБ. Во следното потпоглавје на првата глава е потенцирано значењето на дислипидемијата како ризик за КАБ кај болни од дијабетес, а потоа во наредното ја потенцира и улогата на хипертензијата како фактор за компликации (КАБ) кај дијабетични болни.

Во следното потпоглавје, кандидатката се осврнува на типовите, структурата, физиологијата и улогата на срцевиот биомаркер НТ проБнп како предиктори на КАБ, а кои се предмет на анализа на оваа докторска дисертација. Укажува на улогата и нивната можност за проценка за поврзаност со присуство на КАБ и предикција за него. Опишана е неговата структура, референтна вредност и механизам на делување.

Наредното потпоглавје ги опишува липопротеините и нивниот метаболизам, структурни елементи и калсификација. Во следните две потточки дава опис на **аполипопротеин А1** и **аполипопротеин Б**, кои се липидни маркери кои корелираат со атеросклерозата и КАБ и се предмет на докторската дисертација.

Во следното потпоглавје кандидатката дава јасен и концизен преглед на природата на атеросклерозата започнувајќи со опис на патолошкото ремоделирање на зидот на крвните садови па се до стратификација на патогенезата во стадиуми со опис на патофизиолошките процеси и импликации на истите врз добробитоста на пациентите. Природата на заболувањето е изнесено преку дефинирање на поимот, механизмот и секако подкрепено со докази и слики. Со ова всушност кандидатката ја завршува првата глава односно воведот.

Второто поглавје е обезбедено за изложување на **МОТИВОТ** кој кандидатката ја охрабрил да го започне и створи своето дело. Кандидатката наведува две причини кои ја поттикнале да ја истражува оваа тема :1. Големиот број на дијабетични пациенти со КАБ и предизвикот да се идентификува лесна до напредната форма на КАБ чија навремена терапија би спречила компликации често и фатални. 2. Одредувањето на срцевите и липидните маркери во серум како неинвазивна рутинска лабораториска процедура за идентификување и следење на КАБ кај болни со и без дијабетична нефропатија ќе биде од огромно значење за превенција на компликациите од дијабетес мелитус. Добиените Cut-off вредности можат да се применат согласно строгата препорака дека секоја лабораторија, при одредување на концентрација на биохемиски маркер, треба да изработи свои референтни рамки врз основа на специфичностите на постапката на мерење и користените реагенси (наместо да усвои туѓи).

Понатаму, кандидатката во **третото** поглавје јасно ги дефинира **ЦЕЛИТЕ** на дисертацијата како водилки кон текот на докторскиот труд, и тоа:

- да се одреди асоцираност на срцеви и липидни маркери со присуството на КАБ кај група на пациенти (со и без дијабетична нефропатија);
- да се одреди асоцираност на нивото на липидните и срцевиот маркер со времетраењето на КАБ;
- да се одреди разлика во нивото на срцевите и липидните биомаркери кај пациентите со КАБ кои се со и без присуство на дијабетична нефропатија;
- да се одредат и други параметри асоцирани со покачени срцеви и липидни маркери како што се гломеруларната филтрациска стапка, ХБА1Ц, протеинурија, времетраење на дијабетесот, возраста, полот, пушењето, хипертензијата итн.;
- да се одредат Cut-off вредности на срцевите и липидните биомаркери или некој од нив кои би биле значајно сензитивни и специфични за да послужат како предиктори на КАБ.

Во **четвртата глава**, насловена **МАТЕРИЈАЛ И МЕТОДИ**, кандидатката дава детален опис на структурата на студијата. Неа, согласно со спроведената постапка, исправно ја дефинира по дизајн како проспективна, кохортна, компаративна и опсервациона студија. Ги наведува времето и местото на реализација: ЈЗУ Здравствен дом – Скопје, Центар за дијабетес, во соработка со Институтот за клиничка биохемија и Институтот за срцеви заболувања при Медицинскиот факултет во Скопје, октомври 2019 – октомври 2020 год. **Материјалот** на студијата е прецизно дефиниран заедно со инклузивните и ексклузивните критериуми:

Инклузивни критериуми:

- првата група се 75 лица со дијабетес мелитус т 2 и дијабетична нефропатија со исполнети критериуми за неа - микроалбуминурија 30-300mg/24 часа, и макроалбуминурија >300mg/24 часа;
- втората група се 75 пациенти со Дм т2 без дијабетична нефропатија со исполнети критериуми Хба1ц над 6,5 и се под орална или инсулинска антидијабетична терапија;
- потпишана информирана согласност.

Ексклузивни критериуми:

- пациенти со други типови на дијабетес (ДМ т1, гестациски дијабетес);

- хематурија, пиурија, позитивна уринокултура, нефролитијаза, пациенти на хемодијализа, хронична бубрежна инсуфициенција од друго потекло;
- заболувања кои би влијаеле или би го ограничиле траењето на животниот век (Хобб, неоплазми, системски автоимунни заболувања).

Краток опис на применетите методи

Во студијата беа регрутирани вкупно 150 испитаници со дијабетес поделени во две групи, првата со и втората без дијабетична нефропатија. Испитаниците беа на возраст над 18 год. од двата пола и биле повикувани за лабораториски и останати иследувања секои три месеци во првата година. Беше пополнет прашалник од нивна страна со социодемографски податоци од интерес и им беше земена крв за одредување на биохемиски статус, и тоа: серумско ниво на седиментација, крвна слика, липиден, хормонален, протеински, ензиматски статус. Им беа одредени липидните маркери АпоА1 и АпоБ како и срцевиот маркер НТ про БНП. Од крвта по стандардна постапка (1/2 час чекање на собна температура за спонтан коагулација на примерокот, потоа 10 мин. центрифугирана на 1500 вртежи во минута) бил одвоен серумот. На испитаниците им беше земена и урина со седимент како и одредена е протеинурија. На испитаниците им бил измерен и крвен притисок, БМИ индекс на телесна маса. Сите податоци на студијата биле евидентирани во анкетни листови изготвени за потребите на студијата. Се иследувааше промената на нивото на зголемените вредности на Нт-проБнп, Апо А1 и АпоБ како биомаркери поврзани со КАБ. Се иследувааше корелацијата помеѓу покачените вредности на апоа1 апоБ и нт про Бнп со предиктибилноста на КАБ на почетокот и за време на следењето кај пациентите со и без ДН. Сите испитаници со покачени вредности на Апо А1 Апо Б и нт про Бнп беа упатени на додатни иследувања за КАБ и тоа ЕКГ, ехокардиографија, КСТ (коронарен стрес тест на оптоварување), МПС (миокардна перфузиона скинтиграфија), коронарна ангиографија или МЦКТ во КЦ Ск Кардиологија или во специјалната болница Филип Втори. По завршените прегледи од двете групи на пациенти со и без ДН биле одредени две подгрупи на пациенти со и без докажана КАБ според извршените дијагностички методи (ЕКГ, ЕХО, КСТ, МПС, МЦКТ, или коронарографија).

Кандидатката во наредното потпоглавје од оваа глава ги опишува методите за анализа на маркерите, како и интегрираниот систем на кој се работеле.

Во следното потпоглавје ги наведува статистичките постапки и пакети користени при обработка на добиените податоци.

Петтото поглавје – анализа на резултати претставува поглавје каде што кандидатката ги поместува добиените резултати од истражувањето. **Резултатите** од студијата се претставени со 59 графикони (слики) и 68 табели. Испитувани се вредностите на анализираните маркери и параметри, како и компарирани според различни групи.

Во првото потпоглавје се обработени општите и клиничките карактеристики на двете групи дијабетични пациенти со и без ДН во однос на половата структура, возраста, етничката структура, БМИ, историја на дијабетес, времетраење на КАБ, фамилијарна анамнеза за КАБ, пушење, микроваскуларни компликации (ретинопатија, анемија, ПАБ, хипотиреоза, ХТА, дислипидемија, видот на терапија која ја примаат пациентите, при што врши нивна процентуална компарација во двете групи, ја одредува статистички сигнификантната разлика во двете групи.

Во второто потпоглавје ги анализира резултатите од лабораториските вредности на дијабетичните пациенти во двете групи, и тоа: гликоза, Хба1ц, инсулин, уреа, кренин, ацидум урикум, коефициент на атеросклероза, холестерол, триглицериди, Хдл и Лдл холестерол, Аст, Алт, АпоА1, АпоБ и НТпро БНП, Лп(а), липаза, амилаза, протеинурија, ГФР, при што врши нивна процентуална компарација во двете групи, ја

одредува медијалната вредност, просечната вредност, статистички сигнификантната разлика во дистрибуција во двете групи и честота на измерената вредност во двете групи на пациенти.

Авторката во третото потпоглавје ги споредува покачените вредности на липидниот маркер АпоА1 во двете групи според полот, според националноста, пушачкиот статус, возраста на пациентите, ацидум урикум, холестеролот, амилаза, АпоА1/АпоБ однос при тоа определува статистички сигнификантна разлика во двете групи. Во студијата, авторката примени линеарен регресионен модел за да ги детерминира параметрите кои се покажаа како предиктори за липидниот маркер Апо А1, кај пациенти со ДМ со и без ДН. со помош на униваријантна и мултиваријантна регресиона анализа ги одреди предикторските варијабли за Апо А1 во групата на пациенти со ДН, а потоа и во групата на пациенти без ДН.

Во наредното потпоглавје ги определува покачените вредности на АпоБ во двете групи според полот, според националноста, пушачкиот статус, возраста на пациентите, ацидум урикум, холестерол, амилаза, АпоА1/АпоБ однос при тоа определува статистички сигнификантна разлика во двете групи. Во студијата авторката примени линеарен регресионен модел за да ги детерминира параметрите кои се покажаа како предиктори за липидниот маркер АпоБ, кај пациенти со ДМ со без ДН. Со помош на униваријантна и мултиваријантна регресиона анализа ги одреди предикторските варијабли на Апо Б во групата на пациенти со ДН, а потоа и во групата на пациенти без ДН.

Петтото подглавје ги определува покачените вредности на НТпро БНП во двете групи и со според полот, според националноста, времетраење на КАБ, пушачкиот статус, возраста на пациентите, ацидум урикум, холестерол, амилаза, АпоА1/АпоБ однос при тоа определува статистички сигнификантна разлика во двете групи. Во понатамошниот дел од резултатите е направена анализа на вредноста на Nt-proBNP кај пациентите со и без дијабетична нефропатија. Во следниот дел, прикажани се резултатите од униваријантната и мултиваријантната регресиона анализа за одредување на предикторските веријабли за Нт про БНп во групата на пациенти со ДН, а потоа и во групата без ДН.

Во шестото потпоглавје, кандидатката ги споредува односот АпоБ/АпоА1 во двете групи според полот, националност, пушачки статус, ацид урикум. Прикажани се резултати од униваријантаната и мултиваријантната регресиона анализа за одредување на предикторски варијабли на АпоБ / АпоА1 односот во групата пациенти со и без ДМ и се образложи како сигнификантно позитивно или негативно корелираше со различни варијабли.

Веќе во следното седмо потпоглавје, авторката ги изложува резултатите од анализата на групите со и без КАБ кои ги добива откако двете главни групи пациенти со и без ДН ги поделува на две подгрупи во зависност од присутна или отсутна докажана КАБ со дијагностички методи направени кај пациенти со утврдени покачени вредности на липидни и срецевни маркери Апо А1 и АпоБ и НтпроБНП. Врши меѓугрупна споредба според половата структура во четирите подгрупи, според возраста, траењето на дијабетесот, фамилијарната анамнеза, пушачкиот статус, БМИ, гликемија, Хба1Ц, инсулинемија, уреа, креатинин, ацидум урикум, коефициент на атеросклероза, холестерол, триглицериди, Хдл, Лдл, АСТ, АЛТ.

Анализираните липидни и срцев маркер сигнификантно се разликуваа меѓу четирите подгрупи. Во истото подглавје, авторката образложува дека пациентите со ДН и КАБ имаа сигнификантно повисоки вредности на АпоА1, додека за $p < 0,0001$ се потврди вкупна статистичка сигнификантна разлика во липидниот маркер АпоБ меѓу подгрупите ДН +КАБ+ наспроти ДН -КАБ-.

Потоа врши анализа на Лп(а) маркерот, амилаза, липаза, протеинурија, Гфр, и нивната дистрибуција во 4те подгрупи. Анализираниите маркери имаа повисоки вредности кај пациентите со КАБ споредено со пациентите без КАБ.

Понатаму, во осмото потпоглавје на петтата глава врши прецизна анализа на маркери асоцирани со КАБ, при што со биваријантна логистичка регресиона анализа утврдува кои маркери се сигнификантно асоцирани со појава на КАБ. Детерминирани се срцевиот маркер Нт про БНП како сигнификантен котрибутер за појава на КАБ ($p=0,001$). Исто со ROC анализа докажува дека АпоА1 маркерот има доволна дискриминаторна способност во разграничување на пациенти со и без КАБ. ROC кривата укажува дека Апо Б маркерот е доволно дискриминаторен во разграничувањето на пациенти со и без КАБ. Одредени се cut off вредности за сите три маркери. ROC кривата за маркерот Нтпро БНП укажа дека овој маркер има многу добра дискриминаторска способност во разграничување на пациенти со и без КАБ. Направени се комбинации меѓу два маркера за детекција на пациенти со КАБ, но тоа не доведе до зголемување на плоштината под ROC кривата, туку само тестовите беа квантифицируван како тест со доволна или добра дискриминаторска способност.

Резултатите се прикажани како табеларно, така и со графикон. Во табела сумарно се прикажани предикторните модели за детекција на КАБ, анализирани во ова истражување, при што се забележа дека срцевиот маркер се презентираше како најдобар тест за детекција на КАБ ($AUC=0.755\%$ CI 0.676-0.834), додека комбинацијата на маркерите не ја зголеми нивната дискриминаторска способност.

Наредното потпоглавје ја опишува анализата на влијанието на статини и антикоагуланти врз маркерите АпоА1, Апо Б и нт проБНп и КАБ следено на секои 3 месеци во текот на една година. Кандидатката утврдила дека пациентите со КАБ по 3 месеци од терапијата со статини и атикоагуланти имаа сигнификантно пониски вредности за АпоА1, АпоБ и нт проБНп, споредено со базичните вредности. Вредностите се намалуваа во наредните прегледи што јасно се прикажа на дијаграмите.

Во **шестото** поглавје, **ДИСКУСИЈА**, кандидатката се задржува на добиените резултати од нејзиниот научноистражувачки труд, кои детално ги објаснува, ги толкува, ги конфронтира и ги споредува во однос на други испитувања на оваа тема во литературата. Голем дел од студиите поврзани со оваа проблематика ја потврдија нашата хипотеза и најголем дел од податоците добиени во докторскиот труд се совпаѓаат со резултатите добиени во светски рамки, но секако постојат и такви студии и регистри на пациенти кои имаат и поразлични резултати. Актуелноста на новите биомаркери во корелација со некои други параметри како протеинурија, времетраење на КАБ, ГФР и слично, ја прави оваа студија уникатна и современа кај оваа група на хронично болни пациенти. Оваа студија е прва од ваков вид во нашата држава и се очекува дека добиените резултати ќе овозможат голем придонес во предикција на КАБ кај пациентите со дијабет мелитус тип 2.

Во почетниот дел од дискусијата, кандидатката прави анализа на ризик фактори за кардиоваскуларни болести компарабилна со светски и поново публикувани студии и ги изнесува своите податоци преку споредба со Фрамингам студијата, DCCT студијата, Dalas Heart студијата преку која беа анализирани средната возраст, пушачкиот статус и ХТА и Kajser студијата. Резултатите од Шведската студија во однос на ХТА и антихипертензивната терапија, исто така, се совпаднаа и со резултатите од оваа студија. Споредено со Capture-студијата, во оваа повеќе од пациентите без ДН имаа КАБ.

Понатаму врши споредба со објавени студии на оваа тема (CRIC и de Hauteclousque студијата) дека машкиот пол носи поголем ризик за развој на ДМ микроваскуларни компликации.

Дека возраста и времетраењето на ДМ претставуваат важен ризик-фактор беше докажано и во студијава, посебно во групата со ДН. Студијата покажа идентични резултати со студиите кои ги разгледуваа позитивната фамилијарна анамнеза, ХТа и дислипидемијата.

Споредено со светски трудови, оваа студија докажа дека деграционите продукти се повисоки во групата со ДН, додека УКПДС покажала дека 30 % од пациентите со намален ГФР се нормоалбуминурични.

Во понатамошниот дел од текстот во делот на дискусијата, направена била анализа на натриуретскиот пептид Nt-proBNP про Бнп нт во Густо 4 студијата каде е докажано дека овој маркер е најмоќниот независен предиктор за КАБ и ИМ, што авторката во студијата поврди дека овој маркер е сигнификантен контрибутор за појава на КАБ.

Како во актуелниот докторски труд така и во однос на светски публикувани податоци, поточно во Atherogene-студијата, каде што анализата на Nt-proBNP и ЦРП за ризик-стратификација кај пациенти со стабилна и нестабилна коронарна артериска болест покажаа дека покачените нивоа на НТпро БНП водат до поголем ризик од идни коронарни збиднувања. Понатаму врши споредба со студијата каде Аполипопротеин А1 е посилен прогностички маркер за КАБ од ХДЛ И ЛДЛ кај повозрасни пациенти, и студија каде што сигнификантноста на Апо Б кај повозрасни пациенти како предикторен фактор за срцеви и ЦВИ компликации. Авторката направи споредба и со Данската студија од 2015 год. и потврди дека мултифакториалниот третман на кардиоваскуларните ризик фактори го редуцираат ризикот од КВ настани. Прави споредба и со DCCT студијата, докажувајќи дека намалувањето на хронична хипергликемија може да спречи предвремени компликации и тоа непролиферативна и пролиферативна ретинопатија, микроалбуминурија, невропатија.

UKPDS-студијата изведена кај 5000 лица во период од 10 год. докажа дека постои поврзаност меѓу гликемична контрола и развој на компликации. Секако споредба прави и со Кумамото студијата, каде пациентите што беа на оадт поточно во групата без ДН имаа подобра гликемична контрола. Во наредна студија го корелира холестеролот како главниот ризик фактор за КАБ и статините кои вршат редукција на ЛДЛ, а со тоа и до редукција на коронарни настани. А пак во друга студија која опфати 56 пациенти и тоа 36 мажи и 26 жени во Каиро, постои корелација меѓу Апо Б и микроваскуларните компликации и тоа нефропатија и ретинопатија, во оваа студија беа иследувани нивоата на креатинин, Гфр и албумин / креатинин ратио и нивото на АпоБ. Во понатамошниот дел од дискусијата презентирани се низа студии компарабилни со резултатите на овој докторски труд во однос на одредување на cut off вредности на нт про Бнп. Имено нереналните клиренс механизми, како клиренс преку натриуретичен пептид рецептори во хуманите тромбоцити придонесуваат за елевација на концентрациите на нт про БНП. Овие cut off вредности мора да ги земат во предвид утврдените вредности на ГФР кај пациентите. Идентично на ова, и во дисертацијата се докажа дека плоштината под ROC кривата AUC за срцевиот маркер нт проБНП има вредност 0,804 што де факто укажува дека овој маркер има многу добра дискриминаторска способност во разграничувањето на пациенти со и без КАБ. Најдобрата гранична вредност (cut off) за нт про БНП од која почнува детекција на пациенти со КАБ е 163,5 пг/мл. Кандидатката во следниот дел од дискусијата ја обработува корелацијата на срцевиот маркер со албуминуријата, имено во групата со ДН и албуминурија имаа сигнификантно поголеми концентрации на липидните маркери, а несигнификантно повисоки вредности на срцевиот маркер. Во следните студии се иследува врската помеѓу покачените вредности на нт про бнп и кардиоваскуларни настани кај пациенти со ХБИ - студијата на Грег и соработници покажа дека нт пробнп била валиден индикатор за КВ настани, а се следела асоцијацијата со пациенти без ХБИ.

Во една друга студија со 1215 пациенти следен е односот на концентрацијата на Апо А1 и Апо Б и апоБ /апоА1 ратио и ретинопатијата. Пациентите со ретинопатија имаа сигнификантно пониски нивоа на АпоА1, а повисоки нивоа на АпоБ / АпоА1 од тие пациенти без ретинопатија. Во една друга студија со 999 пац со КАБ имаше наод дека не само ХБИ туку и ГФР влијаат на Нт про БНП. Неопходо е да се идентификуваат кардиоваскуларните биомаркери во предикција на ран морталитет кое истражување ги сумира ренокардиоваскуларните биомаркери, во својата студија авторката докажа дека Апо А1 имаше сигнификантно повисоки вредности во дијабетичната група со нефропатија, апоБ беше значајно повисоко во групата со ДН и пациентите со ДН имаа повисоки вредности од пациентите без ДН за срцевиот маркер нт про БНП. Една друга студија со 258 пациенти со ХБИ ја утврди асоцијацијата на АпоБ со прогресијата на ДН и ризикот од RPT (risk of renal replacement therapy). Во шведската Аморис-студија, 137100 мажи и жени беа следени 17,8 год. и беше анализирана асоцијацијата меѓу Апо Б и АпоА1 со развојот на МАЦЕ (нефатален МИ, ЦВИ и ЦВсмрт) кај мажи и жени од сите возрасти. Следна студија покажа дека нт пробнп може да се користи за идни истражувања и студии за кардиопротективен третман, при што и авторката во дисертацијата докажа дека со терапијата со статини и антикоагуланти беше регистрирано сигнификантно намалување на почетните вредности на НТ проБНП споредено со почеток на терапијата. Следна студија во склоп на Нарру-студијата во Турција ја иследува врската меѓу НТпроБНП и ХБИ. Аналогно на тоа, дисертацијата покажа дека во групата без ДН машки пациенти имаа сигнификантно повисоки вредности на НТ проБНП, додека во истата група срцевиот маркер НТ про БНП сигнификантно позитивно корелираше со ГФР. Кандидатката прави споредба со една студија која ја следи асоцијацијата помеѓу Апо Б и нефропатијата, па така тие со ниска ГФР под 60 мл/мин. имаа покачени вредности на АпоБ, исто и во нејзината студија ја проследи асоцијацијата помеѓу нивото на АпоБ и групата со и без ДН двете групи имаа различни вредности на Апо Б и истите беа повисоки во групата со ДН, каде што ГФР е помало од 60 мл/мин. Една друга студија ги обработува КВ ризик-факторите, споредено со неа, оваа докажа дека покачените вредности на ХДЛ сигнификантно корелираа со КВБ и староста, а исто така и ХДЛ презентираше сигнификантно повисоки вредности во серумот на пациентите со ДН. Друга студија ја објаснува улогата на НТ проБНП во одговорот на реналната функционална загуба и ги адресира факторите инволвирани во клиничката валоризација на пептидите во контекст на сигнификантна ренална слабост. Целта е да се ревидира улогата на НП системот во адаптивниот одговор на реналната функција и да се адресира утилитетот на нивоата на нт про бнп во КВБ менаџментот на пациентите со нарушена ренална функција. Кандидатката споредува и студија каде што се опишуваат метаболичките нарушувања на аполиопротеините кај пациенти со ДМ т 2, корелација на Апо А1 со компликации од дијабетесот како ДН. Аналогно на оваа студија, дисертацијата докажа дека вредностите на Апо А1 се поголеми во групата со компликации од дијабетесот - ДН отколку кај пациентите од групата со Дм т2 без ДН и таа разлика е статистички сигнификантна.

Во седмата глава, **ЗАКЛУЧОЦИ**, кандидатката јасно и концизно ги сублимира резултатите од својата докторска теза во заклучоци кои соодветствуваат на претходно дефинираните примарни и секундарни цели.

Од изведените заклучоци, во оваа студија во двете групи доминираа пациенти со македонска националност. Пациентите со дијабетична нефропатија имаа сигнификантно подолга историја на дијабетес, повисок индекс на телесна маса, поизразена фамилијарна анамнеза за КАБ, повеќе беа машки пациенти, зачестеност на дијабетична ретинопатија, анемија, периферна артериска болест, хипотиреоза, почесто примаа антихипертензивни, статини, инсулинска терапија, антианемици, алопуринол и калциум карбонат споредено

со пациентите без дијабетична нефропатија. Пациентите без дијабетична нефропатија, пак, сигнификантно почесто беа пушачи, почесто имаа хипертензија и дислипидемија, почесто примаа орални антидијабетици. Пациентите од двете групи подеднакво често беа хипертоничари.

Пациентите со дијабетична нефропатија имаа поголеми вредности на гликоза, HbA1c %, деградациони продукти, коефициент на атеросклероза, холестерол, триглицериди, ХДЛ, ЛДЛ, АСТ, липиден маркер Apo-A1, Apo B, NT-proBNP, Lp (a), амилаза, липаза, протеинурија, во споредба со дијабетичната група без ДН. Гломеруларната филтрациона рата се потврди како статистички сигнификантна помала во групата со ДН. Пациентите без дијабетична нефропатија пак, имаа сигнификантно повисоки вредности на инсулин и АЛТ.

Анализата на вредностите на трите биомаркери – ApoA1 ApoB и нт про Бнп, покажа нивни поголеми вредности во групите со ДН – дијабетична нефропатија (што беше и очекувана цел на студијата) отколку кај пациентите од групата без ДН, а оваа разлика е статистички високосигнификантна.

Анализата на комбинациите на корелацијата на срцевите и липидните биомаркери со разни параметри како систолен и дијастолен притисок, пушење, протеинурија, eГФР, ХБА1Ц, гликемија, како и со параметри од демографски карактеристики покажа дека постои статистички значајна разлика меѓу групите со и без дијабетична нефропатија што беше следната цел на дисертацијата. Евидентирана беше сигнификантна поврзаност на покачените нивоа на биомаркерите посебно на нт проБНП со некои параметри како протеинурија кај групата пациенти со дијабетична нефропатија. Оваа асоцијација укажува на предикторна моќ на тие биомаркери за КАБ бидејќи протеинуријата е предвесник на КАБ и на развој на нефропатијата.

Половата структура на четирите подгрупи (според присуство на КАБ) беше хомогена, додека статистичка сигнификантна разлика се потврди во просечната возраст на пациентите, времетраење на дијабетес, покачени вредности на гликемија, пушачки статус, ВМ, HbA1c %, инсулинемија, уреа, креатинин, мокрачна киселина, коефициентот на атеросклероза, холестерол, ХДЛ, ЛДЛ и АСТ.

Анализираните липидни маркери и срцевиот маркер сигнификантно се разликуваа меѓу 4-те подгрупи, што беше следната цел и имаа повисоки вредности кај пациентите со КАБ споредено со пациентите без КАБ.

За $p=0.00067$ се потврди статистичка сигнификантна разлика во вредностите на липидниот маркер Apo-A1 меѓу групите со и без КАБ. Пациентите со КАБ имаа значајно повисок Apo-A1. Липидниот маркер ApoB имаше сигнификантно повисоки вредности кај пациентите со КАБ, споредено со пациентите без КАБ ($p=0.0065$). Пациентите со и без КАБ имаа сигнификантно различни вредности на NT-proBNP ($p<0.0001$), со значајно повисоки вредности кај пациентите со КАБ.

Резултатите од мултиваријантната логистичка регресиона анализа го детерминираа срцевиот маркер NT-proBNP како сигнификантен контрибутор за појава на КАБ ($p=0.001$).

Во истражувањето беше користена ROC-анализата за да се одреди дискриминаторската способност на Apo-A1, ApoB, NT-proBNP, и нивни комбинации, како маркери, односно тестови за детекција на КАБ. Се одреди и (cut off) за Apo-A1, ApoB и NT-proBNP од која почнува детекција на пациенти со КАБ.

Сумарно се прикажани предикторните модели за детекција на КАБ, анализирани во ова истражување. Се забележува дека срцевиот маркер се презентираше како најдобар тест за детекција на КАБ, и комбинирањето на маркерите не ја зголеми нивната дискриминаторска способност.

Сумарно се прикажани предикторните модели за детекција на КАБ, при што како cut off се земени вредностите дадени од производителот. **Срцевиот маркер NT-proBNP и во овој случај се покажа како најдобар тест за детекција на КАБ (AUC=0.755 95% CI 0.676-0.834).**

Времетраењето на КАБ беше пократко во групата со дијабетична нефропатија, иако разликата беше несигнификантна, што ја потврди следната цел. Исто така се утврди и асоцираност на нивото на липидните и срцевите маркери со времетраење на КАБ, и тоа сигнификантно за NT – proBNP кај пациентите со ДМ тип2 и нефропатија ги потврди: времетраењето на КАБ ($p=0.018$).

Како секундарна цел се докажа дека при изборот на тераписките употреби на антилипемици – статини и антикоагуланти (ацетилсалицилна киселина), се подобрува, се намалува и се нормализира нивото на покачените вредности на срцевиот (NT-proBNP) и липидните биомаркери (Аро-А1, Аро-В), што беше покажано и докажано при следењето низ кварталите (4) во текот на едногодишната студија.

Осмото поглавје, **ЛИТЕРАТУРА**, содржи 237 референци, од кои најголем дел со понов датум, научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси кои се уредно презентирани според важечките стандарди и соодветно се цитирани во текстот.

Во **деветтата** глава, **ПРИЛОЗИ**, кандидатката наведува прилог за референтни вредности на параметрите и прилог-прашалник за потребите на студијата.

Докторската теза кандидатката ја завршува со **десеттата** и последна глава **БИОГРАФИЈА НА АВТОРОТ**, во која е презентирана автобиографијата на авторката.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација со наслов „Срцеви и липидни маркери како предиктори за коронарната артериска болест кај дијабетес мелитус тип 2-пациенти со и без дијабетична нефропатија“, од кандидатката д-р Вера Пеншовска Николова, претставува истражување во областа на клиничката медицина – кардиологија. Дисертацијата е изработена по сите принципи на едно научно истражување. Темата е современа и актуелна, целите се прецизно дефинирани, научниот пристап внимателно е избран, а методологијата е адекватна на поставените цели. Резултатите се прегледни и систематично прикажани и дискутирани, а изведените заклучоци се концизни и недвосмислени.

Докторската дисертација „Срцеви и липидни маркери како предиктори за коронарната артериска болест кај дијабетес мелитус тип 2-пациенти со и без дијабетична нефропатија“, од кандидатката д-р Вера Пеншовска Николова, според мислењето на Комисијата за оценка, ги исполнува основните услови и стандарди на докторски труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката, при одбрана на трудот, ги објавила (како прв автор во меѓународни научни списанија или со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- (1) . Cardiac and lipid markers as predictors for coronary artery disease in prediabet patients
Dr. Vera Penshovska Nikolova, Diabetes Center, PHI Health Center, Skopje, R.N.Macedonia, Medicus 2020; 25 (2): 257-261.
Срцеви и липидни маркери како предиктори за коронарната артериска болест кај предијабетични пациенти
Д-р Вера Пеншовска Николова, Центар за дијабетес, ЈЗУ Здравствен дом – Скопје, РС Македонија, Медикус 2020; 25 (2): 257-261.
- (2) Associations of heart and lipid biomarkers with some parameters of diabetic nephropathy in patients with diabetes melitus tip 2

Dr. Vera Penshovska Nikolova, Diabetes Center, PHI Health Center, Skopje, R.N.Macedonia, Medicus 2021; 26 (2): 194-202.

Асоцираност на срцеви и липидни биомаркери со некои параметри кај дијабетична нефропатија кај пациенти со дијабет мелитус тип 2

Д-р Вера Пеншовска Николова, Центар за дијабетес, ЈЗУ Здравствен дом – Скопје, РС Македонија, Медикус 2021; 26 (2): 194-202.

ЗАКЛУЧОК и ПРЕДЛОГ

По внимателно, целосно и исцрпно разгледување на докторската дисертација на кандидатката д-р Вера Пеншовска Николова, со наслов „Срцеви и липидни маркери како предиктори за коронарната артериска болест кај дијабетес мелитус тип 2-пациенти со и без дијабетична нефропатија“, Комисијата смета дека се работи за самостоен научноистражувачки труд кој разработува акутуелен клинички проблем во областа на кардиологијата, со употреба на биомаркери – аполипопротеин А1, аполипопротеин Б и нт про БНП во серум како неинвазивна метода во следењето на пациенти со и без дијабетична нефропатија, а со цел предикција за КАБ, со јасно дефиниран мотив и цели, апликативни клинички резултати и релевантни научни заклучоци.

Зголемениот број на пациенти со КАБ, дијабетесот и морталитетот од неговите компликации, како и можноста да се исползува (како неинвазивна метода), во корелација со дијагностички кардиолошки тестови, ја прави оваа докторска дисертација уникатна и исполнителна.

Покрај овие иследувања, кандидатката испитува и бројни други релевантни параметри за кои тргнува од премисата дека се есенцијални во истражувањето на овој алтернативен пристап. Анализата на резултатите, компарацијата и воспоставените корелации покажуваат дека во трудот е потврдена примарната и секундарната цел.

Врз основа на претходно изнесеното, Комисијата го оценува позитивно приложениот докторски труд и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во состав на УКИМ, Скопје, да ја прифати позитивната оценка и да закаже јавна одбрана на докторската дисертација на кандидатката **д-р Вера Пеншовска Николова** под наслов: **Срцеви и липидни маркери како предиктори за коронарната артериска болест кај дијабетес мелитус тип 2-пациенти со и без дијабетична нефропатија.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Марјан Бошевски (претседател), с.р.

Н. сов. д-р Борјанка Танева (ментор), с.р.

Проф. д-р Татјана Миленковиќ (член), с.р.

Проф. д-р Елизабета Србиновска Костовска (член), с.р.

Проф. д-р Бети Зафирова Ивановска (член), с.р.

Издвоени мислења (доколку ги има)

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ОД ОБЛАСТА ТОПОЛОГИЈА,
ПРИМЕНЕТА МАТЕМАТИКА И МАТЕМАТИЧКО МОДЕЛИРАЊЕ
НА ИНСТИТУТОТ ЗА МАТЕМАТИКА
ПРИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет, од седницата одржана на 30.6.2022, потврдена е одлуката на Институтот за математика и избрана е Рецензентска комисија за реизбор – избор – прием на еден наставник на Институтот за математика, во состав:

1. д-р Никита Шекутковски, редовен професор на Институтот за математика, Природно-математички факултет, УКИМ;
2. д-р Марија Оровчанец, редовен професор на Институтот за математика, Природно-математички факултет, УКИМ;
3. д-р Ирена Стојковска, редовен професор на Институтот за математика, Природно-математички факултет, УКИМ.

По прегледот на поднесените документи, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ на 28.9.2017 година, за избор на еден наставник по група предмети од областа на топологијата и применетата математика, се пријави д-р Мартин Шоптрајанов, вонреден професор на Институтот за математика на Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Биографски податоци

Мартин Шоптрајанов е роден во Скопје, на 29.3.1978 година. Основното образование го завршил во Скопје, во 1992, а средното во гимназијата „Никола Карев“, исто така во Скопје, во 1996 година. Истата година се запишал на Природно-математичкиот факултет, Институт за математика. Дипломирал на 29.3.2002 година, со просечен успех 9,79, на студиите по теориска математика.

Како студент на постдипломските студии на насоката теориска математика на Природно-математичкиот факултет, со највисока оценка ги положи испитите: Одбрани делови од функционална анализа и Одбрани делови од алгебарска топологија, Теорија на стабилност на динамички системи и Инверзни системи, права хомологија и теорија на облици. Во 2006 година е избран за помлад асистент на Институтот за математика при ПМФ – Скопје, а во 2009 за асистент. Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Природно-математички факултет, Институт за математика, како асистент изведува настава (теориски вежби) по предметите: Топологија, Конечна математика, Математичка анализа 2, Метрички простори, Линеарна алгебра и Операциони истражувања, а во рамките на двопретметните студии по математика – физика изведува настава (теориски вежби) и по предметите: Одбрани делови од диференцијални равенки и комплексни функции и Математика II. Како млад истражувач, во периодот 2003 – 2006 учествувал во националниот научен проект „Топологија и примени“, во рамките на кој магистрирал на тема: „Рекурентност во непрекинати и дискретни динамички системи“ и се стекнал со звањето магистер по математички науки. Во периодот 2004 –

2008, кандидатот е вклучен како млад истражувач и во националниот научен проект „Диференцијабилност на локално линеарно независни множества“.

Во 2010 година учествувал на конференцијата „Анализа, топологија и апликации (АТА)“, што се одржа во Врњачка Бања, Р Србија, со секциско предавање: „Декомпозиција на Морз и облик“.

Учесник е во меѓународниот научен проект „Фундирање на теоријата на облици“ (раководител: проф. д-р Никита Шекутковски), заеднички проект со Република Хрватска во периодот 2010 – 2012, во рамките на кој докторирал на тема: „Внатрешен облик во динамички системи“ во октомври 2012 и се стекнал со звањето доктор на математички науки.

На 28.3.2013 е избран за наставник по група предмети од областа на топологијата и применетата математика и математичко моделирање, на Институтот за математика при Природно-математичкиот факултет, во звањето доцент, а на 21.12.2017 е избран во звањето вонреден професор.

Наставно-образовна дејност

На редовните студии одржува настава по предметите: Математичка анализа 2, Динамички системи, Математичко моделирање и компјутерски симулации, Симулациони модели на студиите по математика, како и Одбрани делови од диференцијални равенки и комплексни функции, Математика 2 и Математика 3 (на студиите по математика – физика).

Од 2013 изведува настава во рамките на вториот циклус студии при Институтот по следниве предмети: 1) Стабилност на динамички системи (ползувајќи го програмскиот пакет Mathematica), 2) Вовед во хаотични динамички системи, 3) Моделирање и симулации (ползувајќи го програмскиот јазик Python), 4) Моделирање на економски процеси. На докторските студии е задолжен со предметот Динамички системи.

Средната оценка од самовалуацијата по анкетата спроведена меѓу студентите изнесува

9,23.

Автор е на две универзитетски учебни помагала:

1. Збирка решени задачи од математичка анализа 2
2. Збирка решени задачи од Алгебарска топологија.

Научна активност

Д-р Мартин Шоптрајанов има објавено 7 научноистражувачки трудови публикувани во престижни научни списанија, индексирани во Web of Science и Science Citation Index Expanded (SCIE), или се публикувани во списанија индексирани во SCOPUS.

Резултатите од неговите научни истражувања се од областа на континуираните динамички системи, и се добиени главно со примена на методите на внатрешен облик.

Д-р Мартин Шоптрајанов го приложува следниов список на научни трудови:

-до изборот за доцент

[1] M.Shoptrajanov, N.Shekutkovski, Chain recurrence and topological transitivity in the plane, Proc. of the Inter. Conf. FMNS-2011, 8-11.06, Vol.1, pages 50-54

[2] N. Shekutkovski, M. Shoptrajanov, Intrinsic Approach to Shape of Attractors in Arbitrary Metric Spaces, God. Zb. Inst. Mat. 42 (2013) 1-10

- по изборот за доцент

[3] M. Shoptrajanov, Intrinsic shape of unstable attractors, Proceedings of the Fifth International Scientific Conference FMNS-2013, Bulgaria, 12-16 June 2013, Volume 1, 2013, 40-46.

[4] N. Shekutkovski, Z. Misajleski, Gorgji Markoski, M. Shoptrajanov, Equivalence of Intrinsic Shape based on V-continuous functions and Shape, Bulletin Mathematique de la Societe des Mathematiciens de la Republique Macedoine, Vol 37, No. 1, 2015 39-47.

[5] M. Shoptrajanov, N. Shekutkovski, Characterization of Topologically Transitive Attractors for Analytic Plane Flows, Filomat 29:1 (2015), 89-97, DOI 10.2298/FIL1501089S.

[6] N. Shekutkovski, M. Shoptrajanov, Intrinsic Shape of the Chain recurrent set, Topology and its Applications 202 (2016), 117-126, DOI/10.1016/j.topol.2015.12.062.

[7] N. Shekutkovski, M. Shoptrajanov, Intrinsic Shape: Applications to dynamical systems, Fifth Mathematical Conference of the Republic of Srpska, Trebinje, 05-06 June 2015.

[8] M. Shoptrajanov, N. Shekutkovski, Z. Misajleski, Gj. Markoski – Quasi Components in Dynamical Systems, Proceedings of the international scientific conference, 10-14.06.2015, FMNS, Blagoevgrad, R. Bulgaria, Vol 1, 2015, 51-56.

- по изборот за вонреден професор

[9] Martin Shoptrajanov “Localization of the chain recurrent set using shape theory and symbolical dynamics”, Topological Algebra and its Applications, 7(1), 13-28, 2019

[10] Martin Shoptrajanov, Nikita Shekutkovski “Shape-invariant Neighborhoods of Nonsaddle Sets”, Regular and Chaotic Dynamics, 25(6), 581-596, 2020

[11] Nikita Shekutkovski, Martin Shoptrajanov “Intrinsic shape property of global attractors in metrizable spaces”, Russian Journal of Nonlinear Dynamics, 16(1), 181-194, 2020

[12] Martin Shoptrajanov, Nikita Shekutkovski “Semiflows and intrinsic shape in topological spaces”, Glasnik Matematički, 56(2), 375-390, 2021

[13] Martin Shoptrajanov “A dynamical approach to shape”, Proceedings of the International Geometry Center, 15(1), 16-31, 2022

[14] Nikita Shekutkovski, Martin Shoptrajanov “Intrinsic strong shape of global attractors”, Filomat, 2022 (прифатен за публикување)

[15] Martin Shoptrajanov Morse Decomposition and Intrinsic Shape in Topological Spaces, Methods of Functional Analysis and Topology, 2022 (прифатен за публикување).

[9] Авторот експлицитно ги конструира околните на верижно рекурентното множество, за кои во претходните трудови со помош на внатрешен облик е покажано дека го апроксимираат во смисла на облик. Со конкретен програм направен со програмскиот пакет Математика се цртаат околните на верижно рекурентното множество, и тоа се локализира.

[10] Во трудот, резултатите претходно добиени од авторите за внатрешниот облик на атрактор и верижно рекурентното множество се обопштени за бесседлести множества.

[11] Направено е значајно подобрување на резултатот познат дотогаш за комплетни метрички простори. Покажано е дека резултатот важи за произволни метрички простори

[12] Даден е резултат за внатрешен облик на атрактор во компактен Хаусдоргов тополошки простор, кој досега е познат за компактни метрички простори.

[13] Авторот дава опис на облик преку динамички системи.

[14] Со методите на внатрешен облик, покажано е дека инклузијата на глобален атрактор во компактен метрички простор не е само еквиваленција на облик, таа е и еквиваленција на јак облик.

[15] Претходно добиениот резултат од авторите за обликот на верижно рекурентното множество за компактни метрички простори [6] се обопштува и за случајот кога метричките се заменуваат со тополошки простори.

Учество на конференции

Учествува на повеќе конференции, на кои ја презентира својата научна работа:

-до изборот за доцент

-Конференција по анализа, топологија и апликации (АТА), одржана во Врњачка Бања,

Република Србија, со соопштение: *Декомпозиција на Морз и облици* (“Morse decomposition and shape”).

-Четврта интернационална научна конференција ФМНС-2011, Благоевград, Република Бугарија, со соопштение: *Верижна рекурентност и тополошка транзитивност на рамнината* (“Chain recurrence and topological transitivity in the plane”).

- Трета интернационална конференција по топологија и апликации, Скопје, 2 – 7 септември 2012, со соопштение: *Внатрешен облик на верижно рекурентното множество* (“Intrinsic shape of chain recurrent set”).

-по изборот за доцент

- Fifth International Scientific Conference FMNS-2013” (Blagoevgrad, R.Bulgaria, 12-16 June 2013);

- International Conference of Applied and Industrial Mathematics CAIM, Bacau, R.Romania, 18-21.09.2014;

-V Congress of Mathematician of Macedonia, Ohrid, R. Macedonia, 24-27.09.2014;

-International Conference “Hamiltonian Dynamics, Non-autonomous Systems and Patterns in PDE’s”, Lobachevsky State University of Nizhny Novgorod, Russia, 10-15.12.2014;

-International Conference-School “Shilnikov Workshop”, Lobachevsky State University of Nizhny Novgorod, Russia, 17-19.12.2014;

-International Conference on Topology and it’s Applications, September 18-22, 2016, Ohrid, R. Macedonia.

Учесник е и на конференциите:

-Dubrovnik VIII-Geometric Topology, Geometric Group Theory & Dynamical Systems, R. Croatia, 22-26.06.2015;

-7th European Congress of Mathematics, July 18 - 22, 2016, Technische Universität, Berlin, Germany.

-по изборот за доцент

Коавтор е на трудот со наслов „Intrinsic shape of an attractor in arbitrary metric space“, презентирани на меѓународна научна конференција „25 години Тополошки семинар во Сплит 2018 и објавен во Зборникот на апстракти.

Учествувал на -8th European Congress of Mathematics, 2021, Portoroz, Slovenia.

Учесник е во научноистражувачкиот проект: „Математички структури и примени“, финансиран од Ректоратот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Резултатите од проектот се публикувани во неколку меѓународни списанија.

Стручна активност

Д-р Мартин Шоптрајанов од 2013 е раководител на Заводот за топологија на Институтот за математика. Активно учествува во организацијата и одржувањето на семинарите при Заводот.

Активно учествува во работата на Сојузот на математичарите на Македонија, уште како студент. Ќе наведеме некои од неговите задолженија во Сојузот. Учествува во Комисијата за национални натпревари по математика за ученици од средните училишта што се организираат секоја година од Сојузот на математичари на Македонија. Во 2007 ја водеше екипата на студенти од Природно-математичкиот факултет на интернационалниот натпревар по математика што се одржа во Благоевград, Бугарија. Беше координатор на XXV балканска олимпијада по математика што се одржа во Охрид, Македонија, во 2008 година, а во 2011, водач на екипата на ученици на XXVIII балканска математичка олимпијада што се одржа во Јаши, Р Романија.

Стручните трудови произлезени од неговиот ангажман во Сојузот на математичари се набројани при неговиот избор за вонреден професор.

-

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Д-р Мартин Шоптрајанов, во изборниот период, успешно ја продолжува својата научна и наставна дејност. Во изборниот период има објавено две учебни помагала, кои сигурно ќе им помогнат на студентите. Во објавените самостојни научни трудови, како и во трудовите во кој е коавтор, успешно го применува внатрешниот облик во динамичките системи, и е меѓу водечките познавачи на ова подрачје.

Кандидатот ги исполнува сите услови за избор во повисоко звање. Предлагаме да биде избран во звањето редовен професор од областа на топологијата: применета математика и математичко моделирање.

Д-р Никита Шекутковски, редовен професор на Институтот за математика, Природно-математички факултет, УКИМ, Скопје, с.р.

Д-р Марија Оровчанец, редовен професор на Институтот за математика, Природно-математички факултет, УКИМ, Скопје, с.р.

Д-р Ирена Стојковска, редовен професор на Институтот за математика, Природно-математички факултет, УКИМ, Скопје, с.р.

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Мартин Јордан Шоптрајанов

Институција: Природно-математички факултет/Институт за математика

Научна област: топологија; применета математика и математичко моделирање

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – РЕДОВЕН ПРОФЕСОР/ НАУЧНО ЗВАЊЕ – НАУЧЕН СОВЕТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус * Просечниот успех на прв циклус изнесува: 9,79 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 10. Просечниот успех изнесува 9,89 за интегрираните студии.	да
2	Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив на научната област: топологија; применета математика и математичко моделирање; поле: математика; подрачје: природно-математички науки.	да
3	Објавени најмалку шест рецензирани научни труда ** во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор	да
3.1	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование	да
	3.1.1 1. Назив на научното списание: Topological Algebra and its Applications 2. Назив на електронската база на списанија: Ebsco, Scopus, Mathematical Reviews, zbMath Open, Sherpa/RoMEO, SCImago. 3. Наслов на трудот: Localization of the chain recurrent set using shape theory and symbolical dynamics. 4. Година на објава: 2019	да
	3.1.2 1. Назив на научното списание: Proceedings of the International Geometry Center 2. Назив на електронската база на списанија: Scopus, Mathematical Reviews, zbMath, UlrichsWeb, WorldCat, DOAJ, BASE. 3. Наслов на трудот: A dynamical approach to shape 4. Година на објава: 2022	да
	3.1.3 1. Назив на научното списание: Russian Journal of Nonlinear Dynamics 2. Назив на електронската база на списанија: Scopus, Mathematical Reviews, zbMath, EBSCO, SCImago Journal Rank, Math-Net.Ru, RSCI.	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	3. Наслов на трудот: Intrinsic Shape Property of Global Attractors in Metrizable Spaces 4. Година на објава: 2020	
	3.1.4 1. Назив на научното списание: Morse Decomposition and Intrinsic Shape in Topological Spaces, Methods of Functional Analysis and Topology, 2022 (прифатен за публикување) 2. Назив на електронската база на списанија: MathSciNet, zbMATH, Scopus, Web of Science, SCImago Journal Rank 3. Наслов на трудот: Morse Decomposition and Intrinsic Shape in Topological Spaces, 4. Година на објава: 2022	да
	3.1.5 1. Назив на научното списание: Regular and Chaotic Dynamics 2. Назив на електронската база на списанија: Web of Science, Scopus, Science Citation Index Expanded, Mathematical Reviews, zbMath, EBSCO, SCImago Journal Rank 3. Наслов на трудот: Shape-invariant Neighborhoods of Nonsaddle Sets 4. Година на објава: 2020	да
	3.1.6 1. Назив на научното списание: Glasnik Matematicki 2. Назив на електронската база на списанија: Web of Science, Scopus, Science Citation Index Expanded (SCIE), Mathematical Reviews, zbMath, INSPEC 3. Наслов на трудот: Semiflows and intrinsic shape in topological spaces 4. Година на објава: 2021	да
4	Објавен рецензиран учебник, монографија, практикум или збирка задачи од научната област за која се избира *** 1. Наслов на збирката задачи: Збирка решени задачи од Математичка анализа 2 2. Место и година на објава: Скопје, 2019	да
5	Претходен избор во наставно-научно звање – вонреден професор, датум и број на Билтен: 21.12.2017, бр. 1158	да
6	Има способност за изведување на високообразовна дејност	да

Рецензентска комисија

Д-р Никита Шекутковски, редовен професор на Институтот за математика, Природно-математички факултет, УКИМ, Скопје, с.р.

Д-р Марија Оровчанец, редовен професор на Институтот за математика, Природно-математички факултет, УКИМ, Скопје, с.р.

Д-р Ирена Стојковска, редовен професор на Институтот за математика, Природно-математички факултет, УКИМ, Скопје, с.р.

ОБРАЗЕЦ 2
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И
НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Мартин Јордан Шоптрајанов

Институција: Природно-математички факултет/Институт за математика

Научна област: топологија; применета математика и математичко моделирање

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	2017/2018	
1.	Вежби 1 циклус студии, ПМФ: Математичка анализа 2 (4+4), лет. сем.	1,8
2.	Вежби 1 циклус студии, ПМФ: Конечна математика(2+2), лет. сем.	0,9
3.	Вежби 1 циклус студии, ПМФ: Динамички системи (2+2), лет. сем.	0,9
4.	Предавање 1 циклус студии, ПМФ: Динамички системи (2+2), лет. сем.	0,9
5.	Предавање 1 циклус студии, ПМФ: Математичко моделирање и компјутерски симулации (2+2), лет. сем.	0,9
6.	Вежби 1 циклус студии, ПМФ: Математичко моделирање и компјутерски симулации (2+2), лет. сем.	0,9
7.	Предавање 2 циклус студии, ПМФ: Стабилност на динамички системи (2+2), лет. сем.	1,5
8.	Предавање 2 циклус студии, ПМФ: Моделирање и симулации (2+2), лет. сем.	1,5
9.	Консултации со студенти: 28 студенти лет. семестар	0.06
	2018/2019	
10.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Алгебарска топологија (2+2), зим. сем.	0,9
11.	Предавање 2. циклус студии, ПМФ: Моделирање на економски процеси (2+2), зим. сем.	1,5
12.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Математичка анализа 2 (4+4), лет. сем.	1,8
13.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Конечна математика(2+2), лет. сем.	0,9
14.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Динамички системи (2+2), лет. сем.	0,9
15.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ: Динамички системи (2+2), лет. сем.	0,9
16.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ: Математичко моделирање и компјутерски симулации (2+2), лет. сем.	0,9
17.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Математичко моделирање и компјутерски симулации (2+2), лет. сем.	0,9
18.	Ментор на дипломска работа	0,2
19.	Член во комисија за одбрана на дипломска работа	0,1

20.	Член во комисија за оценка и одбрана на магистерска работа	0,3
21	Консултации со студенти: 35 студенти, зим.+лет. семестар	0,06
	2019/2020	
22.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Алгебарска топологија (2+2), зим. сем.	0,9
23.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Општа топологија (2+2), зим. сем.	0,9
24.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ: Математика 1 (4+4) (мат.-физ.), зим. сем.	1,8
25.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Математика 1 (4+4) (мат.-физ.), зим. сем.	1,8
26.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Математичка анализа 2 (4+4) , лет. сем.	1,8
27.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ: Математичка анализа 2 (4+4) , лет. сем.	1,8
28.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ:Конечна математика(2+2), лет. сем.	0,9
29.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ:Конечна математика(2+2), лет. сем.	0,9
30.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Динамички системи (2+2), лет. сем.	0,9
31.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ: Динамички системи (2+2), лет. сем.	0,9
32.	Консултации со студенти: 30 студенти, зим.+лет. семестар	0,06
	2020/2021	
33.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Алгебарска топологија (2+2), зим. сем.	0,9
34.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Општа топологија (2+2), зим. сем.	0,9
35.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ: Математика 1 (4+4) (мат.-физ.), зим. сем.	1,8
36.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Математика 1 (4+4) (мат.-физ.), зим. сем.	1,8
37.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ: Неравенства во анализа (2+0), зим. сем.	0,9
38.	Предавање 2. циклус студии, ПМФ: Стабилност во динамички системи (2+2), зим. сем.	1,5
39.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Математичка анализа 2 (4+4) , лет. сем.	1,8
40.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ: Математичка анализа 2 (4+4) , лет. сем.	1,8
41.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Динамички системи (2+2), лет. сем.	0,9
42.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ: Динамички системи (2+2), лет. сем.	0,9
43.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ: Математичко моделирање и компјутерски симулации (2+2), лет. сем.	0,9
44.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Мат. моделирање и компјутерски симулации (2+2), лет. сем.	0,9

45.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Математика 2 (4+4) (мат-физ), лет. сем.	1,8
46.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ: Математика 2 (4+4) (мат-физ), лет. сем.	1,8
47.	Консултации со студенти: 20 студенти, зим.+лет. семестар	0,04
2021/2022		
48.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Алгебарска топологија (2+2), зим. сем.	0,9
49.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Општа топологија (2+2), зим. сем.	0,9
50.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ: Математика 1 (4+4) (мат.-физ.), зим. сем.	1,8
51.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Математика 1 (4+4) (мат.-физ.), зим. сем.	1,8
52.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ: Математичка анализа 2 (4+4), лет. сем. (2 часа)	0,9
53.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Динамички системи (2+2), лет. сем.	0,9
54.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ: Динамички системи (2+2), лет. сем.	0,9
55.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ: Математичко моделирање и компјутерски симулации (2+2), лет. сем.	0,9
56.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Математичко моделирање и компјутерски симулации (2+2), лет. сем.	0,9
57.	Предавање 1. циклус студии, ПМФ: Математика 2 (4+4) (мат.-физ.), лет. сем.	1,8
58.	Вежби 1. циклус студии, ПМФ: Математика 2 (4+4) (мат.-физ.), лет. сем.	1,8
59.	Консултации со студенти: 35 студенти, зим.+лет. семестар	0,06
60.	Рецензент на универзитетски учебник „Редови и аналитички функции“	1
61.	Позитивно рецензирана збирка решени задачи од Математичка анализа 2	3
62.	Позитивно рецензирана збирка решени задачи од Алгебарска топологија	4
63.	Интерна скрипта од предавање: Математичка анализа 2	4
64.	Интерна скрипта од предавање: Математичко моделирање и симулации	4
65.	Член во комисија за оценка и одбрана на докторски труд	0,7
Вкупно		80,16

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Учесник во национален научен проект „Математички модели и примени“ (раководител: проф. д-р Ирена Стојковска), 2021 – 2023	3
2.	Апстракт со наслов „Intrinsic shape of an attractor in arbitrary metric space“, објавен во зборник на	1

	меѓународна научна конференција: 25 години Тополошки семинар во Сплит, 2018	
3.	Учество на 8-th European Congress of Mathematics, Portoroz, Slovenia, 2021	
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое нема импакт фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование	
	4.1 Martin Shoptrajanov “Localization of the chain recurrent set using shape theory and symbolical dynamics”, Topological Algebra and its Applications, 7(1), 13-28, 2019	5
	4.2 Martin Shoptrajanov “A dynamical approach to shape”, Proceedings of the International Geometry Center, 15(1), 16-31, 2022	5
	4.3 Nikita Shekutkovski, Martin Shoptrajanov “Intrinsic shape property of global attractors in metrizable spaces”, Russian Journal of Nonlinear Dynamics, 16(1), 181-194, 2020	5
	4.4 Martin Shoptrajanov Morse Decomposition and Intrinsic Shape in Topological Spaces, Methods of Functional Analysis and Topology, 2022 (прифатен за публикување)	5
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание кое има импакт фактор за годината во која е објавен трудот, во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование	
	5.1 Martin Shoptrajanov , Nikita Shekutkovski “Shape-invariant Neighborhoods of Nonsaddle Sets”, Regular and Chaotic Dynamics, 25(6), 581-596, 2020	9,47
	5.2 Martin Shoptrajanov , Nikita Shekutkovski “Semiflows and intrinsic shape in topological spaces”, Glasnik Matematicki, 56(2), 375-390, 2021	8,7
	5.3 Nikita Shekutkovski, Martin Shoptrajanov “Intrinsic strong shape of global attractors”, Filomat, 2022 (прифатен за публикување)	8,84

	Вкупно	51
--	---------------	-----------

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Член на Комисија за подготовка на елаборат за студиска програма	1
Дејности од поширок интерес		
2.	Раководител на Завод за топологија (2 мандата)	2x3=6
3.	Член на факултетска комисија	2x0,5=1
4.	Член на комисија за избор во звање	0,2
5.	Организација и учество на семинари на Заводот за топологија	1
Спортска дејност		
6.	Ментор на студенти на меѓународната спортско-научна манифестација „Приматијада“, Црна Гора, 2018	2
7.	Признание за Награда на меѓународната спортско-научна манифестација „Приматијада“, Црна Гора, 2018	5
Вкупно		16,2

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	80,16
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	51
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	16,2
Вкупно	147,36

Членови на Комисијата

Д-р Никита Шекутковски, редовен професор на Институтот за математика, Природно-математички факултет, УКИМ, Скопје, с.р.

Д-р Марија Оровчанец, редовен професор на Институтот за математика, Природно-математички факултет, УКИМ, Скопје, с.р.

Д-р Ирена Стојковска, редовен професор на Институтот за математика, Природно-математички факултет, УКИМ, Скопје, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА (РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА, ГЕОГРАФСКИ РЕГИИ ВО СВЕТОТ), НА ИНСТИТУТОТ ЗА ГЕОГРАФИЈА ПРИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје бр. 02-1891/2 од 8.7.2022 г., донесена на седницата од 30.6.2022 г., избрани сме за рецензенти по пријавата на д-р Владимир Злате Златаноски, доктор по географски науки, доставена по објавениот конкурс во јавните гласила „Вечер“ и „Коха“ од 17.6.2022 г., за избор на еден наставник во сите наставно научни звања по група предмети од наставно-научната област: *регионална географија* (регионална географија, географски регии во Светот), на Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Комисијата во состав: д-р Благоја Маркоски, редовен професор на Институтот за географија при ПМФ во Скопје, д-р Олгица Димитровска, редовен професор на Институтот за географија при ПМФ во Скопје и д-р Свемир Горин, вонреден професор на Институтот за географија при ПМФ во Скопје, ги разгледа пријавата и доставената документација од единствениот пријавен кандидат, д-р Владимир Златаноски, асистент на Институтот за географија при ПМФ во Скопје и го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс во јавните гласила „Вечер“ и „Коха“ од 17.6.2022 г., за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од наставно-научната област: *регионална географија* (регионална географија, географски регии во Светот), на Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје, се пријави кандидатот м-р Владимир Злате Златаноски, дипломиран професор по географија, асистент на Институтот за географија при Факултетот.

Кандидатот, согласно со условите во конкурсот, ги има доставено потребните документи.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Кандидатот д-р Владимир Злате Златаноски е роден на 12.2.1987 год. во Скопје. Основно и средно образование завршил во Скопје. По завршувањето на средното образование се запишал на студии по географија на Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје, каде што дипломирал на 6.11.2009 година, а магистрирал на 5.12.2014 година.

Од 1.9.2011 до 30.8.2012 година, работел како професор по географија во ОУ „Љубен Лапе“ во Скопје, потоа од 1.9.2012 до 30.11.2015 година работел како демонстратор, а потоа од 1.12.2015 година редовно работи како технички соработник и асистент на Институтот за географија при ПМФ во Скопје. Работните задачи ги извршува навремено и коректно со осет и разбирање во наставната дејност.

Во својот ангажман на Институтот за географија, држи вежби по фундаментални предмети, главно, на наставната насока и насоката ГИС, како што се: регионална географија, картографија, хидрологија, климатологија, ГИС-апликации, ГИС-анализи, далечинска детекција и други.

На 5.12.2014 г. ја одбрал магистерската работа под наслов: **ГЕОГРАФСКИ ИНФОРМАЦИСКИ СИСТЕМ НА ВЕШТАЧКИТЕ АКУМУЛАЦИИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, така што се стекнал со научен степен – магистер по географски науки – наставна насока.

На 9.6.2022 г. ја одбрал докторската дисертација под наслов: **ФУНКЦИОНАЛНА РЕГИОНАЛИЗАЦИЈА НА МАКЕДОНСКАТА ТЕРИТОРИЈА** и се стекнал со научен степен – доктор на географски науки.

Има учествувано на повеќе меѓународни собири и престои од кои посебно се истакнува *Open Dialogue* во Берлин во 2019 година.

Од 2015 година, член е на организацискиот одбор на меѓународната научна конференција ГЕОБАЛКАНИКА и секретар на истоимената организација. Има активно учество во Македонското географско друштво, особено во периодот од 2012 до 2019 година, како дел од организацискиот тим за реализацијата на конференции, симпозиуми, државни натпревари по географија, семинари за наставници, како и техничко уредување на: научното списание „Географски разгледи“ и зборници на трудови произлезени од симпозиуми и конференции.

Има публикувано 15 научни трудови објавени во домашни и меѓународни списанија и зборници на трудови од меѓународни собири, од кои еден е со импакт-фактор и едно поглавје публикувано во *Springer*.

НАСТАВНО ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Како асистент на Институтот за географија, д-р Владимир Златаноски одржувал вежби по предметите: Регионална географија, Картографија 1, Картографија 2, Дигитална картографија, Далечинска детекција, Вовед во географски информациски системи, Хидрологија, Климатологија, Геоинформатика, Туристички информациски системи, ГИС-техники и технологии, Глобални навигациски сателитски системи и други. Активно е вклучена и во изведувањето на наставата за вонредни студенти.

Д-р Владимир Златаноски редовно е вклучен во изведувањето на теренската настава за студентите од Институтот за географија, како на територијата на Република Македонија, така и во странство.

Учествува во процесот на изработка и одбрана на 4 дипломски работи.

Обемот на досегашното ангажирање во наставата, теренската настава, учеството во подготовката на наставни содржини, како и коректниот однос со студентите, укажуваат на зрелоста на кандидатот во процесот на изведувањето на наставно-образовната дејност на Институтот.

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Кандидатот д-р Владимир Златаноски, во контекст на својата научна преокупација, пројавува интерес за научноистражувачка работа. Од вработувањето како помлад асистент до сега има учествувано на повеќе научни собири и има објавено повеќе научни трудови.

Кандидатот д-р Владимир Златаноски континуирано работи на своето научно усовршување. Научната активност, генерално, е насочена кон истражување и проучување на проблемите и процесите од областа на регионалната географија и разни општогеографски проблеми. Активно учествува како член на тимот во научноистражувачките проекти, како што се: Национална стратегија за заштита на природата, 2017 – 2027, Министерство за животна средина и просторно планирање на РМ, Скопје, 2016, во тимот на стручни соработници, и во меѓународниот *INTERREG* проект *WETMAINAREAS* од 2019 година.

Трудови објавени до изборот за доцент

1. Radevski, I., Gorin, S., Dimitrovska, O., Milevski, I., Apostolovska-Toshevska, B., Taleska, M. & Zlatanovski, V. (2016). Estimation of maximum annual discharges by frequency analysis with four probability distributions in case of non-homogeneous time series (Kazani karst spring in Republic of Macedonia). *Acta Carsologica*, 45(3), 253-262 DOI: 10.3986/ac.v45i3.1544 IF:0,6
2. Zlatanovski V. (2018): Nodal microregions in the Demir Hisar region, *Geographical Reviews* 50, Skopje
3. Radevski I., Gorin S., Milevski I., Dimitrovska O., Zlatanovski V. (2015): Estimating annual simple water balance on Kriva Reka catchment using multiple linear regression, *Geographical Reviews* 48, Skopje

4. Dimitrov, N., Markoski, B., Radevski, I. & Zlatanovski, V. (2017). Bitola – from Eyalet capital to regional centre in the Republic of Macedonia. *Urban Development Issues*, 55(3), 67-82.
5. Radevski I., Gorin S., Zlatanovski V. (2020) Water Resources Management in Republic of North Macedonia. In: Negm A., Romanescu G., Zelenakova M. (eds) *Water Resources Management in Balkan Countries*. Springer Water. Springer, Cham
6. Markoski, B., Radevski, I., Gorin, S., & Zlatanovski, V. (2022). KATLANOVO MARSH. Proceedings from 8th International Scientific Conference GEOBALCANICA 2022. 9-10.06.2022, Belgrade, Serbia
7. Markoski, B., Radevski, I., Gorin, S., & Zlatanovski, V. (2019). Mapping of marshes and wetland areas in Republic of N. Macedonia. Symposium dedicated to the 70th anniversary of the Macedonian Geographical Society – New trends in geography, 3-4.10.2019, Ohrid, Macedonia
8. Markoski B., Radevski I., Zlatanovski V. (2017) BRIEF REMARKS ABOUT ACCUMULATED WATER IN THE LAKES AND RESERVOIRS IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA, Proceedings of the 5th Congress of the Ecologists of Macedonia, with international participation, (Ohrid, 19th–22nd October 2016), Special issues of the Macedonian Ecological Society 13, pp. 67-72, Skopje.
9. Markoski B., Radevski I., Zlatanovski V. (2016): Mapping and analysis of accumulated waters in Republic of Macedonia, 5th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation, Macedonian Ecological Society, Ohrid, 19-22 October 2016
10. Markoski B., Gorin S., Zlatanovski V. (2015): Cartographic analysis of the digital method's accuracy at land slope measurement, V Congress of geographers of the Republic of Macedonia, Skopje, 26- 27.09.2015
11. Маркоски Б., Горин С., Радевски И., Златаноски В. (2015): Географски информациски систем на езерата во Република Македонија, Конференција на тема: “Состојбата со водостопанската инфраструктура”, Скопје, 2015
12. Markoski B., Zlatanovski V., Radevski I. (2014): Classification and functionality of artificial reservoirs in Republic of Macedonia, Macedonian association for geotechnics, Proceedings of the IV Symposium of Macedonian association for geotechnics, Struga 25-28.06.2014
13. Zlatanovski V., Markoski B., Dimitrovska O., Gorin S., Radevski I. (2013): Inventory of small artificial lakes in function of hilly-mountain areas development on the territory of Republic of Macedonia, Proceedings from The International Scientific Symposium „Hilly mountain areas - problems and perspectives“, Macedonian Geographical Society, Ohrid, Republic of Macedonia, 12-15 September 2013
14. Василески Д., Радевски И., Златаноски В. (2011): Хидрографско-хидролошки карактеристики на Реката Жаба, Зборник на трудови, Четврти конгрес на географите од Република Македонија, Дојран 7-10 октомври 2010 г., Македонско географско друштво, Скопје
15. Радевски И., Василески Д., Златаноски В. (2011): Езеро „Тулана“, Билтен за физичка географија бр. 7/8, 2011г.

Во сферата на компјутерската техника и технологија има познавање на повеќе софтверски пакети (Microsoft Office, Auto CAD Map, Surfer, Global Mapper, Corel Draw и други).

Во процесот на секојдневното работење, активно е вклучен во разни активности на Институтот поврзани со наставната, научната, организационата и теренската дејност. Соодветно на институцијата, работните задачи ги извршува совесно и целосно, со правилно воспоставена комуникација со студентите и колегите.

Во досегашните работни активности, по разни основи има постигнато 273,93 поени.

Врз основа на сето наведено, слободни сме да го дадеме следниов

ЗАКЛУЧОК СО ПРЕДЛОГ

Од прегледот на целокупната документација се констатира дека д-р Владимир Злате Златаноски, асистент на Институтот за географија при ПМФ во Скопје, во сферата на наставната дејност, солидно и коректно ги извршува наставните обврски, со соодветно воспоставени комуникации со студентите и колегите. Во сферата на научноистражувачката работа, активно и трудољубиво е вклучен во проучувањето на своите потесни дисциплини и придружни технологии, така што учествувал на повеќе семинари и објавил повеќе трудови.

Врз основа на сето наведено, Комисијата има чест и задоволство да им предложи на Стручниот совет на Институтот за географија и Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, кандидатот д-р Владимир Злате Златаноски, дипломиран професор по географија, **да биде избран во звањето доцент** на Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Благоја Маркоски, ред. проф., ПМФ – Скопје, с.р.

Д-р Олгица Димитровска, ред. проф., ПМФ – Скопје, с.р.

Д-р Свемир Горин, вонр. проф., ПМФ – Скопје, с.р.

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

ВЛАДИМИР ЗЛАТЕ ЗЛАТАНОСКИ

Институција:

ИНСТИТУТ ЗА ГЕОГРАФИЈА, ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

Научна област:

РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ДОЦЕНТ/ НАУЧНО ЗВАЊЕ – НАУЧЕН СОРАБОТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус * Просечниот успех на прв циклус изнесува: <u>8,40</u> Просечниот успех на втор циклус изнесува: <u>10,00</u>	<u>ДА</u>
2	Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив на научната област: <u>регионална географија,</u> поле: <u>географија,</u> подрачје: <u>природно – математички науки.</u>	<u>ДА</u>

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
3	Објавени најмалку четири научни труда** во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор	<u>ДА</u>
3.1	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование /	<u>НЕ</u>

3.2	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови	<u>ДА</u>
3.2.1	Назив на научното списание: <u>Geographical Reviews - tome 50</u> Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): <u>8 членови на уредувачки одбор (Албанија – 1, Бугарија – 1, Италија – 1, Македонија – 2, Словенија – 1, Србија – 1 и Хрватска – 1)</u> Наслов на трудот: <u>Nodal microregions in the Demir Hisar region</u> Година на објава: <u>2018</u>	
3.3	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД	<u>ДА</u>
3.3.1	Назив на научното списание: <u>Urban Development Issues. 55(3)</u> Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД: <u>Полска</u> Наслов на трудот: <u>Bitola – from Eyalet capital to regional centre in the Republic of Macedonia</u> Година на објава: <u>2017</u>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
3.4	Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД	<u>ДА</u>
3.4.1	Наслов на книгата: <u>Water Resources Management in Balkan Countries</u> Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД: <u>Швајцарија</u> Издавач, година и место на издавање/објавување: <u>Springer Water, 2020, Cham</u>	
3.5	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји	<u>ДА</u>
3.5.1	Назив на зборникот: <u>Proceedings</u> Назив на меѓународниот собир: <u>5th Congress of Ecologists of Macedonia</u> Имиња на земјите: <u>Албанија, Босна и Херцеговина, Бугарија, Македонија, Обединето Кралство, Словенија, Србија, Турција, Хрватска и Црна Гора</u>	

	Наслов на трудот: <u>Brief remarks about accumulated water in the lakes and reservoirs in the Republic of Macedonia</u> Година на објава: <u>2017</u>	
3.5.2	Назив на зборникот: <u>Proceedings</u> Назив на меѓународниот собир: <u>International Scientific Symposium</u> <u>NEW TRENDS IN GEOGRAPHY</u> Имиња на земјите: <u>Албанија, Босна и Херцеговина, Бугарија, Македонија, Полска, Словенија, Србија, Хрватска и Шведска</u> Наслов на трудот: <u>Mapping of marshes and wetland areas in Republic of N. Macedonia</u> Година на објава: <u>2019</u>	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
3.5.3	Назив на зборникот: <u>Proceedings 2022</u> Назив на меѓународниот собир: <u>8th International Scientific Conference GEOBALCANICA 2022</u> Имиња на земјите: <u>Австрија, Албанија, Босна и Херцеговина, Германија, Грција, Италија, НР Кина, Македонија, Норвешка, Обединето Кралство, Полска, Романија, Руска Федерација, Словенија, Србија, Турција, Хрватска и Шведска</u> Наслов на трудот: <u>Katlanovo Marsh</u> Година на објава: <u>2022</u>	
3.6	Преводи на капитални дела во области кои ги утврдува Националниот совет за високо образование и научноистражувачка дејност /	<u>НЕ</u>
4	Познавање на најмалку еден странски јазик, определен со општ акт на Универзитетот, односно на самостојната висока стручна школа Странски јазик: <u>англиски</u> Назив на документот: <u>уверение</u> Издавач на документот: <u>Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје</u>	<u>ДА</u>

	Датум на издавање на документот: <u>29.9.2016</u>	
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	ДА

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 4 (четири) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Благоја Маркоски, ред. проф., ПМФ – Скопје, с.р.
Д-р Олгица Димитровска, ред. проф., ПМФ – Скопје, с.р.
Д-р Свемир Горин, вонр. проф., ПМФ – Скопје, с.р.

ОБРАЗЕЦ 2
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Владимир Злате Златаноски

(име, татково име и презиме)

Институција: Природно-математички факултет, Институт за географија

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: регионална географија

I. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

ред. бр.	назив на активност:	поени
1.	<i>ОДРЖУВАЊЕ НА ВЕЖБИ</i>	<i>153,90</i>
1.1.	2012 – 2013 <i>(зимски семестар)</i> Дигитална картографија (4+2) Геоинформатика (4+2) Тематска картографија (2+2) <i>(летен семестар)</i> Регионална географија (4+2) Далечинска детекција (4+2) Вовед во гис (4+2) Индустриска географија (4+2) Методика на наставата по географија (3+2)	16*15*0,03 7,20
1.2.	2013 – 2014 <i>(зимски семестар)</i> Геоинформатика (4+2) Картографија I (3+3) Гис техники и технологии (4+4) Дигитална картографија (4+2) Тематска картографија (2+2) Вовед во гис (2+2) Институционална инфраструктура (2+1) <i>(летен семестар)</i> Гис апликации (4+4) Регионална географија (4+2) Организација на гис (2+1) Инфраструктура на географски информации (2+1) Гис анализи (2+1) Туристички информациски системи (2 групи) (2+2) Картографија II (3+3) Вовед во ГИС (4+2) Далечинска детекција (4+2) Линиска инфраструктура (2+1) Глобални навигациски системи (2+1) Векторски и растерски ГИС (2+1) Методика на наставата по географија (3+2)	39*15*0,03 17,55
1.3.	2014 – 2015 <i>(зимски семестар)</i> Геоинформатика (4+2) Картографија I (3+3) Хидрологија (6+4)	18,45

	ГИС-техники и технологии (4+4) Дигитална картографија (4+2) Тематска картографија (2+2) Вовед во ГИС (2+2) Институционална инфраструктура (2+1) <i>(летен семестар)</i> ГИС-апликации (4+4) Организација на гис (2+1) Инфраструктура на географски информации (2+1) ГИС-анализи (2+1) Туристички информациски системи (2 групи) (2+2) Картографија II (3+3) Вовед во ГИС (4+2) Далечинска детекција (4+2) Линиска инфраструктура (2+1) Глобални навигациски системи (2+1) Векторски и растерски ГИС (2+1) Методика на наставата по географија (3+2)	41*15*0,03	
1.4.	2015-2016 <i>(зимски семестар)</i> Геоинформатика (4+2) Картографија I (3+3) Хидрологија (6+4) ГИС-техники и технологии (4+4) Дигитална картографија (4+2) Тематска картографија (2+2) Вовед во ГИС (2+2) Институционална инфраструктура (2+1) <i>(летен семестар)</i> Регионална географија (4+2) ГИС-апликации (4+4) Организација на гис (2+1) Инфраструктура на географски информации (2+1) ГИС-анализи (2+1) Туристички информациски системи (2 групи) (2+2) Картографија II (3+3) Вовед во ГИС (4+2) Далечинска детекција (4+2) Линиска инфраструктура (2+1) Глобални навигациски системи (2+1) Векторски и растерски ГИС (2+1) Методика на наставата по географија (3+2)	43*15*0,03	19,35
1.5	2016-2017 <i>(зимски семестар)</i> Картографија I (3+3) Водните ресурси во функција на туризмот (2+2) Геоинформатика (ГИС) (2+1) Хидрологија (6+4) Вовед во гис (2+2) Геоинформатика (наставна прва година) (1+1) Геоинформатика (наставна втора година) (2+2) ГИС-техники и технологии (4+4) Дигитална картографија (4+2)		

	Институционална инфраструктура (2+1) <i>(летен семестар)</i> Регионална географија (4+2) ГИС-апликации (4+4) Организација на гис (2+1) Инфраструктура на географски информации (2+1) ГИС-анализи (2+1) Туристички информациски системи (2 групи) (2+2) Картографија II (3+3) Вовед во ГИС (4+2) Далечинска детекција (4+2) Глобални навигациски системи (2+1) Климатологија (4+2) Методика на наставата по географија (3+2)	45*15*0,03	20,25
1.6	2017-2018 <i>(зимски семестар)</i> Картографија I (3+3) Водните ресурси во функција на туризмот (2+2) Геоинформатика (ГИС) (2+1) Хидрологија (3+2) Вовед во ГИС (2+2) Геоинформатика (наставна прва година) (2+1) ГИС-техники и технологии (4+4) Дигитална картографија (4+2) <i>(летен семестар)</i> Регионална географија (4+2) ГИС-апликации (4+4) Организација на ГИС (2+1) Инфраструктура на географски информации (2+1) ГИС-анализи (2+1) Туристички информациски системи (2 групи) (2+2) Картографија II (3+3) Вовед во ГИС (4+2) Далечинска детекција (4+2) Климатологија (4+2) Методика на наставата по географија (3+2)	39*15*0,03	17,55
1.7	2018-2019 <i>(зимски семестар)</i> Картографија I (3+3) Водните ресурси во функција на туризмот (2+2) Геоинформатика (гис) (2+1) Хидрологија (3+2) Вовед во ГИС (2+2) Геоинформатика (наставна прва година) (2+1) ГИС-техники и технологии (4+4) Дигитална картографија (4+2) Институционална инфраструктура (2+1) <i>(летен семестар)</i> Регионална географија (4+2) ГИС-апликации (4+4) Организација на ГИС (2+1) Инфраструктура на географски информации (2+1)		

	ГИС-анализи (2+1) Туристички информациски системи (2 групи) (2+2) Картографија II (3+3) Вовед во ГИС (4+2) Далечинска детекција (4+2) Линиска инфраструктура (2+1) Глобални навигациски системи (2+1) Векторски и растерски ГИС (2+1) Климатологија (4+2) Методика на наставата по географија (3+2)	43*15*0,03	19,35
1.8	2019-2020 <i>(зимски семестар)</i> Картографија I (3+3) Водните ресурси во функција на туризмот (2+2) Геоинформатика (ГИС) (2+1) Хидрологија (3+2) Вовед во ГИС (2+2) Геоинформатика (наставна прва година) (2+1) ГИС-техники и технологии (4+4) Дигитална картографија (4+2) Институционална инфраструктура (2+1) <i>(летен семестар)</i> Регионална географија (4+2) Туристички информациски системи (2 групи) (2+2) Картографија II (3+3) Далечинска детекција (4+2) Климатологија (4+2) Туристичка картографија (3+2) Методика на наставата по географија (3+2)	33*15*0,03	14,85
1.9	2020-2021 <i>(зимски семестар)</i> Картографија I (3+3) Водните ресурси во функција на туризмот (2+2) Вовед во ГИС (2+2) Дигитална картографија (4+2) Институционална инфраструктура (2+1) <i>(летен семестар)</i> Регионална географија (4+2) Картографија II (3+3) Вовед во ГИС (4+2) Линиска инфраструктура (2+1) Туристичка картографија (3+2) Методика на наставата по географија (3+2)	22*15*0,03	9,90
1.10	2021-2022 <i>(зимски семестар)</i> Картографија I (3+3) Водните ресурси во функција на туризмот (2+2) Вовед во ГИС (2+2) Дигитална картографија (4+2) <i>(летен семестар)</i> Регионална географија (4+2) Организација на гис (2+1)		9,45

	Картографија (3+3) Вовед во ГИС (4+2) Туристичка картографија (3+2) Методика на наставата по географија (3+2) 21*15*0,03	
2.	ПОДГОТОВКА НА НОВ ПРЕДМЕТ	8,50
2.1.	ГИС-техники и технологии 4*0,5	2
2.2.	Дигитална картографија 2*0,5	1
2.3.	Институционална инфраструктура 1*0,5	0,5
2.4.	Далечинска детекција 2*0,5	1
2.5.	Глобални навигациски сателитски системи 1*0,5	0,5
2.6.	ГИС-апликации 4*0,5	2
2.7.	Инфраструктура на географски информации 1*0,5	0,5
2.8.	ГИС-анализи 1*0,5	0,5
2.9.	Институционална инфраструктура 1*0,5	0,5
3.	КОНСУЛТАЦИИ СО СТУДЕНТИ	4,67
3.1.	Зимски семестар – 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017 г. 11+63+61+101+114+192+182+169+47+41=981*0,002	1,96
3.2.	Летен семестар – 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016 г. 37+142+151+174+266+199+134+112+64+77=1356*0,002	2,71
4.	ЧЛЕН НА КОМИСИЈА ЗА ОДБРАНА НА ДИПЛОМСКА РАБОТА 2*0,1	0,20
I.	ВКУПНО	167,27

II. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

ред. бр.	назив на активноста:	поени
1	УЧЕСНИК ВО НАЦИОНАЛЕН НАУЧЕН ПРОЕКТ (3)	3
1.1	Стратегија за заштита на природата, Министерство за животна средина и просторно планирање, 2016.	3
2	УЧЕСНИК ВО МЕЃУНАРОДЕН НАУЧЕН ПРОЕКТ (5)	5
2.1	Improving the conservation effectiveness of wetland – WETMAINAREAS. INTERREG Balkan - Mediterranean program. 2019	5
3	ТРУД СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕН ВО НАУЧНО СПИСАНИЕ КОЕ ИМА ИМПАКТ-ФАКТОР (8+ИФ)	5,16
3.1	Radevski, I., Gorin, S., Dimitrovska, O., Milevski, I., Apostolovska-Toshevska, B., Taleska, M. & Zlatanovski, V. (2016). Estimation of maximum annual discharges by frequency analysis with four probability distributions in case of non-homogeneous time series	5,16

	(Kazani karst spring in Republic of Macedonia). Acta Carsologica, 45(3), 253-262 DOI: 10.3986/ac.v45i3.1544 IF:0,6	
4	ТРУДОВИ СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕНИ ВО НАУЧНО СПИСАНИЕ ВО КОЕ ТРУДОВИТЕ ШТО СЕ ОБЈАВУВААТ ПОДЛЕЖАТ НА РЕЦЕНЗИЈА И КОЕ ИМА МЕЃУНАРОДЕН УРЕДУВАЧКИ ОДБОР (5)	10
4.1	Zlatanoski V. (2018): Nodal microregions in the Demir Hisar region, Geographical Reviews 50, Skopje	5
4.2	Radevski I., Gorin S., Milevski I., Dimitrovska O., Zlatanoski V. (2015): Estimating annual simple water balance on Kriva Reka catchment using multiple linear regression, Geographical Reviews 48, Skopje	5
5	ТРУД СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕН ВО НАУЧНО СПИСАНИЕ ВО КОЕ ТРУДОВИТЕ ШТО СЕ ОБЈАВУВААТ ПОДЛЕЖАТ НА РЕЦЕНЗИЈА И КОЕ Е ОБЈАВЕНО ВО ЗЕМЈА ЧЛЕНКА НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА И/ИЛИ ОЕЦД (5)	5
5.1	Dimitrov, N., Markoski, B., Radevski, I. & Zlatanoski, V. (2017). Bitola – from Eyalet capital to regional centre in the Republic of Macedonia. Urban Development Issues, 55(3), 67-82.	5
6	КНИГА ИЛИ ДЕЛ ОД КНИГА РЕЦЕНЗИРАНА И ОБЈАВЕНА ВО ЗЕМЈА ЧЛЕНКА НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА И/ИЛИ ОЕЦД – КОАВТОР (6)	6
6.1	Radevski I., Gorin S., Zlatanoski V. (2020) Water Resources Management in Republic of North Macedonia. In: Negm A., Romanescu G., Zelenakova M. (eds) Water Resources Management in Balkan Countries. Springer Water. Springer, Cham	6
7	ТРУДОВИ СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ/СТРУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕНИ ВО ЗБОРНИК НА РЕЦЕНЗИРАНИ НАУЧНИ ТРУДОВИ, ПРЕЗЕНТИРАНИ НА МЕЃУНАРОДНИ АКАДЕМСКИ СОБИРИ КАДЕ ШТО ЧЛЕНОВИТЕ НА ПРОГРАМСКИОТ ИЛИ НАУЧНИОТ КОМИТЕТ СЕ ОД НАЈМАЛКУ ТРИ ЗЕМЈИ (5)	45
7.1	Markoski, B., Radevski, I., Gorin, S., & Zlatanoski, V. (2022). KATLANOVO MARSH. Proceedings from 8 th International Scientific Conference GEOBALCANICA 2022. 9-10.06.2022, Belgrade, Serbia	5
7.2	Markoski, B., Radevski, I., Gorin, S., & Zlatanoski, V. (2019). Mapping of marshes and wetland areas in Republic of N. Macedonia. Symposium dedicated to the 70th anniversary of the Macedonian Geographical Society – New trends in geography, 3-4.10.2019, Ohrid, Macedonia	5
7.3	Markoski B., Radevski I., Zlatanoski V. (2017) BRIEF REMARKS ABOUT ACCUMULATED WATER IN THE LAKES AND RESERVOIRS IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA, Proceedings of the 5th Congress of the Ecologists of Macedonia, with international participation, (Ohrid, 19th–22nd October 2016), Special issues of the Macedonian Ecological Society 13, pp. 67-72, Skopje.	5
7.4	Markoski B., Radevski I., Zlatanoski V. (2016): Mapping and analysis of accumulated waters in Republic of Macedonia, 5th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation, Macedonian Ecological Society, Ohrid, 19-22 October 2016	5

7.5	Markoski B., Gorin S., Zlatanovski V. (2015): Cartographic analysis of the digital method's accuracy at land slope measurement, V Congress of geographers of the Republic of Macedonia, Skopje, 26- 27.09.2015	5
7.6	Маркоски Б., Горин С., Радевски И., Златаноски В. (2015): Географски информациски систем на езерата во Република Македонија, Конференција на тема: “Состојбата со водостопанската инфраструктура”, Скопје, 2015	5
7.7	Markoski B., Zlatanovski V., Radevski I. (2014): Classification and functionality of artificial reservoirs in Republic of Macedonia, Macedonian association for geotechnics, Proceedings of the IV Symposium of Macedonian association for geotechnics, Struga 25-28.06.2014	5
7.8	Zlatanovski V., Markoski B., Dimitrovska O., Gorin S., Radevski I. (2013): Inventory of small artificial lakes in function of hilly-mountain areas development on the territory of Republic of Macedonia, Proceedings from The International Scientific Symposium „Hilly mountain areas - problems and perspectives“, Macedonian Geographical Society, Ohrid, Republic of Macedonia, 12-15 September 2013	5
7.9	Василески Д., Радевски И., Златаноски В. (2011): Хидрографско-хидролошки карактеристики на Реката Жаба, Зборник на трудови, Четврти конгрес на географите од Република Македонија, Дојран 7-10 октомври 2010 г., Македонско географско друштво, Скопје	5
8	ТРУД СО ОРИГИНАЛНИ НАУЧНИ РЕЗУЛТАТИ, ОБЈАВЕН ВО НАУЧНО/СТРУЧНО СПИСАНИЕ (3)	3
8.1	Радевски И., Василески Д., Златаноски В. (2011): Езеро „Тулана“, Билтен за физичка географија бр. 7/8, 2011 г.	3
9	УЧЕСТВО НА НАУЧЕН/СТРУЧЕН СОБИР СО РЕФЕРАТ	2,5
9.1	УСНА ПРЕЗЕНТАЦИЈА (1)	
9.1.1	Меѓународен научен симпозиум „Ридско планинските подрачја - проблеми и перспективи, Македонско географско друштво (Охрид, 12 – 15.9, 2013)	1
9.1.2	V конгрес на географите од Република Македонија (Скопје, 26 – 27.9.2015)	1
9.2	ПОСТЕР (0,5)	
9.2.1	8 TH International scientific conference Geobalcanica 2021, 15-16.06.2021, Ohrid	0,5
II.	ВКУПНО	84,66

III. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

ред. бр.	назив на активност:	поени
1.	УЧЕСТВО ВО РАБОТАТА НА КОМИСИИ ЗА ДРЖАВНИ НАТПРЕВАРИ	6,00
1.1.	Државен натпревар по географија за ученици од основно и средно образование, Скопје (2014)	1
1.2.	Државен натпревар по географија за ученици од основно и средно образование, Гевгелија (2015)	1
1.3.	Државен натпревар по географија за ученици од основно и средно образование, Скопје (2016)	1
	Државен натпревар по географија за ученици од основно и средно образование, Скопје (2017)	1
	Државен натпревар по географија за ученици од основно и средно образование, Скопје (2018)	1

	Државен натпревар по географија за ученици од основно и средно образование, Скопје (2019)	1
2.	УЧЕСТВО ВО РАБОТАТА НА КОМИСИИ ЗА МЕЃУНАРОДНИ НАТПРЕВАРИ	4,00
2.1.	Приматијада 2016, Балатон, Република Унгарија	2
2.2.	Приматијада 2015, Албена, Република Бугарија	2
III.	ВКУПНО	10,00

IV. ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

ред. бр.	назив на активност:	поени
1.	ЧЛЕН НА УРЕДУВАЧКИ ОДБОР НА МЕЃУНАРОДЕН ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ	2,00
1.1.	Proceedings of International scientific symposium „Hilly mountain areas - problems and perspectives“ Ohrid (12-15 September 2013)	1
1.2.	Proceedings of V th Congress of geographers from Republic of Macedonia, Skopje (26-29 September 2015)	1
2.	ЧЛЕН НА ОРГАНИЗАЦИСКИ ОДБОР НА МЕЃУНАРОДЕН НАУЧЕН СОБИР	10,00
2.1.	International Scientific Conference GEOBALCANICA 2015, Skopje (05-07 June 2015)	1
2.2.	V th Congress of geographers from Republic of Macedonia, Skopje (26-29 September 2015)	1
2.3	International Scientific Conference GEOBALCANICA 2016, Skopje (10-12 June 2016)	1
2.4	International Scientific Conference GEOBALCANICA 2017, Skopje (20-21 May 2017)	1
2.5	International Scientific Conference GEOBALCANICA 2018, Ohrid (15-16 May 2018)	1
2.6	International Scientific Conference GEOBALCANICA 2019, Sofia (13-14 June 2019)	1
2.7	New trends in geography, Symposium dedicated to the 70 th anniversary of the Macedonian Geographical Society, Ohrid (3-4 October, 2019)	1
2.8	International Scientific Conference GEOBALCANICA 2020, Ohrid (12-14 June 2020)	1
2.9	International Scientific Conference GEOBALCANICA 2021, Ohrid (15-16 June 2021)	1
2.10	International Scientific Conference GEOBALCANICA 2022, Belgrade (9-10 May 2022)	1
IV.	ВКУПНО	12,00

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ		Поени
I.	НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	167,27
II.	НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	84,66
III.	СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	10,00
IV.	ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	12,00
ВКУПНО		273,93

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Благоја Маркоски, ред. проф., ПМФ – Скопје, с.р.
Д-р Олгица Димитровска, ред. проф., ПМФ – Скопје, с.р.
Д-р Свемир Горин, вонр. проф., ПМФ – Скопје, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ „ОСНОВИ НА ГЕОГРАФИЈАТА“
ОД АВТОРКАТА ПРОФ. Д-Р ОЛГИЦА ДИМИТРОВСКА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет, бр. 02-1814/3, од 5.7.2022 г., за избор на членови на Рецензентска комисија за рецензирање на ракописот за учебник по Основи на географијата од авторката д-р Олгица Димитровска, наменет за студентите на Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје, за наставниот предмет Основи на географијата, избрани се проф. д-р Благоја Маркоски и проф. д-р Мирјанка Мацевик.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. ОПШТ ДЕЛ

Основни податоци за ракописот

Назив на ракописот:	Основи на географијата
Назив на предметната програма:	Географија
Назив на студиската програма:	Наставна географија, Географски информациски системи Географија со модулите: наставна географија, географски информациски системи, демографија и физичка географија со геоекологија
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	60 часа (2+2 нед. фонд) 7 ЕКТС-кредити
Предметот Основи на географијата на Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет е задолжителен предмет со неделен фонд на часови 2+2, број на ЕКТС-кредити 7 и се слуша во 1-ви семестар.	
Реден број на изданието:	прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 337 страници (Б5-формат), напишани на компјутер, со големина на фонтот 11. Текстот е поделен во 9 поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 79 слики:

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Благоја Маркоски, с.р.
Проф. д-р Мирјанка Мацевик, с.р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р БЛАГОЈА МАРКОСКИ

Краток опис на содржината:	Содржините во ракописот ОСНОВИ НА ГЕОГРАФИЈАТА се презентирани на 337 страници, Б5-формат, со единечен проред, поткрепени со 79 слики, 87 библиографски единици и 211 користени интернет-страници. Книгата ОСНОВИ НА ГЕОГРАФИЈАТА, соодветно на предметната програма од наставниот предмет Основи на географијата на студиите по географија, на насоките: наставна географија, географски информациски системи, демографија и физичка географија со геоекологија, содржи 9 поглавја. Содржините се организирани така што во нив се прикажани основните методско-дидактички принципи, односно содржат текстуални појаснувања за конкретниот проблем и визуелни прикази како појаснувања на текстуалните содржини. Во смисла на наведеното, обработени се поглавјата: Развој на географијата како наука; Развој на географските сознанија во праисторијата; Географски знаења и откритија во стариот век; Географски знаења и откритија во средниот век; Епоха на големите географски откритија; Географски знаења и откритија во XVIII век; Географски истражувања во XIX I XX век; Развој на модерната географија; Библиографија. На крајот е поместена соодветна литература така што може да се констатира дека се земени предвид искуствата и современите сознанија во сферата на наставниот предмет Основи на географијата.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Ракописот ги опфаќа сите содржини од предметната програма, така што целосно е усогласен со неа.
Предлози за потребни корекции:	Врз основа на досегашниот преглед во смисла на подобрување на содржините, слободен сум да ги препорачам следниве сугестии: При техничкото уредување и печатење на книгата, покрај презентираната користена и консултирана литература и извори по секое поглавје, пожелно е авторката да ја комплетира целата библиографија на крајот од книгата. Пожелно е по содржината на книгата да се стави фотографија и кратка биографија за авторката.
Оцена на ракописот:	Концепциската поставеност на содржините на ракописот за учебник по Основи на географијата, согласно со намената, е целосна и сеопфатна. Содржините, соодветно на проблематиката, се хронолошки подредени и по обем соодветно детерминирани согласно со карактеристиките со кој се одликува секој од конкретните периоди на развој на географијата. Кон

	крајот на книгата се поместени содржини поврзани со развојот на модерната географска наука, а во контекст на тоа е прикажан и развојот на географската наука во Р Македонија. Според тоа, ракописот ОСНОВИ НА ГЕОГРАФИЈАТА, според целокупната содржина, е во согласност со принципите и стандардите за печатено дело така што ги исполнува условите за универзитетски учебник.
Категоризација:	универзитетски учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот ОСНОВИ НА ГЕОГРАФИЈАТА, од проф. д-р Олгица Димитровска, наменет за реализација на предметната програма од наставниот предмет Основи на географијата со фонд на часови 2+2 на студиите по географија со модулите: наставна географија, географски информативни системи, демографија и физика географија со геоекологија на Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје, во целост ги опфаќа потребните содржини предвидени во наставната програма. Зафаќа обем од 337 страници, Б5-формат, со единечен проред, со 79 слики и 87 библиографски единици. Текстовите се соодветно систематизирани, класифицирани и визуелно илустрирани. Според тоа, наведениот ракопис, според композицијата на содржината, е во согласност со принципите и стандардите за печатено дело, така што ги исполнува условите за универзитетски учебник согласно со предметната програма од Основи на географијата и на студентите ќе им биде од голема корист при совладувањето на содржините од конкретниот наставен предмет.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како универзитетски учебник по предметот Основи на географијата, примарно наменет за студентите на Институтот за географија на Природно-математичкиот факултет во Скопје, но и за пошироката јавност како културолошко дело.

Во Скопје, 22.8.2022 г.

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Благоја Маркоски, с.р.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р МИРЈАНКА МАЦЕВИЌ

Краток опис на содржината:	Ракописот со наслов: ОСНОВИ НА ГЕОГРАФИЈАТА, од проф. д-р Олгица Димитровска, содржи 9 систематски целини во кои се анализираат прашања за развојот на географските знаења и географската наука. Содржините се презентирани на 337 страници, Б5-формат, со единечен проред, има вкупно 79 слики, 87 библиографски единици и 211 користени интернет-страници. Во структурата на ракописот, обработени се поглавјата: Развој на географијата како наука; Развој на географските сознанија во праисторијата; Географски знаења и откритија во стариот век; Географски знаења и откритија во средниот век; Епоха на големите географски откритија; Географски знаења и откритија во XVIII век; Географски истражувања во XIX I XX век; Развој на модерната географија; Библиографија. Во сите поглавја од содржината на ракописот, авторката систематски и методолошки ги обработува темите од областа основи на географијата. На крајот е поместена соодветна литература од којашто се гледа дека се земени предвид претходните, но исто така и најсовремените искуства и достигнувања во сферата на наставниот предмет Основи на географијата.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Ракописот содржински е во целосна усогласеност со усвоената предметна програма од Основи на географијата на насоките: наставна географија, ГИС, демографија и физичка географија со геоекологија на Институтот за географија при ПМФ – Скопје.
Предлози за потребни корекции:	Предлози за корекции нема.
Оцена на ракописот:	Ракописот „Основи на географијата“ опфаќа значајна проблематика која се однесува на развојот на географската наука. Ракописот се базира на современ методолошки пристап во прикажувањето на содржините и има за цел да придонесе во стекнување на нови знаења на студентите за кои е наменет. Начинот и стилот на кој се изнесени содржините овозможуваат лесно следење на развојниот пат на географските знаења. Во изработката на ракописот, авторката користи соодветна научна и стручна литература, од домашни и странски автори. Станува збор за исклучително високо квалитетно

	самостојно стручно дело кое може да се користи како наставно помагало во рамките на основите на географската наука. Имајќи го предвид понапред изнесеното, со задоволство препорачувам ракописот да го користат студентите на Институтот за географија при ПМФ, другите сродни дисциплини на студиските програми на УКИМ и пошироко.
Категоризација:	универзитетски учебник
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот ОСНОВИ НА ГЕОГРАФИЈАТА во целост ги опфаќа содржините предвидени во предметната програма. Содржи вкупно 337 страници, со големина на фонтот 11, Times New Roman, со македонска поддршка, Б5-формат со единечен проред, со 79 слики и 87 библиографски единици. Содржините се методолошки систематизирани, проследени со соодветни прилози. Според изнесеното, наведениот ракопис ги исполнува сите принципи и стандарди за универзитетски учебник согласно со предметната програма од Основи на географијата и на студентите ќе им биде од голема корист при совладувањето на содржините од конкретниот наставен предмет.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како **универзитетски учебник** по предметот **Основи на географијата**, примарно наменет за студентите на Институтот за географија на **Природно-математичкиот факултет**.

Во Скопје, 2022 година

Рецензент

Проф. д-р Мирјанка Маџевиќ, с.р.

ДОПОЛНУВАЊЕ
НА БИЛТЕН БРОЈ 1266 ОД 15.08. 2022 ГОДИНА

Во РЕФЕРАТОТ ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН АСИСТЕНТ ОД НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: МЕТОДИКА (ВО НАСТАВАТА ПО БИОЛОГИЈА) И ДРУГО – МИКОЛОГИЈА, НА ИНСТИТУТОТ ЗА БИОЛОГИЈА ПРИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ, објавен во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1266, од 15.08 2022 година, од страна 244 до страна 248, се врши дополнување кон истиот со образецот бр. 1.

ОБРАЗЕЦ 1
**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Славица Никола Тофиловска Камишевска

Институција: Природно-математички факултет, Институт за биологија

Научна област: *методика (во наставата по биологија) и друго – микологија.*

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ/АСИСТЕНТ
ИСТРАЖУВАЧ**

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови (да/не)
1	Има завршено прв и втор циклус академски студии со најмалку 300 ЕКТС-кредити	Да
2	Стекнат назив – магистер од соодветната област Назив на научната област: магистер по биологија (екологија).	Да
3	Остварен просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на првиот циклус и вториот циклус на академски студии посебно Просечниот успех на прв циклус изнесува: 9,45 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 10,00	Да
4	Има познавање на најмалку еден странски јазик 1. Странски јазик: англиски. 2. Назив на документот: Уверение за познавање на англискиот јазик на ниво Ц1 според Европската јазична рамка на Советот на Европа (CEFR). 3. Издавач на документот: Филолошки факултет „Блаже Конески“, УКИМ. 4. Датум на издавање на документот: 19.04.2022 год.	Да

Рецензентска комисија

Д-р Митко Караделев,

редовен професор на Институтот за биологија, ПМФ во Скопје, с.р.

Д-р Катерина Русевска,

редовен професор на Институтот за биологија, ПМФ во Скопје, с.р.

Д-р Славчо Христовски

редовен професор на Институтот за биологија, ПМФ во Скопје, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ДЕНТАЛНА ПАТОЛОГИЈА НА КАТЕДРАТА ЗА БОЛЕСТИ НА ЗАБИТЕ И ЕНДОДОНТОТ НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Стоматолошки факултет – Скопје, кој е објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 25.6.2022 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област дентална патологија, како и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-1863/1, донесена на 7.7.2022 г. на 49. редовна седница, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Соња Апостолска, редовен професор на Стоматолошкиот факултет во Скопје, д-р Лидија Поповска, редовен професор на Стоматолошкиот факултет во Скопје и д-р Анета Атанасовска-Стојановска, редовен професор на Стоматолошкиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) дентална патологија, во предвидениот рок се пријави вонр. проф. д-р Илијана Муратовска.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Илијана Муратовска е родена на 28.I 1969 година, во Скопје. Средно образование завршила во 1987 г. во МУЦ „Д-р Панче Караџов“ во Скопје. Со високо образование се стекнала на Стоматолошкиот факултет при УКИМ, Скопје, на 3.11.1992 година. Дипломирала на 3.11.1992 година, со просечен успех 9,33. Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1995/1996 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Стоматолошкиот факултет. Студиите ги завршила во 1999 година, со просечен успех 9,80. На 9.12.2004 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „HPLC- анализа на дифузија на мономери низ дентин“.

Докторска дисертација пријавила на 27.1.2010 година на Стоматолошкиот факултет. Дисертацијата на тема: „Проценка на влијанието на иригационите солүции, врз SMEAR LAYER, виталните структури и дентинот на ендодонтски третирани заби“ ја одбрала на 4.11.2010 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Славјанка Оџаклиевска, проф. д-р Мирослава Стефановиќ, проф. д-р Љупка Матовска и проф.-р Светлана Кулеванова, Фармацевтски факултет – Скопје, и проф. д-р Марина Стефова, Природно-математички факултет – Скопје, со што се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област дентална патологија.

На 31.I 2013 година е избрана во звањето доцент во областа дентална патологија.

На 24.I 2018 година е избрана во звањето вонреден професор во областа дентална патологија.

Во моментот е вонреден професор. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1060 од 29.12.2017 година.

Рецензентската комисија, врз основа на сета поднесена документација од последниот избор до денот на пријавата која е од важност за актуелниот избор, ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 764, 803, 826, 827, 867, 912, 940, 945, 986, 995, 998, 1046, 1106, 1075 и 1160, како и остварувањата од пошироко значење за студентите и Факултетот, како и образовните институции во државата.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Стоматолошки факултет, кандидатката д-р Илијана Муратовска изведува настава и вежби на прв, н втор и на трет циклус студии.

Кандидатката учествувала како член во комисији за оцена/или одбрана на 2 дипломски, 8 специјалистички и 6 магистерски труда и на 8 докторски дисертации.

Кандидатката е автор на рецензирани учебници под наслов: „Фармакологија“ за студентите по стоматологија и „Клиничка кариологија и терапевтски постапки“, како и автор на монографија со наслов: „Клинички аспекти на ендодонтско периодонтални лезии“.

Научноистражувачка дејност

Д-р Илијана Муратовска има објавено вкупно 115 научни трудови од областа, од кои 6 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 57 труда во меѓународни научни списанија, 12 труда во меѓународни научни публикации и 45 труда во зборници од научни собири.

Д-р Илијана Муратовска била член на 2 национални, односно 1 меѓународен научен проект. Кандидатката била коментор на 2 магистерски труда, ментор на 2 магистерски труда, ментор на 3 докторанди и ментор на 3 кандидати за специјализација.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Илијана Муратовска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Стоматолошкиот факултет, на Катедрата за болести на забите и ендодонтот. Кандидатката д-р Илијана Муратовска остварила експертски активности во Еразмус- програма за меѓународна соработка и 2 елабората за акредитација.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој во Амстердам, Холандија, Виена, Австрија, Торино, Италија, Мемфис, Тенеси, САД, Осака, Јапонија, и Риека, Хрватска.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисији и работни групи при Стоматолошкиот факултет.

Активно е вклучена во работата на Стоматолошката комора на РСМ.

Кандидатката учествувала во уредувачкиот одбор за издавање на Македонски стоматолошки преглед, Апологија и Balkan Journal of Dental Medicine.

Бил член на 2 рецензентски комисији за избор на лица во наставно-научно звање.

Во изборниот период, д-р Илијана Муратовска учествувала во изготвување и пријавување на 4 научни и 1 стручно-апликативен проект на МОН. Раководител е на курсеви од областа на ендодонцијата, како и рецензент на меѓународни списанија.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Илијана Муратовска доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Стоматолошкиот факултет.

Досегашните трудови се рецензирани во следниве билтени: Билтен бр. 764, 803, 826, 827, 867, 912, 940, 945, 986, 995, 998, 1046, 1106 и 1075, 1168, 1170, 1171 и 1186. Трудот наведен во Анекс 2 под број 16/1 е рецензиран во Билтен бр. 1171. Трудот под број 16/6 е рецензиран во Билтен бр. 1186. Трудот наведен во Анекс 2, како реден број 17/1, е рецензиран во Билтен бр. 1170, додека трудовите под реден број 18/1 и 18/2 се рецензирани во Билтен бр. 1168.

За тековниот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања приложува вкупно 18 труда, од кои нерцензирани трудови вкупно 14, согласно со што до изборот во звањето вонреден професор се 45 рецензирани труда и 5 труда се рецензирани кај коавтори, со што набројувањето започнува од последователната листа од труд бр. 51 кои се цитирани во Анекс 2, кој следува.

За рецензија ги приложува следниве трудови:

51. Konevski F., Popovik-Monevska D., Gjorgoski I., Krajoska J., Popovska M., **Muratovska I.**, Velickovski B., Pterusevska G., Popovski V. In vivo effects of geranyl geraniol on development of bisphosphonate-related osteonecrosis of the jaws. *Journal of Cranio-Maxillo-Facial Surgery*, 2018, 46(2):1-7 Thomson Reuters IF – 1,2

Линк: <http://hdl.handle.net/20.500.12188/21880>

Овој труд ги сумира клиничките податоци поврзани со терапевските ефекти на бифосфонатна терапија кои како последица причинуваат остонекроза. Испитувањата се вршени на пациенти, следејќи ги клиничките симптоми, рендгенскиот наод и субјективните тегоби. Резултатите укажуваат дека долготрајната терапија има негативни последици кои резултираат не само со губење на забите, туку и отворени остонекротични зони. Трудот има научен и апликативен карактер.

52. **Muratovska I.**, Kitagawa H., Hirose N., Kitagawa R., Imazato S., Kitagawa H., Hirose N., Kitagawa R., Imazato S. Antibacterial activity and dentin bonding ability of combined use of Clearfil SE Protect and sodium hypochlorite Dent Mater J. 2018 Jun 8;37(3):460-464. doi: 10.4012/dmj.2017-294. Epub 2018 Feb 8. Thomson Reuters IF – 1,2

Линк: <http://hdl.handle.net/20.500.12188/21875>

Антибактериските мономери кои се иновирани во последните десетина години сè уште се истражуваат од аспект на долготрајност и ефект на ослободувачкиот мономер кој се очекува да понуди бактериостатски ефект на подолго време, со што можностите за појава на рекурентен кариес, како и преосетливост и маргинално протекување, се намалуваат и ефектот кај пациентите е подобар. Трудот има апликативен карактер.

53. Atanasovska-Stojanovska A., Todorovska S., Popovska M, **Muratovska I.**, Zendeli Bedzeti L. Identification of periopathogenes from dental plaque in periodontal patients with PCR technique and their association with composite Interleukin -1 genotype. (Прилози, Одд за мед науки) *Contributions, Sec of Med.Sci XL2*, 2019

Линк: <http://hdl.handle.net/20.500.12188/21878>

PCR-техниката е најсовремена имунолошка техника која, преку идентификација на нивоата на структурните гени специфични за пародонталните заболувања, овозможува маркирање на перипатогените во денталниот плак, што ни дава одговор на бројни прашања, како и можности за терапија. Трудот има научноистражувачки и апликативен карактер.

54. **Муратовска И.**, Стојановска В., Петков М. Соодносот помеѓу кариогени бактерии при длабок кариес и натриум хипохлорит и антибактериски мономер како антисептици. *JAAD*, 2020: 44-47, Endomak, Skopje

Линк: <http://hdl.handle.net/20.500.12188/21876>

Тоалетата на кавитетите пред дефинитивната реставрација претставува еден од базичните чекори кои овозможуваат отстранување на дел од размачканиот слој и атенуирање на преостанатите бактерии. Комбинацијата од натриум хипохлорид како дезинфициенс на дното на кавитетот и истовремена примена на антибактериските мономери е нов пристап кој докажано ја намалува вирулентноста на кариогените бактерии и ја прави раставрацијата предвидлива. Трудот има научноистражувачки и апликативен карактер.

55. **Muratovska I.**, Atanasovska-Stojanovska A, Radojkova-Nikolovska V, Popovska M, Petkov M, Stojanovska V. Bond strength between dentin and fiber post using different pretreatments. Iasi, Romania, Balkan Stomatological Society), 2018

Линк: <http://hdl.handle.net/20.500.12188/20395>

Јачината на врската помеѓу каналните надградби и дентинот на ендодонтски третираните канали отсекогаш биле предизвик како апект на трајноста на врската, така и поради можноста да се фрактурира надградениот корен. За создавање на хомогена, хемиска врска меѓу дентинот и самото колче, постојат три основни начини со кои се обезбедува обработка и подготовка за создавање врска. Овој труд ги корелира сите основни врски кои се создаваат и дава заклучок која комбинација на канални нагризувачи е најдобра за клиничка примена. Трудот има научноистражувачки и апликативен карактер.

56. Atanasovska-Stojanovska A., Todorovska S., **Muratovska I.**, Radojkova-Nikolovska V., Popovska M. Recent concept of periodontal disease aethiology- genetic test for susceptibility Bucharest, Romania, Balkan Stomatological Society), 2018

Линк: <http://hdl.handle.net/20.500.12188/22382>

Генетските испитувања имаат сè поголемо место во многу заболувања, каде што припаѓа и пародонталното ткиво. Новите сознанија и методи ни овозможуваат согледување на доминантните фактори одговорни за приемчивост и експерија на хроничноста на проблемите во пародонталниот апарат. Трудот има научноистражувачки и апликативен карактер.

57. Ambarkova V., **Muratovska I.**, Pejewa E., Stamenkova A., Ambarkov J. The DNFT score and the fluoride in drinking water from the Vardar region. Iasi, Romania, Balkan Stomatological Society), 2018

Линк: <http://hdl.handle.net/20.500.12188/22381>

Водата како извор на живот и здравје, со своите олигоелементи, претставува неопходно секојдневие и овозможува баланс и извор на одредени елементи, како што е флуорот. Така, водата за пиење која се добива од градскиот водовод има свој состав, кој преку јоните на флуорот има влијание врз здравјето на тврдата забна супстанција во значајни периоди од развојот на човекот, детска возраст, бременост и време на доење. Ова претставува сеопфатна студија на пошироката популација во Вардарскиот Регион и епидемиолошка слика која понатаму ни дава препораки. Трудот има апликативен карактер.

58. Dzipunova B, Tosevska-Spasova N, , Radojkova-Nikolovska V, **Muratovska I**, Popovska M. Jaw position in Macedonian subjects with distocclusion. Iasi, Romania, Balkan Stomatological Society), 2018

Линк: <http://hdl.handle.net/20.500.12188/21285>

Од голема клиничка важност неопходно е да се најде централниот однос на долната вилица и да се пренесе односот на вилицата на артикулаторот. Тогаш може да се направи правилна дијагноза и планирање на ортодонтскиот третман од наодите за оклузалниот однос од артикулаторот придружен со информации за скелетната возраст и краниофацијалните карактеристики од рачниот зглоб и цефалометриската радиографија. Пресек на дел од популацијата во определената возраст е мерена и нотирана на Клиниката за ортодонција заради стекнување на епидемиолошки сознанија. Трудот има апликативен карактер.

59. Muratovska I. Bond strength between dentin and resin post- could it be better? Oral pr. 2019 BaSS, Tirana OP 375

Линк: <http://hdl.handle.net/20.500.12188/22387>

Во овој труд се поставува прашањето дали и како обработката на каналното колче, а не само на дентинот, придонесува за поголема јачина на врска меѓу каналот и

каналната надградба. Силанизација, нагризување и ласерски третман се трите понудени варијанти, при што силанизацијата претставува метод на избор и се препорачува за унапредување на перформансите на фибер стаклените колчиња. Трудот има истражувачки и апликативен карактер.

60. Petkov M., Kapusevska B., Mijovska A., Dastevski B., **Muratovska I.**, Dimitrovski O., Percinkova Petkova S. CAD-CAM cirkonijum keramika u terapiji kod pacijenata sa hipodoncijom. Praxis Med. 2019;48(1):S15

Линк: <http://hdl.handle.net/20.500.12188/19269>

Хиподонцијата претставува естетски проблем, но истовремено и предизвик за безболно, едноставно и трајно решение, достапно за пациентите. Секоја индивидуа има свои специфики и овој труд ги разгледува и дава решение за овој не така редок проблем кај населението. Трудот има апликативна вредност.

61. Muratovska I., Srbinovska O., Spasova N., Dzipunova B., Poceva Panovska A. The Effect of Different Orthodontic Adhesives and Brackets in Adhesive Remnant Index on Enamel. Poster 072 10th ConsEuro Congress 22 – 24 April 2021. Istanbul, Turkey

Линк: <http://hdl.handle.net/20.500.12188/22386>

Атхезивните остатоци на емајлот, кои се резидуи од апликативните атхезивни техники чија цел е да ги прицврстат брикетите за ортодонтски третман, се отстрануваат на повеќе начини: ултразвук карборундумски борери и сл. Вкупната површина на остатоци, како и методата на отстранување предизвикуваат микроштетувања кои во зависност од длабочината и распространетоста може да остават последици кои ќе доведат до слаб емајлов состав, нерамнини и вдлабнатини, па дури и микропукнатини. Трудот ги опфаќа современите материјали во секојдневната ортодонтска пракса и како таков има научноистражувачки, но и апликативен карактер.

62. Dzipunova B., Tosevska-Spasova N., Radojkova-Nikolovska V., Rochi B., Dzipunova M., **Muratovska I.** Upper lip evaluation in Macedonian subjects with various sagittal malocclusions. 20. Конгрес на стоматолозите на Србија, Белград, 30.9 – 3.10.2021

Линк: <http://hdl.handle.net/20.500.12188/22385>

Малоклузијата е многу пријавена кај случаите со мешана забало. Затоа, целта на авторите е да се утврди поврзаноста на забните малоклузии во вертикалната, попречната, сагитална рамнина со штетните навики кај педијатриските пациенти. Беше спроведен пресек на аналитичка студија на 55 деца на возраст од 6 до 12 години кои присуствуваа на Клиниката за ортодонција. Трудот има аналитичен, научен и апликативен карактер.

63. Srbinovska O., Tosevska N., Dzipunova B., Pocevska-Panova A., **Muratovska I.** Evaluation of enamel surface after orthodontic debonding and cleanup using different procedures: an In Vitro study

Abstract book, 25th BaSS Congress, page 167, Sarajevo BiH 19-21 May 2022

Линк: <http://hdl.handle.net/20.500.12188/22384>

Микроскопска анализа на оштетениот емајл по дебондирани брикети е целта на овој труд, каде што резултатите укажуваат дека различните атхезиви и особено методи за нивно отстранување се во корелација со цврстината на врската што се создава, па негативните резултати се добиени од нагризување со фосфорна киселина и бондирање на порцелански брикети. Трудот има апликативно значење.

64. Petkov M., **Muratovska I.**, Mijovska A., Jurukovska V., Dastevski B. Srbinovska O., Tosevska N., Dzipunova B., Pocevska-Panova A. Reconstruction of pink and white esthetics in

maxillary incisors with zirconia-ceramic restorations. Abstarct book , 25th BaSS Congress, page 249, Sarajevo BiH 19-21 May,2022

Линк: <http://hdl.handle.net/20.500.12188/22383>

Пристапот на фикснопротетските реконструкции со т.н. бело-розева естетика овозможува кај пролонгираните клинички коронки, како и состојбите на дехисценција на гингива и коскено ткиво, да бидат естетски коригирани со боја идентична на мекото ткиво во вестибулумот, давајќи природен контраст со белата боја, што позитивно е прифатено од пациентите и претставува предизвик за подобра естетика. Трудот е апликативен.

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Илијана Тодор Муратовска
Институција: Стоматолошки факултет – Скопје
Научна област: дентална патологија

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – РЕДОВЕН
ПРОФЕСОР/ НАУЧНО ЗВАЊЕ – НАУЧЕН СОВЕТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус * Просечниот успех на прв циклус изнесува: 9,33 Просечниот успех на втор циклус изнесува: 9,8	Да
2	Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив на научната област: дентална патологија; поле: стоматологија; подрачје: медицински науки и здравство.	Да
3	Објавени најмалку шест рецензирани научни труда ** во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор	Да
3.1	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование 1. Назив на научното списание: Vojno Sanitetski Pregled VSP 2. Назив на електронската база на списанија: Ebsco 3. Наслов на трудот: Relationship between IL-1 β production and endodontic status of human periapical lesions. 4. Година на објава: 2017 1. Назив на научното списание: Journal of Cranio-Maxillo-Facial Surgery 2. Назив на електронската база на списанија: Journal Citation Reports - Science Edition . 3. Наслов на трудот: In vivo effects of geranyl geraniol of development of bisphosphonate-related osteonecrosis of the jaws. 4. Година на објава: 2018 1. Назив на научното списание: Contributions, Sec of Med.Sci	Да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	2. Назив на електронската база на списанија: Ebsco, Scopus 3. Наслов на трудот: Identification of periopathogenes from dental plaque in periodontal patients with PCR technique and their association with composite Interleukin - 1 genotype. 4. Година на објава: 2019	
3.2	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови 1. Назив на научното списание: Арх.јавно здравје 2. Меѓународен уредувачки одбор 25, Makedonija 9, Bugarija 1, SAD 1, Turcija 1, Crna Gora 1, Srbija 1, Albanija 1, Romanija 2, Republika Srpska 1, Germanija1. 3. Наслов на трудот: Интердисциплинарен пристап на терапија кај пациенти со олигодонција 4. Година на објава: 2019 1. Назив на научното списание: Vox dentarii 2. Меѓународен уредувачки одбор (Словениа, Албанија, Хрватска, Косово) Влијанието на воздушната абразија на цирконијата пред адхезивното цементирање 4. Година на објава: 2019 1. Назив на научното списание: JAADE 2. Меѓународен уредувачки одбор (Израел, Србија, Бугарија, Албанија, Романија, Турција) 3. Наслов на трудот Соодносот помеѓу кариогени бактерии при длабок кариес и натриум хипохлорит и антибактериски мономер како антисептици 4. Година на објава: 2020	Да
3.3	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1. Назив на научното списание: Dent Mater J 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД: Јапан 3. Наслов на трудот: Antibacterial activity and dentin bonding ability of combined use of Clearfil SE Protect and sodium hypochlorite 4. Година на објава: 2018	Да
3.5	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји 1. Назив на зборникот: Abstract book FDI	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	2. Назив на меѓународниот собир: FDI, Madrid 3. Имиња на земјите: EU, OECD, USA... 4. Наслов на трудот: Shear Testing of Composite Restorations in Deep Cavity Preparations. 5. Година на објава: 2017 1. Назив на зборникот: Abstract book FDI 2. Назив на меѓународниот собир: FDI, Madrid 3. Имиња на земјите: EU, OECD, USA... 4. Наслов на трудот: Dentin disinfectants and their influence on bonding stability 5. Година на објава: 2017 1. Назив на зборникот: Abstract book BaSS, Iasi, Romania 2. Назив на меѓународниот собир: Balkan Stomatological Society 3. Имиња на земјите: Greece, Turkey, Romania, Albania, Bulgaria, Cyprus, Montenegro, Macedonia, Serbia. 4. Наслов на трудот: Bond strength between dentin and fiber post using different pretreatments. 5. Година на објава: 2018 1. Назив на зборникот: Abstract book BaSS, Iasi, Romania 2. Назив на меѓународниот собир: Balkan Stomatological Society 3. Имиња на земјите: Greece, Turkey, Romania, Albania, Bulgaria, Cyprus, Montenegro, Macedonia, Serbia. 4. Наслов на трудот: Recent concept of periodontal disease aethiology- genetic test for susceptibility 5. Година на објава: 2018 1. Назив на зборникот: Abstract book BaSS, Iasi, Romania 2. Назив на меѓународниот собир: Balkan Stomatological Society 3. Имиња на земјите: Greece, Turkey, Romania, Albania, Bulgaria, Cyprus, Montenegro, Macedonia, Serbia. 4. Наслов на трудот: The DNFT score and the fluoride in drinking water from the Vardar region 5. Година на објава: 2018 1. Назив на зборникот: Abstract book BaSS, Iasi, Romania 2. Назив на меѓународниот собир: Balkan Stomatological Society 3. Имиња на земјите: Greece, Turkey, Romania, Albania, Bulgaria, Cyprus, Montenegro, Macedonia, Serbia. 4. Наслов на трудот: Jaw position in Macedonian subjects with distocclusion 5. Година на објава: 2018	Да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	1. Назив на зборникот: Abstract book BaSS, Tirana, Albania 2. Назив на меѓународниот собир: Balkan Stomatological Society 3. Имиња на земјите: Greece, Turkey, Romania, Albania, Bulgaria, Cyprus, Montenegro, Macedonia, Serbia. 4. Наслов на трудот: Bond strength between dentin and resin post- could it be better? 5. Година на објава: 2019 1. Назив на зборникот: Abstract book, Praxis med, Belgrade, Serbia 2. Назив на меѓународниот собир: Serbian Stomatological Society 3. Имиња на земјите: Greece, Turkey, Romania, Albania, Bulgaria, Cyprus, Montenegro, Macedonia, Serbia, Italy, Slovenia, Germany. 4. Наслов на трудот: CAD-CAM cirkonijum keramika u terapiji kod pacijenata sa hipodoncijom 5. Година на објава: 2019 1. Назив на зборникот: Abstract book, ConsEuro Congress 2. Назив на меѓународниот собир: 10th ConsEuro Congress 3. Имиња на земјите: Turkey, Romania, Albania, Bulgaria, Cyprus, , Macedonia, Serbia, Italy, USA. 4. Наслов на трудот: The Effect of Different Orthodontic Adhesives and Brackets in Adhesive Remnant Index on Enamel 5. Година на објава: 2021 1. Назив на зборникот: Abstract book, Dental Congress 2. Назив на меѓународниот собир: 20. Конгрес на стоматолозите на Србија 3. Имиња на земјите: Turkey, Romania, Albania, Bulgaria, Cyprus, , Macedonia, Serbia, Italy, Danmark, USA. 4. Наслов на трудот: Upper lip evaluation in Macedonian subjects with various sagittal malocclusions 5. Година на објава: 2021 1. Назив на зборникот: Abstract book BaSS, Sarajevo BiH 2. Назив на меѓународниот собир: Balkan Stomatological Society 3. Имиња на земјите: Greece, Turkey, Romania, Albania, Bulgaria, Cyprus, Montenegro, Macedonia, Serbia. 4. Наслов на трудот: Evaluation of enamel surface after orthodontic debonding and cleanup using different procedures: an In Vitro study 5. Година на објава: 2022 1. Назив на зборникот: Abstract book BaSS, Sarajevo BiH	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	2. Назив на меѓународниот собир: Balkan Stomatological Society 3. Имиња на земјите: Greece, Turkey, Romania, Albania, Bulgaria, Cyprus, Montenegro, Macedonia, Serbia. 4. Наслов на трудот: Reconstruction of pink and white esthetics in maxillary incisors with zirconia-ceramic restorations 5. Година на објава: 2022	
4	Објавен рецензиран учебник, монографија, практикум или збирка задачи од научната област за која се избира *** 1. Наслов на монографијата: КЛИНИЧКИ АСПЕКТИ НА КОМБИНИРАНИ ЕНДО-ПАРОДОНТАЛНИ ЛЕЗИИ 2. Место и година на објава: Скопје, 2022	Да
5	Претходен избор во наставно-научно звање – вонреден професор, датум и број на Билтен: бр. 1160 од 29.12.2017	Да
6	Има способност за изведување на високообразовна дејност	Да

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува

**За кандидатот/ите кој има повеќе од 6 (шест) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

*** Наведениот услов ќе се применува по истекот на три години од денот на стапување на сила на Законот за високо образование (Службен весник на Република Македонија бр. 82/2018).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Соња Апостолска, претседател, с.р.

Проф. д-р Лидија Поповска, член, с.р.

Проф. д-р Анета Атанасовска-Стојановска, член, с.р.

ОБРАЗЕЦ 2
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И
НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Илијана Тодор Муратовска

Институција: Стоматолошки факултет – Скопје

Научна област: дентална патологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одржување на настава од прв циклус студии (*0,04)	
	<i>Студиска програма: Стручни стоматолошки сестри</i> Учебна: 2017/18, 2018/19, 2019/20, 2020/21, 2021/22	
	Фармакологија 2(2+5)	2,4
	Хистологија и ембриологија 15x0,04x5	3
	<i>Студиска програма: Стручни забни техничари</i> Учебна: 2017/18, 2018/19, 2019/20, 2020/21, 2021/22	
	Реконструктивни дентални процедури (2x15X0,04)x5	6
	<i>Студиска програма: Доктори по дентална медицина</i> Учебна: 2017/18, 2018/19, 2019/20, 2020/21, 2021/22	
	Клиничка кариологија 2. 15x0,04x5	9
	Фармакологија (2x15X0,04)x5	6
2	Одржување на настава од втор циклус студии (*0,05)	
	Орална епидемиологија	3
	Способност за стекнување и пренесување на знаења	3
3	Одржување на настава од трет циклус студии (*0,06)	
	Ласери во стоматологијата	1,5
	Нови модалитети кај атхезивните системи	1,5
4	Одржување на практични клинички вежби 2017/18, 2018/19, 2021/22	
	Болести на забите и ендодонтот (2x15X0,04)x5	6
5	Консултации со студенти : 2017-2021, 500= 1,0	2,9
	Вкупно	44,3
6	Настава во летни школи и работилници – учесник	
	Minimally invasive endodontics using a single file rotary system. 08.04.2021, CAPP, American Dental Assoc	0,5
	Muratovska I. An overview of dentine hypersensitivity risk factors, diagnosis and treatment . 12.06.2021, CAPP, American Dental Assoc.	0,5
7	Изработка/ ментор на семинарски трудови (*0,03)	
	Годишен просек на студентски семинари 40	6
8	Подготовка на нов предмет (*1)	
	Прв, втор и трет циклус студии x1	3
9	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка практика	
	3 кандидати, 2x16x0,06x3	5,4
10	Ментор на специјалистичка работа *1 =3	3
11	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа (*0,2) =5	1

12	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (*0,2) =3	0,6
	Вкупно	20
13	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат (*0,5), 4 кандидати	2
14	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура (*0,2), 2 кандидата	0,4
	ВКУПНО НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	64,3

НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поеми
15	Учесник во научен проект	
	Влијанието на современите методи и техники врз успехот на ендодонтската терапија Одлука бр. 02-371/1 од 11.2.2021 година	3
16	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно списание со меѓународен уредувачки одбор кое има фактор на влијание во годината кога е објавен трудот и кое е индексирано во најмалку една база како што се : Ebsco, Emerald, Scopus, Web of sci, Journal citationraport, SCImago journal ragng или друга база на списанија утврден од Националниот совет за високо образование	4,8 + и.ф.
16/1	Popovska L, Dimova C, Evrosimovska B, Stojanovska V, Muratovska I , Cetenovic B, Markovic D. Relationship between IL-1 β production and endodontic status of human periapical lesions. 2017;vol 74(12) 1134-1139 , Thomson Reuters IF - 0,32 Трудот е рецензиран во Билтен Број 1171 http://hdl.handle.net/20.500.12188/22378	4,8+0,32
16/2	Konevski F, Popovik-Monevska D, Gjorgoski I, Krajoska J, Popovska M, Muratovska I , Velickovski B, Pterusevska G, Popovski V. In vivo effects of geranil geraniol of development of bisphosphonate-related osteonecrosis of the jaws. Journal of Cranio-Maxillo-Facial Surgery, 2018, 46(2):1-7 Thomson Reuters IF – 1,2 Трудот се дава за рецензија. http://hdl.handle.net/20.500.12188/21880	4,8+1,2
16/3	Muratovska I , Kitagawa H, Hirose N, Kitagawa R, Imazato S., Kitagawa H, Hirose N, Kitagawa R, Imazato S. Antibacterial activity and dentin bonding ability of combined use of Clearfil SE Protect and sodium hypochlorite Dent Mater J. 2018 Jun 8;37(3):460-464. doi: 10.4012/dmj.2017-294. Epub 2018 Feb 8. Thomson Reuters IF – 1,2 Трудот се дава за рецензија. http://hdl.handle.net/20.500.12188/21875	4,8+1,2

16/4	Џипунова Б., Панчевска С., Тошева-Спасовска Н., Панчевски Г., Радојкова-Николовска В., Поповска М., Муратовска И. , Ренцова В. Интердисциплинарен пристап на терапија кај пациенти со олигодонција Арх.јавно здравје 2018:10(2);14-19 Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1186 http://hdl.handle.net/20.500.12188/21877	4,8
16/5	Atanasovska-Stojanovska A, Todorovska S, Popovska M, Muratovska I , Zendeli Bedzeti L. Identification of periopathogenes from dental plaque in periodontal patients with PCR technique and their association with composite Interleukin -1 genotype. (Прилози, Одд. за мед науки) Contributions, Sec of Med.Sci XL2, 2019 Трудот се дава за рецензија. http://hdl.handle.net/20.500.12188/21877	4,8
16/6	Муратовска И. , Стојановска В., Петков М. Соодносот помеѓу кариогени бактерии при длабок кариес и натриум хипохлорит и антибактериски мономер како антисептици. JAADE, 2020: 44-47, Endomak, Skopje Трудот се дава за рецензија. http://hdl.handle.net/20.500.12188/21876	4,8
	вкупно	34,52
17	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/научно списание со меѓународен уредувачки одбор каде учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на една земја немше да надминува две третини од вкупниот број членови	
	Петков М., Муратовска И. , Капушевска Б., Мијовска А., Даштевски Б., Петровски Д., Даци А. Влијанието на воздушната абразија на цирконијата пред атхезивното цементирање. Стручен текст, Vox Dentarii 9, 1, april 2019-40-46 Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1170 http://hdl.handle.net/20.500.12188/21879	3
18	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
1	Muratovska I, Vera Stojanovska, Vera Radojkova Nikolovska, Lidija Popovska, Vlado Vankovski. Shear Testing of Composite Restorations in Deep Cavity Preparations. FDI Madrid 2017. POSTER Трудот е рецензиран во билтен бр. 1168 http://hdl.handle.net/20.500.12188/22390	1+1,411
2	Muratovska I, Vera Stojanovska, Lidija Popovska, Mirjana Popovska, Ana Minovska. Dentin disinfectants and their influence on bonding stability. FDI Madrid 2017. POSTER Трудот е рецензиран во билтен бр.1168 http://hdl.handle.net/20.500.12188/22391	1+1,411
3	Muratovska I, Atanasovska-Stojanovska A, Radojkova-Nikolovska V, Popovska M, Petkov M, Stojanovska V. Bond	1

	strength between dentin and fiber post using different pretreatments. Iasi, Romania, Balkan Stomatological Society), 2018 ORAL PRESENTATION Трудот се дава за рецензија. http://hdl.handle.net/20.500.12188/20395	
4	Atanasovska-Stojanovska A, Todorovska S, Muratovska I, Radojkova-Nikolovska V, Popovska M, Recent concept of periodontal disease aethiology- genetic test for susceptibility Bucharest, Romania, Balkan Stomatological Society), 2018 POSTER Трудот се дава за рецензија. http://hdl.handle.net/20.500.12188/22382	1
5	Ambarkova V, Muratovska I, Pejeva E, Stamenkova A, Ambarkov J.The DNFT score and the fluoride in drinking water from the Vardar region. Iasi, Romania, Balkan Stomatological Society), 2018 POSTER Трудот се дава за рецензија. http://hdl.handle.net/20.500.12188/22381	1
6	Dzipunova B, Tosevska-Spasova N, , Radojkova-Nikolovska V, Muratovska I Popovska M. Jaw position in Macedonian subjects with distocclusion. Iasi, Romania, Balkan Stomatological Society), 2018 POSTER Трудот се дава за рецензија. http://hdl.handle.net/20.500.12188/21285	1
7	Muratovska I.Bond strength between dentin and resin post- could it be better? Oral pr. 2019 BaSS, Tirana OP 375 Трудот се дава за рецензија. http://hdl.handle.net/20.500.12188/22387	1
8	Petkov M, Kapusevska B, Mijovska A, Dastevski B, Muratovska I, Dimitrovski O, Percinkova Petkova S. CAD-CAM cirkonijum keramika u terapiji kod pacijenata sa hipodoncijom. Praxis Med. 2019;48(1):S15 Трудот се дава за рецензија. http://hdl.handle.net/20.500.12188/19269	1
9	Muratovska I, Srbinovska o, Spasova N, Dzipunova B, Poceva Panovska A. The Effect of Different Orthodontic Adhesives and Brackets inAdhesive Remnant Index on Enamel. Poster 072 10th ConsEuro Congress 22 – 24 April 2021. Istanbul,Turkey Трудот се дава за рецензија. http://hdl.handle.net/20.500.12188/22386	1
10	Dzipunova B, Tosevska-Spasova N, Radojkova-Nikolovska V, Rochi B, Dzipunova M, Muratovska I. Upper lip evaluation in Macedonian subjects with various sagittal malocclusions. 20. Конгрес на стоматолозите на Србија, Белград, 30.9 - 3.10.2021 Трудот се дава за рецензија. http://hdl.handle.net/20.500.12188/22385	1
11	Srbinovska O, Tosevska N, Dzipunova B, Pocevska-Panova A, Muratovska I.Evaluation of enamel surface after orthodontic debonding and cleanup using different procedures: an In Vitro study Abstarct book , 25th BaSS Congress, page 167, Sarajevo BiH 19-21 May 2022 Трудот се дава за рецензија. http://hdl.handle.net/20.500.12188/22384	1

12	Petkov M, Muratovska I, Mijovska A, Jurukovska V, Dastevski B. Srbinovska O, Tosevska N, Dzipunova B, Pocevska-Panova A, Muratovska I. Reconstruction of pink and white esthetics in maxillary incisors with zirconia-ceramic restorations. Abstarct book , 25th BaSS Congress, page 249, Sarajevo BiH 19-21 May,2022 http://hdl.handle.net/20.500.12188/22383 Трудот се дава за рецензија	1
	вкупно	17,822
19	Пленарни предавања на научен/стручен собир (3)	
1	Muratovska I . Impact of dentin desinfectants on dentin adhesion 16-ti Kongres stomatologa Srbije sa međunarodnim učešćem. Sava Centar, Belgrade, Srbija 21-23.09. 2017g. Plenary lecture	3
2	Muratovska I. The role of quarternary ammonium compounds in dental adhesives. Balkan Stomatological Society, Iasi, Romania,10-12MAY 2018 Plenary lecture	3
3	Muratovska I, Bond strength between dentin and fiber post-could it be better? Medjunarodni simpozium stomatologa I saradnika.Stomatolosko drustvo Srbije, Novi Sad, Srbija. 07-08.06.2018 Plenary lecture	3
4	Муратовска И. Предности и очекувања од новите фибер постови. Симпозиум со меѓународно учество. Здравствен совет на република Србија, Ниш, Србија, 19.10.2018, Plenary lecture	3
5	Muratovska I. Evolution in medicine. Digital era in current medical practice. 1st Balkan symposium Iasi, Romania 7-9 .11. 2019. Plenary lecture	3
6	Muratovska I, Quantitative microscope analysis of adhesive residues after debonding of orthodontic brackets . 13 Intrenational Congress of the Romanian Dental Assoc. Iasi, Romania 25-27.03.2021, Plenary lecture	3
20	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество 2	
7	Муратовска И. Канални надградни системи – предности и недостатоци. Симпозиум со меѓународно учество. ДДДММ Естетик клуб, Скопје, Македонија, 2.6.2018	2
	Вкупно	20
	ВКУПНО НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	72,342

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
21	Координатор во подготовката на елаборат за нова студиска програма	
	Акредитација на нова студиска програма на англиски јазик за III циклус студии	1
22	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание	

	Едиторијал: Balkan journal of dental medicine	1
	Аполониа	1
	Македонски стоматолошки преглед	1
	JAADDE	1
23 Дејности од поширок интерес		
	Водител на курс (hands-on) : Од изолација до оптурација, Ендомак, јуни 2018, јануари 2019, Етернадент, мај 2022.	3
	Член на факултетска комисија: научен одбор	0,5
	Член на Комисија за полагање на стручен испит за стекнување лиценца за работа 1	0,5
	Член на советодавниот одбор на списанието „Македонски стоматолошки преглед“ 1	0,5
	Член на Комисија за стручен надзор	0,5
	Член за конзилијарно мислење ‘Стоматолошки клинички центар‘ 03-382/2 од 24.2.202	0,5
	Член на Стоматолошката комора, Скопје	1
	Благодарница	0,5
	Пофалница	
	Рецензент во Open Access Macedonian Journal of Medical sci.	1
	Акредитирана обука “Менталното здравје и психосоцијалната поддршка во текот на подготовката, одговорот и опоравувањето од КОВИД-19”, online, 25.3.2021. Симпозиум: Актуелности во стоматологија, Европски универзитет, 2020	1
	Монографија: Клинички аспекти на ендомско-периодонтални лезии Линк: http://hdl.handle.net/20.500.12188/22415	3
Членство во извршно тело на меѓународна организација која поддржува/организира научноистражувачка дејност (ФП7, ЦОСТ, ИЦГЕБ, ИЕАЕ и сл.)		
	Член на БаСС друштво за Р Македонија	1
	Член на ДДДММ	1
	Вкупно СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	21

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	64,3
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	72,342
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	21
Вкупно	157,64

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Соња Апостолска, претседател, с.р.

Проф. д-р Лидија Поповска, член, с.р.

Проф. д-р Анета Атанасовска-Стојановска, член, с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и анализирајќи ја севкупната досегашна активност на кандидатката д-р Илијана Муратовска, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Илијана Муратовска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, големиот број публикувани трудови и учества на меѓународни конгреси и симпозиуми, Комисијата заклучи дека д-р Илијана Муратовска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето редовен професор во научната област дентална патологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи и препорача на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, д-р Илијана Муратовска да биде избрана во звањето редовен професор во научната област дентална патологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Соња Апостолска, претседател, с.р.

Проф. д-р Лидија Поповска, член, с.р.

Проф. д-р Анета Атанасовска-Стојановска, член, с.р.

Прилог бр. 4

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ЕВАЛУАЦИЈА НА ФИБРОБЛАСТИ, АСОЦИРАНИ СО КАРЦИНОМ (CAFs) И ТУМОР-АСОЦИРАНИ МАКРОФАГИ (TAMs) КАЈ ОРАЛЕН ПЛАНОЦЕЛУЛАРЕН КАРЦИНОМ (OSCC): ИМУНОХИСТОХЕМИСКА СТУДИЈА“ ОД Д-Р САНЕЛА ИДОСКА, ПРИЈАВЕНА НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 7.7.2022 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката д-р Санела Идоска со наслов „Евалуација на фибробласти, асоцирани со карцином (CAFs) и тумор-асоцирани макрофаги (TAMs) кај орален планоцелуларен карцином (OSCC): Имунохистохемиска студија“, во следниов состав: проф. д-р Владимир Поповски (претседател), проф. д-р Даница Поповиќ-Моневска (ментор), проф. д-р Александар Грчев (член), проф. д-р Сузана Двојакowska (член) и проф. д-р Гордана Петрушевска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатката д-р Санела Идоска со наслов „Евалуација на фибробласти, асоцирани со карцином (CAFs) и тумор-асоцирани макрофаги (TAMs) кај орален планоцелуларен карцином (OSCC): Имунохистохемиска студија“, содржи 120 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со единечен проред и големина на букви 12, со 122 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, книги, меѓународни класификации, протоколи и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 9 глави, од кои првата и седмата се вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно и олеснето следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, **прва глава** од докторската дисертација, изложени се предметот и целите на истражувањето, истражувачките прашања и теоретската рамка на истражувањето. Во воведот, кандидатот става акцент на двата типа клеточни популации од туморската микросредина (TME) на оралниот планоцелуларен карцином (OSCC), а тоа се: фибробласти – асоцирани со карцином (CAFs) и тумор-асоцирани макрофаги (TAMs). Кандидатката ја истакнува улогата на TME и двата типа клетки од TME во растот и прогресијата на OSCC, детално опишувајќи го механизмот низ кој ова напредување на карциномот се случува. Исто така, кандидатката се осврнува на дијагностичкиот протокол во предоперативната евалуација и одредување на клиничкиот стадиум на болеста, како и одредување на патолошкиот стадиум на болеста постоперативно. Исто така, дава детален осврт на терапевтскиот протокол на пациентите со овој тип на малигнитет, кој опфаќа хируршки и адјувантен/неoadјувантен онколошки третман.

Втората глава од докторската дисертација е **преглед на научните достигнувања поврзани со предметот на истражување** и тука се анализираат податоците од објавената научна литература. Врз основа на литературни податоци од клинички и експериментални истражувања, кандидатката дава опширен приказ за методот на идентификација на двата типа клетки во TME на оралниот карцином со најчесто употребените туморски маркери. Исто така, ја анализира прогностичката сигнификантност на CAFs и TAMs кај пациентите со орален карцином. Особено

внимателно се анализираат патолошките параметри за агресивност на оралниот карцином од постоперативниот хистопатолошки извештај на патолозите, и ја опишува стратификација на болеста во патолошки стадиуми на основа на патолошките параметри од кои зависи адјувантниот онколошки третман. Анализата на достапната литература го открива и меѓусебиот однос на овие два типа клетки во TME, нивната активација и синергистичко дејство низ кој механизам прогредира оралниот карцином.

Во **третата глава** од докторската дисертација, образложена е поставената научна хипотеза од кои произлегоа и целите на докторската дисертација, а тоа е дека густината на CAFs и TAMs во TME на орален планоцелуларен карцином (OSCC) е асоцирана со клиничко-патолошките параметри на OSCC, рецидивантноста на туморот, т.е. со (DFS disease free survival time) и вкупното преживување (OS – overall survival).

Четвртата глава од студијата ги презентира **применетите научни методи и начинот на работа**. Кандидатката го објаснува методолошкиот пристап за реализација на веќе поставените цели во докторската дисертација. Наведен е бројот на вклучени пациенти и ткивни примероци, како и инклузионите и ексклузионите критериуми во истражувањето. Прецизирани се клиничко-патолошките параметри кои се анализирани (пол, возраст, локализација, pT, pN, pTNM, G-степен на диференцијација, LI, PnI, R0/R1, време на дијагностицирање на болеста и време на настапување на смртта, број и вид на релапси и време на дијагностицирање на прв релапс) во однос на густината на CAFs и TAMs. Детално е објаснет начинот на транспорт, чување, подготовка на ткивните примероци и постапка на работа, како и имунохистохемиската лабораториска дијагностичка метода за ин витро боење со антитела за идентификација на CAFs и TAMs, а потоа дополнително е објаснет начинот на интерпретација на резултатите. На крајот од четвртата глава, кандидатката ја презентира статистичката анализа на податоците добиени во текот на истражувањето, кои се статистички обработени со користење на SPSS software package, version 20.0 for Windows (SPSS, Chicago, IL, USA). За DFS се употребени криви на преживување од статистичката програма Prism 8. Во статистичката анализа се наведени употребените тестови и модели.

Во **петтата глава** се прикажани **резултатите** од истражувањето направено во рамките на докторската дисертација, како и нивното значење. Добиените податоци се анализирани, статистички обработени и прикажани во 12 табели и 36 графикони. Во првото поглавје се презентирани генералните карактеристики на CAFs, дистрибуција на пациентите со OSCC според густина на CAFs и TAMs, понатаму е анализирана густината на CAFs и TAMs кај пациентите со OSCC според демографските карактеристики (пол и возраст), како и анализа на селектирани клиничко-патолошки параметри според густина на CAFs и TAMs (големина на туморска лезија, нодален статус, т.е. метастази во регионални лимфни јазли, TNM-стадиум на болест, локализација на оралниот карцином, степен на диференцијација на туморските клетки; лимфатичен продор, перинеурална инвазија; релапс на болест; вид на релапс на болест). Во второто поглавје со непараметарска корелација е анализирана поврзаноста на CAFs и TAMs со 13 селектирани параметри (пол, возраст; големина на туморска лезија, нодален статус, т.е. метастази во регионални лимфни јазли, TNM-патолошки стадиум на болеста, степен на диференцијација на туморски клетки, лимфатична и перинеурална инвазија, релапс на болест и вид на релапс на болест, број на локални рецидиви и број на метастази по прва операција. Во рамките на истражувањето во третото поглавје од петтата глава со корелациона анализа е направена и анализа на меѓусебната поврзаност на CAFs и TAMs. Во четвртото поглавје е анализирано вкупното преживување на пациентите со OSCC, како преживувањето на пациентите со OSCC според густината на CAFs и TAMs. Понатаму, со униваријантните и мултиваријантните Cox Proportional модели е анализирана асоцијацијата на преживување од OSCC со селектирани

параметри, и тоа со: пол, возраст, големина на туморот, нодален статус, стадиум на болеста; степен на диференцијација на туморските клетки, лимфатична и периневрална инвазија, позитивна ресекционен раб, релапс на болест, вид на релапс, број на локални рецидиви и број на метастази по прва операција, и со густина на CAFs и TAMs. Петтото поглавје ја анализира предиктивната улога на CAFs, TAMs и други параметри за морталитет од орален планоцелуларен карцином. Преживувањето без болест (Disease free survival) беше анализирано според степените на густина на CAFs и TAMs во шестото поглавје. Седмото поглавје ги дискутира и ги компарира добиените резултати со резултатите од обемните истражувања во литературата чиј предмет на истражување ја утврдува поврзаноста на CAFs, TAMs и туморската микросредина (TME) со биолошките особини на OSCC за прогрес, ширење и висока смртност. Значајно е да се истакне дека, анализирајќи ги и споредувајќи ги овие резултати со резултати од литературата, кандидатката извлекува полезни размислувања, загатнувајќи нови теми за понатамошни истражувања. Секако се осврнува на разноликоста во резултатите на останатите истражувачи, јасно укажувајќи на предностите, но и на слабостите во методологијата.

Во шестата глава, **Примена на резултатите од истражувањето**, кандидатката потенцира дека добиените резултати од докторската студија даваат релевантни научни податоци за влијанието на елементите од туморската микросредина врз биолошкото однесување и агресивноста на оралниот планоцелуларен карцином, и покрај фактот што сè уште нема стандардизиран метод за нивна проценка. При тоа, заради добиените сигнификантни резултати за CAFs како конститутивен елемент на туморската микросредина (TME), сметаме дека оваа дисертација е солидна база која дава импулс за нови идни истражувања и сознанија, многу директно алудирајќи за потребата од нови посовремени, попрецизни и посуптилни истражувања на некои идни генерации кај кои оваа проблематика ќе побуди интерес.

Во седмата глава се приложени **заклучни согледувања**. При тоа, кандидатката ги систематизира и ги посочува конкретните заклучоци што ги содржат најзначајните аспекти од истражувањето, но наведени се и неколку предности и ограничувања. Кандидатката ја потенцира клиничката релевантност на податоците, а строгите критериуми ја прават оваа студија високо релевантна во однос на резултатите и заклучоците. Кандидатката заклучува дека локалниот рецидив и вратните метастази по третманот се главни причини за неуспех во третманот на пациентите со планоцелуларен карцином во усна шуплина, а бројот на релапсите ги зголемува шансите за смртен исход. Но, исто така и предлага дека CAFs може да биде корисно дополнување на дијагностичките критериуми на OSCC и може да помогне во подобро разбирање на механизмот на прогресија и предвидување на агресивноста на карциномот, но сè уште не би можел да се предложи како патолошки параметар во стандардизиран патолошки извештај за орален планоцелуларен карцином. За да се добијат поверодостојни резултати, кандидатката укажува на потребата од понатамошни истражувања кои би ги надминале воочените недостатоци во неговата дисертација и на истражувањата објавени во научната литература.

Осмата глава го наведува библиографскиот капитал на кој се повикува кандидатката, која го користел во идејата за оформување на овој труд, како и да ги спореди своите со добиените резултати од релевантната научна литература. Кандидатката користи 122 референци, од кои повеќето со понов и најнов датум на објавување од страна на авторитетни авторски имиња од оваа проблематика, како и реномирани меѓународни научни списанија.

Предмет на истражување

Предмет на ова истражување е одредување на поврзаноста на густината на клеточните популации CAFs и TAMs кај пациенти со OSCC, со клиничко-патолошките параметри на карциномот, и како таа влијае на преживувањето (OS) на пациентите со овој тип на карцином и на неговата способност за рецидивирање (DFS).

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Иако досегашните научни истражувања за оралниот планоцелуларен карцином во светот и кај нас се многубројни, во фокусот на најновите истражувања е туморската микросредина со нејзините конститутивни елементи, меѓу кои и клеточните популации на CAFs и TAMs. Авторката на ова истражување ги прати модерните текови во научноистражувачката дејност, што ја прави оваа дисертација во нашата држава прва од овој вид. Искуствата и резултатите кои произлегуваат од истражување се првични и драгоцени, и би можеле да се користат како база за нови идеи во некои идни научни истражувања.

Краток опис на применетите методи

Кандидатката ја дизајнирала студијата како ретроспективно-проспективна контролирана студија. Вклучила примероци од пациенти со хистолошки потврден примарен орален планоцелуларен карцином, но и контролна група со нормална орална мукоза. Клиничко-патолошките параметри се преземени од болничките истории и електронскиот систем за евиденција на пациентите. Примероците се дополнително имунохистохемски боени со anti- α -SMA и anti-CD68 примарни моноклонални антитела од глушец за идентификација на CAFs и TAMs, предметните стакла се анализирани под микроскоп, а потоа се интерпретирани и бодирани резултатите.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Во своето истражување, кандидатката заклучува дека не ги идентификувала CAFs во сите примероци на OSCC, но и не ги идентификувала во ниту еден примерок на нормална орална мукоза. Густината на CAFs е сигнификантно асоцирана со T-статус, N-статус и стадиумот на болеста (TNM). Исто така, кандидатката заклучила дека сигнификантно е поголем бројот на пациентите со карцином на јазик кои имаат CAFs наспроти оние што немаат CAFs. Но, кандидатката не утврдила сигнификантна разлика помеѓу густините на TAMs во TS и TN и клиничко-патолошките параметри. Исто така, CAFs и TAMs не асоцирале сигнификантно со рецидивантноста на оралниот карцином (DFS). Сепак, при појава на локален рецидив сигнификантно биле позастапени пациентите кои имаат CAFs наспроти пациентите кои немаат CAFs. Во однос на TAMs, кандидатката утврдила дека постои сигнификантна позитивна корелација помеѓу густината на TAMs во туморската строма со бројот на рецидивантни вратни метастази по првиот третман на пациентот. Кандидатката, исто така, утврдила дека ниту CAFs, ниту, пак, TAMs не асоцирале сигнификантно со преживувањето (OS).

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Санела Идоска, со наслов „Евалуација на фибробласти, асоцирани со карцином (CAF) и тумор-асоцирани макрофаги (TAM) кај орален планоцелуларен карцином (OSCC): Имунохистохемска студија“, претставува истражување во подрачјето на медицинските науки, од областа на патологијата во максилофацијалната хирургија. Изработката на темата на оваа докторска дисертација има за цел да ја процени улогата на две клеточни популации од туморската средина во одредување на агресивноста на оралниот планоцелуларен

карцином, нивната улога во вкупното преживување на пациентите и рецидивантност на овој тип малигнитет. Оттука, логичен е и мотивот да се поврзе улогата на овие два типа клетки и нивното меѓусебно влијание со биолошкото однесување на карциномот, со цел наодите да бидат применливи во клиничката пракса, односно во хируршкиот и онколошкиот третман на пациентите. Научните сознанија од докторската дисертација ги потврдуваат досегашните сознанија дека прогнозата на овој малигнитет сè уште зависи од класичните патолошки параметри, иако многу биомаркери се предложени како потенцијални прогнозери за исходот од лекувањето на OSCC. Имајќи ги предвид недостатоците на студиите кои ги истражуваат CAFs и TAMs, овие клетки од туморската микросредина сè уште се во категоријата на потенцијални биомаркери додека идните истражувања не дадат поинакви препораки.

Докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Санела Идоска со наслов „Евалуација на фибробласти, асоцирани со карцином (CAF) и тумор-асоцирани макрофаги (TAM) кај орален плоскоцелуларен карцином (OSCC): Имунохистохемиска студија“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката, пред одбрана на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Idoskas S., Popovik-Monevska D., Petrusevska G., Pancevski G., Bozovic S., Kirkov A., Iliev A. Evaluation of carcinoma – associated fibroblasts (CAFS) and tumor – associated macrophages (TAMS) in oral squamous cell carcinoma (OSCC): an immunohistochemical study – case report. Macedonian Dental review 2021; 44 (1): 13-18.
2. Idoska S., Popovik-Monevska D., Petrusevska G., Popovski V., Grcev A., Bozovic S., Koneski F. Clinical relevance of tumor-associated macrophages (TAMS) and carcinoma – associated fibroblasts (CAFS) in oral squamous cell carcinoma (OSCC): immunohistochemical study. Macedonian Dental review 2022; 44 (4).

Заклучок и предлог

Главни научни придонеси на кандидатката. Според досегашните сознанија, ова е прво истражување на клеточните елементи од туморската микросредина кај орален планоцелуларен карцином спроведено во нашата држава. Резултатите од ова истражување очекуваме да дадат придонес во осознавањето на улогата на туморската микросредина (TME), CAFs и TAMs во ширење и прогресија на оралниот планоцелуларен карцином, на неговата рецидивантност и севкупното преживување кај пациентите.

Подрачје на примена и ограничувања. Подрачје на примена е медицински науки и здравство, поле: стоматологија и област: максилофацијална хирургија. Исто така, може да се применува во онкологијата и патохистологијата. Клиничката примена на резултатите кандидатката ја гледа како уште една потврда за потребата од радикалност во хируршкиот третман на OSCC, и дава високи препораки за понатамошни проспективни истражувања на оваа проблематика со цел детерминирање на нови два прогностички параметра кај оралниот планоцелуларен карцином.

Можните понатамошни истражувања се дизајнирани на начин на кој воочените недостатоци во студијата би се отстраниле и би дале попрецизни резултати и евентуално вметнување на овие два типа клетки како патолошки параметар за агресивноста на туморот во стандардизираниот патолошки извештај за орален планоцелуларен карцином.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Санела Идоска со наслов „Евалуација на фибробласти, асоцирани со карцином (CAFs) и тумор-асоцирани макрофаги (TAMs) кај орален планоцелуларен карцином (OSCC): Имунохистохемиска студија“.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Владимир Поповски (претседател), с.р.

Проф. д-р Даница Поповиќ-Моневска (ментор), с.р.

Проф. д-р Александар Грчев (член), с.р.

Проф. д-р Сузана Двојакоска (член), с.р.

Проф. д-р Гордана Петрушевска (член), с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ОД ПОДРАЧЈЕТО НА ДРАМСКИТЕ УМЕТНОСТИ, ОБЛАСТ: ТЕАТРОЛОГИЈА – СЦЕНСКИ ГОВОР И ТЕХНИКИ НА ГЛАСОТ НА ТУРСКИ ЈАЗИК НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ ВО СКОПЈЕ

На конкурсот за избор на наставник во сите наставно-научни звања од подрачјето на драмските уметности, област: театрологија – Сценски говор и техники на гласот, со познавање на турски јазик, објавен во весниците „Коха“ и „Вечер“ од 14.7.2022 година, како единствен кандидат се пријави м-р Атила Клине.

Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за драмски уметности во Скопје, на седницата одржана на 24.8.2022 година, со Одлука бр. 0202-592/3, формира Рецензентска комисија за избор на наставник во сите наставно-научни звања од подрачјето на драмските уметности област: театрологија – Сценски говор и техники на гласот, со познавање на турски јазик, во состав:

ред. проф. м-р Елјеса Касо

ред. проф. д-р Тихомир Стојановски

ред. проф. м-р Мими Таневска Србиновска.

Врз основа на приложената документација на кандидатот, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ ЗА КАНДИДАТОТ м-р Атила Клине

Кандидатот Атила Клине е роден на 30.10.1958 година во Гостивар. Во 1978 година се запишал на Факултетот за драмски уметности во Скопје, на Катедрата за драмски актери. Дипломирал во 1982 година во класата на проф. Вукан Диневски. Истата година станал редовен член на Турскиот театар.

Атила Клине во репертоарот на Турскиот театар, од 1982 година па до денес, има одиграно повеќе од седумдесет (70) улоги, од кои повеќето се главни улоги.

Претставите во кои Атила Клине ги остварувал своите возбудливи актерски дострели со успех учествувале и на европските театарски фестивали во Италија, Австрија, Словенија, Турција, Босна и Херцеговина, Хрватска, Србија, Црна Гора и во Франција. Публиката и критиката со аплаузи и пофалби го прифаќале, на сите овие фестивали, специфичниот актерски израз на Атила Клине. За своето исклучително актерско остварување Мемет во истоимената претстава од Ирфан Белур, во режија на Наум

Пановски, Атила Клииче ја добил наградата „Млад борец“ за најдобриот млад актер на 27. МТФ „Војдан Чернодрински“.

Во 2002 година, Асоцијацијата на медиумите на турски јазик во Република Македонија му ја доделила наградата за најдобар актер во 2002 година. Веќе во следната година ја добил наградата за најдобро актерско остварување на 38. МТФ „Војдан Чернодрински“, за улогата на „Човекот“ во претставата „Кука на граница“ од Славомир Мрожек, во режија на гостинот режисер од Република Турција, Јуцел Ертен.

Атила Клииче во својот широк актерски опус еднакво е успешен кога се работи за главните ликови во класичната драмска литература и во модерната домашна драма.

Атила Клииче, без сомнение, спаѓа во најзначајните актерски имиња од средната генерација актери во современата македонска театарска уметност.

Во својата богата актерска кариера, Атила Клииче соработувал со најеминентните режисерски имиња од Републиката и надвор од неа.

Креативниот профил на Атила Клииче опфаќа и интерес за уметнички менаџмент во театарот. Во последниве години, со доаѓањето на чело на Турскиот театар, Атила Клииче покажа колку несебично треба да се вложува во младите кадри во театарот. Во овие тешки времиња за културата, Атила Клииче, со својата љубов и способност, успеа да направи репертоар во кој ги спои со голема умешност сите генерации актери во театарот, отворајќи им ги ширум вратите на младите.

Со неговата голема посветеност и како актер и како директор, денес Турскиот театар е добитник на највисоката републичка награда „11 Октомври“, како и на наградата „13 Ноември“.

Атила Клииче, веднаш по дипломирањето, свесен за важноста на сценскиот говор на сцената, една учебна година престојувал на Универзитетот Хаџеттепе на Државниот конзерваториум во Анкара, Република Турција, со посебна програма, изучувајќи ги тајните на сценскиот говор.

На 4 март 2011 магистрирал на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, на Институтот за македонска литература, и се здобил со називот магистер по културологија, со просечна оценка 8,8.

На **18.2.2019** година е избран во звањето вонреден професор (без вработување), област: театрологија – Сценски говор и техники на гласот, со познавање на турски јазик. Последниот реферат за избор е објавен во Билтен бр. 1185 од 2019 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтен бр. 1185 од 2019 година и бр. 1055 од 2013 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот

Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата

Наставно-образовна дејност

Педагошката активност Атила Клииче ја започнува во учебната 2005/2006 година, како асистент по предметот Сценски говор и техники на гласот на студентите кои посебно-стручните предмети ги слушаат на турски јазик.

Неговата посветена педагошка дејност од 2005 до денес е причина поради која бројни дипломирани актери од Факултетот за драмски уметности во Скопје, успешно работат на значајни театарски, телевизиски и филмски проекти од македонската и светската продукција и биле високо вреднувани на домашни и на меѓународни фестивали. Кандидатот особено се истакнува со својата сериозност,

аналитичност и посветеност во педагошката дејност, како и во актерската уметност и во уметничкиот менаџмент на театарот, при што успешно и несебично се залага со својот интелектуален и уметнички капацитет да им создаде нови можности на младите кадри во театарот.

Други активности од Анекс 1 кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот, се наведени во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци

Стручно-уметничка дејност, стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Од дипломирањето до сега, има одиграно околу седумдесетина улоги, од кои повеќето му се главни и централни улоги: Манулач во „Зона Занфирова“ од С. Сремац, во режија на Д. Станковски, 1980; Мемет во претставата „Мемед“ од Ирфан Бељуљ, во режија на Н. Пановски, 1982; граоначалник во „Том Соер, од Марк Твен, режија: Шерафеттин Неби, 1985; Фентон во „Весели жени Виндзорски“, режија: К. Ангеловски, 1985; Ќани „Рашела“ од Шерафеттин Неби, режија: Н. Пановски, 1985; Јулка во „Протекција“ од Б. Нушич, режија: Б. Ставрев, 1986; службеник „Убиј ме душичке“ од А. Несин, режија: С. Билал, 1986; конобал во „Капетан Џон Пиплфокс“ од Д. Радович, режија: К. Ангеловски, 1987; „Коштана“ од Б. Танкович, режија: К. Лила, и помошник на режисерот 1987; др. Танби во „Дневникот на стравот“ од Џеват Карахасан, режија: А. Сопи, 1988; Парлак во „Женички“ од Т. Џуценоглу, 1987; Магбет во „Магбет“ од В. Шекспир, режија: Р. Бурхан, 1988; „Белото циганче“ од В. Подгорец, режија: А. Алексов, 1989; „Клементовиот пад“ од Д. Јанчар, режија: К. Лила, 1989; судија во „Кавкаски круг со креда“ од Б. Брехт, режија: Ј. Ертен, 1989; Живко во „Живко живее не живее“ од А. Несин, режија: К. Ишиќ, 1990; Винстон „Остров“ А. Фугард, режија: Ј. Ертен, 1990; полицаец во „Картонска кутија“ од И. Бељур, режија: Б. Брезовец, 1991; Хаци Бекташи Вели во „Јунус Емре“ од Р. Билгинер, режија: Р. Алниачиќ, и помошник на режисерот 1991, Цар Едип во „Смртта на Питија“ од М. Стефановиќ, 1992; синот во „Мајка Елиф“ од Т. Офлазоглу, режија: К. Лила, 1992; „Зошто“ од Ш. Спасе, режија: Серафин Фалко, 1992; Сеит во „Стари фотографии“ од Д. Сумер, режија: Д. Наумовски, 1992; „Ве молам не допирајте“ од Х. Танер, режија: И. Хурмузоглу и помошник на режисерот 1993; „Шабан, спасител на татковината“ од Х. Танер, режија: З. Сипахи, 1993; Атила во „Дас капитал“ од Б. Димитров и С. Миленковски, режија: С. Миленковски, 1993; Џибра во „Тетовирани Души“ од Г. Стефановски, режија: В. Христов, 1994; „Келавиот Мехмет“ од У. Тамер, режија: К. Лила, 1994; Аладин во „Будење“ од Б. Беговска, режија: Д. Наумовски, 1994; Леарт во „Кралот Хамлет“, од Шекспир, режија: Б. Брезовец, 1995; „Како да се спаси Асије“, 1996; газдата во „Луна парк“ од У. Ајваз, режија: К. Лила, 1997; „Идиот“ од Ф.М.Достоевски, режија: Б. Ставрев, 1998; синот во „PPP“, од Ј. Плевнеш, режија: М. Улусој, 1999; сојтари во „Лудиор Ибрахим“, Т. Офлазоглу, режија: В. Милчин, 1999; Рустем во „Хуррем Султан“ од Орхан Асена, режија: К. Лила и помошник на режисерот, 2001; Парталковски во „Министерот и јас“, во режија на Д. Наумовски; „Бунт во домот за старци“ од В. Андоновски, режија: Д. Станковски, 2001; човекот во „Куќа на граница“ од С. Мрожек, режија: Ј. Ертен, 2002; гласникот во „Антигона“ од Софокле, режија: К. Коцатурк, 2002; Енкиду во „Епот за Гилгамеш“, режија: Д. Пројковски, 2004; Креон во „Цар Едип“ од Софокле, режија: Љ. Ѓеоргиевски, 2004; Антонио во „Бура“ од В. Шекспир, А. Поповски, 2004; „Тимон од Атина“ од Вилијам Шекспир, режија: Б.Брезовец, 2005; Омер Хајјам и менокјо во „Мевлана“ од Т. Нар, режија: Б. Сечкин, 2011; Наили во „Кога

лисјата паѓаат“ од Р. Н. Ѓунтекин, режија: С. Билал, 2012; Тезеус и Оберон во „Сон на летната ноќ“ од Шекспир во режија на Алесандар Поповски.

Бил член на жирито на Фестивалот на античка драма „Стоби“ – Велес во 2016 година. Во 2017 година работел како асистент по режија на претставата „Ромео и Јулија“, во продукција на Националниот театар од Истанбул, Р Турција. Во 2018 година, како асистент на режија во театарската претстава „Ромео и Јулија“, во режија на Дејан Пројковски, ја добива највисоката театарска награда – театарскиот „Оскар“ на Турската академија „АФИФЕ ЗАЛЕ“.

Освен горенаведените театарски претстави, има учествувало и во следниве филмски и телевизиски проекти: „Пред дождот“ од Милчо Манчевски, „Тетовирање“ од Столе Попов, „Пусто турско“ од Коле Ангеловски, „Прашина“ од Милчо Манчевски, „Бог да ги бие шпионите“ од Ацо Алексов.

Во телевизиските серии ги остварил следниве улоги: Таткото на турското семејство, во серијата „Наше маало“, во режија на Е. Френкел, Р. Јазадиски, Џ. Маркс и Р. Абаз (1999 – 2004.); Министер за надворешни работи, во мегатурската серија „Збогум Румелија“, режија: С. Акар, во продукција на АДАМ ФИЛМ, Р Турција, (2007-2009.); Адвокат, во турската серија „Балканска свадба“, режија: С. Акар, во продукција на АДАМ ФИЛМ, Р. Турција (4 епизоди, 2009.); Мартин, во турската серија „Последно лето“, Р Турција, (4 епизоди, 2012), „Големиот Прогон - Кавказ“, режија: Мехмет Ада Озтекин - минисерија – 4 епизоди од 120 минути. Во 2022 година учествува во проектот „Можеби“, – МК/ Продукција Дарданиа филм, Кастриот Абдули, продуцент Кастриот Абдули, сценарист Симеон Дамевски и Том Вотерс. Во 2021 – учество во хит серијата „Преспав“, во режија на Игор Ивановски – Изи.

Во текот на својата кариера ги добил следниве награди:

во 1982 година ја добил првата награда од „Млад борец“ за најдобар актер за главната улога во претставата „Мемет“ од И. Бељур, во режија на Н. Пановски;

1982 година, наградата „Млад актер“ на МТФ „Војдан Чернодрински“ за главната улога Мемет во претставата „Мемет“, во режија на Н. Пановски;

2003 година, Актер на годината прогласен од турските медиуми;

2005 година, за најдобро актерско остварување на МТФ „Војдан Чернодрински“ во Прилеп, за главната улога – таткото во претставата „Кука на граница“ од С. Мрожек, режија: Ј. Ертен;

2004 година, најдобар странски актер во Призрен, Р Косово, за главната улога во претставата „Кука на граница“ од С. Мрожек, режија: Ј. Ертен;

државната награда „11 Октомври“ во 2016 година за највисоко признание за животно дело во областа на науката, уметноста, стопанството и другите дејности од јавен интерес на Република Македонија;

2020 година - Награда на Сулејман Брина – Призрен – Република Косово- Придонес во развојот на турската култура на Балканот.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот м-р Атила Клине, во периодот 2021 – 2022 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Факултетот за драмски уметности.

ЗАКЛУЧОК

Земајќи ги предвид успешните ангажмани, во уметничката, научната и педагошката сфера на кандидатот Атила Клине, Комисијата високо ги вреднува постигнатите резултати и едногласно му препорачува на Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за драмски уметности да го избере м-р Атила Клине за наставник во звањето вонреден професор од областа театрологија (Сценски говор и техники на гласот, со познавање на турски јазик.

Членови на Комисијата

Ред. проф. м-р Елјеса Касо, с.р.

Ред. проф. д-р Тихомир Стојановски, с.р.

Ред. проф. м-р Мими Таневска Србиновска, с.р.

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Атила Мехмеднафи Клиниче

Институција: Факултет за драмски уметности-Скопје

Научна област: Театрологија (сценски говор и техники на гласот) со познавање на турски јазик

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА – ДОЦЕНТ,
ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР И РЕДОВЕН ПРОФЕСОР НА СТРУЧНО-УМЕТНИЧКИ
ПРЕДМЕТИ

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	За доцент, вонреден професор и редовен професор по стручно-уметничките предмети може да биде избрано и лице без научен степен – доктор на науки, кое има завршено соодветно високо образование од втор циклус	да
2	Признати уметнички и стручни дела, односно остварувања кои се од особено значење за афирмација на културата и уметноста во и надвор од земјата Има одиграно околу седумдесетина улоги, од кои повеќето му се главни и централни улоги: човекот во „Куќа на граница“ од С. Мрожек, режија: Ј. Ертен, 2002; гласникот во „Антигона“ од Софокле, режија: К. Коцатурк, 2002; Енкиду во „Епот за Гилгамеш“, режија: Д. Пројковски, 2004; Креон во „Цар Едип“ од Софокле, режија: Љ. Ѓеоргиевски, 2004; Антонио во „Бура“ од В. Шекспир, А. Поповски, 2004; „Тимон од Атина“ од Вилијам Шекспир, режија: Б.Брезовец, 2005; Омер Хајјам и Менокјо во „Мевлана“ од Т. Нар, режија: Б. Сечкин, 2011; Наили во „Кога лисјата паѓаат“ од Р. Н. Ѓунтекин, режија: С. Билал, 2012; Тезеус и Оберон во „Сон на летната ноќ“ од Шекспир во режија на Алесандар Поповски. Има учествувало и во следниве филмски и телевизиски проекти: „Пред дождот“ од Милчо Манчевски, „Тетовирање“ од Столе Попов, „Пусто турско“ од Коле Ангеловски, „Прашина“ од Милчо Манчевски, „Бог да ги бие шпионите“ од Ацо Алексов	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	Останатите уметнички дела се наведени во Образец 2	
3	Има способност за наставна работа	да

ОБРАЗЕЦ 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Атила Мехмеднафи Клине

Институција: Факултет за драмски уметности – Скопје
 Научна област: театрологија (Сценски говор и техники на гласот), со познавање на турски јазик

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Сценски говор со техника на глас 5 (зимски семестар 2017) часа 2*15*0,04	1,2
2.	Сценски говор со техника на глас 6 (летен семестар 2017) часа 2*15*0,04	1,2
3.	Сценски говор со техника на глас 7 (лет. семестар 2018) часа 1*15*0,04	0,6
4.	Сценски говор со техника на глас 8 (зим. семестар 2018) часа 1*15*0,04	0,6
5.	Сценски говор 1 (зим. семестар 2019) часа 2*15*0,04	1,2
6.	Техника на глас 1 (зим. семестар 2019) часа 2*15*0,04	1,2
7	Сценски говор 2 (летен семестар 2019) часа 2*15*0,04	1,2
8	Техника на глас 2 (летен семестар 2019) часа 2*15*0,04	1,2
9	Сценски говор 3 (зим. семестар 2020) часа 2*15*0,04	1,2
10	Техника на глас 3 (зим. семестар 2020) часа 2*15*0,04	1,2
11	Сценски говор 4 (летен семестар 2020) часа 2*15*0,04	1,2
12	Техника на глас 4 (летен семестар 2020) часа 2*15*0,04	1,2
13	Сценски говор 5 (зим. семестар 2021) часа 2*15*0,04	1,2

14	Техника на глас 5 (зим. семестар 2021) часа 2*15*0,04	1,2
15	Сценски говор 6 (летен семестар 2021) часа 2*15*0,04	1,2
16	Техника на глас 6 (летен семестар 2021) часа 2*15*0,04	1,2
17	Сценски говор 7 (зим. семестар 2022) часа 2*15*0,04	1,2
18	Техника на глас 7 (зим. семестар 2022) часа 1*15*0,04	0,6
19	Сценски говор 8 (летен семестар 2022) часа 1*15*0,04	0,6
20	Техника на глас 8 (летен семестар 2022) часа 1*15*0,04	0,6
21	Сценски говор со техника на глас 5 (зимски семестар 2017) вежби 2*15*0,03	0,9
22	Сценски говор со техника на глас 6 (летен семестар 2017) вежби 2*15*0,03	0,9
23	Сценски говор 1 (зим. семестар 2019) вежби 2*15*0,03	0,9
24	Техника на глас 1 (зим. семестар 2019) вежби 2*15*0,03	0,9
25	Сценски говор 2 (летен. семестар 2019) вежби 2*15*0,03	0,9
26	Техника на глас 2 (летен семестар 2019) вежби 2*15*0,03	0,9
27	Сценски говор 3 (зим. семестар 2020) вежби 2*15*0,03	0,9
28	Техника на глас 3 (зим. семестар 2020) вежби 2*15*0,03	0,9
29	Сценски говор 4 (летен. семестар 2020) вежби 2*15*0,03	0,9
30	Техника на глас 4 (летен семестар 2020) вежби 2*15*0,03	0,9
31	Сценски говор 5 (зим. семестар 2021) вежби 2*15*0,03	0,9
32	Техника на глас 5 (зим. семестар 2021) вежби 2*15*0,03	0,9

33	Сценски говор 6 (летен семестар 2021) вежби 2*15*0,03	0,9
34	Техника на глас 6 (летен семестар 2021) вежби 2*15*0,03	0,9
35	Сценски говор 7 (зим. семестар 2022) вежби 2*15*0,03	0,9
36	Техника на глас 7 (зим. семестар 2022) вежби 1*15*0,03	0,45
37	Сценски говор 8 (летен семестар 2022) вежби 1*15*0,03	0,45
38	Техника на глас 8 (летен семестар 2022) вежби 1*15*0,03	0,45
	Вкупно	35,85

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност: Јавно изведено или претставено уметничко дело во облик познат во јавноста – одиграни улоги	Поени
1.	Тезеус и Оберон во „Сон на летната ноќ“ од Шекспир во режија на Алесандар Поповски.	8
2.	„Балканот не е мртов“ во режија на А. Поповски.	8
3.	„Големијот Прогон-Кавказ“, режија Мехмет Ада Оздекин - мини серија - 1. епизода од 120 минути (2015 год.)	8
4.	„Големијот Прогон-Кавказ“, режија Мехмет Ада Оздекин- мини серија - 2. епизода од 120 минути (2015 год.)	8
5.	„Големијот Прогон-Кавказ“, режија Мехмет Ада Оздекин- мини серија - 3. епизода од 120 минути (2015 год.)	8
6.	„Големијот Прогон-Кавказ“, режија Мехмет Ада Оздекин- мини серија - 4. епизода од 120 минути (2015 год.)	8
7	„Можеби ...“, – МК/ Продукција Дарданиа Филм, Кастриот Абдули, Продуцент Кастриот Абдули, сценарист Симеон Дамевски и Том Вотерс (2022 г) -	8

8	Учество во хит серијата „Преспав“, во Режија на Игор Ивановски – Изи. (2021 г) -	8
9	Асистент по режија на Дејан Пројковски во проектот Ана Каренина – Толстој во Новосатско позориште – Нови Сад, Република Србија- 2019 -	8
	Вкупно	72

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност: Истражувачки проекти и промотивни активности на Факултетот	Поени
1.	Учесник/соработник во издавање на книгата „Отсјај“ за критиките на Н.У.Турски театар на театарскиот критичар Иван Ивановски.	1
2.	Член на жирито на Фестивалот на античка драма „СТОБИ“- Велес, - 2016	1
	Член на меѓународно жири на 19. Интернационален фестивал на монодрама „Битола 2017	1
	Член на жири на Меѓународен театарски фестивал во Уралск – Република Казакстан (2018 година	1
	Член на жири на Меѓународниот филмски фестивал „Панорама филм фестивал“, Измир – Турција, 2021 година	1
	Вкупно	5.00

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Р. бр.	Назив на активност:	Поени
1.	Главен и одговорен уредник на монографија „Со сигурни чекори до целта“ - 65 год. од постоењето Н.У. Турски театар - 2015.	3
2.	Член на основачкиот совет на Меѓународниот универзитет „Визион“ од 2014 година.	0,5
3.	Директор на НУ Турски театар - Скопје, 2008 - 2017 година	6
4.	Државната награда „11 Октомври“ во 2016 година за највисоко признание за животно дело во областа на науката, уметноста, стопанството и другите дејности од јавен интерес на Република Македонија	5

5	Награда на Сулејман Брина – Република Косово- Придонес во развојот на Турската култура на Балканот 2020	5
	Вкупно	19,50

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	35,85
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	72
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	5
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	19,5
Вкупно	132,35

Членови на Комисијата

Ред. проф. м-р Елјеса Касо, с.р.

Ред. проф. д-р Тихомир Стојановски, с.р.

Ред. проф. м-р Мими Таневска Србиновска, с.р

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ (ДИСЦИПЛИНА)
ТЕАТРОЛОГИЈА – СЦЕНСКИ ГОВОР СО ТЕХНИКИ НА ГЛАСОТ НА ФАКУЛТЕТОТ
ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ на 14.7.2022 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) театрологија – Сценски говор со техники на глас, со познавање на албански јазик, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот и уметнички совет, бр. 0202-592/3, донесена на 24.8.2022 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. м-р Рефет Абаз, вонр. проф. м-р Хисмет Рамадани и вонр. проф. д-р Валентина Божиновска.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) театрологија – Сценски говор со техника на глас, по предметната програма Сценски говор со техники на глас, со познавање на албански јазик, во предвидениот рок се пријави м-р Бесфорт Идризи.

Биографски податоци и образование

Бесфорт Идризи (Скопје, 3.4.1985) е актер, режисер, истражувач, преведувач, предавач и продуцент.

Дипломирал на Отсекот за актерска игра на Факултетот за драмски уметности во Скопје (2007 г.), а по неколку години на истиот факултет магистрирал и ја добива титулата магистер по театарска режија (2014 г.). Се стекнал и со звањето магистер на науки по Стратегија за медиуми (2015 г.) на Универзитетот на Југоисточна Европа во Тетово.

Од 2008 година е член на ансамблот на НУ Албански театар – Скопје, а воедно е и предавач (доцент) на Факултетот за драмски уметности во Скопје. Повеќе од десет години бил ангажиран на различни позиции и го раководел Детскиот театарски центар – Скопје. Тој е основач и прв директор на НУ Албански театар за деца и млади – Скопје.

Како актер учествувал во театарски претстави и филмови од локални и меѓународни продукции и има режирано претстави во различни театри во Македонија, Косово и Албанија. Со своите претстави учествувал на многу национални и меѓународни фестивали. Учествовал на значајни меѓународни обуки и конференции, а неговите истражувања се објавени во престижни театарски списанија.

Своите докторски студии ги следи на Универзитетот во Нови Сад, на насоката сценски дизајн.

Бесфорт Идризи е амбасадор на мирот назначен од Европската Унија во 2022 год.

3. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА
Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за драмски уметности, кандидатот м-р Бесфорт Идризи изведува настава и вежби (настава, вежби, онлајн настава, теренска настава, консултации итн.) на прв циклус студии на студиската програма Драмски актери со познавање на албански јазик, а во 2017 година е избран во звањето насловен доцент.

Други активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот, се наведени во ОБРАЗЕЦ 2, што е прилог кон Извештајот за избор во наставно-научно, научно и наставно-стручно звање

Научноистражувачка дејност/стручно-уметничка дејност

М-р Бесфорт Идризи од 2017 година има објавено вкупно 15 (петнаесет) уметнички трудови и 2 (два) научни труда од филмската и драмската област.

Називите на трудовите, проектите и сл. се наведени во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

М-р Бесфорт Идризи активно е вклучен во стручно-апликативната работа на Факултетот за драмски уметности во Скопје.

Особена активност кандидатот покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучен во работата на стручни комисии и работни групи при УКИМ – Факултет за драмски уметности:

Работна група за организација и реализација на Интернационалните студентски средби „Скомрахи“ – 2012, 2013, 2014 и 2015.

Други активности од Анекс 1 кои припаѓаат во стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес, релевантни за изборот, се наведени во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот м-р Бесфорт Идризи, на самоевалуацијата во 2021 – 2022 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Факултетот за драмски уметности во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на м-р Бесфорт Идризи.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека м-р Бесфорт Идризи поседува научни, уметнички и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор во научната област театрологија, по предметната програма Сценски говор со техника на глас, со познавање на албански јазик.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за драмски уметности во Скопје, м-р Бесфорт Идризи да биде избран во звањето вонреден професор во научната област театрологија, по предметната програма Сценски говор со техника на глас, со познавање на албански јазик.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. м-р Рефет Абаз, с.р.

Вонр. проф. м-р Хисмет Рамадани, с.р.

Вонр. проф. д-р Валентина Божиновска, с.р.

ОБРАЗЕЦ 1
ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Бесфорт Илми Идризи

(име, татково име и презиме)

Институција: Факултет за Драмски Уметности Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: Театрологија – сценски говор и техники на гласот со познавање на албански јазик

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА – ДОЦЕНТ,
ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР И РЕДОВЕН ПРОФЕСОР НА СТРУЧНО-УМЕТНИЧКИ
ПРЕДМЕТИ

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	За доцент, вонреден професор и редовен професор по стручно-уметничките предмети може да биде избрано и лице без научен степен – доктор на науки, кое има завршено соодветно високо образование од втор циклус	да
2	Признати уметнички и стручни дела, односно остварувања кои се од особено значење за афирмација на културата и уметноста во и надвор од земјата 2017: „Бог на масакар“ – Јасмина Реза Режисер Продукција: Национален Театар Косово – Приштина 2018: „Ветерници“ – Јетон Незирај Актер Продукција: Детски Театарски Центар – Скопје 2020: „Црни девици“ – според „Црни девици“ на Феридун Заимоглу и Гинтер Зенкел, „Источно западниот диван“ на Ј.В. Гете, „Гете и исламот“ на Катерина Момсен и Куранот	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	РежисерПродукција: НУ Турски Театар – Скопје 2021: „Игри во задниот двор“ – Една МазиаАктер Режија: Агон Мифтари, Продукција: НУ Албански театар за деца и млади Скопје Останатите уметнички дела се наведени во Образец 2	
3	Има способност за наставна работа	да

ОБРАЗЕЦ 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Бесфорт Илми Идризи**

(име, татково име и презиме)

Институција: **Факултет за драмски уметности – Скопје**

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: **театрологија – сценски говор и техники на гласот, со познавање на албански јазик**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Сценски говор со техника на глас 5 (зимски семестар 2017) часа 2*15*0,04	1,2
2.	Сценски говор со техника на глас 6 (летен семестар 2017) часа 2*15*0,04	1,2
3.	Сценски говор со техника на глас 7 (лет. семестар 2018) часа 1*15*0,04	0,6
4.	Сценски говор со техника на глас 8 (зим. семестар 2018) часа 1*15*0,04	0,6
5.	Сценски говор 1 (зим. семестар 2019) часа 2*15*0,04	1,2
6.	Техника на глас 1 (зим. семестар 2019) часа 2*15*0,04	1,2
7.	Сценски говор 2 (летен. семестар 2019) часа 2*15*0,04	1,2
8.	Техника на глас 2 (летен. семестар 2019) часа 2*15*0,04	1,2
9.	Сценски говор 3 (зим. семестар 2020) часа 2*15*0,04	1,2
10.	Техника на глас 3 (зим. семестар 2020) часа 2*15*0,04	1,2
11.	Сценски говор 4 (летен. семестар 2020) часа 2*15*0,04	1,2
12.	Техника на глас 4 (летен. семестар 2020) часа 2*15*0,04	1,2
13.	Сценски говор 5 (зим. семестар 2021) часа 2*15*0,04	1,2
14.	Техника на глас 5 (зим. семестар 2021) часа 2*15*0,04	1,2
15.	Сценски говор 6 (летен. семестар 2021) часа 2*15*0,04	1,2
16.	Техника на глас 6 (летен. семестар 2021) часа 2*15*0,04	1,2
17.	Сценски говор 7 (зим. семестар 2022) часа 2*15*0,04	1,2
18.	Техника на глас 7 (зим. семестар 2022) часа 1*15*0,04	0,6
19.	Сценски говор 8 (летен. семестар 2022) часа 1*15*0,04	0,6
20.	Техника на глас 8 (летен. семестар 2022) часа 1*15*0,04	0,6
21.	Сценски говор со техника на глас 5 (зимски семестар 2017) вежби 2*15*0,03	0,9
22.	Сценски говор со техника на глас 6 (летен семестар 2017) вежби 2*15*0,03	0,9
23.	Сценски говор 1 (зим. семестар 2019) вежби 2*15*0,03	0,9
24.	Техника на глас 1 (зим. семестар 2019) вежби 2*15*0,03	0,9
25.	Сценски говор 2 (летен. семестар 2019) вежби 2*15*0,03	0,9
26.	Техника на глас 2 (летен. семестар 2019) вежби 2*15*0,03	0,9
27.	Сценски говор 3 (зим. семестар 2020) вежби 2*15*0,03	0,9
28.	Техника на глас 3 (зим. семестар 2020) вежби 2*15*0,03	0,9
29.	Сценски говор 4 (летен. семестар 2020) вежби 2*15*0,03	0,9
30.	Техника на глас 4 (летен. семестар 2020) вежби 2*15*0,03	0,9
31.	Сценски говор 5 (зим. семестар 2021) вежби 2*15*0,03	0,9
32.	Техника на глас 5 (зим. семестар 2021) вежби 2*15*0,03	0,9

33.	Сценски говор 6 (летен. семестар 2021) вежби 2*15*0,03	0,9
34.	Техника на глас 6 (летен. семестар 2021) вежби 2*15*0,03	0,9
35.	Сценски говор 7 (зим. семестар 2022) вежби 2*15*0,03	0,9
36.	Техника на глас 7 (зим. семестар 2022) вежби 1*15*0,03	0,45
37.	Сценски говор 8 (летен. семестар 2022) вежби 1*15*0,03	0,45
38.	Техника на глас 8 (летен. семестар 2022) вежби 1*15*0,03	0,45
Вкупно		38,25

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	2018: УМЕТНИЧКИ СИМПОЗИУМ, учесник, организирана од Амбасада на САД во Скопје и Министерство за култура на РСМ, Скопје, РСМ.	5
2.	2019: РЕЖИСЕРСКА ЛАБОРАТОРИЈА, предавач на тема: „Режисерскиот занает според Кејти Мичел“, Театарот на Линколн-центарот, Њујорк, САД.	3
3.	2020: ОВАА ЗГРАДА (НА)ВИСТИНА ЗБОРУВА – ОД ОПШТЕСТВЕН (ЗАЕДНИЧКИ) ДО ИЗВЕДУВАЧКИ ПРОСТОР, објавен труд во театарското списание „Сцена“, Нови Сад, Војводина, Србија.	5
4.	23 јуни 2021: ДИЈАЛОГ ПОМЕЃУ СЦЕНАТА И НЕЈЗИНИТЕ БОЧНИ СТРАНИ (ТРКАЛЕЗНА МАСА) Меѓународна конференција организирана од Сцен (Центар за сценски дизајн, архитектура и технологија), Катедра за архитектура и урбанизам, Факултет за технички науки, Универзитет во Нови Сад, Војводина, Србија.	3
5.	2022: ОСВРТ НА 56-ТАТА ЕДИЦИЈА НА МТФ „ВОЈДАН ЧЕРНОДРИНСКИ – ФЕСТИВАЛ ВО ВРЕМЕ НА КРИЗА, објавен труд во театарското списание „Сцена“, Нови Сад, Војводина, Србија.	5
6.	2022: СЕВЕРНА РЕЖИСЕРСКА ЛАБОРАТОРИЈА, предавач на тема: „Драматуршки стапици според ‘Мала книга на стапици’ на Горан Стефановски Тарагон Театар, Торонто, Канада.	3
Вкупно		24

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	2017: „Царевото ново руво“ – Х. К. Андерсен Режисер Продукција: Детски театарски центар – Скопје	8
2.	2017: „Вистината на Марија или тајните на месечината“, автор: Л. Кола, Режисер Продукција: Национален експериментален театар – „Кујтим Спахивогли“, Тирана, Албанија	8
3.	2017: „Претставата што оди наопаку“ – Х. Луис, Х. Шилдс, Ј Сајер Актер Режија: Агон Мифтари. Продукција: НУ Албански театар – Скопје	4

4.	2017: „Малиот принц“ – Антоин де Сант – Егзипери Актер Режија: Драгана Милошевски Попов. Продукција: Детски театарски центар – Скопје	4
5.	2017: „Бог на масакар“ – Јасмина Реза Режисер Продукција: Национален театар Косово – Приштина, Косово	8
6.	2018: „Ветерници“ – Јетон Незирај Актер Продукција: Детски театарски центар – Скопје	4
7.	2018: „Смртта на Дантон“ – Георг Бихнер Актер Режисер: Дино Мустафиќ Продукција: НУ Албански театар – Скопје	2
8.	2018: „Под креветот“ – Брендан Мареј Режисер Продукција: Детски театарски центар – Скопје	8
9.	2019: „Класот“ – Исолд Голден и Давид Хоран Актер Режисер: Агон Мифтари Продукција: Детски театарски центар – Скопје	4
10.	2019: „Таро од земјата на планините“ – Мијоко Маџутани Режисер Продукција: Детски театарски центар – Скопје	8
11.	2019: „Не плаќам...“ – според Дарио Фо Режисер Продукција: Брешка ентертејнмент - Скопје	8
12.	2019: „Касета“ – Денис Магнусон Режисер Продукција: Театар за деца и младинци – Скопје	8
13.	2019: „Хумана приказна“ – Катерина Момева Режисер Продукција: ОнЛимит Медиа Скопје	8
14.	2020: „Црни девици“ – според „Црни девици“ на Феридун Заимоглу и Гинтер Зенкел, „Источно-западниот диван“ на Ј.В. Гете, „Гете и исламот“ на Катерина Момсен и Куранот Режисер Продукција: НУ Турски театар – Скопје	8
15.	2021: „Игри во задниот двор“ – Една Мазиа Актер Режија: Агон Мифтари Продукција: НУ Албански театар за деца и млади – Скопје	4
16.	2022: „Лагата“ – Флоријан Зелер Режисер Продуцент: НУ Македонски народен театар – Скопје	8
17.	2022: „Приказни без врска“ според Режисер Продукција: Театар Додона, Приштина, Косово	8
	Вкупно	110

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	МТФ Адана 2017, Адана, Турција, учество со претставата „Се бара стар клоун“ од Матеи Вишник, во режија на Бесфорт Идризи, продукција на „Театарот на еден актер“.	2
2.	„Скопско Лето“ 2017, учество со претставата „Се бара стар клоун“ од Матеи Вишник, во режија на Бесфорт Идризи, продукција на „Театарот на еден актер“.	2
3.	„Скопско Лето“ 2017, учество со претставата „Малиот принц“ според А. Де Сент Егзипери, режија: Драгана Милошевска и продукција на Детски театарски центар – Скопје.	2
4.	„Сарајевска зима“ 2018, учество со претставата „Во светот на басните“ според басните на Езоп, во режија на Бесфорт Идризи и продукција на Детски театарски центар – Скопје.	2
5.	„Сарајевска зима“ 2018, учество со претставата „Сократовата одбрана“ од Платон, во режија на Дритеро Касапи и Дино Мустафик и продукција на „Театарот на еден актер“ – Скопје.	2
6.	МТФ „Феризај 2018“, Урошевац, Косово, учество со претставата „Бог на масакрот“ на Јасмина Реза, во режија на Бесфорт Идризи и продукција на Национален косовски театар – Приштина.	2
7.	МТФ Тетово 2018, Тетово, Македонија, учество со претставата „Бог на масакрот“ на Јасмина Реза, во режија на Бесфорт Идризи и продукција на Национален косовски театар – Приштина.	2
8.	2018: „МЕЃУНАРОДНА ПРОГРАМА ЗА ЛИДЕРСТВО НА ПОСЕТИТЕЛИ – УМЕТНИЧКИ МЕНАЏМЕНТ“, учесник Владата на САД Њујорк, Ашвил и градот Траверс, САД.	2
9.	„13ти Измирски Меѓународни куклени денови“ Измир, Турција 2019, учество со претставата „Во светот на басните“ според басните на Езоп, во режија на Бесфорт Идризи и продукција на Детски театарски центар – Скопје;	2
10.	2019: „РЕЖИСЕРСКА ЛАБОРАТОРИЈА“, учесник Театарот на Линколн-центарот Њујорк, САД	2
11.	Звуците на Чаршијата 2020, Скопје, учество со претставата „Не плаќам...“ според Дарио Фо, во режија на Бесфорт Идризи и продукција на Селфмејд Скопје	2
12.	„К’ту фест“ 2020, Струга, Северна Македонија, учество со претставата „Не плаќам...“ според Дарио Фо, во режија на Бесфорт Идризи и продукција на Селфмејд Скопје	2
13.	Фестивал на албански театар во Македонија, Дебар 2021, учество со претставата „Претстава наопаку“ во режија на Агон Мифтари и продукција на НУ Албански театар – Скопје	2
14.	Фестивал на албански театар во Македонија, Дебар 2022, учество со претставата „Игри во задниот двор“ од Една Мазиа, во режија на Агон Мифтари и продукција на НУ Албански театар за деца и млади – Скопје	2
15.	2022: МТФ „ВОЈДАН ЧЕРНОДРИНСКИ“, жири Член на жири на 56. издание на МТФ „Војдан Чернодрински“ Прилеп, С Македонија	1
16.	2022: СЕВЕРНА РЕЖИСЕРСКА ЛАБОРАТОРИЈА, учесник	2

	Тарагон Театар Торонто, Канада	
Дејности од поширок интерес		
1.	Претседател на управен одбор на НУ Македонски народен театар, од 2022 г.	1
2.	Амбасадор на Мирот за ЕУ во борбата против говор на омраза од 2022 г.	4
3.	Адаптација и превод на албански јазик на книгата „Драмска уметност: прирачник за наставници“ од Милош Андоновски, 2022 г.	3
4.	Основач на НУ Албански театар за деца и млади – Скопје, 2020 г.	2
5.	Директор на НУ Албански театар за деца и млади – Скопје, 2020 г.	2
6.	Директор на Детски театарски центар – Скопје, 2018 – 2020	2
7.	Управител и организатор на интердисциплинарниот фестивал „Matka Summer Fest“, 2019 и 2020 г.	3
8.	Раководител на проектот „Слушни, види, вклучи се“, 2019 г.	3
9.	Раководител на проектот „Хумана приказна“, 2019 г.	3
11.	Раководител на проектот „Малиот принц“ во продукција на Детски театарски центар – Скопје, 2017 г.	3
12.	Раководител на проектот „Царевото ново руво“, во продукција на Детски театарски центар – Скопје, 2017 г.	3
Спортска дејност		
1.	3 бронзени медали на државно ниво за борби во карате (една екипно, две поединечно) 3*5	15
Вкупно		75

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	38,25
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	24
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	110
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	75
Вкупно	247,25

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. м-р Рефет Абаз, с.р.
 Вонр. проф. м-р Хисмет Рамадани, с.р.
 Вонр. проф. д-р Валентина Божиновска, с.р.

**РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА
УМЕТНИЧКИ СОРАБОТНИК – АПЛИКАТИВЕН ПРОДУЦЕНТ
НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ДРАМСКИ УМЕТНОСТИ ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје – Факултет за драмски уметности – Скопје, објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ на 14.7.2022 година, за избор на уметнички соработник – апликативен продуцент, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот и уметнички совет, бр. 0202-592/4, донесена на 24.8.2022 год., формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Игор Вецовски, редовен професор на Факултетот за драмски уметности во Скопје, м-р Зоја Бузалковска, редовен професор на Факултетот за драмски уметности во Скопје и м-р Дејан Илиев, вонреден професор на Факултетот за драмски уметности во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на уметнички соработник – апликативен продуцент, во предвидениот рок како единствен кандидат се пријави Емилија Чочкова.

3. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката Емилија Чочкова е родена 1982 год., во Скопје. Средно образование завршила во Скопје, а со високо образование се стекнала на УКИМ, Факултет за драмски уметности, Скопје, изучувајќи ја студиската програма Продукција во периодот 2001 – 2005 год. Дипломирала на истиот факултет во 2006 год., со просечен успех 9,73, како еден од најдобрите студенти во својата генерација, и, воопшто, на Одделот за продукција на Факултетот.

Во моментот, Емилија Чочкова ги завршува магистерските студии по Менаџмент на човечки ресурси на УКИМ, Институт за социолошки и политичко-правни истражувања. Значаен сегмент од нејзиното вкупно образование имаат и учествата во неколку интернационални работилници за филмски и ТВ-продуценти, како што се: Берлинале талент, Германија, и Европски аудиовизуелни претприемачи (EAVE), Луксембург.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

4. НАУЧНИ, СТРУЧНИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Стручно-уметничка дејност

Досегашните релевантни професионални ангажмани на кандидатката Емилија Чочкова се разновидни и значајно обемни – по дипломирањето, заклучно со 2022 год., таа е клучен член на тимовите на над 20 сценскоизведувачки и аудиовизуелни дела, настани и проекти. Работи како продуцент, извршен продуцент и организатор, како и сценарист/креатор на дела од различен тип и формат: театарски претстави, мултимедијални перформанси, играни филмови, ТВ-серијали во повеќе сезони и целосни ТВ-програмски сегменти. Дел од нив вклучуваат и проекти со значајно комплексна продукциска проблематика, односно соодветни компликувани продукциски цели и задачи. Во последните неколку години, ова особено се однесува на театарските перформанси „Драга Републико“ (2021) и „Универзална во пламен, трагедија во шест

декади” (2020), и ТВ-серијалот „Фамилија Марковски” (2017/2019) – последниот со мошне значаен успех во домашната дистрибуција, и забележливо учество на неколку интернационални фестивали.

Паралелно со наведените професионални ангажмани во областа на театарската, филмска и ТВ-продукција на конкретни дела, Емилија Чочкова е и програмски координатор и проектен асистент на клучен сегмент од најзначајните и најквалитетни програми/настани во домен на домашната театарска и филмска уметност, како што се меѓународните фестивали: Млад отворен театар, Синедес и Македокс.

Во период од 11 години, Емилија Чочкова била координатор на програма и организатор во телевизијата „Телма“.

Нејзината досегашна стручно-уметничка дејност опфаќа и управување со неколку организации во областа на културата и уметноста: Арт проект лаб (компанија за филмска и ТВ продукција), Младински културен центар, Скопје, Тиит.инк (здружение на граѓани) и Т-Хаус/Културен центар ЦК. Емилија Чочкова е основач и сопственик на дел од нив, а кај другите е вклучена во главните менаџмент-тимови. Покрај наведените театарски и филмски проекти, во нивни рамки кандидатката осмислува и реализира и едукативни настани, работилници (првенствено за млади филмски автори), мултимедијални програми и изложби.

Од 2021 год., кандидатката Емилија Чочкова е вклучена во работата на Факултетот за драмски уметности, како негов надворешен соработник за продукциска поддршка на студентските вежби и испити.

Сите поединечни сценскоизведувачки и аудиовизуелни проекти што ја сочинуваат стручно-уметничката дејност на кандидатката, а кои се релевантни за изборот се наведени во табела како анекс на извештајот, согласно со Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, со датуми и други соодветни податоци.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на кандидатката Емилија Чочкова.

Во согласност со изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката, Комисијата заклучи дека Емилија Чочкова ги поседува сите релевантни стручни компетенции и квалитети, и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје ги исполнува сите услови да биде избрана како уметнички соработник – апликативен продуцент на Факултетот за драмски уметности во Скопје.

Соодветно, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот и уметнички совет на Факултетот за драмски уметности во Скопје, Емилија Чочкова да биде избрана за уметнички соработник – апликативен продуцент.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Игор Вецовски, с.р.
Проф. м-р Зоја Бузалковска, с.р.
Вонр. проф. м-р Дејан Илиев, с.р.

Скопје, 25.8.2022 год.

ПРЕГЛЕД
на прифатени магистерски програми/наслови на магистерски трудови на
Факултетот за музичка уметност – Скопје:

Име и презиме на студентот	Магистерска програма/Наслов на тема за магистерски труд	Ментор	Датум и број на Одлука на ННУС
Игор Андреевски	F. Mendelssohn: Concert op.25 no.1 in g-minor - F. Schubert: 2,3,4 Impromptu op.90 R. Schumann: Fantasiestücke op.12	Проф. д-р Ана Гацева	02-462/1 од 11.7.2022
Етрита Хасани	Ф. Шуберт: Благородни Валцери (Valses Nobles) D. 969 Ф. Шуберт: Сентиментални Валцери (Valses Sentimentales) D. 779 М. Равел: Благородни и Сентиментални Валцери (Valses Nobles et Sentimentales) Л. ван Бетовен: Концерт за пијано и оркестар бр.3 оп.37 c-minor	Доц. м-р Дино Имери	02-462/2 од 11.7.2022
Тамара Коминовска	Ј. Брамс: Соната за виолина и пијано оп. 78 бр. 1 С. Прокофјев: Концерт за виолина и оркестар оп. 19 бр. 1 Walter Neimann – Vier Stucke - Aus einem alten patrizienhause Mouquet: 5 pieces breves op. 39 O. Taktakishvili: Flute sonata in C – major F. Schubert: Introduction and variations for flute and piano D. 802	Вонр. проф. м-р Марија Вршкова	02-462/13 од 11.7.2022
Тамара Глигоровска	R.Schumann: Klavierstucke op. 32 J.S.Bach: French Suite no. 6 in E major J.Brahms: Drei Intermezzi op 117 L.V.Beethoven: Sonata op. 31a no 26 "Les Adieux" L.V.Beethoven: Piano Concerto no 2 op 19 B major	Вонр. проф. м-р Марија Вршкова	02-463/1 од 11.7.2022
Ѓорѓи Димитров	A.Scarlatti: Toglietemi la vita ancor F.Durante: Vergin tutto amor B.Marcello: Il mio bel facco,quela fiamma A.Caldara: Alma del core I.Denza: Torna F.Schubert: Der leiermann F.Schubert: Die forelle F.Schubert: And und Musik F.Schubert: Erkonig W.A.Mozart: Non piu andrai farfalone amoroso G.Rossini: Largo al factotum G. Bizet: Toreador	Вонр. проф. м-р Ана Дурловски	02-463/2 од 11.7.2022
Јулијан Мицевски	„Диџеј-културата во Скопје во 2022 година – етаблирање на уметничката вредност на диџејскиот перформанс “ “DJ culture in Skopje in 2022 – establishing the artistic value of the DJ performance”	Проф. д-р Трена Јорданоска	02-463/3 од 11.7.2022

Декан
Проф. м-р Живко Фирфов

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА СОРАБОТНИЦИ ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ ЗА ОБЛАСТИТЕ ФАРМАЦЕВТСКА БОТАНИКА (30606) И ФАРМАКОГНОЗИЈА (30607) НА ФАРМАЦЕВТСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Фармацевтски факултет, објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ од 15.6.2022 година, за избор на два асистента во наставно-научната област фармацевтска ботаника (30606) и фармакогнозија (30607) и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-516, донесена на VI редовна седница одржана на 7.7.2022 година, а согласно со Законот за високото образование, Правилникот за критериумите, постапката и начинот на избор во наставно-научни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и Статутот на Факултетот, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Светлана Кулеванова, проф. д-р Ѓоше Стефков и проф. д-р Марија Карапанцова, на Фармацевтскиот факултет во Скопје. Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурсот за избор на двајца соработници во соработничко звање – асистент во областите фармацевтска ботаника (30606) и фармакогнозија (30607) се пријавија две кандидатки: м-р фарм. Вероника Стоилковска Ѓоргиевска и м-р фарм. Ана Трајковска.

М-Р ФАРМ. ВЕРОНИКА СТОИЛКОВСКА ЃОРГИЕВСКА

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката м-р фарм. Вероника Стоилковска Ѓоргиевска е родена на 24.8.1992 година во Крива Паланка, каде што го завршила основното образование со одличен успех. Средното образование го завршила во СМУГС „Д-р Панче Караџов“, насока: фармацевтски лабораториски техничар во Скопје, исто така со континуиран одличен успех. Во учебната 2011/2012 година се запишала на интегрирани студии од прв и втор циклус Магистер по фармација на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а дипломирала на 29.9.2016 година на Институтот за фармакогнозија со одбрана на дипломски труд „HPLC определување на содржина на хиперицин во масло од жолт кантарион (Hyperici oleum)“, со просечен успех 9,50. Кандидатката за време на нејзиното студирање била стипендист на Фондацијата „Трајче Мукаетов“.

Во текот на додипломските студии, од септември 2015 до септември 2016 година, кандидатката била ангажирана како демонстратор волонтер во наставната дејност на Институтот за фармакогнозија при Фармацевтскиот факултет во Скопје. Во истиот период, активно била вклучена како член на Студентскиот парламент на Фармацевтскиот факултет, односно Македонската фармацевтска студентска асоцијација, при што била координатор за кампањи за јавно здравје.

Во периодот од 1.5.2017 до 1.5.2019 година, м-р фарм. Вероника Стоилковска Ѓоргиевска била вработена во Институтот за истражување и развој во фармацевтската компанија „Алкалоид АД Скопје“, во лабораторијата за аналитички развој, првично како аналитичар, подоцна како референт. Била поставена и за тим-лидер во Одделот за технички операции – Стабилност во аналитички развој при Институтот за истражување и развој во „Алкалоид АД – Скопје“. Од мај 2019 година, кандидатката е повторно ангажирана во наставната дејност на Институтот за фармакогнозија при Фармацевтскиот факултет во Скопје сè до 31.12.2019. Со Одлука бр. 02-792/5 на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на XVI редовна седница одржана на 10.12.2019 година, избрана е за асистент и овој ангажман го извршува и денес. Дополнително е ангажирана како аналитичар во Центарот за природни производи, акредитиран според стандард ISO/IEC 17025:2018. Од септември 2019 е запишана на трет циклус – докторски студии во академската 2019/2020 година во научното подрачје медицински науки и здравство, студиска програма: Фармација на Институтот за фармакогнозија под менторство на проф. д-р Ѓоше Стефков. Од април 2021

година е запишана на здравствена специјализација – лековити растенија (Фармакогнозија) под менторство на проф. д-р Марија Карапанцова.

Во периодот од септември 2019 до декември 2021 година била член на организациониот одбор на 11-th Conference on medicinal and aromatic plants of Southeast European Countries (СМАРСЕЕС) како координатор за регистрации во рамки на 7. Конгрес по фармација во Република Северна Македонија со меѓународно учество.

Вклучена е во повеќе научноистражувачки проекти наведени подолу во Рефератот. Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ – Фармацевтски факултет во Скопје, кандидатката м-р фарм. Вероника Стоилковска Ѓоргиевска е ангажирана во изведување на вежби на интегрираните студии од прв и втор циклус на студиската програма Магистер по фармација на следниве предмети: Основи на фармацевтска биологија (3. семестар), Фитохемија (4. семестар), Фармацевтска ботаника (4. семестар) и Фармакогнозија (5. семестар) и на прв циклус студии на студиската програма Лабораториски биоинженери, на следниот предмет: Општа биологија (1. Семестар).

Други активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот

За време на работните ангажмани во Истражување и развој Алкалоид АД – Скопје, предавач е на две предавања на тема: Basics of HPLC troubleshooting, во кои ги обработува најчестите механички и аналитички проблеми при работа со HPLC-инструментите. Кандидатката е член на Федерацијата на планинарски спортови на Македонија од 14.1.2016 како дел од ДПС Трансверзалец, а од 1.3.2019 е член на ПК Македон. За време на членувањето во ДПС Трансверзалец има поминато Обука за основи на планинарско ориентирање и има учествувано на два натпревара за планинарска ориентација. Ова искуство е значајно во спроведувањето на теренска настава по предметот Фармацевтска ботаника.

Научноистражувачка дејност

Научни трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтни научни/стручни списанија или во зборници од конгреси и конференции:

1. **V. Stoilkovska Gjorgievska**, I. Cvetkovikj Karanfilova, A. Trajkovska, M. Karapandzova, B. Bauer Petrovska, S. Kulevanova, G. Stefkov. Monitoring of Cannabis cultivar technical maturity by trichome morphology analysis and HPLC phytocannabinoid content. (2022) (under review)

2. G. Stefkov, I. Cvetkovikj Karanfilova, **V. Stoilkovska Gjorgievska**, A. Trajkovska, N. Geskovski, M. Karapandzova, S. Kulevanova. Analytical Techniques for Phytocannabinoid Profiling of Cannabis and Cannabis-Based Products—A Comprehensive Review. *Molecules* 2022, 27, 975. <https://doi.org/10.3390/molecules27030975> (IF= 4.148)

3. O. Gigopulu, N. Geskovski, G. Stefkov, **V. Stoilkovska Gjorgievska**, I. Slaveska Spirevska, C. W. Huck, P. Makreski, -A unique approach for in-situ monitoring of the THCA decarboxylation reaction in solid state, *Spectrochimica Acta Part A: Molecular and Biomolecular Spectroscopy*, Volume 267, Part 2, 2022, <https://doi.org/10.1016/j.saa.2021.120471>. (IF= 4.831)

4. **V. Stoilkovska Gjorgievska**, N. Geskovski, A. Trajkovska, G. Stefkov. Multivariate analysis of physical attributes of different cannabis strains' seeds in authentication purposes Abstract book of the 5th International Webinar on Plant Science and Molecular Biology, online conference (2022).

5. **V. Stoilkovska Gjorgievska**, I. Cvetkovikj Karanfilova, A. Trajkovska, M. Karapandzova, S. Kulevanova, G. Stefkov. Monitoring technical maturity of Cannabis cultivar by trichome morphology analysis and HPLC phytocannabinoid content, Abstract Book of Chemistry & Biotechnology International Conference (ChemBiotIC), online conference (2021).

6. I. Cvetkovikj Karanfilova, **V. Stoilkovska Gjorgievska**, G. Stefkov, M. Karapandzova, Ana Trajkovska, S. Kulevanova, K. Brezovska. Estimation of measurement uncertainty for quantitative determination of cannabinoids in dry cannabis flower using HPLC method, Abstract Book of Chemistry & Biotechnology International Conference (ChemBiotIC), online conference (2021).

7. M. Karapandzova, I. Cvetkovikj Karanfilova, A. Trajkovska, **V. Stoilkovska Gjorgievska**, G. Stefkov, S. Kulevanova. Antioxidant activity of Macedonian St. John's Wort (*Hypericum perforatum* L.), Macedonian pharmaceutical bulletin, 66 (Suppl 2) 7-8 (2020), ISSN 1857 – 8969, DOI:10.33320/maced.pharm.bull.2020.66.04.003

8. **V. Stoilkovska**, J. Acevska, Gj.Stefkov, Hypericin in traditional herbal medicine Hyperici oleum?”, Abstract book of 2nd Balkan – China Mini – Symposium (2019)

9. **V. Stoilkovska**, J. Acevska, Gj.Stefkov. HPLC Determination of hypericin content in Hyperici Oleum, Macedonian pharmaceutical bulletin, 62 (suppl) 631 - 632 (2016), ISSN 1409 – 8695
Усни презентации на конгреси и конференции:

- учество на 6. Конгрес по фармација одржан во периодот од 1 до 5.6.2016 година, во Охрид, со кратка презентација на тема „HPLC Determination of hypericin content in Hyperici Oleum“;

- учество на 2nd Balkan – China Mini – Symposium, одржан во периодот од 11 до 13.4.2019 година во Белград, како поканет предавач-студент на тема „Hypericin in traditional herbal medicine Hyperici oleum?“;

- учество на Chemistry and Biotechnology Conference, одржана онлајн од 24 до 25.6.2021, во организација на Wroclaw University of Science and Technology, со усна презентација: Monitoring technical maturity of Cannabis cultivar by trichome morphology analysis and HPLC phytocannabinoid content;

- учество на 5th International Webinar on Plant Science and Molecular Biology, одржан онлајн во периодот од 11 до 12.4.2022, во организација на Coalesce Research Group, со усна презентација: Multivariate analysis of physical attributes of different Cannabis strains' seeds in authentication purposes.

Учесник во научноистражувачки проекти:

1. 2020 – 2021, Фармацевтски факултет-проект: In vivo испитувања на потенцијална активност на нано-системи со екстракт од *Cannabis sativa* за ефикасен третман на болести на централниот нервен систем

2. 2020 – 2021, MON/CAS Project: Phytochemical screening of Macedonian and Chinese herbs with medicinal relationship

3. 2020 – 2022, Фармацевтски факултет-проект: Анализа на присуство на нитрозамини како онечистувања во супстанции за фармацевтска употреба и готови фармацевтски производи

4. 2020 – 2022, Фармацевтски факултет-проект: Определување на остатоци од пестициди во производи од житарици

5. 2020 – 2022, Фармацевтски факултет-проект: Влијание на условите и стандардите на производство на хербална сировина канабис врз квалитетот на добиениот екстракт

6. 2020 – 2022, Фармацевтски факултет-проект: Постмаркетиншко следење на препарати на база на канабис

7. 2020 – 2023, Фармацевтски факултет-проект: Фармакогностички, фитохемиски и биолошко-фармаколошки испитувања на различни видови на коноп (*Cannabis* spp.) и соодветни преработки, втора фаза

8. 2022 – 2023, МОН-проект: Анализа на стабилност на канабис и негови преработки и препарати

9. 2022 – 2023, билатерален проект со Австрија: Развој на вибрациони спектроскопски методи за брзо следење на фитоканабиноиди во коноп и соодветни преработки

10. 2022 – 2025, Фармацевтски факултет-проект: Примена на вибрациони спектроскопски техники за брза in situ карактеризација на примероци од фармацевтски интерес.

11. 2022 – 2025, Фармацевтски факултет-проект: Иновативен биомиметички систем – носач на природни производи за третман на хронични рани.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Кандидатката м-р фарм. Вероника Стоилковска Ѓоргиевска, во периодот од јуни 2014 до август 2014 година, остварила лабораториска пракса на Институтот за фармакогнозија, работејќи на определување на антиоксидативна активност на екстракти од *Pinus* spp., како дел од редовната научноистражувачка работа на Институтот. Во периодот од септември 2015 до септември 2016 година, како координатор за кампањи за јавно здравје, ги организираше следниве кампањи: Кампања за рационална употреба на антибиотици, одбележување на Светскиот ден на

дијабетес, одбележување на Светскиот ден на сидата и Кампања за ментално здравје. Кампањата за ментално здравје ја насочила кон студентите на УКИМ – Фармацевтски факултет во Скопје, при што организирана е еднодневен семинар со предавач проф. д-р Емилија Стоименова Цаневска, декан на Интернационалниот балкански универзитет и гештат-психотерапевт и со двајца EPSA-тренири за меки вештини со тематика соодветни за студентите. Во истиот период учествувала во организација на 1. Европски фармацевтски летен семинар (EPSS), кој се одржал во Охрид, во периодот 9 – 16.7.2016 година, како координатор за регистрација каде што помагала околу развивање на едукативната и социјалната програма на настанот. Во јуни 2016 е вклучена во тимот за поддршка на 6. Конгрес по фармакологија одржан во Охрид, од 1 до 5.6.2016 година.

Кандидатката била вклучена во повеќе облици за континуирана едукација, активно учествувала во обуки, семинари и конгреси со меѓународно учество, меѓу кои како позначајни се издвојуваат:

- 16th EPSA Summer University на тема “Pharmaceutical Business Ideas- Think outside the box, become a entrepreneur!”, одржан од 21 до 27.7.2014 година во Охрид, Република Северна Македонија;

- ScienceMIX- international life science symposium for sharing knowledge, одржан на 26.9.2014 година во Штип, Република Северна Македонија;

- “The subject(ion) of pharma” и “Regulatory affairs – the coordination center of the pharma industry”, организиран од EIPG и EPSA на 9.12.2014 година;

- 38th EPSA Annual Congress на тема “Pharmacist of the 21st century”, одржан од 13 до 17.4.2015 година во Тулуз, Република Франција;

- 19th International Pharmaceutical Summer Camp на тема “Hungry for knowledge” одржан од 14 до 19.7.2015 година во Порторож, Република Словенија;

- „Оправданост на медицинска употреба на Cannabis sativa”, одржан на 12.06.2015 година во Скопје, Република Северна Македонија;

- 39th EPSA General Assembly на тема “Immunopharmacology - Tailoring Complex Therapies to meet the needs of patients”, одржан од 27.10 до 1.11.2015 во Ст. Џулијанс, Малта;

- Lifelong learning certificate за периодот од јули 2014 до јули 2015 од страна на Европската фармацевтска студентска асоцијација (EPSA);

- International Biomedical Congress на тема “Progress through molecular vision”, одржан од 25 до 28.2.2016 во Софија, Република Бугарија;

- 39th EPSA Annual Congress на тема “Drug therapy for special patients’ group”, одржан од 18 до 24.4.2016 година во Хелсинки, Република Финска;

- „Mental Health – The role of a Pharmacist“, одржан на 13.5.2016 од страна на Европската студентска фармацевтска асоцијација (EPSA);

- 6th Congress of pharmacy на тема “Modern pharmacist- bridging science with practice”, одржан од 1 до 5.6.2016 година во Охрид, Република Северна Македонија;

- Phenomenex/Cluster Seminar – Reversed Phase HPLC/UHPLC Method Development, одржан на 28.3.2018 година во Скопје, Република Северна Македонија.

- Stress management and application of natural pharmaceuticals in maintaining mental health, одржан online, МФД и Варус ДООЕЛ;

- New guidelines and modern chromatographic solutions converge to ensure data quality in the pharmaceutical laboratory: Join Waters for a panel discussion and insights from the USP and MHRA, одржан 10.2020 година, онлајн вебинар;

- MiliporeSigma Virtual IVD Conference, онлајн конференција организирана од Labroots, одржана на 23.3.2021;

- Cannabis Science 2021, онлајн конференција организирана од Labroots, одржана на 24.3.2021;

- A Microsatellite Instability (MSI) Series: Session 2, онлајн конференција организирана од Labroots, одржана на 19.5.2021;

- Laboratory Automation 2021, онлајн конференција организирана од Labroots, одржана на 20.5.2021;

- Chemistry and Biotechnology International Conference, одржана онлајн од 24 до 25.6.2021, организирана од Wroclaw University of Science and Technology;

- NanoTemper Technologies Seminar and Workshop, одржан во склоп на ChemBiotIC конференцијата на 25.06.2021;
- The 3rd annual Conference of the Pan-Balkan Alliance of natural products and drug discovery associations (PANDA), конференција одржана online;
- 5th Webinar on Plant Science and Molecular Biology, одржан онлајн од 11 до 12.4.2022 година, во организација на Coalesce Research Group.

Во 2015 и 2016 година, на EPSA-конгресите во Малта и Финска ја претставувала Македонската фармацевтска студентска асоцијација како делегат со гласачко право на Генералното собрание. За време на работниот ангажман во Истражување и развој при Алкалоид АД – Скопје, кандидатката била поставена за одговорно лице на лабораториски инструменти – мерила на маса и второ одговорно лице за HPLC-колони, и оваа дејност ја извршувала до крајот на работниот однос во Алкалоид АД – Скопје.

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ
за факултети кои имаат студиски програми на интегрирани прв и втор циклус
студии**

Реден број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Има завршено интегрирани прв и втор циклус академски студии со најмалку 300 ЕКТС- кредити, со остварен просечен успех најмалку 8,00 (осум) Просечниот успех изнесува: 9,50.	да
2	Има завршено додипломски и постдипломски студии по студиските програми пред воведувањето на кредит трансфер систем и има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на додипломските и постдипломските студии одделно Просечниот успех на додипломски студии изнесува: Просечниот успех на постдипломски студии изнесува:	
3	Има познавање на најмалку еден странски јазик 1. Странски јазик: англиски 2. Назив на документот: УВЕРЕНИЕ 3. Издавач на документот: УКИМ – Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје 4. Датум на издавање на документот: 10.9.2019 година	да

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

**Проф. д-р Светлана Кулеванова, с.р.
Проф. д-р Ѓоше Стефков, с.р.
Проф. д-р Марија Карапанцова, с.р.**

М-Р ФАРМ. АНА ТРАЈКОВСКА

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката м-р фарм. Ана Трајковска е родена на 17.12.1995 година во Скопје, каде што го завршила основното образование со одличен успех. Средното образование го завршила во СУГС „Јосип Броз-Тито“, исто така со континуиран одличен успех. Во учебната 2014/2015 година се запишала на интегрираните студии од прв и втор циклус за магистер по фармација на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а дипломирала на 26.9.2019 година на Катедрата за токсикологија со наслов на дипломскиот труд „Токсиколошки профил на фталати“, со просечен успех 8,87. Кандидатката за време на нејзиното студирање била стипендист на Фондацијата „Трајче Мукаетов“.

Во текот на додипломските студии, од 15.9.2017 до 1.10.2018 година, кандидатката била ангажирана како демонстратор во наставната дејност на Институтот за фармакогнозија при Фармацевтскиот факултет во Скопје. По завршувањето на студиите, кандидатката е ангажирана на Институтот за судска медицина, криминалистика и медицинска деонтологија. Со Одлука бр. 02-792/5 на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на XVI редовна седница одржана на 10.12.2019 година, избрана е за асистент и овој ангажман го извршува и денес. Дополнително е ангажирана како аналитичар во Центарот за природни производи, акредитиран според стандард ISO/IEC 17025:2018. Од септември 2020 е запишана на трет циклус – докторски студии во академската 2020/2021 година во научноистражувачкото подрачје биологија, област: биохемија и физиологија на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет, под менторство на проф. д-р Соња Гацовска-Симиќ.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ – Фармацевтски факултет во Скопје, кандидатката м-р фарм. Ана Трајковска е ангажирана во изведување на вежби на интегрираните студии од прв и втор циклус на студиската програма Магистер по фармација, на следниве предмети: Основи на фармацевтска биологија (3. семестар), Фитохемија (4. семестар), Фармацевтска ботаника (4. семестар), Фармакогнозија (5. семестар) и на прв циклус студии, на студиската програма Лабораториски биоинженери, на следниот предмет: Општа биологија (1. семестар).

Други активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот

За време на работниот ангажман на Институтот за судска медицина, криминалистика и медицинска деонтологија при Медицинскиот факултет во Скопје, има учествувано во изведувањето на тековните анализи.

Научноистражувачка дејност

Научни трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтни научни/стручни списанија или во зборници од конгреси и конференции:

1. Stoilkovska Gjorgievska V., Cvetkovikj Karanfilova I., **Trajkovska A.**, Karapandzova M., Kulevanova S. and Stefkov Gj. Monitoring technical maturity of Cannabis cultivar by trichome morphology analysis and HPLC phytocannabinoid content, Abstract Book of Chemistry & Biotechnology International Conference (ChemBiotIC), online conference (2021).

2. Ivana Cvetkovikj Karanfilova, Veronika Stoilkovska Gjorgievska, Gjoshe Stefkov, Marija Karapandjova, **Ana Trajkovska**, Svetlana Kulevanova, Katerina Brezovska. Estimation of measurement uncertainty for quantitative determination of cannabinoids in dry cannabis flower using HPLC method, Abstract Book of Chemistry & Biotechnology International Conference (ChemBiotIC), online conference (2021).

3. **Ana Trajkovska**, Oliver Tushevski, Gjoshe Stefkov, Svetlana Kulevanova, Sonja Gadzovska Simic. In vitro propagation of Cannabis sativa L. Abstract book of The 3rd annual conference of the Pan-Balkan Alliance of Natural Products and drug discovery associations (PANDA), Belgrade, Serbia, online conference (2021).

4. Stefkov, G.; Cvetkovikj Karanfilova, I.; Stoilkovska Gjorgievska, V.; **Trajkovska, A.**; Geskovski, N.; Karapandzova, M.; Kulevanova, S. Analytical Techniques for Phytocannabinoid Profiling of Cannabis and Cannabis-Based Products—A Comprehensive Review. *Molecules* 2022, 27, 975. <https://doi.org/10.3390/molecules27030975> (IF= 4.148)

5. Veronika Stoilkovska Gjorgievska, Nikola Geskovski, **Ana Trajkovska**, Gjoshe Stefkov. Multivariate analysis of physical attributes of different cannabis strains' seeds in authentication purposes Abstract book of the 5th International Webinar on Plant Science and Molecular Biology, online conference (2022).

6. M. Karapandzova*, I. Cvetkovikj Karanfilova, **A. Trajkovska**, V. Stoilkovska Gjorgievska, G. Stefkov, S. Kulevanova. Antioxidant activity of Macedonian St. John's Wort (*Hypericum perforatum* L.), Macedonian pharmaceutical bulletin, 66 (Suppl 2) 7-8 (2020), ISSN 1857 – 8969, DOI:10.33320/maced.pharm.bull.2020.66.04.003

Учество на научни и стручни собири

2021 Chemistry and Biotechnology International Conference (ChemBiotIC), online conference
- Постер презентација 1: Monitoring technical maturity of Cannabis cultivar by trichome morphology analysis and HPLC phytocannabinoid content.
- Постер презентација 2: Estimation of measurement uncertainty for quantitative determination of cannabinoids in dry cannabis flower using HPLC method.

2021 The 3rd annual conference of the Pan-Balkan Alliance of Natural Products and drug discovery associations (PANDA).

Орална презентација 1: In vitro propagation of Cannabis sativa L.

2022 Conference: 5th International Webinar on Plant Science and Molecular Biology:
- Постер презентација: Multivariate analysis of physical attributes of different cannabis strains' seeds in authentication purposes

Учесник во научноистражувачки проекти:

1. 2020 – 2021 Фармацевтски факултет-проект: In vivo испитувања на потенцијална активност на нано-системи со екстракт од Cannabis sativa за ефикасен третман на болести на централниот нервен систем

2. 2020 – 2022, Фармацевтски факултет-проект: Анализа на присуство на нитрозамини како онечистувања во супстанции за фармацевтска употреба и готови фармацевтски производи

4. 2020 – 2022, Фармацевтски факултет-проект: Определување на остатоци од пестициди во производи од житарици

5. 2020 – 2022, Фармацевтски факултет-проект: Влијание на условите и стандардите на производство на хербална суровина канабис врз квалитетот на добиениот екстракт

6. 2020 – 2022, Фармацевтски факултет-проект: Постмаркетиншко следење на препарати на база на канаби

7. 2020 – 2023, Фармацевтски факултет-проект: Фармакогностички, фитохемиски и биолошко-фармаколошки испитувања на различни видови на коноп (Cannabis spp.) и соодветни преработки, втора фаза

8. 2022 – 2023, МОН-проект: Анализа на стабилност на канабис и негови преработки и препарати

9. 2022 – 2023, билатерален проект со Австрија: Развој на вибрациони спектроскопски методи за брзо следење на фитоканабиноиди во коноп и соодветни преработки

10. 2022 – 2025, Фармацевтски факултет-проект: Примена на вибрациони спектроскопски техники за брза in situ карактеризација на примероци од фармацевтски интерес.

11. 2022 – 2025, Фармацевтски факултет-проект: Иновативен биомиметички систем – носач на природни производи за третман на хронични рани.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Кандидатката била вклучена во повеќе облици за континуирана едукација, активно учествувала во обуки и семинари, меѓу кои како позначајни се издвојуваат:

29.09.2020 - MFD and Varus DOOEL - "Stress management and application of natural pharmaceuticals in maintaining mental health", online conference

10.06.2021-Varus DOOEL - "Cannabis: Critical Testing for safety and Quality", online conference

24.03.2022 – Bio events, Medical Cannabis 2022, "The Virtual Conference on Controversies on Cannabis-Based Medicines", online conference.

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ
за факултети кои имаат студиски програми на интегрирани прв и втор циклус студии

Реден број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Има завршено интегрирани прв и втор циклус академски студии со најмалку 300 ЕКТС-кредити, со остварен просечен успех најмалку 8,00 (осум) Просечниот успех изнесува: 8,87.	да
2	Има завршено додипломски и постдипломски студии по студиските програми пред воведувањето на кредит трансфер систем и има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на додипломските и постдипломските студии одделно Просечниот успех на додипломски студии изнесува: Просечниот успех на постдипломски студии изнесува:	
3	Има познавање на најмалку еден странски јазик 1. Странски јазик: англиски 2. Назив на документот: УВЕРЕНИЕ 3. Издавач на документот: УКИМ – Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје 4. Датум на издавање на документот: 6.12.2019 година	да

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Светлана Кулеванова, с.р.
Проф. д-р Ѓоше Стефков, с.р.
Проф. д-р Марија Карапанцова, с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на м-р фарм. Вероника Стоилковска Ѓоргиевска и м-р фарм. Ана Трајковска. Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатките, Комисијата заклучи дека м-р фарм. Вероника Стоилковска Ѓоргиевска и м-р фарм. Ана Трајковска поседуваат научни и стручни квалитети и ги исполнуваат сите услови предвидени за избор во соработничко звање според Законот за високото образование (Службен весник на РМ бр. 82/2018) и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 411/2018). Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, м-р фарм. Вероника Стоилковска Ѓоргиевска и м-р фарм. Ана Трајковска да бидат избрани во звањето асистент во научните области: фармацевтска ботаника (30606) и фармакогнозија (30607).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Светлана Кулеванова, с.р.

Проф. д-р Ѓоше Стефков, с.р.

Проф. д-р Марија Карапанцова, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН СОРАБОТНИК ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ ВО ОБЛАСТА ПРИМЕНЕТА ХЕМИЈА И ФАРМАЦЕВТСКИ ИНСТРУМЕНТАЛНИ АНАЛИЗИ (30616/1) НА ФАРМАЦЕВТСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Фармацевтски факултет, објавен во дневниот печат „Слободен печат“ и „Коха“ од 15.6.2022 година, за избор на асистент во наставно-научната област применета хемија и фармацевтски инструментални анализи (30616/1), врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-516/27, донесена на VI редовна седница одржана на 7.7.2022 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Руменка Петковска, проф. д-р Ана Поцева-Пановска и проф. д-р Сузана Трајковиќ-Јолевска, Фармацевтски факултет, Скопје.

Рецензентската комисија, по разгледувањето на доставената документација, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на асистент во научната област применета хемија и фармацевтски инструментални анализи (30616/1), во предвидениот рок се пријави м-р фарм. Олга Гигопулу.

5. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката Олга Гигопулу е родена на 1.9.1993 год. во Куманово, каде што го завршила основното образование со одличен успех. Средното образование го завршила во Гимназија „Гоце Делчев“ во Куманово, исто така со континуиран одличен успех. Во учебната 2012/2013 година се запишала на додипломски студии на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а ги завршила во јули 2017 година со одбрана на трудот со наслов: „Примена на SDS-PAGE во контрола на квалитет на биолошки производи што содржат моноклонални антитела“, со просечен успех: 8,39.

Од јануари до јуни 2017 година, вклучена е во изведувањето на практичната настава по предметот Аналитичка хемија од Институтот за применета хемија и фармацевтски инструментални анализи. Од октомври 2017 до октомври 2018 година престојувала во Валенсија, Шпанија, каде што ги завршила магистерските студии за истражување и рационално користење на лековите, специјализација за истражување и развој на лековите на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот во Валенсија (60 ЕКСТ), со изработка на магистерски труд со наслов: „Effect of carvedilol in the β -AR regulation in heart failure pathology“, со просечен успех: 9,50. Во декември 2019 година се пријавила на Конкурсот за запишување студенти на трет циклус – докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во втор рок од академската 2019/2020 година, во научното подрачје на природно-математички науки, студиска програма: Хемија.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик и има солидно познавање од шпанскиот, грчкиот и италијанскиот јазик.

6. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, во декември 2019, м-р фарм. Олга Гигопулу беше избрана во соработничко звање – асистент во наставно-научната област применета хемија и фармацевтски инструментални анализи, при што е вклучена во изведувањето на практичната настава по предметите Органска хемија – применета во фармација, Биоорганиска хемија и Лабораториски курс од органска хемија на Институтот за применета хемија и фармацевтски инструментални анализи при Фармацевтскиот факултет во Скопје.

Научноистражувачка дејност

Учесник во национални научни проекти

1. Фитохемиски скрининг на македонски и сродни кинески медицински растенија билатерален проект со Кина, финансиран од МОН, 2020 – 2021 година.

2. Примена на вибрациони спектроскопски техники и изградба на статистички модели за квантитативна анализа на фитоканабиноиди во коноп (*Cannabis spp.*) и соодветни преработки, Фармацевтски факултет, УКИМ, Скопје, 2020 – 2022 година.
3. Развој на вибрациони спектроскопски методи за брзо следење на фитоканабиноиди во коноп и соодветни преработки, билатерален проект со Австрија, финансиран од МОН, 2022 – 2023 година.

Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно / стручно списание со меѓународен уредувачки одбор

1. **O. Gigopulu**, N. Geskovski, G. Stefkov, V. Stoilkovska Gjorgievska, I. Slaveska Spirevska, C.W. Huck, P. Makreski, A unique approach for in-situ monitoring of the THCA decarboxylation reaction in solid state, *Spectrochimica Acta Part A: Molecular and Biomolecular Spectroscopy*. 267 (2022) 120471. <https://doi.org/10.1016/j.saa.2021.120471>.
2. N. Geskovski, G. Stefkov, **O. Gigopulu**, S. Stefov, C.W. Huck, P. Makreski, Mid-infrared spectroscopy as process analytical technology tool for estimation of THC and CBD content in Cannabis flowers and extracts, *Spectrochim. Acta A Mol. Biomol. Spectrosc.* 251 (2021) 119422. <https://doi.org/10.1016/j.saa.2020.119422>.

Учество на научен/ стручен собир со реферат – усна презентација

1. **Olga Gigopulu**, Nikola Geskovski, Gjoshе Stefkov, Ana Poceva Panovska, Petre Makreski, Assessment of phytocannabinoids content in Cannabis and its preparations by FTIR spectroscopy, The 3rd Conference of Pan-Balkan Alliance of Natural Products and Drug Discovery Associations, Belgrade, Serbia, November 1st, 2021

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Кандидатката активно учествува во апликативната дејност на Центарот за испитување и контрола на лекови, Фармацевтски факултет, Скопје, како самостоен аналитичар.

Во ноември 2021 година, кандидатката учествувала со усна презентација на 3. Конференција со наслов „The Annual Conference of Pan-Balkan Alliance of Natural Products and Drug Discovery Associations“, во организација на Институтот за биолошки истражувања „Siniša Stanković“, Национален институт на Република Србија, Белградски универзитет, Србија.

На 7.4.2022 година, кандидатката учествувала на вебинарот „Getting the big picture: what has changed in the Ph. Eur. General Notices“, организиран од страна на Европскиот директорат за квалитет на лекови и здравствена заштита (European Directorate for the Quality of Medicines & HealthCare).

Кандидатката е член на организацискиот одбор на 11. Конференција за медицински и ароматични растенија на земјите од Југоисточна Европа, што ќе се одржи од 5 до 10 октомври 2022 година во Охрид, Р. Северна Македонија.

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ –
АСИСТЕНТ
ЗА ФАКУЛТЕТИ КОИ ИМААТ СТУДИСКИ ПРОГРАМИ НА ИНТЕГРИРАНИ ПРВ И ВТОР
ЦИКЛУС СТУДИИ**

РЕД. БРОЈ	ОПШТИ УСЛОВИ	ИСПОЛНЕТОСТ НА ОПШТИТЕ УСЛОВИ ДА/НЕ
1	ИМА ЗАВРШЕНО ИНТЕГРИРАНИ ПРВ И ВТОР ЦИКЛУС АКАДЕМСКИ СТУДИИ СО НАЈМАЛКУ 300 ЕКТС-КРЕДИТИ, СО ОСТВАРЕН ПРОСЕЧЕН УСПЕХ ОД НАЈМАЛКУ 8,00 (ОСУМ) ПРОСЕЧНИОТ УСПЕХ ИЗНЕСУВА: 8,39	ДА
2	ИМА ЗАВРШЕНО ДОДИПЛОМСКИ И ПОСТДИПЛОМСКИ СТУДИИ ПО СТУДИСКИТЕ ПРОГРАМИ ПРЕД ВОВЕДУВАЊЕТО НА ЕВРОПСКИОТ КРЕДИТ-ТРАНСФЕР СИСТЕМ И ИМА ОСТВАРЕНО ПРОСЕЧЕН УСПЕХ ОД НАЈМАЛКУ 8,00 (ОСУМ) НА ДОДИПЛОМСКИТЕ И ПОСТДИПЛОМСКИТЕ АКАДЕМСКИ СТУДИИ ОДДЕЛНО ПРОСЕЧНИОТ УСПЕХ НА ДОДИПЛОМСКИ СТУДИИ ИЗНЕСУВА: ПРОСЕЧНИОТ УСПЕХ НА ПОСТДИПЛОМСКИ СТУДИИ ИЗНЕСУВА:	
3	ИМА ПОЗНАВАЊЕ НА НАЈМАЛКУ ЕДЕН СТРАНСКИ ЈАЗИК СТРАНСКИ ЈАЗИК: АНГЛИСКИ НАЗИВ НА ДОКУМЕНТОТ: СЕРТИФИКАТ ИЗДАВАЧ НА ДОКУМЕНТОТ: CAMBRIDGE ASSESSMENT ENGLISH, ДЕЛ ОД UNIVERSITY OF CAMBRIDGE ДАТУМ НА ИЗДАВАЊЕ НА ДОКУМЕНТОТ: 23.7.2019	ДА

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на м-р фарм. Олга Гигопулу.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката, Комисијата заклучи дека кандидатката поседува научни и стручни квалитети и ги исполнува сите услови предвидени за избор во соработничко звање според Законот за високото образование (Службен весник бр. 82/2018) и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 411/2018).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, кандидатката м-р фарм. Олга Гигопулу да биде избрана во звањето **асистент** во наставно-научната област применета хемија и фармацевтски инструментални анализи (30616/1).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Руменка Петковска, с.р.

Проф. д-р Ана Поцева-Пановска, с.р.

Проф. д-р Сузана Трајковиќ-Јолевска, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН СОРАБОТНИК ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ ВО ОБЛАСТА ХРАНА И ИСХРАНА И ФАРМАЦЕВТСКА ТОКСИКОЛОГИЈА НА ФАРМАЦЕВТСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука бр. 02-516/8 на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на VI редовна седница одржана на 7.7.2022 година, а согласно со Законот за високото образование, Законот за научноистражувачката дејност, критериумите, постапката и начинот на избор во наставно-научни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и Правилникот на Факултетот, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Лидија Петрушевска-Този, проф. д-р Татјана Кадифкова Пановска и проф. д-р Тања Петреска Ивановска, од Фармацевтскиот факултет во Скопје.

На конкурсот објавен на 15.6.2022 година во јавните гласила „Слободен печат“ и „Коха“ за избор на еден асистент по група предмети во областа храна и исхрана (30616/2) и фармацевтска токсикологија (30616/3), се пријави ас. м-р Зоран Живиќ. Рецензентската комисија, по разгледувањето на доставената документација, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Ас. м-р Зоран Живиќ е роден на 19.5.1990 година во Скопје. Средно образование завршил во С.У.Г.С. Гимназија „Раде Јовчевски-Корчагин“ во Скопје, со континуиран одличен успех. Во учебната 2009/2010 година се запишал на додипломски студии на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а ги завршил во јули 2014 година со одбрана на трудот со наслов „Скрининг на хербални лекови за потенцијална токсичност“.

Од април 2013 до декември 2014 година бил ангажиран како демонстратор во наставната дејност на Институтот за применета биохемија при Фармацевтскиот факултет во Скопје. Од јануари 2015 до септември 2018 година бил вработен на позицијата истражувач во Институтот за истражување и развој при Алкалоид АД во Скопје. Од октомври 2018 година, кандидатот бил повторно избран како демонстратор во одржување на практичната настава по предметите Храна и исхрана и Токсикологија.

Во септември 2019 година се запишал на трет циклус – докторски студии во научното подрачје медицински науки и здравство, студиска програма: Фармација. Во ноември 2019 година е избран за асистент по група предмети во областа храна и исхрана (30616/2) и фармацевтска токсикологија (30616/3) (Билтен на Универзитетот бр. 1202 од 1.11.2019), а во септември 2020 година е запишан на здравствена специјализација по токсиколошка хемија. Кандидатот активно се служи со англискиот јазик.

1. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, ас. м-р Зоран Живиќ ја изведува практичната настава по предметите: Храна и исхрана и Токсикологија на интегрираните студии од прв и втор циклус по фармација и на

предметите: Прехранбени производи, Токсиколошки форензични анализи и Испитување и контрола на квалитет на вода за пиење на прв и втор циклус студии на студиската програма за лабораториски биоинженери на Институтот за применета биохемија при Фармацевтскиот факултет во Скопје.

Научноистражувачка дејност

Ас. м-р фарм. Зоран Живик е коавтор на повеќе оригинални научни трудови од областа на фармацијата, учесник е на меѓународни собири како коавтор на кратки соопштенија објавени во збирки на трудови, а се јавува и како коавтор на стручни трудови објавени во стручно-полуларни списанија.

Научни трудови објавени во референтни научни списанија или во зборници од конгреси и конференции:

Dimovska, E., **Zhivikj, Z.**, Gavazova, E., Petreska Ivanovska, T., Petrushevska-Tozi, L., 2022. Analysis of total aflatoxins in commercially available cereal products in the Republic of North Macedonia. *Mac Pharm Bull* 68(1):*in press*.

Zhivikj, Z., Petreska Ivanovska, T., Geskovski, N., Shalabalija, D., Shutevska, K., Karapandjova, M., Petrushevska-Tozi, L., 2022. Toxicity of weight loss supplements in human liver HepG2 cells. *Abstract Book of 5th Online International Conference on Nutrition and Nutraceuticals*.

Zhivikj, Z., Petreska Ivanovska, T., Petrushevska-Tozi, L., Kadifkova Panovska, T., 2022. Toxicity of food supplements as an adjuvant for COVID-19 treatment or prevention. *J. Trop. Life Sci.*12(1):37-51.

Zhivikj, Z., Karapandjova, M., Brezovska, K., Petreska Ivanovska, T., Cvetkovikj Karanfilova, I., Stefkov Gj., Petrushevska-Tozi, L., Kulevanova, S., 2021. Development of a liquid chromatography method for screening of herbal weight loss supplements for adulteration. *Abstract Book of ChemBiotIC Chemistry & Biotechnology International Conference*.

Zhivikj, Z., Petreska Ivanovska, T., Petrushevska-Tozi, L., 2021. The relevance of nutrition as a step forward to combat COVID-19. *Mac Pharm Bull* 66(2):53-66.

Nedelkova, M., Delova, A., Petreska Ivanovska, T., **Zhivikj, Z.**, Petrushevska-Tozi, L., 2021. Assessment of microbial contamination of drinking water with total coliform bacteria and *Escherichia coli* in the Bitola region. *Mac Pharm Bull* 65(2):23-32.

Zhivikj, Z., Karapandzova, M., Brezovska, K., Petreska Ivanovska, T., Cvetkovikj Karanfilova, I., Stefkov Gj., Petrushevska-Tozi, L., Kulevanova, S., 2020. Validation of HPLC-DAD method for analysis of sibutramine, fluoxetine, caffeine, theobromine and phenolphthalein as potential adulterants in weight loss dietary supplements. *Mac Pharm Bull* 66(Suppl 2):21-22.

Varsamovska, K., **Zhivikj, Z.**, Naumoska, M., Kadifkova Panovska, T., Petrushevska-Tozi, L., Petreska Ivanovska, T., 2020. Analysis of ergosterol as a potential contaminant in two herbal raw materials. *Mac Pharm Bull* 66(3):25-26.

Anastasova, L., Petreska Ivanovska, T., **Zhivikj, Z.**, Petkovska, R., Petrushevska-Tozi, L., 2020. Mineral enrichment of milk – nutritional benefits and future perspectives. Mac Pharm Bull 66(3):23-24.

Petreska Ivanovska, T., **Zhivikj, Z.**, Petrushevska-Tozi, L., 2020. Regulatory status of nutraceuticals – is it rationale to rethink?. Mac Pharm Bull 66(3):15-16.

Zhivikj, Z., Petreska Ivanovska, T., Karapanjova, M., Kulevanova, S., Lonchar Velkova, M., Petrushevska-Tozi, L., 2020. Consumer perception of risk-benefit of weight loss supplements and building safety. Mac Pharm Bull 66(3):45-46.

Anastasova, L., Petreska Ivanovska, T., **Zhivikj, Z.**, Shutevska, K., Petkovska R., Petrushevska-Tozi, L., 2020. Principal component analysis of sensory attributes of calcium- and magnesium enriched milk. Mac Pharm Bull 66(3):21-22.

Hamiti Alil, L., Muhamed Djumkar, R., Kochubovski, M., Petreska Ivanovska, T., **Zhivikj, Z.**, Gigopulu, O., Petrushevska-Tozi, L., 2019. Annual variation of fluoride level in drinking water in certain regions of the Republic of North Macedonia 65 (1) 83-93.

Petreska Ivanovska, T., **Zhivikj, Z.**, Bogdanovska, L., Mladenovska, K., Petrushevska-Tozi, L., 2018. Application of *Lactobacillus casei* 01 and oligofructose-enriched inulin in ayran. Maced J Chem Chem Eng, 37(1):43-52.

Petreska Ivanovska, T., Mladenovska, K., **Zhivikj, Z.**, Jurhar Pavlova, M., Gjurovski, I., Ristoski, I., Petrushevska-Tozi, L., 2017. Synbiotic loaded chitosan-Ca-alginate microparticles reduces inflammation in the TNBS model of rat colitis. Int J Pharm 527:126-134.

Стручни трудови:

Петрушевска-Този, Л., Петреска Ивановска, Т., **Живиќ, З.**, 2022. Палмино масло во исхраната – придобивка или ризик за здравјето? Магазин за потрошувачи ЗИП 11:13-15.

Петрушевска-Този, Л., Петреска Ивановска, Т., **Живиќ, З.**, 2022. Анализа на квалитетот на темното чоколадо на македонскиот пазар. Магазин за потрошувачи ЗИП 11:8-12.

Петрушевска-Този, Л., Петреска Ивановска, Т., **Живиќ, З.**, 2021. Анализа на квалитетот на кечапот на пазарот на Република Северна Македонија. Магазин за потрошувачи ЗИП 10:25-29.

Петрушевска-Този, Л., Петреска Ивановска, Т., **Живиќ, З.**, 2021. Цитрусното овошје – неизоставен дел на исхраната во зима. Магазин за потрошувачи ЗИП 10:7-12.

Петрушевска-Този, Л., Петреска Ивановска, Т., **Живиќ, З.**, 2021. Анализа на квалитетот на овошниот јогурт со јагоди на пазарот на Република Северна Македонија. Магазин за потрошувачи ЗИП 9:13-17.

Петрушевска-Този, Л., Петреска Ивановска, Т., **Живиќ, З.**, 2021. Анализа на потрошувачката на додатоци на исхраната во Република Северна Македонија во услови на пандемија со ковид-19. Магазин за потрошувачи ЗИП 8:6-8.

Петрушевска-Този, Л., Петреска Ивановска, Т., **Живиќ, З.**, 2020. Употреба на додатоците на исхраната во период на пандемија со Ковид-19. Магазин за потрошувачи ЗИП 7:15-22.

Петреска Ивановска, Т., **Живиќ, З.**, 2020. Придобивки од тиквата во исхраната. Магазин за потрошувачи ЗИП 7:25-28.

Петреска Ивановска, Т., **Живиќ, З.**, 2020. Направете правилен избор на чипс со помош на семафорот за храна и пијалоци. Магазин за потрошувачи ЗИП 6:27-30.

Живиќ, З., Петрушевска-Този, Л., 2020. Направете правилен избор на житарки со помош на семафорот за храна и пијалоци. Магазин за потрошувачи ЗИП 5:18-21.

Живиќ, З., Петрушевска-Този, Л., 2020. Овошјето бобинки како здрава опција. Магазин за потрошувачи ЗИП 5:11-17.

Живиќ, З., Петрушевска-Този, Л., 2020. Супстанции кои ја нарушуваат ендокрината функција. Магазин за потрошувачи ЗИП 4:14-18.

Карапанцова, М., Петреска Ивановска, Т., **Живиќ, З.**, 2019. Употреба на производи за намалување на телесна тежина: придобивка или ризик за потрошувачите? Магазин за потрошувачи ЗИП 1:14-18.

Живиќ, З., Петрушевска-Този, Л., 2018. Исхрана при воспалителни цревни заболувања. Е-Билтен: Потрошувачите и храната 9-10:21-23.

Живиќ, З., Петрушевска-Този, Л., 2018. Додатоци на исхраната. Е-Билтен: Потрошувачите и храната 8:10-14.

Кандидатот активно учествувал во научноистражувачката работа во рамки на 5 проекти:

„Микроинкапсулирани синбиотици – од оптимална формулација до терапевтска примена“, финансиран од Министерството за образование и наука на Република Македонија, 2010 – 2012.

„Испитување на хербални лекови и на додатоци на исхраната за слабење во однос на можно присуство на недекларирани компоненти во нивниот состав“, финансиран од УКИМ, 2019.

„Определување на остатоци од пестициди во производи од житарици“, финансиран од Фармацевтски факултет и Фармахем, 2020 – 2022.

„Евалуација на токсични ефекти и интеракции со лекови на додатоци на исхрана за намалување на телесната тежина“, финансиран од УКИМ, 2021.

„Развој на методи со користење на вибрациони спектроскопски техники во спрега со мултиваријантна анализа во различни подрачја од фармацевтски интерес“, финансиран од Фармацевтски факултет, 2021 – 2024.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Кандидатот, ас. м-р Зоран Живиќ во 2014 година бил ангажиран како преведувач од англиски на македонски јазик на поглавјето 23 под наслов: Toxic effects of metals во книгата Casarett and Doull's Toxicology – The basic science of Poisons (уредници: Klaasen, CD, Amdur, MO, Doull, J), во рамки на проектот „Набавка и испорака на превод со откупени авторски права, стручна редактура, лектура, компјутерска обработка, печатење и дистрибуција на книги/учебници на македонски јазик“, финансиран од Министерството за образование и наука на Република Македонија.

Во периодот 2015 – 2018 година учествувал на пет обуки поврзани со примената на инструментални техники во лабораториското работење: HPLC Troubleshooting Seminar, Kurs po osnove HPLC – praktičan pristup, HPLC Seminar – DryLAB 4 User Course, LGC seminar – Reference Standards and Impurities и HPLC Seminar – Reversed Phase HPLC/UHPLC Method Development.

Ас. м-р Зоран Живиќ е член на: Експертската група за храна и исхрана при Организацијата на потрошувачи на Македонија, Европската организација на потрошувачи (BEUC), Фармацевтската комора на Република Северна Македонија и Македонското фармацевтско друштво. Кандидатот, исто така, е член и на Потсекторската постојна група за уредување на земјоделски пазари на мед при Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Кандидатот е коавтор на 3 прирачници издадени во соработка на Организацијата на потрошувачи на Македонија и Агенцијата за храна и ветеринарство:

Ристовска, Г., **Живиќ, З.**, Петреска Ивановска, Т., Петрушевска-Този, Л., 2020. Прирачник за операторите со храна во предучилишните установи – градинки. Организација на потрошувачите на Македонија и Агенција за храна и ветеринарство.

Ристовска, Г., **Живиќ, З.**, Петреска Ивановска, Т., Петрушевска-Този, Л., 2020. Прирачник за операторите со храна во училишните установи. Организација на потрошувачите на Македонија и Агенција за храна и ветеринарство.

Петрушевска-Този, Л., **Живиќ, З.**, Петреска Ивановска, Т., 2019. Правилна исхрана – што значи правилна исхрана и како поздраво да се храниме. Организација на потрошувачите на Македонија и Агенција за храна и ветеринарство.

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ –
АСИСТЕНТ**
**за факултети кои имаат студиски програми на интегрирани прв и
втор циклус студии**

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Има завршено интегрирани прв и втор циклус академски студии со најмалку 300 ЕКТС-кредити, со остварен просечен успех од најмалку 8,00 (осум) Просечниот успех изнесува: 8,08.	да
2	Има завршено додипломски и постдипломски студии по студиските програми пред воведувањето на европскиот кредит-трансфер систем и има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на додипломските и постдипломските академски студии одделно Просечниот успех на додипломски студии изнесува: Просечниот успех на постдипломски студии изнесува:	
3	Има познавање на најмалку еден странски јазик 1. Странски јазик: англиски 2. Назив на документот: УВЕРЕНИЕ 3. Издавач на документот: Филолошки факултет „Блаже Конески“ 4. Датум на издавање на документот: 26.8.2019	да

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на кандидатот ас. м-р Зоран Живиќ.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот, Комисијата заклучи дека кандидатот поседува научни и стручни квалитети и ги исполнува сите услови предвидени за избор во соработничко звање според Законот за високото образование (Службен весник на РМ бр. 82/2018) и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 411/2018).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, кандидатот ас. м-р Зоран Живиќ повторно да биде избран во звањето асистент во научната област храна и исхрана и фармацевтска токсикологија.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Лидија Петрушевска-Този, с.р.
Проф. д-р Татјана Кадифкова Пановска, с.р.
Проф. д-р Тања Петреска Ивановска, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН СОРАБОТНИК ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ ЗА ОБЛАСТИТЕ ФАРМАЦЕВТСКА ТЕХНОЛОГИЈА СО ИНДУСТРИСКА ФАРМАЦИЈА И МИКРО/НАНОТЕХНОЛОГИЈА (30616/04) И БИОФАРМАЦИЈА (30604) НА ФАРМАЦЕВТСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Фармацевтски факултет – Скопје, објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ од 15.6.2022 година, за избор на соработник во соработничко звање – асистент во наставно-научните области фармацевтска технологија со индустриска фармација и микро/нанотехнологија (30616/4) и биофармација (30604), и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-516, донесена на VI редовна седница одржана на 7.7.2022 година, а согласно со Законот за високото образование, Правилникот за критериумите, постапката и начинот за избор на наставно-научни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и Статутот на Факултетот, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Марија Главаш Додов, проф. д-р Катерина Горачинова и проф. д-р Никола Гешковски, од Фармацевтскиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на еден соработник во соработничко звање – асистент во научните области фармацевтска технологија со индустриска фармација и микро/нанотехнологија (30616/4) и биофармација (30604), во предвидениот рок се пријави м-р фарм. Љубица Михайлова.

7. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката Љубица Михайлова е родена на 10.7.1993 год. во Струмица, каде што го завршила основното образование со одличен успех. Средното образование го завршила во СОУУД „Димитар Влахов“ во Струмица (фармацевтско-лабораториски техничар), исто така со континуиран одличен успех. Во учебната 2012/2013 година се запишала на додипломски студии на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а ги завршила во јули 2017 година со одбрана на трудот со наслов: „Формулација и карактеризација на пегилирани липозоми со екстракт од розмарин за насочено делување во мозокот“, со просечен успех од 8,98. Од октомври 2015 до октомври 2017 година, кандидатот бил стипендист на Фондацијата „Трајче Мукаетов“, Алкалоид АД – Скопје.

Од октомври 2015 до октомври 2017 година, волонтирала како помлад истражувач во Центарот за нанотехнологија, Институт за фармацевтска технологија при Фармацевтскиот факултет во Скопје и помагала при изведувањето на практичната настава по предметите од Институтот. Во септември 2017 год. се пријавила на Конкурсот за запишување на студенти на трет циклус – докторски студии во академската 2017/2018 година во научното подрачје медицински науки и здравство, студиска програма: Фармација. Од октомври 2017 до декември 2019 година, кандидатката била избрана како демонстратор во одржување на практичната настава по предметите од Институтот за фармацевтска технологија при Фармацевтскиот факултет во Скопје, а од декември 2020 година е избрана како асистент во наставно-научните области фармацевтска технологија со индустриска фармација и макро/нанотехнологија (30616/4) и биофармација (30604) и овој ангажман го извршува и денес. Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

8. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, м-р фарм. Љубица Михайлова е вклучена како асистент во изведувањето на вежбите на интегрираните студии од прв и втор циклус по Фармација и на прв и втор циклус студии на студиската програма Лабораториски биоинженери на Институтот за фармацевтска технологија при Фармацевтскиот факултет во Скопје.

Научноистражувачка дејност

Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор

1. **Cambuleva, Lj.**, Shalabaliija, D., Cvetkovikj Karanfilova, I., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M., 2016. Formulation and characterization of Rosmarinic extract loaded PEG-ylated liposomes for brain delivery. Macedonian Pharmaceutical Bulletin 62 (suppl), 641-642.
2. **Mihailova, Lj.**, Shalabaliija, D., Simonoska Crcarevska, M., Vranic, E., Glavas Dodov, M., 2018. Determination of the protein corona stability complex of nanoliposomes in physiological mediums. Acta Pharmaceutica Hungarica 3, 174.
3. Kostovska, M., Markova, E., Taneska, L., Shalabaliija, D., **Mihailova, Lj.**, Glavash Dodov, M., Vranic, E., Simonoska Crcarevska, M., 2018. Nanostructured lipid carriers for Alzheimer's disease treatment: Influence of solid/liquid lipid ratio on physico-chemical properties. Acta Pharmaceutica Hungarica 3, 130-131.
4. Ilieva, N., Nikolova, N., Pankov, D., Simonoska Crcarevska, M., Mladenovska, K., Shalabaliija, D., **Mihailova, Lj.**, Gigopulu, O., Glavas Dodov, M., 2019. Antibiotic consumption and management at Kochani General Hospital – Annual report. Macedonian Pharmaceutical Bulletin 65(2).
5. Mircevska, A., Ivanoska, T., Mutapcic, L., Shalabaliija, D., **Mihailova, Lj.**, S. Crcarevska, M., Trajchev, M., Nakov, D., Glavas Dodov, M., 2020. Evaluation of the in vitro bee venom release and skin absorption from bioadhesive gel formulation. Macedonian Pharmaceutical Bulletin 66 (Suppl 1), 221-222. DOI: [10.33320/maced.pharm.bull.2020.66.03.110](https://doi.org/10.33320/maced.pharm.bull.2020.66.03.110).
6. Karakash, I., Vasileska, J., Shalabaliija, D., **Mihailova, Lj.**, Glavas Dodov, M., Slaveska Raicki, R., Simonoska Crcarevska, M., 2020. Freeze-drying of nanostructured lipid carriers loaded with Salvia off. extract for Alzheimer's disease treatment. Macedonian Pharmaceutical Bulletin 66 (Suppl 1), 219-220. DOI: [10.33320/maced.pharm.bull.2020.66.03.109](https://doi.org/10.33320/maced.pharm.bull.2020.66.03.109).
7. Mutapcic, L., Ivanoska, T., Mircevska, A., Trajanovska, E., **Mihailova, Lj.**, Shalabaliija, D., Bijeljanin, N., Jasic, M., S. Crcarevska, M., Glavas-Dodov, M., 2020. Development and evaluation of bee venom topical formulation for efficient treatment of arthritis. Macedonian Pharmaceutical Bulletin 66 (Suppl 1), 107-108. DOI: [10.33320/maced.pharm.bull.2020.66.03.053](https://doi.org/10.33320/maced.pharm.bull.2020.66.03.053).
8. Dimitrovska, I., Olumceva, T., Markova, E., Kostoska, M., Taneska, L., Petrushevska, M., Makrievski, V., Todorov, J., Shalabaliija, D., **Mihailova, Lj.**, Popeski Dimovski, R., Glavas Dodov, M., Simonoska Crcarevska, M., 2020. Topical gel with ethyl cellulose based microsponges loaded with clindamycin hydrochloride for acne treatment. Cellulose volume 27, 7109–7126. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10570-020-03283-7>.
9. Shalabaliija, D., **Mihailova, Lj.**, Simonoska Crcarevska, M., Cvetkovikj Karanfilova, I., Ivanovski, V., Kapedanovska Nestorovska, A., Novotni, G., Glavas Dodov, M., 2021. Formulation and optimization of bioinspired rosemary extract loaded PEGylated nanoliposomes for potential treatment of Alzheimer's disease using design of experiments. Journal of Drug Delivery Science and Technology Volume 63, 102434. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jddst.2021.102434>.
10. Markova, E., Taneska, L., Kostovska, M., Shalabaliija, D., **Mihailova, Lj.**, Glavas Dodov, M., Makreski, P., Geskovski, N., Petrushevska, M., Taravari, N.A., Simonoska Crcarevska, M. 2022. Design and evaluation of nanostructured lipid carriers loaded with *Salvia officinalis* extract for Alzheimer's disease treatment. Journal of Biomedical Materials Research Part B Applied Biomaterials DOI: <https://doi.org/10.1002/jbm.b.35006>.

Трудови со оригинални научни/ стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор

1. Shalabaliija, D., **Cambuleva, Lj.**, Simonoska Crcarevska, M., Slaveska Raicki, R., Cvetkovikj Karanfilova, I., Glavas Dodov, M. Rosmarinic acid loaded PEGylated liposomes for treatment of Alzheimer's disease: influence of the formulation variables on vesicle properties, 2nd European Conference on Pharmaceutics, Krakow, Poland, April 3rd – 4th, 2017.
2. Taneska, L., Kostovska, M., Markova, E., **Cambuleva, Lj.**, Shalabaliija, D., Glavas-Dodov, M., Cvetkovikj-Karanfilova, I., Petrushevska, M., Slaveska-Raicki, R., Simonoska-Crcarevska, M. Nanostructured lipid carriers loaded with Salvia off. extract for intranasal delivery, 11th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical Technology, Granada, Spain, March 19th – 22nd, 2018.

9. **Cambuleva, Lj.**, Shalabalija, D., Cvetkovikj Karanfilova, I., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M. Antioxidant activity of PEGylated liposomes loaded with rosemary dry extract for treatment of Alzheimer's disease, 11th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical Technology, Granada, Spain, March 19th – 22nd, 2018.

10. Cvetkovikj Karanfilova, I., Stefkov, Gj., Karapandzova, M., Glavas Dodov, M., Simonoska Crcarevska, M., **Cambuleva, Lj.**, Shalabalija, D., Kotevska, V., Kaftandzieva, A., Kulevanova, S. Chitosan-pectine microparticles loaded with sage extract for extending shelf-life of sausages, 10th Conference on Medicinal and Aromatic Plants of Southeast European Countries, Split, Croatia, May 20th – 24th, 2018.

11. Shalabalija, D., **Cambuleva, Lj.**, Cvetkovikj Karanfilova, I., Simonoska Crcarevska, M., Mladenovska, K., Ivanovski, V., Glavas Dodov, M. Influence of the surface properties of nanoliposomes on protein corona formation, Nanomedicine Rome 2018 Conference, Rome, Italy, June 16th – 20th, 2018.

12. Markova, E., Kostovska, M., Taneska, L., **Cambuleva, Lj.**, Shalabalija, D., Glavas Dodov, M., Simonoska Crcarevska, M. Protein binding capacity of nanostructured lipid carriers loaded with *Salvia off.* extract, Nanomedicine Rome 2018 Conference, Rome, Italy, June 16th – 20th, 2018.

13. **Mihailova, L.**, Shalabalija, D., Cvetkovikj Karanfilova, I., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M. Influence of the release properties on the antioxidant capacity of encapsulated Rosemary extract, 7th Serbian Congress of Pharmacy with International participation, Belgrade, Serbia, October 10th – 14th, 2018.

14. **Mihailova, Lj.**, Kostovska, M., Markova, E., Taneska, L., Shalabalija, D., Glavas Dodov, M., Simonoska Crcarevska, M. Phytopharmaceuticals for Alzheimer's disease treatment: *Salvia off.* Loaded nanostructured lipid carriers, 7th Serbian Congress of Pharmacy with International participation, Belgrade, Serbia, October 10th – 14th, 2018.

15. Shalabalija, D., **Mihailova, Lj.**, Simonoska Crcarevska, M., Vranic, E., Glavas Dodov, M. Freeze-Drying of Pegylated Liposomes loaded with Rosemary extract, 3rd International Symposium on Scientific and Regulatory Advances in Biological and Non – Biological Complex Drugs: A to Z in Bioequivalence (3rd SRACD), Budapest, Hungary, November 12th – 14th, 2018.

16. Markova, E., Kostovska, M., Taneska, L., **Mihailova, Lj.**, Shalabalija, D., Glavas Dodov, M., Cvetkovikj, I., Stefkov, Gj., Simonoska Crcarevska, M. Freeze dried *Salvia officinalis* methanolic extract incorporated into nanostructured lipid carriers for Alzheimer's disease treatment, The 2nd Balkans – China Mini – Symposium on Natural Products and Drug Discovery, Belgrade, Serbia, April 11th – 13th, 2019.

17. **Mihailova, Lj.**, Shalabalija, D., Zimmer, A., Geshkovski, N., Stefkov, G., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M., 2021. Cytotoxicity and cellular uptake of *Cannabis sativa* extract loaded nanostructured lipid carriers on hCMEC/D3 cells, 12th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical Technology, Virtual meeting, May 11th – 14th, 2021.

18. Shalabalija, D., **Mihailova, Lj.**, Simonoska Crcarevska, M., Zimmer, A., Geshkovski, N., Glavas Dodov, M., 2021. *In vitro* cytotoxicity evaluation on nanoliposomes intended for brain drug delivery, 13th Central European Symposium on Pharmaceutical technology, Gdansk, Poland, September 16th – 18th, 2021.

Учество на научен/стручен собир со реферат – усна презентација

2. **Cambuleva, Lj.**, Shalabalija, D., Cvetkovikj Karanfilova, I., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M., 2016. Formulation and characterization of Rosmarinic extract loaded PEG-ylated liposomes for brain delivery, 6th Congress of Pharmacy in Macedonia with international participation, Ohrid, R. Macedonia, June 1st - 5th, 2016.

3. Главаш Додов, М., Поцева Пановска, А., Симоноска Црцаревска, М., Индов, В., Танева, Б., Пуздерлиски, А., **Цамбулева, Љ.**, Шалабалија, Д., Димитровска, А. Промовирање на безбедно и ефикасно користење на ОТС-лекови – Перцепција, трендови и предизвици за современиот фармацевт, семинар „Фармацевтска грижа – современа филозофија на фармацевтската професија“, организиран по повод 70-годишнината на Македонското фармацевтско друштво, Скопје, Р Македонија, 5 јуни 2017.

4. Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M., **Cambuleva, Lj.**, Shalabalija, D. Cosmetology Courses Curricula at Faculty of pharmacy, Ss. “Cyril and Methodius University” in Skopje, Republic of Macedonia, “Erasmus +” Programme's Strategic Partnership projects “Acquiring knowledge

of European standards for development cosmetic product of organic origin” No. 2017-1MK01-KA202-035426, Vilnius, Lithuania, March 12th – 16th, 2018.

5. Shalabalija, D., **Cambuleva, Lj.**, Cvetkovikj Karanfilova, I., Simonoska Crcarevska, M., Mladenovska, K., Ivanovski, V., Glavas Dodov, M. Influence of the surface properties of nanoliposomes on protein corona formation, Nanomedicine Rome 2018 Conference, Rome, Italy, June 16th – 20th, 2018.

6. Markova, E., Kostovska, M., Taneska, L., **Cambuleva, Lj.**, Shalabalija, D., Glavas Dodov M., Simonoska Crcarevska, M. Protein binding capacity of nanostructured lipid carriers loaded with *Salvia off.* extract, Nanomedicine Rome 2018 Conference, Rome, Italy, June 16th – 20th, 2018.

7. Markova, E., Kostovska, M., Taneska, L., **Mihailova, Lj.**, Shalabalija, D., Glavas Dodov, M., Cvetkovikj, I., Stefkov, Gj., Simonoska Crcarevska, M. Freeze dried *Salvia officinalis* methanolic extract incorporated into nanostructured lipid carriers for Alzheimer's disease treatment, The 2nd Balkans – China Mini – Symposium on Natural Products and Drug Discovery, Belgrade, Serbia, April 11th – 13th, 2019.

Учество на научен/стручен собир со реферат – постер-презентација

1. **Cambuleva, Lj.**, Shalabalija D., Lazarevski, N., Cvetanovski, F., Matikj, S., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M. The curricular activities for pharmacy students' possibilities and perspective in Macedonia, 11th Life Long learning in Pharmacy, Split, Croatia, July 1st – 4th, 2016.

2. Cvetanovski, F., Lazarevski, N., Matikj, S., **Cambuleva, Lj.**, Shalabalija D. The pharmacy profession in the students' eyes, 11th Life Long learning in Pharmacy, Split, Croatia, July 1st – 4th, 2016.

3. Shalabalija, D., **Cambuleva, Lj.**, Simonoska Crcarevska, M., Slaveska Raicki, R., Cvetkovikj Karanfilova, I., Glavas Dodov, M. Rosmarinic acid loaded PEGylated liposomes for treatment of Alzheimer's disease: influence of the formulation variables on vesicle properties, 2nd European Conference on Pharmaceutics, Krakow, Poland, April 3rd – 4th, 2017.

4. Taneska, L., Kostovska, M., Markova, E., **Cambuleva, Lj.**, Shalabalija, D., Glavas-Dodov, M., Cvetkovikj-Karanfilova, I., Petrushevsk, M., Slaveska-Raicki, R., Simonoska-Crcarevska, M. Nanostructured lipid carriers loaded with *Salvia off.* extract for intranasal delivery, 11th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical Technology, Granada, Spain, March 19th – 22nd, 2018.

5. **Cambuleva, Lj.**, Shalabalija, D., Cvetkovikj Karanfilova, I., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M. Antioxidant activity of PEGylated liposomes loaded with rosemary dry extract for treatment of Alzheimer's disease, 11th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical Technology, Granada, Spain, March 19th – 22nd, 2018.

6. Cvetkovikj Karanfilova, I., Stefkov, Gj., Karapandzova, M., Glavas Dodov, M., Simonoska Crcarevska, M., **Cambuleva, Lj.**, Shalabalija, D., Kotevska, V., Kaftandzieva, A., Kulevanova, S. Chitosan-pectine microparticles loaded with sage extract for extending shelf-life of sausages, 10th Conference on Medicinal and Aromatic Plants of Southeast European Countries, Split, Croatia, May 20th – 24th, 2018.

7. **Mihailova, Lj.**, Shalabalija, D., Simonoska Crcarevska, M., Vranic, E., Glavas Dodov, M. Determination of the protein corona stability complex of nanoliposomes in physiological mediums, 12th Central European Symposium on Pharmaceutical Technology and Regulatory Affairs and Satellite Symposium on Pharmaceutical Biotechnology 2018 (CESPT 2018), Szeged, Hungary, September 20th – 22nd, 2018.

8. Kostovska, M., Markova, E., Taneska, L., Shalabalija, D., **Mihailova, Lj.**, Glavash Dodov, M., Vranic, E., Simonoska Crcarevska, M. Nanostructured lipid carriers for Alzheimer's disease treatment: Influence of solid/liquid lipid ratio on physico-chemical properties, 12th Central European Symposium on Pharmaceutical Technology and Regulatory Affairs and Satellite Symposium on Pharmaceutical Biotechnology 2018 (CESPT 2018), Szeged, Hungary, September 20th – 22nd, 2018.

9. **Mihailova, L.**, Shalabalija, D., Cvetkovikj Karanfilova, I., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M. Influence of the release properties on the antioxidant capacity of encapsulated Rosemary extract, 7th Serbian Congress of Pharmacy with International participation, Belgrade, Serbia, October 10th – 14th, 2018.

10. **Mihailova, Lj.**, Kostovska, M., Markova, E., Taneska, L., Shalabalija, D., Glavas Dodov, M., Simonoska Crcarevska M. Phytopharmaceuticals for Alzheimer's disease treatment: *Salvia off.* Loaded nanostructured lipid carriers, 7th Serbian Congress of Pharmacy with International participation, Belgrade, Serbia, October 10th – 14th, 2018.

11. Shalabalija, D., **Mihailova, Lj.**, Simonoska Crcarevska, M., Vranic, E., Glavas Dodov, M. Freeze-Drying of Pegylated Liposomes loaded with Rosemary extract, 3rd International Symposium on Scientific and Regulatory Advances in Biological and Non – Biological Complex Drugs: A to Z in Bioequivalence (3rd SRACD), Budapest, Hungary, November 12th – 14th, 2018.

12. **Mihailova, Lj.**, Shalabalija, D., Zimmer, A., Geshkovski, N., Stefkov, G., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M., 2021. Cytotoxicity and cellular uptake of *Cannabis sativa* extract loaded nanostructured lipid carriers on hCMEC/D3 cells, 12th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical Technology, Virtual meeting, May 11th – 14th, 2021.

13. Shalabalija, D., **Mihailova, Lj.**, Simonoska Crcarevska, M., Zimmer, A., Geshkovski, N., Glavas Dodov, M., 2021. *In vitro* cytotoxicity evaluation on nanoliposomes intended for brain drug delivery, 13th Central European Symposium on Pharmaceutical technology, Gdansk, Poland, September 16th – 18th, 2021.

Учесник во национални научни проекти

4. „Формулациски развој на биоинспирирани нанолипозоми како носачи на активни супстанции за третман на Алцхајмерова болест“, проект финансиран од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2016 – 2017 година.

2. „Дизајн, развој и оптимизација на наноструктурирани липидни честички со енкапсулиран екстракт од жалфија за третман на Алцхајмерова болест“, проект финансиран од Фармацевтскиот факултет во Скопје, 2018 – 2019 година.

3. „Dust-off-Nano Bio-Polymer Binder for PM Sources and Soil Stabilization“, проект финансиран од Фондот за иновации и технолошки развој на Република Северна Македонија, 2018 – 2019 година.

4. „Фармакогностички, фитохемиски, фармаколошко-биолошки и молекуларни испитувања на видови на коноп (*Cannabis spp.*) и соодветни биолошки преработки (II фаза)“, проект помеѓу Агенцијата за лекови и медицински средства – МАЛМЕД и Фармацевтскиот факултет во Скопје, 2020 – 2023 година.

5. „Воведување на нови методи на влажна гранулација во истражување и развој на современи дозирани форми“, проект финансиран од Министерството за образование и наука на Република Северна Македонија, 2022 – 2023 година.

6. „Подобрување на техничката компетентност на Центарот за фармацевтска нанотехнологија со воведување на стандардни аналитички постапки од областа на реометрија и 3Д-печатење“, проект финансиран од Министерството за образование и наука на Република Северна Македонија, 2022 – 2023 година.

7. „Ин витро студии за ефикасност и безбедност на микрочестички како носачи на биоактивни компоненти од природно потекло за третман на хронични рани“, проект финансиран од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2022 – 2023 година.

8. „Развој на методи со користење на вибрациони спектроскопски техники во спрега со мултиваријантна анализа во различни подрачја од фармацевтски интерес“, проект финансиран од Фармацевтскиот факултет во Скопје, 2022 – 2024 година.

9. „VetaLipoFer – додаток во исхрана за профилактички третман на анемија кај животни“, проект финансиран од Фондот за иновации и технолошки развој на Република Северна Македонија, 2022 – 2023 година.

Учесник во меѓународни научни проекти

1. „Фитохемиски скрининг на македонски и сродни кинески лековити растенија“, билатерален проект финансиран од Министерството за образование и наука на Република Северна Македонија и Кинеската академија на науките, 2020 – 2021 година.

2. „Протеомичко профилирање на протеинската корона формирана на површината на наночестичките по нивна инкубација во hCMEC/D3 клеточен медиум“, проект финансиран од Joint Research Centre на Европската комисија, 2022 – 2023 година.

3. „Имплементација на иновативни модели во процесот на развој на нови производи за заздравување на рани во здравствениот сектор“, билатерален проект финансиран од Министерството за образование и наука на Република Северна Македонија и Австриската агенција за едукација и интернационализација (OeAD), 2022 – 2023 година.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Кандидатката м-р фарм. Љубица Михаилова учествувала на Шестиот конгрес на фармацијата во Р Македонија со меѓународно учество во јуни 2016 година, Охрид, Р Македонија.

Во јули 2016 година, кандидатката учествувала на конференцијата: 11th Lifelong Learning in Pharmacy под наслов „Sailing new waters – expand your horizons“, во организација на Pharma Expert, во соработка со Accreditation Centre for Pharmacy Education (ACPE), во Сплит, Хрватска.

Кандидатката учествувала на 2nd European Conference on Pharmaceutics во Краков, Полска, во организација на APV (International Association of Pharmaceutical Technology), APGI (International Society of Drug Delivery Sciences and Technology) и ADRITELF (Italian Association of Teachers and Researchers in Pharmaceutical Technology and Legislation), во април 2017 година.

Кандидатката учествувала на Регионалниот биокамп под наслов „Regional BioCamp 2017“, во организација на Лек – Сандоз, Љубљана, во мај 2017 година.

Кандидатката е член на Интернационалното здружение за фармацевтска технологија (APV – International Association of Pharmaceutical Technology), од јануари 2017 година.

Во јуни 2017 година, кандидатката учествувала на семинарот со наслов „Фармацевтска грижа – современа филозофија на фармацевтската професија“, во организација на Македонското фармацевтско друштво, во соработка со Центарот за континуирана едукација при Фармацевтскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Во септември 2017 година, кандидатката учествувала и одржала усна презентација на конференцијата со наслов „The First China-Balkans Mini-Symposium on Natural Products and Drug Discovery“, во организација на Шангајскиот институт „Материја медика“ при Кинеската академија на науките (Shanghai Institute of Materia Medica, Chinese Academy of Sciences).

Во март 2018 година, кандидатката остварила краток престој во Вилниус, Литванија, како резултат на учество во „ЕРАЗМУС +Програма за стратешко партнерство за проектот под наслов „Acquiring knowledge of European standards for development cosmetic products of organic origin“ бр. 2017-1-MK01-KA202-035426.

Кандидатката учествувала на 11th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical Technology, во Гранада, Шпанија, во организација на APV (International Association of Pharmaceutical Technology), APGI (International Society of Drug Delivery Sciences and Technology) и ADRITELF (Italian Association of Teachers and Researchers in Pharmaceutical Technology and Legislation), во март 2018 година.

Во октомври 2018 година, кандидатот учествувала на Седмиот конгрес на фармација во Србија со меѓународно учество, во организација на Фармацевтската асоцијација во Србија, под наслов „Creating the future of pharmacy together“.

Во периодот од 1.3 до 31.5.2019, кандидатката била на студиски престој на Одделот за фармацевтска технологија и биофармација при Универзитетот во Грац, Грац, Австрија, како дел од CEEPUS-мрежата за мобилност, CIP-RS-1113, каде што работела на дел од експерименталните аспекти за својата докторска дисертација.

Во јуни 2019 година, кандидатката учествувала на едукативна работилница за млади научници и членови на уредувачки одбори на научни списанија за етика во издаваштвото и пишување на научни трудови, во организација на Македонско-американското алумни-здружение и Македонското здружение на медицински уредници, поддржано со мини-грант од Американската амбасада во Република Северна Македонија.

Во ноември 2019 година кандидатот успешно го заврши семинарот „Добра производна пракса – почетен курс“, во организација на Институтот за фармацевтска технологија, Фармацевтски факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Република Северна Македонија.

Во јуни 2020 година, кандидатката успешно го заврши семинарот „Добра производна пракса на помошни системи (HVAC, системи за вода) и производна опрема“, во организација на Институтот за фармацевтска технологија, Фармацевтски факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Република Северна Македонија.

Кандидатката активно учествува во апликативната дејност на Центарот за фармацевтска нанотехнологија при Институтот за фармацевтска технологија, Фармацевтски факултет, Скопје.

Во периодот од 1.5 до 30.6.2022, кандидатката била на студиски престој на Одделот за фармацевтска технологија и биофармација при Универзитетот во Грац, Грац, Австрија, како дел

од CEEPUS-мрежата за мобилност, CIP-RS-1113, каде што работела на дел од експерименталните аспекти за својата докторска дисертација.

Кандидатката е член на организацискиот одбор на 11. Конференција на медицински и ароматични растенија на земјите од Југоисточна Европа (11th CMAPSEEC), што ќе се одржи од 6 до 10 октомври 2022 година во Охрид, Р Северна Македонија.

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ –
АСИСТЕНТ
ЗА ФАКУЛТЕТИ КОИ ИМААТ СТУДИСКИ ПРОГРАМИ НА ИНТЕГРИРАНИ ПРВ И ВТОР
ЦИКЛУС СТУДИИ**

РЕД. БРОЈ	ОПШТИ УСЛОВИ	ИСПОЛНЕТОСТ НА ОПШТИТЕ УСЛОВИ ДА/НЕ
1	ИМА ЗАВРШЕНО ИНТЕГРИРАНИ ПРВ И ВТОР ЦИКЛУС АКАДЕМСКИ СТУДИИ СО НАЈМАЛКУ 300 ЕКТС-КРЕДИТИ, СО ОСТВАРЕН ПРОСЕЧЕН УСПЕХ ОД НАЈМАЛКУ 8,00 (ОСУМ) ПРОСЕЧНИОТ УСПЕХ ИЗНЕСУВА: 8,98.	ДА
2	ИМА ЗАВРШЕНО ДОДИПЛОМСКИ И ПОСТДИПЛОМСКИ СТУДИИ ПО СТУДИСКИТЕ ПРОГРАМИ ПРЕД ВОВЕДУВАЊЕТО НА ЕВРОПСКИОТ КРЕДИТ-ТРАНСФЕР СИСТЕМ И ИМА ОСТВАРЕНО ПРОСЕЧЕН УСПЕХ ОД НАЈМАЛКУ 8,00 (ОСУМ) НА ДОДИПЛОМСКИТЕ И ПОСТДИПЛОМСКИТЕ АКАДЕМСКИ СТУДИИ ОДДЕЛНО ПРОСЕЧНИОТ УСПЕХ НА ДОДИПЛОМСКИ СТУДИИ ИЗНЕСУВА: ПРОСЕЧНИОТ УСПЕХ НА ПОСТДИПЛОМСКИ СТУДИИ ИЗНЕСУВА:	
3	ИМА ПОЗНАВАЊЕ НА НАЈМАЛКУ ЕДЕН СТРАНСКИ ЈАЗИК СТРАНСКИ ЈАЗИК: АНГЛИСКИ НАЗИВ НА ДОКУМЕНТОТ: УВЕРЕНИЕ ИЗДАВАЧ НА ДОКУМЕНТОТ: ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ДАТУМ НА ИЗДАВАЊЕ НА ДОКУМЕНТОТ: 4.12.2019	ДА

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на м-р фарм. Љубица Михаилова.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката, Комисијата заклучи дека кандидатката поседува научни и стручни квалитети и ги исполнува сите услови предвидени за избор во соработничко звање според Законот за високото образование (Службен весник бр. 82/2018) и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 411/2018).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, кандидатката м-р фарм. Љубица Михаилова да биде избрана во звањето **асистент** во научните области фармацевтска технологија со индустриска фармација и макро/нанотехнологија (30616/4) и биофармација (30604).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Марија Главаш Додов, с.р.
Проф. д-р Катерина Горачинова, с.р.
Проф. д-р Никола Гешковски, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН СОРАБОТНИК ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ ВО ОБЛАСТА ПРИМЕНЕТА БИОХЕМИЈА (30616/5) НА ФАРМАЦЕВТСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука бр. 02-516/31 на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на VI редовна седница одржана на 7.7.2022, а согласно со Законот за високото образование, Законот за научноистражувачката дејност, критериумите, постапката и начинот на избор во наставно-научни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и Правилникот на Факултетот, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Татјана Кадићкова-Пановска, проф. д-р Лидија Петрушевска-Този и проф. д-р Марија Хиљадникова-Бајро, од Фармацевтскиот факултет во Скопје.

На конкурсот објавен на 15.6.2022 во јавните гласила „Слободен печат“ и „Коха“ за избор на еден асистент по група предмети во областа применета биохемија (30616/5), се пријави м-р фарм. Кристина Шутевска. Рецензентската комисија, по разгледувањето на доставената документација, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кристина Шутевска е родена на 17.2.1996 во Охрид, каде што го завршила основното образование со одличен успех. Средното образование го завршила во гимназијата ОСУ „Св. Климент Охридски“ во Охрид, исто така со континуиран одличен успех. Во учебната 2014/2015 се запишала на додипломски студии на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а ги завршила во јули 2019 година со одбрана на дипломскиот труд со наслов „Чекпоинт инхибитори“ со просечен успех 9,11.

Од септември 2017 до јуни 2018 година била ангажирана како демонстратор во наставната дејност на Институтот за фармакогнозија при Фармацевтскиот факултет во Скопје. Исто така, била ангажирана како демонстратор во наставната дејност на Институтот за фармацевтска хемија од септември 2018 до јуни 2019 година. Од декември 2019 година, кандидатката е ангажирана како асистент во практичната настава по предметите Биохемија/Општа биохемија и Клиничка биохемија/Клинички биохемиски анализи при Институтот за применета биохемија. Од декември 2019 е запишана на трет циклус – докторски студии во академската 2019/2020 година во научноистражувачкото подрачје применета биохемија при Фармацевтскиот факултет во Скопје.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик (ниво Ц2). Поседува компјутерски вештини и добро ги владее програмите: Microsoft Office, CorelDRAW, Paint и Adobe Photoshop.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, м-р фарм. Кристина Шутевска е вклучена како асистент во изведувањето на вежбите на

интегрираните студии од прв и втор циклус по фармација, како и на прв и втор циклус студии на студиската програма Лабораториски биоинженери на Институтот за применета биохемија при Фармацевтскиот факултет во Скопје.

Научноистражувачка дејност

Учесник во национални научни проекти

1. „Евалуација на токсични ефекти и интеракции со лекови на додатоци на исхрана за намалување на телесната тежина“ (национален проект финансиран од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2020 год.)
2. „Развој на методи со користење на вибрациони спектроскопски техники во спрега со мултиваријантна анализа во различни подрачја од фармацевтски интерес“ (национален проект финансиран од Фармацевтскиот факултет во Скопје, 2021 – 2024 год.).

Трудови објавени во референтни научни списанија или во зборници од конгреси и конференции

1. Furunovikj-Dimitrijevi, I., Angelova, S., **Shutevska, K.**, Kadifkova Panovska, T., 2019. A survey of AFM1 contamination in row cow milk produced in region of Kumanovo. Mac Pharm Bull 65 (2):49-55.
2. Anastasova, L., Petreska Ivanovska, T., Zhivikj, Z., **Shutevska, K.**, Petkovska R., Petrushevska-Tozi, L., 2020. Principal component analysis of sensory attributes of calcium- and magnesium enriched milk. Mac Pharm Bull 66(03):21-22.
3. Zhivikj, Z., Petreska Ivanovska, T., Geskovski, N., Shalabalija, D., **Shutevska, K.**, Karapandjova, M., Petrushevska-Tozi, L., 2022. Toxicity of weight loss supplements in human liver HepG2 cells. Abstract Book of 5th Online International Conference on Nutrition and Nutraceuticals.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Во 2016 година, кандидатката м-р фарм. Кристина Шутевска учествувала на семинарот „Диететика и диетотерапија“, кој е акредитиран од Фармацевтската комора на РМ и била во организација на Фармацевтскиот факултет во Скопје.

Во периодот од февруари до јули 2019 ја вршела аптекарската практика во ПЗУ Аптека „Здравје“ во Штип.

Од јули до септември 2019 била практикант во фармацевтската компанија Алкалоид АД – Скопје, во одделот Обезбедување на квалитет. Во овој период учествувала во обуки за cGMP (Добра производствена практика), ISO стандарди (ISO 9001, ISO 14001 и ISO 13485) и Новата регулатива за медицински помагала (Regulation (EU) 2017/745). Дополнително, во наведениот период за време на изведувањето на праксата во фармацевтската компанија Алкалоид АД – Скопје, учествувала во изработка на индивидуален проект со тема „Мониторинг на USF-системот за продукција на вода за фармацевтска употреба“.

Во периодот од јули 2018 до март 2019 година, при Центарот за биомолекуларни фармацевтски анализи, била обучена за работа со следниве лабораториски техники: изолација на ДНК и РНК, полимераза верижна реакција, фрагмент-анализа, ДНК-секвенционирање, гел-електрофореза.

Од 2021 година, кандидатката е активно вклучена во активностите на Центарот за контрола на труења при Фармацевтскиот факултет во Скопје. Дополнително, во ноември 2021 година, кандидатката е ангажирана како член на Дисциплинската комисија.

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ –
АСИСТЕНТ**
**за факултети кои имаат студиски програми на интегрирани прв и
втор циклус студии**

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Има завршено интегрирани прв и втор циклус академски студии со најмалку 300 ЕКТС-кредити, со остварен просечен успех од најмалку 8,00 (осум) Просечниот успех изнесува: 9,11.	да
2	Има завршено додипломски и постдипломски студии по студиските програми пред воведувањето на европскиот кредит-трансфер систем и има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на додипломските и постдипломските академски студии одделно Просечниот успех на додипломски студии изнесува: Просечниот успех на постдипломски студии изнесува:	
3	Има познавање на најмалку еден странски јазик 1. Странски јазик: англиски (ниво Ц2) 2. Назив на документот: УВЕРЕНИЕ 3. Издавач на документот: Филолошки факултет „Блаже Конески“ 4. Датум на издавање на документот: 5.12.2019	да

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејност од поширок интерес на кандидатката м-р фарм. Кристина Шутевска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката, Комисијата заклучи дека кандидатката поседува научни и стручни квалитети и ги исполнува сите услови предвидени за избор во соработничко звање според Законот за високото образование (Службен весник РМ бр. 82/2018) и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј во Скопје“ (Универзитетски гласник бр. 411/2018).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, кандидатката м-р фарм. Кристина Шутевска повторно да биде избрана во звањето асистент во научната област применета биохемија (30616/5).

Рецензентска комисија

Проф. д-р Татјана Кадифкова-Пановска, с.р.
Проф. д-р Лидија Петрушевска-Този, с.р.
Проф. д-р Марија Хиљадникова-Бајро, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН СОРАБОТНИК ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ ПО ФАРМАКОГЕНЕТИКА И ИМУНОХЕМИЈА НА ФАРМАЦЕВТСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на VI редовна седница одржана на 7.7.2022 година, а согласно со Законот за високото образование, Законот за научноистражувачката дејност, критериумите, постапката и начинот на избор во наставно-научни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и Правилникот на Факултетот, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Александар Димовски, проф. д-р Љубица Шутуркова и проф. д-р Надица Матевска Гешковска.

На конкурсот објавен на 15.6.2022 година во јавните гласила „Нова Македонија“ и „Коха“ за избор на еден асистент во областа фармакогенетика и имунохемија, се пријави м-р фарм. Елизабета Крстевска Божиновиќ. По разгледувањето на доставената документација, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Елизабета Крстевска Божиновиќ е родена на 4.9.1993 год. во Куманово. Средното образование го завршила во гимназијата „Гоце Делчев“ во Куманово со континуиран одличен успех. Во учебната 2012/2013 година се запишала на додипломски студии на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а ги завршила во ноември 2017 година со одбрана на трудот со наслов „ЕГФР-блокада во терапија на неситноклеточен карцином на белите дробови и колоректален карцином“ со просечен успех 8,2. Во јуни 2018 година го положила стручниот испит при Фармацевтската комора, со што се стекнала со лиценца за работа.

Од февруари 2018 година е ангажирана како демонстратор во наставната дејност на Институтот за фармацевтска хемија и како стручен соработник во Центарот за биомолекуларни фармацевтски анализи при УКИМ – Фармацевтски факултет во Скопје.

Од декември 2019 година е вработена како асистент на Институтот за фармацевтска хемија при УКИМ – Фармацевтски факултет во Скопје.

Во септември 2018 година започнала со докторски студии по фармација на УКИМ – Фармацевтски факултет, Скопје, под менторство на проф. д-р Александар Димовски. Кандидатката активно се служи со англискиот јазик (C1-ниво) и пасивно со францускиот јазик.

1. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, м-р фарм. Елизабета Крстевска Божиновиќ е вклучена како асистент во одржувањето на практичната настава на интегрираните студии од прв и втор циклус по фармација, по предметите: Молекуларна и клеточна биологија и генетика,

Основи на имунологијата и Основа на фармакологијата и на прв циклус студии на студиската програма Лабораториски биоинженери, по предметите: Молекуларна биологија и генетика и Молекуларни имунолошки анализи на Институтот за фармацевтска хемија при УКИМ – Фармацевтски факултет, Скопје.

Научноистражувачка дејност

Научноистражувачки проекти

М-р фарм. Елизабета Крстевска Божиновиќ е учесник во меѓународниот научноистражувачки проект “CA17118 - Identifying Biomarkers Through Translational Research for Prevention and Stratification of Colorectal Cancer”. Во рамките на овој проект, учествувала на меѓународната теоретско-практична работилница “Stem cells, organoids and regenerative medicine”, која се одржа од 12 до 15.11.2019 година во Ротердам, Холандија.

М-р фарм. Елизабета Крстевска Божиновиќ е учесник во два национални научноистражувачки проекта:

1. „Детекција на минимална резидуална болест со анализа на индивидуално специфични преуредувања на имуноглобулинските и/или Т-клеточните рецепторни гени”, 2018 – 2021.
2. „Развој на методи со користење на вибрациони спектроскопски техники во спрега со мултиваријантна анализа во различни подрачја од фармацевтски интерес”, 2022 – 2024.

Научни трудови објавени во референтни научни списанија или во зборници од конгреси и конференции:

М-р фарм. Елизабета Крстевска Божиновиќ е коавтор на еден научноистражувачки труд од областа на фармацијата:

Marija Stojovska, Nadica Matevska-Geshkovska, **Elizabeta Krstevska Bozhinovikj**, Biljana Grozdanovska, Nenad Mitrevski, Aleksandar Dimovski. Variants of unknown significance (VUS) in patients with hereditary CRC without a known pathogenic variant. JCO. 2022 Jun;40(16_suppl):10599–10599.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Во периодот од ноември 2017 до февруари 2018 година, кандидатката м-р фарм. Елизабета Крстевска Божиновиќ ја вршела аптекарската практика во ПЗУ Аптека Еурофарм во Куманово.

Од февруари 2018 година, кандидатката м-р фарм. Елизабета Крстевска Божиновиќ е активно вклучена во стручно-апликативната дејност на Центарот за биомолекуларни фармацевтски анализи. Во рамките на оваа активност, кандидатката самостојно изведува најкомплексни анализи од областа на молекуларната дијагностика на хематолошки неоплазми и цврсти тумори поврзани со фармакогенетски профил за утврдување на ефикасноста на терапијата и ризикот од несакани ефекти, детекција на таргети на терапија, супкласификација на болеста и следење на исходот од терапијата.

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ –
АСИСТЕНТ**
**за факултети кои имаат студиски програми на интегрирани прв и
втор циклус студии**

Ред. Број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Има завршено интегрирани прв и втор циклус академски студии со најмалку 300 ЕКТС-кредити, со остварен просечен успех од најмалку 8,00 (осум) Просечниот успех изнесува: 8,2.	да
2	Има завршено додипломски и постдипломски студии по студиските програми пред воведувањето на европскиот кредит-трансфер систем и има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на додипломските и постдипломските академски студии одделно Просечниот успех на додипломски студии изнесува: Просечниот успех на постдипломски студии изнесува:	
3	Има познавање на најмалку еден странски јазик Странски јазик: англиски Назив на документот: УВЕРЕНИЕ Издавач на документот: Филолошки факултет „Блаже Конески“ Датум на издавање на документот: 2.12.2019	да

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на кандидатката м-р фарм. Елизабета Крстевска Божиновиќ.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката, Комисијата заклучи дека кандидатката поседува научни и стручни квалитети и ги исполнува сите услови предвидени за избор во соработничко звање според Законот за високото образование (Службен весник на РМ бр. 82/2018) и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 411/2018).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, кандидатката м-р фарм. Елизабета Крстевска Божиновиќ да биде избрана во звањето асистент во научните области фармакогенетика и имунохемија.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Александар Димовски, с.р.

Проф. д-р Љубица Шутуркова, с.р.

Проф. д-р Надица Матевска Гешковска, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН СОРАБОТНИК ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ ВО ОБЛАСТА ФАРМАЦЕВТСКА ХЕМИЈА И ИМУНОХЕМИЈА НА ФАРМАЦЕВТСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Фармацевтски факултет – Скопје, објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ од 15.6.2022 година, за избор на еден асистент во наставно-научната област фармацевтска хемија и имунохемија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-516, донесена на VI редовна седница одржана на 7.7.2022 година, а согласно со Законот за високото образование, Правилникот за критериумите, постапката и начинот на избор во наставно-научни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и Статутот на Факултетот, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Љубица Шутуркова, проф. д-р Александра Грозданова и проф. д-р Александра Капедановска Несторовска, од Фармацевтскиот факултет во Скопје.

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Евгенија Михајлоска е родена на 15.5.1990 год. во Сараево. Во Скопје го завршила основното образование со одличен успех. Средно образование завршила во гимназијата СГУС „Раде Јовчевски-Корчагин“ во Скопје, со континуиран одличен успех. Во учебната 2009/2010 година се запишала на додипломски студии на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а ги завршила во јули 2014 година со одбрана на трудот со наслов „Лабораториска дијагностика на периферни невропатии“ со просечен успех 8,8.

Од април до октомври 2014 година била ангажирана како демонстратор во наставната дејност на Институтот за фармацевтска хемија при Фармацевтскиот факултет во Скопје. Од октомври 2014 до февруари 2019 година била вработена во реферат Регионални регулаторни постапки, Глобална регистрација, безбедност на лековите и интелектуална сопственост, Профитен центар Фармација при фармацевтската компанија Алкалоид АД во Скопје. Од февруари 2019 година е вработена во Bayer doo Ljubljana, Претставништво Скопје, на работно место: менаџер по локални регулаторни работи.

Во октомври 2016 година започнала со здравствената специјализација од областа клиничка фармација на Фармацевтскиот факултет во Скопје. Во мај 2020 година ја завршила здравствената специјализација од областа клиничка фармација на Фармацевтскиот факултет во Скопје.

Во декември 2019 година се пријавила на Конкурс за запишување студенти во трет циклус – докторски студии во академската 2019/2020 година во научното подрачје медицински науки и здравство, студиска програма: Фармација. Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

3. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, м-р фар. Евгенија Михајлоска беше вклучена како демонстратор во изведувањето на вежбите на интегрираните студии од прв и втор циклус по фармација и на прв и втор циклус

студии на студиската програма Лабораториски биоинженери на Институтот за фармацевтска хемија при Фармацевтскиот факултет во Скопје. Во декември 2019, м-р фар. Евгенија Михајлоска беше избрана во соработничко звање – асистент во наставно-научната област фармацевтска хемија, при што учествуваше во изведувањето на вежбите на интегрираните студии од прв и втор циклус по фармација и на прв и втор циклус студии на студиската програма Лабораториски биоинженери на Институтот за фармацевтска хемија при Фармацевтскиот факултет во Скопје.

Научноистражувачка дејност

М-р фарм. Евгенија Михајлоска е автор на неколку оригинални научни трудови од областа на фармацијата. М-р фарм. Евгенија Михајлоска учествувала на Семинар за онколошка фармација и на летниот EPSA-конгрес во Задар, Хрватска, 2013 година. Во 2014 година, како дел од студентскиот организационен одбор, учествувала на Конгресот за фармакоекономија и исход од терапија ISPOR Македонија, одржан во Охрид и на Летниот конгрес на студенти по фармација EPSA во Охрид. Во 2017 година учествувала на 2nd Croatian Congress of Clinical Pharmacy with international participation, одржан во Загреб, Хрватска.

М-р фарм. Евгенија Михајлоска била член на Студентскиот парламент во периодот 2011 – 2014 година.

Научни трудови објавени во референтни научни списанија или во зборници од конгреси и конференции:

Marija Pendovska, Zorica Naumoska, Marica Pavkovic, Goce Kalcev, Sanja Filkova, **Evgenija Mihajloska**, Ljubica Shuturkova, 2019. Monitoring the safety of nilotinib in patients with chronic myeloid leukemia. *Macedonian pharmaceutical bulletin* next issue vol. 65(2).

Zana Mustafa, Shaban Memeti, Zarko Karadzovski, Zorica Arsova Sarafinowska, **Evgenija Mihajloska**, Katerina Anchevska Netkovska, Aleksandra Grozdanova, 2022. The influence of COVID-19 pandemic on the vaccination of the population with the influenza vaccine in the Republic of North Macedonia. *International Journal of Medical Sciences and Research*, 1(2), 49–53.

Evgenija Mihajloska, Ana Poceva Panovska Katerina Brezovska, Marija Pendovska, Arben Taravari, Ljubica Shuturkova., 2020. The role of antibodies to peripheral nerve antigens in pathogenesis and laboratory evaluation of immune-mediated neuropathies. *Macedonian pharmaceutical bulletin*, 67(1) 3 – 8.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Кандидатката м-р фарм. Евгенија Михајлоска учествувала на Интернационалниот симпозиум за природни науки под наслов „ScienceMIX“, во организација на Студентското биотехнолошко друштво од Љубљана и Студентскиот парламент при Фармацевтскиот факултет во Скопје, во септември 2013 година.

Во организација на EMSA Македонија, учествувала на проектот „Мече болница“ во октомври 2013 година.

Во периодот од април до октомври 2014 и во периодот од 2019 до 2022 година, кандидатката активно учествувала во работата на Националниот фармакоинформативен центар при Фармацевтскиот факултет во Скопје.

Во периодот од јули до февруари 2014 година ја вршела аптекарската практика во ПЗУ Аптека Еурофарм во Аеродром во Скопје.

Во периодот 2014 – 2019 година, учествувала на 5 обуки поврзани со примената на легислатива и регулаторни постапки:

- семинар “Identification and reporting ADR” (Центар за континуирана едукација – Фармацевтски факултет – Скопје);
- семинар “Implementation of new EU medical device regulations - are we ready?” (Центар за континуирана едукација – Фармацевтски факултет – Скопје);
- регулаторен семинар: New EU medical device regulation (raPharm Slovenia, Сараево, БиХ);
- регулаторен семинар: Borderline products (raPharm Slovenia, Сараево, БиХ);
- PTI`s course –Module 3 of the Global CTD and Filing Variations (Алкалоид АД – Скопје);

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ –
АСИСТЕНТ**
**за факултети кои имаат студиски програми на интегрирани прв и
втор циклус студии**

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Има завршено интегрирани прв и втор циклус академски студии со најмалку 300 ЕКТС-кредити, со остварен просечен успех од најмалку 8,00 (осум) Просечниот успех изнесува: 8,8.	да
2	Има завршено додипломски и постдипломски студии по студиските програми пред воведувањето на европскиот кредит-трансфер систем и има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на додипломските и постдипломските академски студии одделно Просечниот успех на додипломски студии изнесува: Просечниот успех на постдипломски студии изнесува:	
3	Има познавање на најмалку еден странски јазик 1. Странски јазик: англиски 2. Назив на документот: УВЕРЕНИЕ 3. Издавач на документот: Филолошки факултет „Блаже Конески“ 4. Датум на издавање на документот: 5.12.2019	да

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на кандидатката м-р фарм. Евгенија Михајлоска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката, Комисијата заклучи дека кандидатката поседува научни и стручни квалитети и ги исполнува сите услови предвидени за избор во соработничко звање според Законот за високото образование (Службен весник на РМ бр. 82/2018) и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 411/2018).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, кандидатката м-р фарм. Евгенија Михајлоска да биде избрана во звањето асистент во научната област фармацевтска хемија и имунохемија.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Љубица Шутуркова, с.р.

Проф. д-р Александра Грозданова, с.р.

Доц. д-р Александра Капедановска Несторовска, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН СОРАБОТНИК ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ ЗА ОБЛАСТИТЕ ФАРМАЦЕВТСКА ТЕХНОЛОГИЈА СО ИНДУСТРИСКА ФАРМАЦИЈА И МИКРО/НАНОТЕХНОЛОГИЈА (30616/04) И БИОТЕХНОЛОГИЈА (30608) НА ФАРМАЦЕВТСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Фармацевтски факултет – Скопје, објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ од 15.6.2022 година, за избор на еден асистент во наставно-научните области фармацевтска технологија со индустриска фармација и микро/нанотехнологија (30616/4) и биотехнологија (30608) и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-516, донесена на VI редовна седница одржана на 7.7.2022 година, а согласно со Законот за високото образование, Правилникот за критериумите, постапката и начинот на избор во наставно-научни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и Статутот на Факултетот, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Марија Главаш Додов, проф. д-р Рената Славеска Раички и проф. д-р Маја Симоноска Црцаревска, од Фармацевтскиот факултет во Скопје.

Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на еден соработник во соработничко звање – асистент во научните области фармацевтска технологија со индустриска фармација и микро/нанотехнологија (30616/4) и биотехнологија (30608), во предвидениот рок се пријави м-р фарм. Душко Шалабалија.

19. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот Душко Шалабалија е роден на 14.8.1993 год. во Скопје, каде што го завршил основното образование со одличен успех. Средното образование го завршил во ПСУ Интернационално средно училиште во Скопје (гимназија), исто така со континуиран одличен успех. Во учебната 2012/2013 година се запишал на додипломски студии на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а ги завршил во август 2017 година со одбрана на трудот со наслов: „Оптимизација на формулација на ПЕГ-илирани липозоми со примена на експериментален дизајн“, со просечен успех 9,75. Од октомври 2014 до октомври 2017 година, кандидатот бил стипендист на Фондацијата „Трајче Мукаетов“, Алкалоид АД, Скопје.

Од октомври 2015 до октомври 2017 година, кандидатот волонтирал како помлад истражувач во Центарот за фармацевтска нанотехнологија, Институт за фармацевтска технологија при Фармацевтскиот факултет во Скопје и помагал при изведувањето на практичната настава по предметите од Институтот. Во октомври 2017 година ја добива наградата „Најдобар студент на Фармацевтски факултет, генерација 2012/2018“, од Фондацијата „Трајче Мукаетов“, Алкалоид АД, Скопје. Во септември 2018 год. се пријавил на Конкурсот за запишување на студенти на трет циклус – докторски студии во академската 2017/2018 година во научното подрачје медицински науки и здравство, студиска програма: Фармација. Од октомври 2018 до декември 2019 година, кандидатот бил избран како демонстратор во одржувањето на практичната настава по предметите од Институтот за фармацевтска технологија при Фармацевтскиот факултет во Скопје, а од декември 2020 година е избран како асистент во наставно-научните области: фармацевтска технологија со индустриска фармација и микро/нанотехнологија (30616/4) и биотехнологија (30608), и овој ангажман го извршува и денес. Кандидатот активно се служи со англискиот јазик и има солидно познавање од францускиот и шпанскиот јазик.

20. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, м-р фарм. Душко Шалабалија е вклучен како асистент во изведувањето на вежбите на интегрираните студии од прв и втор циклус по фармација и на прв и втор циклус студии на студиската програма Лабораториски биоинженери на Институтот за фармацевтска технологија при Фармацевтскиот факултет во Скопје.

Научноистражувачка дејност

Учесник во национални научни проекти

5. „Формулациски развој на биоинспирирани нанолипозоми како носачи на активни супстанции за третман на Алцхајмерова болест“ (проект финансиран од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2016 – 2017 година).

2. „Дизајн, развој и оптимизација на наноструктурирани липидни честички со енкапсулиран екстракт од жалфија за третман на Алцхајмерова болест“ (проект финансиран од Фармацевтскиот факултет во Скопје, 2018 – 2019 година).

3. „Dust-off-Nano Bio-Polymer Binder for PM Sources and Soil Stabilization“ (проект финансиран од Фондот за иновации и технолошки развој на Република Северна Македонија, 2018 – 2019 година).

4. „Воведување на нови методи на влажна гранулација во истражување и развој на современи дозирани форми“ (проект финансиран од Министерството за образование и наука на Република Северна Македонија, 2022 – 2023 година).

5. „Подобрување на техничката компетентност на Центарот за фармацевтска нанотехнологија со воведување на стандардни аналитички постапки од областа на реометрија и 3Д-печатење“ (проект финансиран од Министерството за образование и наука на Република Северна Македонија, 2022 – 2023 година).

6. „Ин витро студии за ефикасност и безбедност на микрочестички како носачи на биоактивни компоненти од природно потекло за третман на хронични рани“ (проект финансиран од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2022 – 2023 година).

7. „Развој на методи со користење на вибрациони спектроскопски техники во спрега со мултиваријантна анализа во различни подрачја од фармацевтски интерес“ (проект финансиран од Фармацевтскиот факултет во Скопје, 2022 – 2024 година).

8. „VetaLipoFer – додаток во исхрана за профилактичке третман на анемија кај животни“ (проект финансиран од Фондот за иновации и технолошки развој на Република Северна Македонија, 2022 – 2023 година).

Учесник во меѓународни научни проекти

1. „Етнофармаколошки пристап во фитохемиски истражувања на некои видови од родот *Salvia* spp.“ (билатерален проект финансиран од Министерството за образование и наука на Република Северна Македонија и Кинеската академија на науките, 2018 – 2019 година).

2. „Фитохемиски скрининг на македонски и сродни кинески лековити растенија“ (билатерален проект финансиран од Министерството за образование и наука на Република Северна Македонија и Кинеската академија на науките, 2020 – 2021 година).

3. „Протеомичко профилирање на протеинската корона формирана на површината на наночестичките по нивна инкубација во hCMC/D3 клеточен медиум“ (проект финансиран од Joint Research Centre на Европската комисија, 2022 – 2023 година).

4. „Имплементација на иновативни модели во процесот на развој на нови производи за заздравување на рани во здравствениот сектор“ (билатерален проект финансиран од Министерството за образование и наука на Република Северна Македонија и Австриската агенција за едукација и интернационализација (OeAD), 2022 – 2023 година).

Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно / стручно списание со меѓународен уредувачки одбор

1. Cambuleva, Lj., **Shalabalija, D.**, Cvetkovikj Karanfilova, I., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M., 2016. Formulation and characterization of Rosmarinic extract loaded PEG-ylated liposomes for brain delivery. Macedonian Pharmaceutical Bulletin 62 (suppl), 641-642.

2. Mihlova, Lj., **Shalabalija, D.**, Simonoska Crcarevska, M., Vranic, E., Glavas Dodov, M., 2018. Determination of the protein corona stability complex of nanoliposomes in physiological mediums. Acta Pharmaceutica Hungarica 3, 174.

3. Kostovska, M., Markova, E., Taneska, L., **Shalabalija, D.**, Mihailova, Lj., Glavash Dodov, M., Vranic, E., Simonoska Crcarevska, M., 2018. Nanostructured lipid carriers for Alzheimer's disease treatment: Influence of solid/liquid lipid ratio on physico-chemical properties. Acta Pharmaceutica Hungarica 3, 130-131.

4. Ilieva, N., Nikolova, N., Pankov, D., Simonoska Crcarevska, M., Mladenovska, K., **Shalabalija, D.**, Mihailova, Lj., Gigopulu, O., Glavas Dodov, M., 2019. Antibiotic consumption and management at Kochani General Hospital – Annual report. Macedonian Pharmaceutical Bulletin 65(2).
5. Mircevska, A., Ivanoska, T., Mutapcic, L., **Shalabalija, D.**, Mihailova, Lj., S. Crcarevska, M., Trajchev, M., Nakov, D., Glavas Dodov, M., 2020. Evaluation of the in vitro bee venom release and skin absorption from bioadhesive gel formulation. Macedonian Pharmaceutical Bulletin 66 (Suppl 1), 221-222. DOI: [10.33320/maced.pharm.bull.2020.66.03.110](https://doi.org/10.33320/maced.pharm.bull.2020.66.03.110).
6. Karakash, I., Vasileska, J., **Shalabalija, D.**, Mihailova, Lj., Glavas Dodov, M., Slaveska Raicki, R., Simonoska Crcarevska, M., 2020. Freeze-drying of nanostructured lipid carriers loaded with *Salvia off.* extract for Alzheimer's disease treatment. Macedonian Pharmaceutical Bulletin 66 (Suppl 1), 219-220. DOI: [10.33320/maced.pharm.bull.2020.66.03.109](https://doi.org/10.33320/maced.pharm.bull.2020.66.03.109).
7. Mutapcic, L., Ivanoska, T., Mircevska, A., Trajanovska, E., Mihailova, Lj., **Shalabalija, D.**, Bijeljanin, N., Jasic, M., S. Crcarevska, M., Glavas-Dodov, M., 2020. Development and evaluation of bee venom topical formulation for efficient treatment of arthritis. Macedonian Pharmaceutical Bulletin 66 (Suppl 1), 107-108. DOI: [10.33320/maced.pharm.bull.2020.66.03.053](https://doi.org/10.33320/maced.pharm.bull.2020.66.03.053).
8. Dimitrovska, I., Olumceva, T., Markova, E., Kostoska, M., Taneska, L., Petrushevska, M., Makrievski, V., Todorov, J., **Shalabalija, D.**, Mihailova, Lj., Popeski Dimovski, R., Glavas Dodov, M., Simonoska Crcarevska, M., 2020. Topical gel with ethyl cellulose based microsponges loaded with clindamycin hydrochloride for acne treatment. Cellulose volume 27, 7109–7126. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10570-020-03283-7>.
9. **Shalabalija, D.**, Mihailova, Lj., Simonoska Crcarevska, M., Cvetkovikj Karanfilova, I., Ivanovski, V., Kapedanovska Nestorovska, A., Novotni, G., Glavas Dodov, M., 2021. Formulation and optimization of bioinspired rosemary extract loaded PEGylated nanoliposomes for potential treatment of Alzheimer's disease using design of experiments. Journal of Drug Delivery Science and Technology Volume 63, 102434. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jddst.2021.102434>.
10. Markova, E., Taneska, L., Kostovska, M., **Shalabalija, D.**, Mihailova, Lj., Glavas Dodov, M., Makreski, P., Gekovski, N., Petrushevska, M., Taravari, N.A., Simonoska Crcarevska, M. 2022. Design and evaluation of nanostructured lipid carriers loaded with *Salvia officinalis* extract for Alzheimer's disease treatment. Journal of Biomedical Materials Research Part B Applied Biomaterials DOI: <https://doi.org/10.1002/jbm.b.35006>.

Трудови со оригинални научни/ стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/ стручен собир со меѓународен уредувачки одбор

1. **Shalabalija, D.**, Cambuleva, Lj., Simonoska Crcarevska, M., Slaveska Raicki, R., Cvetkovikj Karanfilova, I., Glavas Dodov, M. Rosmarinic acid loaded PEGylated liposomes for treatment of Alzheimer's disease: influence of the formulation variables on vesicle properties, 2nd European Conference on Pharmaceutics, Krakow, Poland, April 3rd – 4th, 2017.
6. Taneska, L., Kostovska, M., Markova, E., Cambuleva, Lj., **Shalabalija, D.**, Glavas-Dodov, M., Cvetkovikj-Karanfilova, I., Petrushevska, M., Slaveska-Raicki, R., Simonoska-Crcarevska, M. Nanostructured lipid carriers loaded with *Salvia off.* extract for intranasal delivery, 11th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical Technology, Granada, Spain, March 19th – 22nd, 2018.
7. Cambuleva, Lj., **Shalabalija, D.**, Cvetkovikj Karanfilova, I., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M. Antioxidant activity of PEGylated liposomes loaded with rosemary dry extract for treatment of Alzheimer's disease, 11th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical Technology, Granada, Spain, March 19th – 22nd, 2018.
8. Cvetkovikj Karanfilova, I., Stefkov, Gj., Karapandzova, M., Glavas Dodov, M., Simonoska Crcarevska, M., Cambuleva, Lj., **Shalabalija, D.**, Kotevska, V., Kaftandzieva, A., Kulevanova, S. Chitosan-pectine microparticles loaded with sage extract for extending shelf-life of sausages, 10th Conference on Medicinal and Aromatic Plants of Southeast European Countries, Split, Croatia, May 20th – 24th, 2018.
9. **Shalabalija, D.**, Cambuleva, Lj., Cvetkovikj Karanfilova, I., Simonoska Crcarevska, M., Mladenovska, K., Ivanovski, V., Glavas Dodov, M. Influence of the surface properties of nanoliposomes on protein corona formation, Nanomedicine Rome 2018 Conference, Rome, Italy, June 16th – 20th, 2018.

10. Markova, E., Kostovska, M., Taneska, L., Cambuleva, Lj., **Shalabalija, D.**, Glavas Dodov M., Simonoska Crcarevska, M. Protein binding capacity of nanostructured lipid carriers loaded with *Salvia off.* extract, Nanomedicine Rome 2018 Conference, Rome, Italy, June 16th – 20th, 2018.

11. Mihailova, L., **Shalabalija, D.**, Cvetkovikj Karanfilova, I., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M. Influence of the release properties on the antioxidant capacity of encapsulated Rosemary extract, 7th Serbian Congress of Pharmacy with International participation, Belgrade, Serbia, October 10th – 14th, 2018.

12. Mihailova, Lj., Kostovska, M., Markova, E., Taneska, L., **Shalabalija, D.**, Glavas Dodov, M., Simonoska Crcarevska M. Phytopharmaceuticals for Alzheimer's disease treatment: *Salvia off.* Loaded nanostructured lipid carriers, 7th Serbian Congress of Pharmacy with International participation, Belgrade, Serbia, October 10th – 14th, 2018.

13. **Shalabalija, D.**, Mihailova, Lj., Simonoska Crcarevska, M., Vranic, E., Glavas Dodov, M. Freeze-Drying of Pegylated Liposomes loaded with Rosemary extract, 3rd International Symposium on Scientific and Regulatory Advances in Biological and Non – Biological Complex Drugs: A to Z in Bioequivalence (3rd SRACD), Budapest, Hungary, November 12th – 14th, 2018.

14. Markova, E., Kostovska, M., Taneska, L., Mihailova, Lj., **Shalabalija, D.**, Glavas Dodov, M., Cvetkovikj, I., Stefkov, Gj., Simonoska Crcarevska, M. Freeze dried *Salvia officinalis* methanolic extract incorporated into nanostructured lipid carriers for Alzheimer's disease treatment, The 2nd Balkans – China Mini – Symposium on Natural Products and Drug Discovery, Belgrade, Serbia, April 11th – 13th, 2019.

15. Mihailova, Lj., **Shalabalija, D.**, Zimmer, A., Geshkovski, N., Stefkov, G., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M., 2021. Cytotoxicity and cellular uptake of *Cannabis sativa* extract loaded nanostructured lipid carriers on hCMEC/D3 cells, 12th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical Technology, Virtual meeting, May 11th – 14th, 2021.

16. **Shalabalija, D.**, Mihailova, Lj., Simonoska Crcarevska, M., Zimmer, A., Geshkovski, N., Glavas Dodov, M., 2021. *In vitro* cytotoxicity evaluation on nanoliposomes intended for brain drug delivery, 13th Central European Symposium on Pharmaceutical technology, Gdansk, Poland, September 16th – 18th, 2021.

14. Zhivikj, Z., Petreska Ivanovska, T., Geskovski, N., **Shalabalija, D.**, Shutevska, K., Karapandzova, M., Petrushevska Tozi, L., 2022. Toxicity of weight loss supplements in human liver HepG2 cells, 5th Online International Conference on Nutrition and Nutraceuticals, April 25th– 26th, 2022.

Учество на научен/ стручен собир со реферат – усна презентација

8. Cambuleva, Lj., **Shalabalija, D.**, Cvetkovikj Karanfilova, I., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M., 2016. Formulation and characterization of Rosmarinic extract loaded PEG-ylated liposomes for brain delivery, 6th Congress of Pharmacy in Macedonia with international participation, Ohrid, R. Macedonia, June 1st - 5th, 2016.

9. Главаш Додов, М., Поцева Пановска, А., Симоноска Црцаревска, М., Индов, В., Танева, Б., Пуздерлиски, А., Цамбулева, Љ., **Шалабалија, Д.**, Димитровска, А. Промовирање на безбедно и ефикасно користење на ОТС-лекови – Перцепција, трендови и предизвици за современиот фармацевт, семинар „Фармацевтска грижа – современа филозофија на фармацевтската професија“, организиран по повод 70-годишнината на Македонското фармацевтско друштво, Скопје, Р Македонија, 5 јуни 2017.

10. Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M., Cambuleva, Lj., **Shalabalija, D.** Cosmetology Courses Curricula at Faculty of pharmacy, Ss. “Cyril and Methodius University” in Skopje, Republic of Macedonia, “Erasmus +” Programme’s Strategic Partnership projects “Acquiring knowledge of European standards for development cosmetic product of organic origin” No. 2017-1MK01-KA202-035426, Vilnius, Lithuania, March 12th – 16th, 2018.

11. **Shalabalija, D.**, Cambuleva, Lj., Cvetkovikj Karanfilova, I., Simonoska Crcarevska, M., Mladenovska, K., Ivanovski, V., Glavas Dodov, M. Influence of the surface properties of nanoliposomes on protein corona formation, Nanomedicine Rome 2018 Conference, Rome, Italy, June 16th – 20th, 2018.

12. Markova, E., Kostovska, M., Taneska, L., Cambuleva, Lj., **Shalabalija, D.**, Glavas Dodov M., Simonoska Crcarevska, M. Protein binding capacity of nanostructured lipid carriers loaded with *Salvia off.* extract, Nanomedicine Rome 2018 Conference, Rome, Italy, June 16th – 20th, 2018.

13. Markova, E., Kostovska, M., Taneska, L., Mihailova, Lj., **Shalabalija, D.**, Glavas Dodov, M., Cvetkovikj, I., Stefkov, Gj., Simonoska Crcarevska, M. Freeze dried *Salvia officinalis* methanolic

extract incorporated into nanostructured lipid carriers for Alzheimer's disease treatment, The 2nd Balkans – China Mini – Symposium on Natural Products and Drug Discovery, Belgrade, Serbia, April 11th – 13th, 2019.

14. **Shalabalija D.** Design and development of bioinspired Rosmarinic extract loaded PEGylated nanoliposomes for treatment of Alzheimer's disease, The Founding and Annual Conference of Pan-Balkan Alliance of Natural Products and Drug Discovery Associations, Shanghai, China, September 25th-28th, 2019.

Учество на научен/ стручен собир со реферат – постер-презентација

15. Cambuleva, Lj., **Shalabalija D.**, Lazarevski, N., Cvetanovski, F., Matikj, S., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M. The curricular activities for pharmacy students' possibilities and perspective in Macedonia, 11th Life Long learning in Pharmacy, Split, Croatia, July 1st – 4th, 2016.

16. Cvetanovski, F., Lazarevski, N., Matikj, S., Cambuleva, Lj., **Shalabalija D.** The pharmacy profession in the students' eyes, 11th Life Long learning in Pharmacy, Split, Croatia, July 1st – 4th, 2016.

17. **Shalabalija, D.**, Cambuleva, Lj., Simonoska Crcarevska, M., Slaveska Raicki, R., Cvetkovikj Karanfilova, I., Glavas Dodov, M. Rosmarinic acid loaded PEGylated liposomes for treatment of Alzheimer's disease: influence of the formulation variables on vesicle properties, 2nd European Conference on Pharmaceutics, Krakow, Poland, April 3rd – 4th, 2017.

18. Taneska, L., Kostovska, M., Markova, E., Cambuleva, Lj., **Shalabalija, D.**, Glavas Dodov, M., Cvetkovikj-Karanfilova, I., Petrushevska, M., Slaveska-Raicki, R., Simonoska-Crcarevska, M. Nanostructured lipid carriers loaded with Salvia off. extract for intranasal delivery, 11th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical Technology, Granada, Spain, March 19th – 22nd, 2018.

19. Cambuleva, Lj., **Shalabalija, D.**, Cvetkovikj Karanfilova, I., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M. Antioxidant activity of PEGylated liposomes loaded with rosemary dry extract for treatment of Alzheimer's disease, 11th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical Technology, Granada, Spain, March 19th – 22nd, 2018.

20. Cvetkovikj Karanfilova, I., Stefkov, Gj., Karapandzova, M., Glavas Dodov, M., Simonoska Crcarevska, M., Cambuleva, Lj., **Shalabalija, D.**, Kotevska, V., Kaftandzieva, A., Kulevanova, S. Chitosan-pectine microparticles loaded with sage extract for extending shelf-life of sausages, 10th Conference on Medicinal and Aromatic Plants of Southeast European Countries, Split, Croatia, May 20th – 24th, 2018.

21. Mihailova, Lj., **Shalabalija, D.**, Simonoska Crcarevska, M., Vranic, E., Glavas Dodov, M. Determination of the protein corona stability complex of nanoliposomes in physiological mediums, 12th Central European Symposium on Pharmaceutical Technology and Regulatory Affairs and Satellite Symposium on Pharmaceutical Biotechnology 2018 (CESPT 2018), Szeged, Hungary, September 20th – 22nd, 2018.

22. Kostovska, M., Markova, E., Taneska, L., **Shalabalija, D.**, Mihailova, Lj., Glavash Dodov, M., Vranic, E., Simonoska Crcarevska, M. Nanostructured lipid carriers for Alzheimer's disease treatment: Influence of solid/liquid lipid ratio on physico-chemical properties, 12th Central European Symposium on Pharmaceutical Technology and Regulatory Affairs and Satellite Symposium on Pharmaceutical Biotechnology 2018 (CESPT 2018), Szeged, Hungary, September 20th – 22nd, 2018.

23. Mihailova, L., **Shalabalija, D.**, Cvetkovikj Karanfilova, I., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M. Influence of the release properties on the antioxidant capacity of encapsulated Rosemary extract, 7th Serbian Congress of Pharmacy with International participation, Belgrade, Serbia, October 10th – 14th, 2018.

24. Mihailova, Lj., Kostovska, M., Markova, E., Taneska, L., **Shalabalija, D.**, Glavas Dodov, M., Simonoska Crcarevska M. Phytopharmaceuticals for Alzheimer's disease treatment: Salvia off. Loaded nanostructured lipid carriers, 7th Serbian Congress of Pharmacy with International participation, Belgrade, Serbia, October 10th – 14th, 2018.

25. **Shalabalija, D.**, Mihailova, Lj., Simonoska Crcarevska, M., Vranic, E., Glavas Dodov, M. Freeze-Drying of Pegylated Liposomes loaded with Rosemary extract, 3rd International Symposium on Scientific and Regulatory Advances in Biological and Non – Biological Complex Drugs: A to Z in Bioequivalence (3rd SRACD), Budapest, Hungary, November 12th – 14th, 2018.

26. Mihailova, Lj., **Shalabalija, D.**, Zimmer, A., Geshkovski, N., Stefkov, G., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M., 2021. Cytotoxicity and cellular uptake of *Cannabis sativa* extract loaded nanostructured lipid carriers on hCMEC/D3 cells, 12th World Meeting on Pharmaceutics, Biopharmaceutics and Pharmaceutical Technology, Virtual meeting, May 11th – 14th, 2021.

27. **Shalabalija, D.**, Mihailova, Lj., Simonoska Crcarevska, M., Zimmer, A., Geshkovski, N., Glavas Dodov, M., 2021. *In vitro* cytotoxicity evaluation on nanoliposomes intended for brain drug delivery, 13th Central European Symposium on Pharmaceutical technology, Gdansk, Poland, September 16th – 18th, 2021.

28. Zhivikj, Z., Petreska Ivanovska, T., Geskovski, N., **Shalabalija, D.**, Shutevska, K., Karapandzova, M., Petrusevska Tozi, L., 2022. Toxicity of weight loss supplements in human liver HepG2 cells, 5th Online International Conference on Nutrition and Nutraceuticals, April 25th– 26th, 2022.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Од април 2015 година, кандидатот м-р фарм. Душко Шалабалија е член на Националната асоцијација на престижни академски граѓани – НАПАГ.

Кандидатот учествувал на Шестиот конгрес на фармацијата во Р Македонија со меѓународно учество во јуни 2016 година, Охрид, Р Македонија.

Во јули 2016 година, кандидатот учествувал на конференцијата: 11th Lifelong Learning in Pharmacy под наслов „Sailing new waters – expand your horizons“, во организација на Pharma Expert, во соработка со Accreditation Centre for Pharmacy Education (ACPE), во Сплит, Хрватска.

Кандидатот учествувал на: 2nd European Conference on Pharmaceutics во Краков, Полска, во организација на APV (International Association of Pharmaceutical Technology), APGI (International Society of Drug Delivery Sciences and Technology) и ADRITELF (Italian Association of Teachers and Researchers in Pharmaceutical Technology and Legislation), во април 2017 година.

Во јуни 2017 година, кандидатот учествувал на семинарот со наслов „Фармацевтска грижа – современа филозофија на фармацевтската професија“, во организација на Македонското фармацевтско друштво, во соработка со Центарот за континуирана едукација при Фармацевтскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Во март 2018 година, кандидатот има краток престој во Вилниус, Литванија, како резултат на учество во „ЕРАЗМУС +“ програма за стратешко партнерство за проектот под наслов „Acquiring knowledge of European standards for development cosmetic products of organic origin“ бр. 2017-1-MK01-KA202-035426.

Кандидатот учествувал со усна презентација на Nanomedicine Rome 2018 Conference, во Рим, Италија, во организација на Националниот институт за здравје (Istituto Superiore di Sanità, ISS) и Институтот за методологии во хемијата (Istituto di Metodologie Chimiche), во јуни 2018 година.

Во октомври 2018 година, кандидатот учествувал на Седмиот конгрес на фармацијата во Србија со меѓународно учество, во организација на Фармацевтската асоцијација во Србија, под наслов „Creating the future of pharmacy together“.

Во јуни 2019 година, кандидатот учествувал на едукативна работилница за млади научници и членови на уредувачки одбори на научни списанија за етика во издаваштвото и пишување на научни трудови, во организација на Македонско-американското алумни-здружение и Македонското здружение на медицински уредници, поддржано со мини-грант од американската Амбасада во Република Северна Македонија.

Во јули 2019 година, кандидатот учествувал на летната школа CEKA PharmTech Summer School 2019, одржана во Белград, Србија, како дел од CEEPUS-програмата за мобилност на студенти, преку CEKA PharmTech-мрежата (CIP-RS-1113-02-1819-M-125171), каде што добива обука за 3D-принтање во областа на фармацијата и користење на софтверот GastroPlus.

Во септември 2019 година, кандидатот учествувал со усна презентација на конференцијата со наслов „The Founding and Annual Conference of Pan-Balkan Alliance of Natural Products and Drug Discovery Associations“, во организација на Шангајскиот институт „Материја медика“ при Кинеската академија на науките (Shanghai Institute of Materia Medica, Chinese Academy of Sciences).

Во ноември 2019 година, кандидатот успешно го заврши семинарот „Добра производна пракса – почетен курс“, во организација на Институтот за фармацевтска технологија,

Фармацевтски факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Република Северна Македонија.

Во јуни 2020 година, кандидатот успешно го заврши семинарот „Добра производна пракса на помошни системи (HVAC, системи за вода) и производна опрема“, во организација на Институтот за фармацевтска технологија, Фармацевтски факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, Република Северна Македонија.

Во септември 2020 година, кандидатот успешно го заврши семинарот „Добра дистрибутивна практика (ДДП) за лекови и медицински средства“, во организација на Институтот за фармацевтска технологија, Фармацевтски факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Република Северна Македонија.

Во периодот од 1.7 до 31.9.2021, кандидатот бил на студиски престој на Одделот за фармацевтска технологија и биофармација при Универзитетот во Грац, Грац, Австрија, како дел од CEEPUS-мрежата за мобилност, CIP-1113, каде што работел на дел од експерименталните аспекти за својата докторска дисертација.

Кандидатот активно учествува во апликативната дејност на Центарот за фармацевтска нанотехнологија при Институтот за фармацевтска технологија, Фармацевтски факултет, Скопје.

Кандидатот е член на организацискиот одбор на 7. Конгрес по фармација во Република Северна Македонија со меѓународно учество, што ќе се одржи од 5 до 9 октомври 2022 година во Охрид, Р Северна Македонија.

**ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ –
АСИСТЕНТ
ЗА ФАКУЛТЕТИ КОИ ИМААТ СТУДИСКИ ПРОГРАМИ НА ИНТЕГРИРАНИ ПРВ И ВТОР
ЦИКЛУС СТУДИИ**

РЕД. БРОЈ	ОПШТИ УСЛОВИ	ИСПОЛНЕТОСТ НА ОПШТИТЕ УСЛОВИ ДА/НЕ
1	ИМА ЗАВРШЕНО ИНТЕГРИРАНИ ПРВ И ВТОР ЦИКЛУС АКАДЕМСКИ СТУДИИ СО НАЈМАЛКУ 300 ЕКТС-КРЕДИТИ, СО ОСТВАРЕН ПРОСЕЧЕН УСПЕХ ОД НАЈМАЛКУ 8,00 (ОСУМ) ПРОСЕЧНИОТ УСПЕХ ИЗНЕСУВА: 9,75.	ДА
2	ИМА ЗАВРШЕНО ДОДИПЛОМСКИ И ПОСТДИПЛОМСКИ СТУДИИ ПО СТУДИСКИТЕ ПРОГРАМИ ПРЕД ВОВЕДУВАЊЕТО НА ЕВРОПСКИОТ КРЕДИТ-ТРАНСФЕР СИСТЕМ И ИМА ОСТВАРЕНО ПРОСЕЧЕН УСПЕХ ОД НАЈМАЛКУ 8,00 (ОСУМ) НА ДОДИПЛОМСКИТЕ И ПОСТДИПЛОМСКИТЕ АКАДЕМСКИ СТУДИИ ОДДЕЛНО ПРОСЕЧНИОТ УСПЕХ НА ДОДИПЛОМСКИ СТУДИИ ИЗНЕСУВА: ПРОСЕЧНИОТ УСПЕХ НА ПОСТДИПЛОМСКИ СТУДИИ ИЗНЕСУВА:	
3	ИМА ПОЗНАВАЊЕ НА НАЈМАЛКУ ЕДЕН СТРАНСКИ ЈАЗИК СТРАНСКИ ЈАЗИК: АНГЛИСКИ НАЗИВ НА ДОКУМЕНТОТ: УВЕРЕНИЕ (Б2 НИВО) ИЗДАВАЧ НА ДОКУМЕНТОТ: ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ ДАТУМ НА ИЗДАВАЊЕ НА ДОКУМЕНТОТ: 4.12.2019	ДА

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на м-р фарм. Душко Шалабалија.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот, Комисијата заклучи дека кандидатот поседува научни и стручни квалитети и ги исполнува сите услови предвидени за избор во соработничко звање според Законот за високото образование (Службен весник на РМ бр. 82/2018) и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 411/2018).

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, кандидатот м-р фарм. Душко Шалабалија да биде избран во звањето **асистент** во научните области: фармацевтска технологија со индустриска фармација и микро/нанотехнологија (30616/4) и биотехнологија (30608).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Марија Главаш Додов, с.р.

Проф. д-р Рената Славеска Раички, с.р.

Проф. д-р Маја Симоноска Црцаревска, с.р.

Прилог бр. 3**РЕЦЕНЗИЈА**

НА РАКОПИСОТ „ТОКСИКОЛОШКИ ФОРЕНЗИЧНИ АНАЛИЗИ“ ОД АВТОРИТЕ: ПРОФ. Д-Р ТАЊА ПЕТРЕСКА ИВАНОВСКА, ПРОФ. Д-Р ЛИДИЈА ПЕТРУШЕВСКА ТОЗИ, АС. М-Р ЗОРАН ЖИВИЌ И ПРОФ. Д-Р ТАТЈАНА КАДИФКОВА ПАНОВСКА

Врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет донесена на 12.7.2022 година, бр. 02-516/7, за членови на Рецензентската комисија за рецензирање на учебното помагало за теоретска настава од авторите: проф. д-р Тања Петреска Ивановска, проф. д-р Лидија Петрушевска Този, ас. м-р Зоран Живиќ и проф. д-р Татјана Каdifкова Пановска, наменет за студентите на Фармацевтскиот факултет во Скопје, за предметот Токсиколошки форензични анализи од студиската програма од прв циклус студии по лабораториско биомедицинско инженерство, избрани се проф. д-р Светлана Кулеванова и проф. д-р Даринка Ѓоргиева Ацкова.

По добивањето на ракописот и неговото детално разгледување и анализа, до Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје, рецензентите го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ**I. ОПШТ ДЕЛ****Основни податоци за ракописот**

Назив на ракописот:	Токсиколошки форензични анализи
Назив на предметната програма:	Токсиколошки и форензични анализи
Назив на студиската програма:	Прв циклус студии по лабораториското бимедицинско инженерство
Фонд на часови и ЕКТС-кредити (доколку ракописот е наменет за повеќе предмети, да се наведат сите предмети):	Фонд на часови: 150 ЕКТС-кредити: 5
Предметот Токсиколошки форензични анализи на Фармацевтскиот факултет, студиска програма: Прв циклус студии по лабораториското бимедицинско инженерство, е задолжителен предмет со вкупен фонд на часови од 150 часа и 5 ЕКТС. Се слуша во шестиот семестар.	
Реден број на изданието:	прво издание
Општи податоци за ракописот:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 230 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12. Текстот е поделен во 8 поглавја, а литературата е дадена како целина на крајот од ракописот. Ракописот содржи 47 слики и 22 табели.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Светлана Кулеванова, с.р.

Проф. д-р Даринка Ѓоргиева Ацкова, с.р.

II ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: ПРОФ. Д-Р СВЕТЛАНА КУЛЕВАНОВА

Краток опис на содржината:	Текстот е поделен на 8 поглавја, и тоа: Вовед во токсикологија, Форензична токсикологија, Метаболизам на отровите, Токсикологија на лешен материјал, Клиничка токсикологија, Алтернативни примероци, Злоупотреба на лекови и дроги во спортот и Злоупотреба на алкохол и дроги во сообраќајот. При пишување на овој учебник, авторот има користено и наведено бројна примарна, секундарна и терцијарна литература од 276 цитирани референци. Предложениот ракопис на почетокот го воведува студентот во основните аспекти на токсикологијата, во дефинирањето на поимот отров и значењето на односот помеѓу дозата и ефектот, напоменувајќи дека дозата е од пресудно значење и дека наизглед безопасни супстанции може да ги преведе во отрови. Авторите се задржуваат на поделбата на отровите, на карактеристиките на нивната експозиција, обрнувајќи внимание на должината и фреквенцијата на експозицијата и на видовите токсични ефекти. Овој дел се занимава и со можните интеракции помеѓу хемиските соединенија и со факторите што влијаат врз токсичноста. Второто поглавје го воведува студентот во форензичната токсикологија, со акцент врз случаите што се од интерес за форензичната токсикологија, истражувањата на таквите случаи, за понатаму авторите да ја предочат класификацијата на отровите во аналитички цели, обезбедување на примероци за анализа, со сите специфичности што земањето на примероците во вакви случаи ги има и анализата на самите примероци. Третото поглавје е посветено на метаболизмот на отровите. Авторите се задржуваат на реакциите на оксидација и редукција, на хидролизата, на биохемиските аспекти на првата фаза од метаболизмот на отровите со акцент врз системот на монооксигеназите, индукцијата и инхибицијата на активноста на CYP450 и ензимите што вршат хидролиза на отровите, за понатаму да се задржат на реакциите од втората фаза од метаболизмот на отровите кои вклучуваат глюкуронидација, формирање на коњугати со сулфати, реакции на метилирање, реакции на ацетилирање, коњугација со аминокиселини и коњугација со глутатион. Ова поглавје вклучува обработка на факторите (хемиски и биолошки) што влијаат врз метаболизмот на отровите. Во рамките на четвртото поглавје, „Токсикологија на лешен материјал“, авторите ги објаснуваат примероците и друг доказен материјал, видови на примероци (крв, очна течност, урина, црн дроб, желудочна содржина, останати течности, ткива и органи), места на инјектирање, назален брис, шприцеви и други
--	--

	материјали и предсмртни примероци. Голем дел од ова поглавје се занимава со аналитичка токсикологија и вклучува аналитички фактори во постсмртната токсикологија, скрининг и детекција, подготовка на примерок и екстракција, идентификација и потврдни методи во форензичната токсикологија, квантификација на лекови и други токсични материјали, контролата и сигурноста на квалитетот, како и соочување со невообичаени примероци, ограничен волумен на примерок и потешкотиите во интерпретацијата на постмортални токсиколошки резултати. Во ова поглавје, авторите ја обработуваат постморталната дистрибуција на лековите, на етанолот, на другите алкохоли и испарливи течност, на лекови и други токсични супстанции и нивната дистрибуција во крв/плазма или во крв/тквива. Поголавјето завршува со основни аспекти на фармакокинетиката, метаболизмот и фармакогенетиката, како и примената на референтните вредности. Петтото поглавје, „Клиничка токсикологија“, се однесува на дефинирањето на ова подрачје и повлекување дистинкција во однос на форензичната токсикологија, осврнувајќи се на различните аспекти од клиничката токсикологија (причини за болнички прием поради труење, квалитативни и квантитативни тестови, потврда на дијагноза, диференцијална дијагноза на кома, дијагноза на мозочна смрт, влијание врз активната терапија, итни анализи, токсиколошки скрининг (брзи скрининг-анализи, скрининг со хроматографски техники), како и тестови за специфични супстанции и групи супстанции (алкохоли, растворувачи, лекови, пестициди и некои хербициди, агенси што се злоупотребуваат и многу други). Ова поглавје завршува со делот што се однесува на интерпретација и извештај од извршените анализи. Во поглавјето „Алтернативни примероци“, авторите се задржуваат на некои посебни видови примероци и потреба од нивна анализа како што се примероците од коса (начин на собирање, стабилност на супстанциите во косата, постапки за деконтаминација на примероците, влијанието на козметичките третмани, растворливост и анализа на супстанциите, идентификацијата на лекови/дроги и сл.), примероци од орални течности како што е плунка (карактеристиките на плунката, нејзиното создавање, собирање и третман на примероци, анализа на лекови и дроги во плунка, фармакологија на супстанциите во плунката и низа други аспекти), примероци од пот и сл. Седмото поглавје се однесува на злоупотребата на лекови и дроги во спортот. Авторите ги објаснуваат меѓународно прифатените правила за хумани спортови и за практиката од користење на додатоци на исхраната и протеински хормони, како и ограничувањата што се меѓународно воспоставени. Од други спортови, особен
--	--

	акцент е ставен на трки со коњи и можни злоупотреби на одредени производи. Авторите се задржуваат на објаснувањето на видовите примероци што треба да се собираат во двата случаја и аналитичкиот пристап кон нив. Осмото, последното поглавје е посветено на форензичните аспекти на употребата на алкохолот и дрогите во сообраќајот, ефектите на алкохолот, лековите и дрогите врз способноста за управување на моторни возила (депресанти на ЦНС, канабис, стимуланси на ЦНС, халуциногени дроги), легалните аспекти на употребата на алкохолот и дрогите во сообраќајот, тестовите за идентификација на лица кои возат под дејство на алкохол и дроги, определувањето на алкохолот и дрогите во земените промероци (експирираниот воздух, крв, урина, плунка), интерпретација и презентација на резултатите од анализата (на етанол), избор на примерк за анализа на дроги во сообраќајот (урина, крв, плунка, коса) и лабораториски пристап за анализа на дроги во сообраќајот (скрининг имуно-анализа, потврдна идентификација на дроги во биолошки материјал и лабораториски протокол во форензичките анализи).
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Учебното помагало е во согласност со предметната програма.
Предлози за потребни корекции:	Не се потребни дополнителни корекции.
Оцена на ракописот:	Ракописот ги обработува принципите и ги дава основите на токсиколошките форензични анализи обработувајќи ги како општите аспекти на токсикологијата, така и карактеристичните аспекти на клиничката и на форензичната токсикологија, обрнувајќи големо внимание врз аналитичките аспекти од избор, земање и подготовка на примероци за анализа, нивната анализа, интерпретација на добиените резултати, подготовка на извештај и донесување на заклучок, водејќи сметка за сите можни проблеми што може да се јават во било која од наведените фази и последиците од таквата интерференција. Дополнително, покрај труењата (намерни, ненамерни, суицидни), како предмет од суштински интерес во токсиколошката форензична анализа, ракописот дава можност за запознавање со злоупотребата на лекови и дроги во спортот и со злоупотребата на алкохолот и дрогите во сообраќајот. Авторите на јасен и концизен начин ги обработуваат поглавјата содржани во ракописот, во обем кој одговара на целите, содржината и очекуваните резултати од учењето за предметот Токсиколошки и форензични анализи.
Категоризација:	учебно помагало

Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија содржи 230 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12. Текстот е поделен во 8 поглавја и користена литература како посебен дел и содржи бројни слики и табели. Овој ракопис овозможува студентите на Фармацевтскиот факултет во Скопје, од студиската програма по лабораториското биомедицинско инженерство, да се здобијат со потребните знаења за основите на токсиколошките форензични анализи, што се основа за познавање и практикување на ваков тип анализи во лабораториското биомедицинско инженерство.
---	--

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебно помагало по предметот Токсиколошки форензични анализи, наменет за студентите од прв циклус на студии по лабораториско биомедицинско инженерство на Фармацевтскиот факултет.

Во Скопје, 2022 година

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Светлана Кулеванова, с.р.

III. ПОСЕБЕН ДЕЛ ОД РЕЦЕНЗЕНТОТ: проф. д-р Даринка Ѓоргиева Ацкова

Краток опис на содржината:	Ракописот со наслов „Токсиколошки форензични анализи“, наменет како учебно помагало за теоретска настава, обработува содржини кои се поделени во девет поглавја (вклучувајќи ја и литературата). Вовед во токсикологија. Во оваа целина е претставен преглед на токсикологијата како наука, сознанија и факти за интеракциите помеѓу хемиските супстанции и биолошките системи кои, всушност, квантитативно ја определуваат способноста на некои супстанции да предизвикаат промени што причинуваат штетни ефекти кај живите организми. Дадени се и основните дефиниции за важни токсиколошки поими, наведени се фактори важни за токсичниот ефект (како индивидуални разлики, разлики меѓу животинските видови, пол, возраст, вид на експозиција, фактори на средината и сл.), како и карактеристиките на односот доза/ефект. Форензична токсикологија. Во ова поглавје, авторите даваат објаснување и толкување на прашањата поврзани со судско-правните постапки и ги обработуваат карактеристиките на предметот на интерес на форензичната токсикологија. Дополнително ги прикажуваат различните групи на отрови и чекорите на токсиколошко испитување на различни видови примероци. Метаболизам на отровите. Во ова поглавје се прикажани метаболитичките реакции на кои подлежи дадена супстанција при навлегување во организмот и формирањето на метаболити. Објаснети се карактеристиките на прва и втора фаза на метаболизмот и различните езимски системи преку соодветни примери на токсични соединенија. Токсикологија на лешен материјал. Во оваа целина се објаснети принципите и карактеристиките на постсмртната токсикологија и случаите во кои алкохол, лекови или друг вид на отрови предизвикуваат или придонесуваат за смрт кај определено лице. Прикажани се различните видови примероци, најчесто користените методи и техники за анализа, како и интерпретацијата на <i>postmortem</i> резултатите. Клиничка токсикологија. Преку систематски, опсежен и детален опис за случаи на труење кај пациенти примени во болница поради сомневање за труење, користејќи ги посредните и/или клиничките докази и определувањето на концентрацијата на детектираните супстанции во материјал за анализа земен од пациентот, авторите во ова поглавје го проследуваат процесот на
--	--

	идентификација, квантификација, поставување на дијагноза и третман на труењата во клинички услови. Алтернативни примероци. Во ова поглавје, авторите ги обработуваат примероците за анализа различни од стандардните, како, на пример, крв и урина. Ги прикажуваат физиолошките и биолошките принципи на косата, плунката и потта како примероци за анализа, механизмите на таложување на токсичните супстанции во овие примероци, начинот на земање на примероците, аналитичките методи што може да се користат за анализа, како и предностите и недостатоците поврзани со анализата на супстанциите и нивните метаболити во ваков тип на материјал за анализа. Злоупотреба на лекови и дроги во спортот. Во ова поглавје се опишани лекови и дроги, т.е. супстанции користени како допинг за зголемување на перформансите во спортските натпреварувања, аналитичките методи што се користат за анализа на присуство на забранети супстанции во примероци од биолошките течности, како и важни законски аспекти и правилници поставени од Меѓународниот олимписки комитет и Светската антидопинг агенција. Злоупотреба на алкохол и дроги во сообраќајот. Во последната целина на ракописот, презентирани се факти поврзани со возењето под дејство на алкохол или дроги и квантификацијата на фармаколошката врска помеѓу употребата на дроги и/или алкохол и намалената способност за управување со моторни возила, примената на соодветни аналитички постапки и стандарди, како и вообичаените постапки што се дел од процесот на контрола и законските аспекти. Во делот на користена литература, авторите цитираат 276 релевантни извори на информација од областа се до најнов датум.
Оцена за усогласеноста со предметната програма:	Ракописот за учебното помагало за теоретска настава одговара на предметната програма по предметот Токсиколошки и форензички анализи на студиската програма Лабораториски биоинженер, акредитирана како студиска програма од прв циклус на Фармацевтскиот факултет при УКИМ, и како такво е есенцијално за совладување на наставната програма за студентите кои во својата студиска програма го изучуваат овој предмет.
Предлози за потребни корекции:	Незначителни технички корекции.
Оцена на ракописот:	Презентирираниот ракопис во целост одговара и е структуриран според предметната програма за токсиколошки форензички анализи на студиската програма Лабораториски биоинженер,

	акредитирана како студиска програма од прв циклус на Фармацевтскиот факултет при УКИМ, дополнително, во државата и во регионот, според знаење на рецензентот, оскуден е бројот на учебници и учебни помагала кои ја третираат оваа научна област, па како таков претставува есенцијален материјал за совладување на наставната програма за студентите на оваа студиска програма. Претставениот текст е актуелен, презентираан во форма на модерен учебник, технички одлично обликуван, обработен на едноставен и разбирлив јазик и приспособен на потребите на студентите. Ракописот детално и во целост ги објаснува основните концепти, но и актуелните проблематики и новите трендови и сознанија во форензичката токсикологија и идните перспективи.
Категоризација:	Учебно помагало/скрипта за теоретска настава
Заклучок со предлог за оправданоста за објавување:	Ракописот кој е предаден на рецензија, со наслов „Токсиколошки форензични анализи“, содржи 230 страници (формат А4), напишани на компјутер, со големина на фонтот 12. Текстот е поделен во девет поглавја (вклучувајќи ја литературата) и содржи 47 слики и 22 табели. Оскуден е бројот на учебници и учебни помагала кои ја третираат оваа научна област, па како таков, овој ракопис претставува есенцијален материјал за совладување на наставната програма за студентите кои во својата студиска програма го изучуваат овој предмет. Текстот е изработен со почитување на академските стандарди, а авторите успеале оваа комплексна материја да ја претстават на едноставен и интересен начин, разбирлив и лесен за изучување, не само од страна на студентите и академската заедница, туку и за секој читател заинтересиран за оваа научна област.

Врз основа на изнесеното, чест ми е и задоволство овој ракопис да го поддржам и да го предложам да се отпечати како учебно помагало за теоретска настава по предметот Токсиколошки и форензички анализи, примарно наменет за студентите на студиската програма Лабораториски биоинженер на Фармацевтскиот факултет.

Во Штип, 2022 година

РЕЦЕНЗЕНТ

Проф. д-р Даринка Ѓоргиева Ацкова, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
„РАЗВОЈ И ОПТИМИЗАЦИЈА НА ПЕРОРАЛНА ДОЗИРАНА ФОРМА СО
МОДИФИЦИРАНО ОСЛОБОДУВАЊЕ ПРЕКУ ПРИМЕНА НА ПРИНЦИПОТ
КВАЛИТЕТ СПОРЕД ДИЗАЈН“
ОД М-Р ОЈА МЕМЕД,
ПРИЈАВЕНА НА ФАРМАЦЕВТСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

На V седница одржана на 19.5.2022 година, Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет во Скопје формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Оја Мемед со наслов „Развој и оптимизација на перорална дозирана форма со модифицирано ослободување преку примена на принципот *квалитет според дизајн*“, во состав: проф. д-р Едина Враниќ (претседател), проф. д-р Марија Главаш Додов (ментор), проф. д-р Анета Димитровска (член), проф. д-р Маја Симоноска Црцаревска (член) и проф. д-р Никола Гешковски (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Оја Мемед, со наслов „Развој и оптимизација на перорална дозирана форма со модифицирано ослободување преку примена на принципот *квалитет според дизајн*“, претставува оригинален самостоен научноистражувачки труд.

Трудот е структуриран во 6 тематски целини, и тоа: Вовед и Преглед на литература, Цели на истражувањето, Експериментален дел, Резултати и дискусија, Заклучоци и Литература. Деловите на трудот се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето. На почетокот е дадено резиме на трудот и соодветен апстракт на англиски јазик.

Во **воведот и прегледот на литературата**, кандидатката се осврнува на современите барања насочени кон фармацевтската индустрија што наметнуваат потреба од имплементирање на иновативни пристапи во фармацевтскиот развој на една фармацевтска дозирана форма. Како што нагласува кандидатката, ваквите барања се резултат на сè поголемиот број на нови специфични молекули како активни супстанции, комплексни и софистицирани фармацевтско-технолошки процеси, како и современи обемни барања од страна на регулаторните агенции кон фармацевтската индустрија, со цел да се потврдат квалитетот, ефикасноста и безбедноста на произведената фармацевтска дозирана форма.

Во насока на понатамошните истражувања, акцентот е ставен на значајноста на имплементација на „квалитет според дизајн“ пристапот (QbD) во фармацевтската индустрија. Кандидатката го потенцира значењето на овој пристап, прифатливоста од страна на регулаторните агенции и неговото влијание врз квалитетот, ефикасноста и безбедноста на производот, и тоа како основни постулати при дизајн и развој на една фармацевтска дозирана форма. Во таа насока, детално е обработена предноста на неговата имплементација во развојниот процес на еден фармацевтски производ, и тоа споредено со примена

на традиционалниот пристап. Кандидатката јасно и детално ги обработува основните цели на QbD, како и сите сегменти и главни алатки со цел за негова имплементација. Како главни цели се издвоени: а) воспоставување на спецификација за квалитет на готовиот производ (базирана на неговите перформанси); б) зголемување на способноста на процесот и намалување на варијабилноста на производот (преку стекнување на поголеми знаења за производот и процесот, како и нивна соодветна контрола); в) подобрување на ефикасноста при развој на производот, како и при негово индустриско производство; г) подобрување на причинската анализа и управување со постмаркетиншките промени.

Како главни сегменти се наведени: 1) дефинирање на *профилот на квалитет на финалниот/целниот производ (QTPP)*; 2.) дефинирање на *критичните параметри за квалитет на целниот производ (CQA)*; 3) *анализа на ризикот* со што се идентификуваат критичните параметри на суровините (CMA) и критичните процесни параметри (CPP); 4) дефинирање на *дизајнираниот простор (design space)*; 5) дефинирање на *контролната стратегија*; 6) дефинирање на карактеристиките на процесот како континуирано подобрување. Во таа насока, јасно е нотирано дека применувањето на овој пристап при развојот на еден нов производ овозможува интегрирање на искусствените, научните и практичните сознанија и со тоа сведување на ризикот на целокупниот производ на прифатливо ниво, односно добивање на финален производ со гарантиран и повторлив квалитет. Како основни алатки за имплементација се наведени: стекнатото претходно знаење, проценката на ризик за квалитет на производ, дизајнот на експерименти и процесната аналитичка технологија.

Сублимирајќи ги сознанијата од прегледот на литература, кандидатката во продолжение се осврнува на значењето на квалитетот и ги евалуира сите сегменти поврзани со квалитетот на една фармацевтска дозирана форма. Даден е краток хронолошки осврт на развојот и имплементацијата на QbD-пристапот во фармацевтската индустрија, по што детално се опишани сите регулаторни водичи (ICH, EMA, FDA) што го обработуваат овој пристап и нивните барања со цел маркетинг-авторизација на фармацевтска дозирана форма преку примена на QbD. За секој од споменатите водичи, кандидатката прави јасен осврт на нивните барања и сличностите и разликите меѓу нив. Кандидатката потенцира дека иако QbD-пристапот датира уште пред многу години и тој го нашол своето место во повеќето регулаторни водичи, сепак сè уште претставува голем предизвик за фармацевтската индустрија поради нејасните насоки за неговата имплементација и разликите помеѓу европските и регулативите на САД. Во продолжение, кандидатката се осврнува на значењето на QbD-пристапот во генеричката индустрија. Затоа, како следен чекор, кандидатката прави детална компарација помеѓу традиционалниот пристап и QbD-пристапот низ сите чекори (фармацевтски развој, производствен процес, процесна контрола, спецификација на производ, контролна стратегија, животен циклус) на развојот на една фармацевтска дозирана форма како генерички лек.

На крајот на овој дел, кандидатката се осврнува на особеностите на избраната активна супстанција, оксикодон хидрохлорид, целта на неговата фармаколошка примена и типот на фармацевтската дозирана форма од интерес на ова истражување (филм-обложени таблети со модифицирано ослободување).

Во поглавјето **Цели на истражувањето**, кандидатката ја наведува главната цел на истражувањата во оваа докторска дисертација, односно развој и

оптимизација на перорална дозирана форма со модифицирано ослободување на оксикодон хидрохл преку примена на принципот „квалитет според дизајн“.

Во таа насока, наведени се и соодветните работни задачи и активности, како што се: Дефинирање на *QTPP* на целниот производ, идентификување на *CQA* на целниот производ, претформулациски испитувања на оксикодон хидрохлорид, изведување на студија на компатибилност на оксикодон хидрохлорид и ексципиентите од интерес, примена на т.н. анализа на ризик со цел евалуација на ризиците што можат да влијаат врз квалитетот на целниот производ и идентификување на соодветните *CMA* и *CPP*. Следствено, како активности се наведени „*one factor at a time*“ (*OFAT*) експериментите, со цел да се направи избор на соодветен полимер или комбинација на полимери и нивна целосна карактеризација, евалуација/оптимизација и избор на оптимална формулација од аспект на квалитативен и квантитативен состав на финална формулација и нејзина целосна карактеризација и намалување на јачина на целната дозирана формулација (од 40 мг филм-обложена таблета на 10 мг филм-обложена таблета) и нејзина целосна карактеризација. Во продолжение, кандидатката како работни задачи ги наведува: ризик анализата со цел евалуација на влијание на *CMA* врз *CQA* на целниот производ по развојот на формулацијата, оптимизација на фармацевтско-технолошкиот процес на производство (преку студија на експериментален дизајн) и соодветна физичко-хемиска и биофармацевтска карактеризација на добиените филм-обложени таблети. Како што е наведено во трудот, по дефинирање на просторот на процесни варијабли што ќе обезбедат сличност помеѓу дисолуцискиот профил на референтниот и целниот производ од интерес, како и примена на соодветна *ризик-анализа* со цел евалуација на влијание на *CPP* врз *CQA* на целниот производ, избраната/избраните оптимални формулации ќе бидат соодветно карактеризирани, преку детална евалуација на спецификациските параметри. Зголемувањето на процесот на производство (*Scale-up* на оптималната формулација, од 300 g на лабораториски примерок на 3000 g лабораториски примерок) ќе биде проследено со нејзина комплетна карактеризација. Како последна работна задача, наведено е дека ќе биде дефинирана финалната формулација, дизајнираното подрачје и соодветна контролна стратегија за производство на оксикодон хидрохлорид 10 mg филм-обложени таблети со модифицирано ослободување.

Оттука, во поглавјето **Експериментален дел**, кандидатката ги наведува користените материјали и опрема за подготовка и испитување на формулациите. Исто така, ги наведува и методите користени за претформулациските испитувања, методите користени за определување на компатибилноста на оксикодон хидрохлорид и избраните ексципиенти, методите користени за испитување на референтниот производ, методите за изработка и испитување на филм-обложени таблети на оксикодон хидрохлорид со модифицирано ослободување, како и методите/алатките употребени при математичкото моделирање на процесот на оптимизација.

Поглавјето **Резултати и дискусија** е поделено во соодветни сегменти во согласност со дефинираните активности за сеопфатно истражување на поставената главна цел. Во ова поглавје, кандидатката ги прикажува и ги анализира добиените резултати од спроведените истражувања.

Во првиот дел, кандидатката ги прикажува резултатите од евалуацијата на референтниот производ (Oxygesic 40 mg/10 mg PR film-coated tablets), кои потоа служат како појдовна точка за развојот на генеричката формулација/производ.

Во продолжение, кандидатката го дефинира *QTPP* на целниот производ и ги дефинира *CQA* на овој производ.

Потоа, како следен чекор кандидатката ги прикажува резултатите од претформулациските испитувања на активната супстанција, нејзините физичко-хемиски карактеристики, големината и дистрибуцијата според големина на честичките и резултатите добиени со користење на фурие трансформна инфрацрвена спектроскопија, диференцијално скенирачка калориметрија, термогравиметриска анализа и рендгенската дифракција. Исто така, во овој дел кандидатката се осврнува и на резултатите добиени од испитувањето на стабилноста на оксикодон хидрохлорид по изложување на различни стрес-услови (температура и влага). Во делот за стабилност, направен е и посебен осврт на полиморфната стабилност на активната супстанција.

Фазата на дизајн и развој на формулацијата и избор на фармацевтско-технолошка постапка, кандидатката ја започнува со изработка на ризик-анализи, и тоа: 1) ризик-анализа во однос на влијанието на активната супстанција врз *CQA* на готовиот производ и соодветно оправдување и план за нејзино разрешување; 2) ризик-анализа во однос на влијанието на фармацевтско-технолошкиот процес врз *CQA* на готовиот производ и соодветно оправдување и план за нејзино разрешување; 3) ризик-анализа во однос на влијанието на ексципиенсите врз *CQA* на готовиот производ и соодветно оправдување и план за нејзино разрешување.

Во следната фаза се обработени резултатите од студијата на стабилност во цврста форма, која фаза кандидатката ја нотира како круцијален почетен чекор при дизајн и развој на нова фармацевтска дозирана форма. Од претформулациските испитувања (студијата на компатибилитет помеѓу активната супстанција и ексципиенсите) јасно се забележува дека не постои потенцијална инкомпатибилитет помеѓу избраните ексципиенси и активната супстанција што дава простор да се започне со фазата на дизајн, развој и оптимизација на формулација.

Во трудот, овој сегмент е поделен во неколку фази, и тоа:

Фаза 1 – каде што е направен избор на полимер/и што ја контролираат брзината на ослободување на активната супстанција, а воедно се евалуирани и останатите ексципиенси во формулација. Оваа евалуација е направена преку примена на *OFAT*-експерименти, а врз база на добиените резултати за квалитет на финалниот производ (брзина на ослободување на активната супстанција како главен *CQA*, факторот на сличност (f_2) на дисолуциските профили на лабораторискиот примерок и референтниот производ и рестрикциите околу слободата на делување), како полимерите што ќе бидат дел од понатамошната евалуација, избрани се *HPMC K100 CR* и *Kollidon SR* како најсоодветно.

Фаза 2 – каде што преку примена на *OFAT*-експерименти е направена евалуација на различни фармацевтско-технолошки постапки со цел да се избере најсоодветниот технолошки процес. Врз основа на добиените резултати, кандидатката наведува дека како технолошка постапка со која ќе се продолжи во развојната фаза е процесот на влажна гранулација со вода како средство за врзување.

Фаза 3 – каде што со примена на *OFAT*-експерименти е направена оптимизација на финалната формулација. Базирајќи се на добиените резултати, дефиниран е финалниот квалитативен и квантитативен состав на филм-обложените таблети.

Дополнително, во секоја фаза подготвените формулации се комплетно карактеризирани преку испитување на критичните карактеристики за квалитет

на финалната мешавина за таблетирање (влага, насипна/утапкана густина, Carr-ов индекс, Hausner-ов однос и проточност) и филм-обложените таблети (маса, цврстина, висина, дијаметар, содржина на активна супстанција, униформност на дозирани единици, брзина на ослободување на активната супстанција во фосфатен пуфер pH 6,8 и компарација со референтниот производ). Со цел да се заокружат барањата за квалитет, на оптималната формулација направени се испитувања на брзина на ослободување на активна супстанција во ацетатен пуфер pH 4,5 и симулиран желудечен сок без ензими.

Како следен и последен чекор пред финализирањето на фазата на развој на формулацијата, кандидатката ги изнесува резултатите добиени при намалување на јачината на финалниот производ (од 40 mg оксикодон хидрохлорид на 10 mg). Намалувањето на јачината е направено пропорционално, врз основа на веќе дефинираната оптимална формулација со поголема јачина, каде што соодносот на полимерите изнесува HPMC K100 CR :Kollidon SR = 5:1, а останатата количина е надополнета на сметка на полнителот, кој во текот на *ризик-анализата* е карактеризиран како некритичен.

По дефинирање на квалитативниот и квантитативниот состав на филм-обложените таблети (оксикодон хидрохлорид 7,69% *m/m*, HPMC E5 – LV 3,00% *m/m* како врзувач, микрокристална целулоза A101 40,31% *m/m* во улога на полнител, Kollidon SR 40,00% *m/m* и HPMC K 100 CR 8,00% *m/m* како полимери кои го контролираат ослободувањето на активната супстанција и магнезиум стеарат 1% *m/m* во улога на лубрикант) направена е нивна комплетна карактеризација преку испитување на критични карактеристики за квалитет на финалната мешавина за таблетирање и филм-обложените таблети. Истовремено, согласно регулаторните барања, направени се и дополнителни анализи на алкохол индуцирано брзо ослободување на активната супстанција од филм-обложените таблети со модифицирано ослободување. Врз основа на добиените резултати, елиминиран е сомнежот од алкохол индуцирано брзо ослободување на активната супстанција и избраната формулација е карактеризирана како безбедна од овој аспект. Дополнително, направено е и компаративно испитување на брзината на ослободување на АС од филм-обложените таблети и од референтниот производ во биорелевантни медиуми (медиум што ја симулира желудочната течност при услови на гладно (FaSSGF), медиум што ја симулира интестиналната течност при услови на гладно (FaSSIF) и медиум што ја симулира интестиналната течност при услови на ситост (FeSSIF)), при што не се забележани значајни разлики помеѓу испитуваните примероци.

По комплетирање на овие испитувања, кандидатката ги сведува сите ризици од почетната фаза на прифатливо ниво и со тоа ја завршува фазата на развој и оптимизација на формулацијата.

Оптимизацијата на фармацевтско-технолошкиот процес, кандидатката ја започнува со соодветна *ризик-анализа* во која ги евалуира детално фармацевтско-технолошките операции и ги дефинира *CPP* (параметрите што би можеле да влијаат на CQA на готовиот производ). Како алатка за дефинирање на ризиците, користена е *анализата за причини за неуспех и ефекти (FMEA)*.

За оптимизација на фармацевтско-технолошкиот процес користена е статистичката алатка експериментален дизајн на смеси, базирана на методологијата на површина на одговор со цел соодветно опишување на зависноста помеѓу брзината на мешање при процесот на влажна гранулација (rpm), времето на процесот на влажна гранулација (sec), силата на компресија (kN) и брзината на компресија (rpm) и соодветните фактори/одговори: *in vitro*

брзина на ослободување на активната супстанција (по 60 мин., 120 мин., 240 мин., 360 мин., 480 мин., 600 мин. и 720 мин.). Како што наведува кандидатката, со помош на оптимизацијата, определена е значајноста на независните променливи и нивните интеракции како фактори кои што влијаат врз *in vitro* ослободувањето на активната супстанција од филм-обложените таблети во определените временски интервали. За опишување на зависноста помеѓу компонентите на системот и евалуираните одговори, користени се соодветни математички модели и нивни полиномни равенки, а добиените резултати се прикажани со соодветни тродимензионални дијаграми.

Со цел потврда на способноста на прогноза на избраниот модел и потврда на соодветноста на направениот избор, кандидатката изработува вкрстена валидација на моделот на неколку избрани оптимални формулации. Резултатите од предвидените и експерименталните вредности укажуваат на фактот дека моделот покажува висока способност на прогноза.

Врз основа на добиените резултати од оптимизацијата на фармацевтско–технолошкиот процес, поставен е дизајнираниот простор/подрачје (време на гранулација 59,38 – 120,00 sec; брзина на гранулација 301,59 – 400,00 rpm; сила на компресија 3,5 – 5,0 kP; брзина на компресија 25,00 – 40,00 rpm) и истиот е од круцијално значење за одржлив квалитет на целиот производ во целиот негов животен циклус. Имено, дефинирањето на дизајнираниот простор и контролната стратегија е од круцијално значење во фармацевтската индустрија бидејќи варијациите во рамките на дизајнираниот простор не се третираат како регулаторни варијации.

Како финален чекор, пред валидација и комерцијализација на сериите на пазарот, направени се серии на *scale up* (од 300 g големина на серија, на 3.0 kg големина на серија), со што е потврдена соодветноста на дизајнираниот простор и е заокружена целата развојна и оптимизациска фаза (производ квалификуван како спремен за индустриско производство на ВЕ-серија, валидација, регистрација и ставање во промет).

Во **заклучокот**, кандидатката ги наведува сите заклучоци што произлегле од спроведените активности во дисертацијата, притоа претставувајќи ги клучните согледувања од спроведените истражувања за развој и оптимизација на оксикодон хидрохлорид филм-обложени таблети со модифицирано ослободување преку примена на принципот „квалитет според дизајн“. Кандидатката во заклучокот јасно ги наведува квалитативниот и квантитативниот состав на финалната формулација и контролната стратегија која ќе овозможи производство на генерички лек со баран и одржлив квалитет и со соодветна ефикасност и безбедност во целиот негов животен циклус.

Прегледот на **литературата** е прикажан на крајот од дисертација и се состои од оригинални научни трудови кои ја обработуваат истата или слична тематика и регулаторни водичи кои се главни постулати при развој на една фармацевтска дозирана форма во фармацевтската индустрија. Цитираните референци претставуваат цврста теоретска основа врз која се темелат погоре опишаните сознанија.

Предмет на истражување

Предмет на истражувањето е развој, формулација и оптимизација на генерички лек на оксикодон хидрохлорид 10 mg филм-обложени таблети со модифицирано ослободување преку примена на QbD-пристап.

Современите барања насочени кон фармацевтската индустрија наметнуваат потреба од имплементирање на иновативни пристапи во фармацевтскиот развој на една дозирана форма. Ваквите барања се резултат на сè поголемиот број на нови, специфични молекули на активни супстанции, комплексни и сè повеќе софистицирани фармацевтско-технолошки процеси, како и современи и обемни барања од регулаторните агенции кон фармацевтската индустрија, со цел да се потврдат квалитетот, ефикасноста и безбедноста на произведената фармацевтска дозирана форма.

Применувањето на QbD-пристапот при развој на нов производ овозможува интегрирање на искуствените, научните и практичните сознанија и со тоа сведување на ризикот на целокупниот производ на прифатливо ниво, односно добивање на финален производ со гарантиран и повторлив квалитет, ефикасност и безбедност низ целиот негов животен циклус.

Ваквото интегрирање на сите сегменти е од особено значење во генеричката фармацевтска индустрија бидејќи овозможува квалификување на критичните параметри уште во раната развојна фаза, со што се овозможува и таргетирано работење во насока на сведување на ризиците на прифатливо ниво и можност за креирање на контролна стратегија за целиот животен циклус на производот. Ваквите информации се од круцијално значење бидејќи тие резултираат со заштедување на време, ресурси, можност за пласирање на лекот на пазарот/ставање во промет во побрз временски интервал и, секако, одржување на квалитетот на производот во рамките на зададените граници низ целиот негов животен циклус.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Согласно со расположливите сознанија во достапната литература, во оваа докторска дисертација се наведени различни примери каде што е применет пристапот „квалитет според дизајн“, и тоа во различните сегменти од развојниот процес на еден фармацевтски производ. Истражувањата во полето не опфаќаат студии што се фокусирани на дизајн и развој на формулација на оксикодон хидрохлорид филм-обложени таблети со модифицирано ослободување со QbD-пристап, ниту се достапни податоци за целосен индустриски развој на ваков тип на фармацевтска дозирана форма како финален производ.

Краток опис на применетите методи

Користени се стандардни методи за подготовка, оптимизација и карактеризација на финалните мешавини за таблетирање и филм-обложените таблети. Применетите методи се актуелни, соодветни за спроведување на истражувањата и во согласност со актуелните водичи за дизајн, развој и оптимизација на филм-обложена таблета со модифицирано ослободување како дозирана форма.

За карактеризација на оксикодон хидрохлорид како активна супстанција, користени се методите на оптичка микроскопија, ласерска дифрактометрија, фурие трансформна инфрацрвена спектроскопија, диференцијално скенирачка калориметрија, термогравиметрија и рендгенска дифракција, а за студиите на компатибилност со избраните ексципиенси користени се техниките на фурие трансформна инфрацрвена спектроскопија и точна хроматографија со високи перформанси.

Со цел да се направи селекција на соодветен полимер/и во формулацијата, како и да се избере најсоодветна технолошка постапка и да се согледа нивното влијание врз карактеристиките на финалната формулација, употребени се *OFAT* експерименти. Сите примероци во фазата на селекција на полимер/и се подготвени со конвенционален метод на влажна гранулација и лабораториска ротациона машина за таблетирање и тие се филмувани во лабораториска машина за филм-обложување. Во фазата на селекција на фармацевтско-технолошката постапка, покрај влажна гранулација, употребени се и методите на суво мешање и на сува гранулација. Испитувањето на т.н. критични атрибути за квалитет на финалните мешавини за таблетирање и филм-обложените таблети е направено во согласност со општите монографии според Европска фармакопеја и соодветните валидирани методи.

Одредувањето на ослободувањето на оксикодон хидрохлорид од филм-обложените таблети, содржината на активна супстанција во филм-обложените таблети и профил на онечистување е направено со помош на течна хроматографија со високи перформанси.

Како метод за дефинирање на ризиците (изработка на ризик-анализи и нивно квантифицирање), применет е методот на рангирање од аспект на веројатноста (Probability – P), сериозноста (Severity – S) и детектибилноста (Detectability).

Краток опис на резултатите од истражувањето

Дисертацијата поднесена од м-р Оја Мемед, „Развој и оптимизација на перорална дозирана форма со модифицирано ослободување преку примена на принципот *квалитет според дизајн*“, претставува истражување во полето на медицински науки и здравство, област: фармација/фармацевтска технологија со индустриска фармација и микро-/нанотехнологија.

Во рамките на оваа докторска дисертација, направен е развој и оптимизација на генерички лек на филм-обложени таблети со модифицирано ослободување на оксикодон хидрохлорид.

Спроведените истражувања опфаќаат карактеризација на критичните карактеристики на користената активна супстанција и испитување на нејзината стабилност по изложување на различни стрес-услови. Со цел формулирање на филм-обложена таблета на оксикодон хидрохлорид, одредена е стабилност во цврста состојба на активната супстанција и смесите на активна супстанција и потенцијалните ексипиенси при што не е забележана појава на значајни интеракции помеѓу нив. Потоа, со цел развој на формулацијата и нејзина соодветна оптимизација, направени се истражувања и тоа во неколку последователни фази: евалуација на полимер/и кои ќе ја контролираат брзината на ослободување на активната супстанција од филм-обложените таблети (избрани се HPMC K100 CR и Kollidon SR) и направена е евалуација на повеќе фармацевтско-технолошки постапки со цел дефинирање на најсоодветниот технолошки процес за производство на филм-обложените таблети од интерес (избрана е постапката на влажна гранулација). Оптимизацијата на квалитативниот/квантитативниот состав на финалната формулација е направена преку примена на *OFAT* експерименти и истата се состои од: оксикодон хидрохлорид 7,69% *m/m*, HPMC E5 – LV 3,00% *m/m* како врзувач, микрокристална целулоза A101 40,31% *m/m* во улога на полнител, Kollidon SR 40,00 % *m/m* и HPMC K 100 CR 8,00% *m/m* како полимери кои го контролираат ослободувањето на активната супстанција и магнезиум стеарат 1,00 % *m/m* во улога на лубрикант.

Оптимизацијата на фармацевтско-технолошката постапка со цел евалуација на влијанието на критичните процесни параметри и нивните интеракции врз критичните параметри за квалитет е направена преку примена на експериментален дизајн базиран на методологијата на површина на одговор. Согласно добиените резултати, поставен е дизајнираниот простор (време на гранулација: 59,38 – 120,00 sec; брзина на гранулација 301,59 – 400,00 rpm; сила на компресија 3,5 – 5,0 kP; брзина на компресија 25,00 – 40,00 rpm) и потоа е направена соодветна контролна стратегија.

Како финален чекор направен е *scale up*, од 300 g големина на серија на 3,0 kg големина на серија. Врз база на добиените резултати, потврдена е соодветноста на дизајнираниот простор и со тоа е заокружена целата развојна и оптимизациска. Со тоа, производот е квалификуван како спремен за производство на серија за студии на биеквивалентност, валидација, регистрација и ставање во промет/лансирање на пазар.

Во секоја фаза од наведените истражувања, направена е соодветна физичко-хемиска, биофармацевтска и регулаторна карактеризација на изработените лабораториски примероци.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Оја Мемед, со наслов „Развој и оптимизација на перорална дозирана форма со модифицирано ослободување преку примена на принципот *квалитет според дизајн*“, претставува истражување во научната област фармација (фармацевтска технологија).

Изработката на темата на оваа докторска дисертација е фокусирана на истражување на примената на т.н. „квалитет според дизајн“ пристап (*QbD*-пристап) во развојот на една генеричка фармацевтска дозирана форма во рамките на фармацевтската индустрија.

Со направените истражувања за сите наведени активности и презентацијата на добиените резултати, кандидатката одговара на поставената цел. Врз основа на актуелноста на истражувањето, обемот и квалитетот на прикажаните резултати, оваа докторска дисертација дава значаен научен придонес во областа на фармацевтската технологија и индустриската фармација.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Оја Мемед со наслов „Развој и оптимизација на перорална дозирана форма со модифицирано ослободување преку примена на принципот *квалитет според дизајн*“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката ги објавила следниве трудови поврзани со докторската дисертација:

Memed, O., Hadzieva-Gigovska, M., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M. (2022). Selection of appropriate manufacturing technology for development of Oxycodone prolonged release film-coated tablets using QbD approach. *Macedonian Pharmaceutical Bulletin* 68 (Suppl 1), in press.

Memed, O., Hadzieva Gigovksa, M., Kuneski, D., Trajanovska, E., Antovska, P., Ugrakovic, S., Simonoska Crcarevska, M., Glavas Dodov, M. (2020). Formulation

development of prolonged-release matrix tablets – factors influencing drug dissolution rate. *Macedonian Pharmaceutical Bulletin* 66 (03): 127-128.

Trajanovska, E., Jovanovic, F., Atanasova, A., Hazdieva Gigovska, M., **Ali Memed, O.**, Antovska, P., Ugarkovic, S., Glavas Dodov, M. (2020). Formulation and evaluation of a solid self-emulsifying drug delivery system containing cefuroxime axetil. *Macedonian Pharmaceutical Bulletin* 66 (Suppl 1): 141-142.

Memed, O., Tosev, K., Stojanovska Anevska, N., Petrusevski, G., Chacarovska, M., Ugrakovic, S. (2016). Effects of PSD and wet granulation properties (concentration of granulation aid, temperature and humidity) on physical stability of ascorbic acid 95% granulate. *Macedonian Pharmaceutical Bulletin*, 62 (03): 409-410.

Petrovska-Jovanovska, V., Geskovski, N., Crcarevska, M., **Memed, O.**, Petruševski, G., Chachorovska, M., Petrusevska, M., Poceva-Panovska, A., Mladenovska, K., Ugarkovic, S. and Glavas-Dodov, M. (2015). Formulation and characterization of ORMOSIL particles loaded with budesonide for local colonic delivery. *International Journal of Pharmaceutics* 484(1-2): 75-84.

Заклучок и предлог

По деталната анализа на докторската дисертација со наслов „Развој и оптимизација на перорална дозирана форма со модифицирано ослободување преку примена на принципот *квалитет според дизајн*“, поднесена од кандидатката м-р Оја Мемед, Комисијата заклучува дека студијата претставува самостоен научноистражувачки труд од областа на фармацијата.

Испитувањата и генерираните резултати прикажани во оваа дисертација се оригинални и даваат придонес во насока на разбирање на „квалитет според дизајн“ пристапот и неговата значајност за фармацевтската индустрија со цел обезбедување на финален производ со соодветен квалитет, ефикасност и безбедност низ целиот животен циклус. За изработка на трудот, земени се предвид бројни литературни податоци од оваа област, соодветни европски водичи кои треба да бидат следени со цел регистрација и ставање на лекот во промет, користени се современи методи и претходно стекнато искуство на оваа тема. Добиените резултати се јасно презентирани, толкувани и дискутирани, а заклучоците се конкретно изведени. Од особено значење е да се наведе дека финалниот производ, оксикодон хидрохлорид 10 mg филм-обложени таблети, е формулација спремна за поднесување за биоеквивалентна студија и како следен чекор поднесување за регистрација.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Фармацевтскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Оја Мемед со наслов „Развој и оптимизација на перорална дозирана форма со модифицирано ослободување преку примена на принципот *квалитет според дизајн*“.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Едина Враниќ, претседател, с.р.

Проф. д-р Марија Главаш Додов, ментор, с.р.

Проф. д-р Анета Димитровска, член, с.р.

Проф. д-р Маја Симоноска Црцаревска, член, с.р.

Проф. д-р Никола Гешковски, член, с.р.

Прилог бр. 2

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ (64000) МАКЕДОНИСТИКА (СОВРЕМЕН
МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ГРАМАТИКА НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК) И (64028)
МЕТОДИКА НА ЈАЗИК
НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 19.4.2022 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области (64000) македонистика (современ македонски јазик и граматика на македонскиот јазик) и (64028) методика на јазик, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 04-682/10, донесена на 27.5.2022, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Анета Дучевска, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, д-р Димитар Пандев, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и д-р Томислав Треневски, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научните области (64000) македонистика (современ македонски јазик и граматика на македонскиот јазик) и (64028) методика на јазик, во предвидениот рок се пријави д-р Гордана Алексова.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Гордана Алексова е родена 1963 година во Скопје. Со високо образование се стекнала во 1985 година, кога дипломирала на студиската група Македонски јазик при Филолошкиот факултет во Скопје. На истиот факултет, во 1993 година, го одбрала својот магистерски труд под наслов: „Лингвостилистички пристап во наставата по македонски јазик“, со што се стекнала со научната титула магистер по филолошки науки од областа на македонистиката. Својата академска наобразба ја заокружува во 2017 година, кога го одбрани докторскиот труд под наслов: „Наставата по синтакса во основното и во средното образование низ модели на современите наставни системи“, пред Комисија во состав: д-р Стојка Бојковска, д-р Живко Цветковски, д-р Димитар Пандев, д-р Томислав Треневски, д-р Анета Дучевска. Со ова, кандидатката се здоби со право да конкурира за наставно-научното звање доцент во својата област. Изборот се изврши во ноември 2017 година на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Билтен бр. 1156 од 1.11.2017 година).

Кандидатката д-р Гордана Алексова активно се служи со англискиот јазик, со турскиот јазик, како и со повеќе словенски јазици.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката Алексова од изборот во звањето доцент, објавени во Билтен бр. 1156 од 1.11.2017, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други нејзини остварувања до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА
Наставно-образовна дејност

Во рамките на својата наставно-образовна дејност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, д-р Гордана Алексова изведува настава на прв и на втор циклус студии преку востановените форми на предавања, вежби, практична настава, консултации и сл., по предметите од областа на македонистиката, и тоа: а. предавања, вежби, практична настава, консултации и испити по предметите Методика на наставата по македонски јазик 1 и Методика на наставата по македонски јазик 2 на прв циклус студии за наставната насока на студиските програми Македонски јазик, Македонска книжевност и Општа и компаративна книжевност; б. предавања, вежби, консултации и испити по предметите Граматика на македонскиот јазик и Современ

македонски јазик на прв циклус студии за студиската програма Албански јазик – преведување и толкување; в. предавања за втор циклус студии, консултации и испити по предметите Актуелни лингвистички проучувања за студиската програма Македонски јазик; и Македонски јазик и култура за студиската програма Конференциско преведување и толкување.

За време на извештајниот период, а и во изминатите години, д-р Алексова е континуирано ангажирана како лектор по македонски јазик на Летната школа при Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура.

Кандидатката Алексова била ментор на четири дипломски трудови, а учествувала и како член во комисија за одбрана на петнаесет дипломски трудови.

Од другите наставно-образовни активности, за одбележување е нејзиното учество во реализација на тестовите по македонски јазик како странски – ТЕМАК, како и во организацијата и спроведувањето хоспитации и практични испити во основното и во средното образование.

Детален преглед на ангажманот во делот за наставно-образовната дејност на д-р Алексова е даден во Образец 2, како составен дел на овој Извештај.

Како заклучок кон овој дел, Комисијата смета дека д-р Гордана Алексова е докажан и изграден наставник и предавач, со изострени сетила за наставно-образовниот процес по предметот Македонски јазик – сам за себе, и како наставен предмет за студентите – идни наставници. Нејзиното долгогодишно искуство претставува значаен инструмент во нејзиниот натамошен кариерен развој.

Научноистражувачка дејност

Во извештајниот период, д-р Гордана Алексова има објавено вкупно 16 трудови со оригинални научни резултати од областа на македонистиката и од својата потесна област, во зборници и списанија со домашни и меѓународни уредувачки одбори. Референците на трудовите прецизно се наведени во Образец 1 и Образец 2, а овде ќе ги издвоиме следните точки од научноистражувачката дејност на кандидатката Алексова:

- раководител и главен истражувач на проектот под наслов: „Лицата со оштетен вид во улога на наставници по македонски јазик“, пријавен на конкурсот за научноистражувачки проекти на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, и прифатен од соодветните факултетски и универзитетски тела;

- учесник во потпроектот: *Introducing Media Literacy to Future Philologists* на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, во рамките на проектот на УСАИД за медиумска писменост - „Младите размислуваат“;

- коавтор на електронското издание на подновениот Правопис на македонскиот јазик;

- автор на учебникот „Лозје – учебник по македонски јазик за странци – средно рамниште“.

Како заклучок на овој дел, Комисијата смета дека д-р Гордана Алексова покажува интерес и склоност за научноистражувачка работа во апликативни сфери на лингвистичките дисциплини, јазичните рамништа и области во кои македонскиот јазик е предмет на интерес. За одбележување е нејзиниот креативен пристап и продлабочен увид во прашањата што ги обработува, како и доследноста во методологијата што ја употребува. Се очекува д-р Гордана Алексова да придонесе со нови, релевантни и значајни резултати од својата научноистражувачка работа за развојот на македонистиката во периодот што следува.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Гордана Алексова покажува високо ниво на вклученост во стручно-апликативната работа во факултетски и во универзитетски рамки, како и во рамки на други институции, поврзани со нејзината област. Овде ќе издвоиме неколку точки, а деталниот преглед е даден во Образец 2 во прилог на овој Извештај:

- член на Националниот експертски тим за развој на модуларизирани наставни програми базирани на компетенции во проектот на Бирото за развој на образованието – *Проект за развој на вештини и поддршка на иновации – развој и дизајн на концепција за средно четиригодишно техничко образование*;

- стручен консултант во проектот на UNDPMK – *TTS Voice Project – Speech synthesis software for the Macedonian and Albanian languages*;

- обучувач на наставници и учесник на семинар во рамките на проектот на Бирото за развој на образованието и УНИЦЕФ *Воведување на содржини за програма за животни вештини и училиштите по мерка на детето и усогласување на наставните програми со концепцијата за деветгодишно основно воспитание и образование*;

- надворешен соработник во Бирото за развој на образованието за изработка на наставни програми за предметот Македонски јазик за 1., 2., 3., 4. и 5. одделение според новата концепција за деветгодишно основно воспитание и образование од 2021 година;

- надворешен соработник во Бирото за развој на образованието за изработка на наставни програми за предметот Македонски јазик за 4., 5., 6., 7., 8 и 9. одделение на деветгодишното образование за учениците од другите заедници;

- надворешен соработник во Бирото за развој на образованието за изработка на наставни програми за предметот Македонски јазик и литература за 1., 2., 3. и 4. година на средното стручно образование;

- главен и одговорен уредник и член на Редакцијата на списанието *Литературен збор*;

- составувач и реализатор на акредитирани тестови за општинските, регионалните и државните натпревари по македонски јазик за основното и за средното образование;

- член на Комисијата за настава при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје;

- член на Универзитетската конкурсна комисија при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје;

- член на Комисијата за наставата по методика при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје;

- член на Советот на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура;

- претседател на *Сојузот на друштвата за македонски јазик на РСМ*;

- член на Поткомисијата за евалуација на Катедрата за македонски јазик.

Како заклучок на овој дел, Комисијата смета дека д-р Гордана Алексова несебично се вложува и во стручно-апликативната сфера, како и во сфери на поширок интерес од нејзиниот ангажман во академската заедница. Особено треба да се истакне, да се поздрават, и да се вреднува нејзиниот ангажман во правец на подобрување на наставата по предметот Македонски јазик во основното и во средното образование, со сите негови предизвици и перспективи. Исто така, за одбележување е и нејзиниот ангажман поврзан со статусот на предметот Македонски јазик во високото образование, како предмет на проучување и како јазик на наставата. На крајот, учеството на кандидатката Алексова во факултетските и во универзитетските тела и комисии, како и во другите државни ресорни институции, ја прават вреден и високо стручен кадар за натамошни потфати и активности.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и високо ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Гордана Алексова.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Гордана Алексова поседува солидни научни и стручни квалитети и, според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето вонреден професор во научните области (64000) македонистика (современ македонски јазик и граматика на македонскиот јазик) и (64028) методика на јазик.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, д-р Гордана Алексова да биде избрана во звањето вонреден професор во научните области (64000) македонистика (современ македонски јазик и граматика на македонскиот јазик) и (64028) методика на јазик.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Анета Дучевска, с.р.

Проф. д-р Димитар Пандев, с.р.

Проф. д-р Томислав Трневски, с.р.

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Гордана Живко Алексова

Институција: Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје

Научна област: 64000 македонистика (Современ македонски јазик;

Граматика на македонскиот јазик)

64028 методика на јазик

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР/НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус * Просечен успех на прв циклус студии 9,80. Просечен успех на втор циклус студии 9,95.	да
2	Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив на научната област: 64000 македонистика (Современ македонски јазик, Граматика на македонскиот јазик) и 64028 методика на јазик; научно поле: 604 наука за јазикот (Лингвистика); научно подрачје: 6 хуманистички науки.	да
3	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји Преведувањето во наставата по J2. 5. <i>Mednarodno znanstveno srečanje mladih humanistov – Slovanski jeziki v šolstvu, znanosti, literaturi in kulturi</i>. Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. Ljubljana, 22 september 2017. Ljubljana, 2019, 35–45. 75 години стандарден македонски јазик, наставен македонски јазик и настава по македонски јазик. <i>XLVII меѓународна научна конференција на LIII летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 4 – 5 септември 2020</i>, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Скопје, 2021, 207–213. Слушањето и читањето како комуникациски и како методички пројави во онлајн наставата по македонски јазик. <i>Дигитална хуманистика и словенско културно наслеђе. Комисија за електронске библиотеке и дигиталну хуманистику МКС, Комисија за словенски свет и културе на Пату свиле МКС, Комисија за наставу словенских језика и књижевности МК, 28. и 29. јуни 2021, онлајн. (во печат)</i> <i>Да-конструкциите во прозата на Конески. 100 години Блаже Конески</i>	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	и 75 години Филолошки факултет, 13 – 14 декември 2021. Филолошки факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (во печат) За едно функционално и целисходно научно тројство во наставата по македонски јазик. <i>Меѓународна научна конференција „75 години Институт за педагогија – Воспитно-образовни предизвици и перспективи“, 16–18 мај 2022, Охрид.</i> Филозофски факултет – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (во печат)	
3.1	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование 1. Назив на научното списание: _____ 2. Назив на електронската база на списанија: _____ слов на трудот: _____ година на објава: _____	/
3.2	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови 1. Назив на научното списание: _____ 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): _____ 3. Наслов на трудот: _____ 4. Година на објава: _____	/
3.3	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1. Назив на научното списание: _____ 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____ 3. Наслов на трудот: _____ 4. Година на објава: _____	/
3.4	Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1. Наслов на книгата: _____ 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____ 3. Издавач, година и место на издавање/објавување: _____	/
3.5	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји	да

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	1. Назив на зборникот: <i>Slovanski jeziki v šolstvu, znanosti, literaturi in kulturi</i>. 2. Назив на меѓународниот собир: <i>5. Mednarodno znanstveno srečanje mladih humanistov</i> 3. Имиња на земјите: Австрија, Словенија, Хрватска 4. Наслов на трудот: <i>Преведувањето во наставата по Ј2</i> 5. Година на објава: 2019 1. Назив на зборникот: <i>XLVII меѓународна научна конференција на LIII летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 4 – 5 септември 2020</i> 2. Назив на меѓународниот собир: <i>XLVII меѓународна научна конференција на LIII летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 4 – 5 септември 2020</i> 3. Имиња на земјите: Македонија, Руска Федерација, САД 4. Наслов на трудот: <i>75 години стандарден македонски јазик, наставен македонски јазик и настава по македонски јазик</i> 5. Година на објава: 2021 1. Назив на зборникот: во печат 2. Назив на меѓународниот собир: <i>XLVIII научна конференција на LIV летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура (Охрид, 3 – 4.9.2021)</i> 3. Имиња на земјите: Македонија, Руска Федерација, САД 4. Наслов на трудот: <i>Концептот на Конески за „поврзување на плановите“ и неговиот одраз во наставата по македонски јазик.</i> 5. Година на објава: 1. Назив на зборникот: во печат 2. Назив на меѓународниот собир: <i>100 години Блаже Конески и 75 години Филолошки факултет, 13 – 14 декември 2021</i> 3. Имиња на земјите: Македонија, САД, Словенија 4. Наслов на трудот: <i>Да-конструкциите во прозата на Конески</i> 5. Година на објава: 1. Назив на зборникот: во печат 2. Назив на меѓународниот собир: <i>75 години Институт за педагогија – Воспитно-образовни предизвици и перспективи</i> 3. Имиња на земјите: Албанија, Босна и Херцеговина, Велика Британија, Египет, Италија, Израел, Казахстан, Македонија, Словачка, Србија, Турција, Украина, Унгарија, Хрватска, Црна Гора, Чешка 4. Наслов на трудот: <i>За едно функционално и целисходно научно тројство во наставата по македонски јазик</i> 5. Година на објава:	
3.6	Преводи на капитални дела во области кои ги утврдува Националниот совет за високо образование и научноистражувачка дејност 1. Наслов на преведеното капитално дело: _____	/

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	2. Година на објава _____ 3. Издавач, место на издавање и година _____	
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: 16.11.2017 год. 15. редовна седница на ННС одржана на 15.11.2017 год. Билтен бр. 1156 од 1.11.2017 год. Број на Одлуката за избор во звањето доцент 04-2159/8	да
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	да

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 5 (пет) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

ОБРАЗЕЦ 2
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ
ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР

Кандидат: Гордана Живко Алексова
Институција: Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје
Научна област: 64000 македонистика (Современ македонски јазик;
 Граматика на македонскиот јазик)
 64028 методика на јазик

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	ОДРЖУВАЊЕ НАСТАВА	
1.1.	Настава од прв циклус студии	
1.1.1.	2017/2018 зимски и летен семестар	
	Методика на наставата по македонски јазик 1 (2+0) 2 x 8 x 0,04 = 0,64	0,64
	Граматика на македонскиот јазик 7 – ПИТА (2+0) 2 x 8 x 0,04 = 0,64 (бројот на работните недели за зимскиот семестар е пресметан по изборот во звањето доцент на 15.11.2017)	0,64
	Теориски основи на методиката на наставата по македонски јазик (2+0) 2 x 15 x 0,04 = 1,2	1,2
	Методика на наставата по македонски јазик 2 (2+0) 2 x 15 x 0,04 = 1,2	1,2
	Граматика на македонскиот јазик 8 – ПИТА (2+0) 2 x 15 x 0,04 = 1,2 (часовите по предметот Методика на наставата по МЈ 1 и 2 до 2021/2022 се заеднички за групите МЈ, МК и ОКК)	1,2
1.1.2.	2018/2019 зимски и летен семестар	
	Методика на наставата по македонски јазик 1 (2+0) 2 x 15 x 0,04 = 1,2	1,2
	Граматика на македонскиот јазик 7 – ПИТА (2+0) 2 x 15 x 0,04 = 1,2	1,2
	Методика на наставата по македонски јазик 2 (2+0) 2 x 15 x 0,04 = 1,2	1,2
	Граматика на македонскиот јазик 8 – ПИТА (2+0) 2 x 15 x 0,04 = 1,2	1,2
1.1.3.	2019/2020 зимски и летен семестар	
	Вовед во методиката на наставата по македонски јазик (2+0) 2 x 15 x 0,04 = 1,2	1,2
	Методика на наставата по македонски јазик 1 (2+0) 2 x 15 x 0,04 = 1,2	1,2
	Граматика на македонскиот јазик 7 – ПИТА (2+0) 2 x 15 x 0,04 = 1,2	1,2
	Теориски основи на методиката на наставата по македонски јазик (2+0)	1,2

	$2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$ Методика на наставата по македонски јазик 2 (2+0) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$ Граматика на македонскиот јазик 8 – ПИТА (2+0) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$	1,2 1,2
1.1.4.	2020/2021 зимски и летен семестар	
	Методика на наставата по македонски јазик 1 (2+0) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$ Граматика на македонскиот јазик 7 – ПИТА (2+0) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$ Теориски основи на методиката на наставата по македонски јазик (2+0) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$ Методика на наставата по македонски јазик 2 (2+0) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$ Граматика на македонскиот јазик 8 – ПИТА (2+0) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$	1,2 1,2 1,2 1,2 1,2
1.1.5.	2021/2022 зимски и летен семестар	
	Методика на наставата по македонски јазик 1 MJ (2+0) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$ Методика на наставата по македонски јазик 1 МК и ОКК (2+0) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$ Граматика на македонскиот јазик 7 – ПИТА (2+0) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$ Методика на наставата по македонски јазик 2 MJ (2+0) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$ Методика на наставата по македонски јазик 2 МК и ОКК (2+0) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$ Граматика на македонскиот јазик 8 – ПИТА (2+0) $2 \times 15 \times 0,04 = 1,2$	1,2 1,2 1,2 1,2 1,2
1.2.	Настава од втор циклус студии	
1.2.1.	2020/2021 зимски семестар	
	Актуелни лингвистички проучувања на македонскиот јазик (Македонски јазик) $3 \times 2 \times 0,05 = 0,3$ Македонски јазик и култура за студиската програма (Канцелариско преведување и толкување) $3 \times 2 \times 0,05 = 0,3$	0,3 0,3
1.2.2.	2021/2022 зимски семестар	
	Актуелни лингвистички проучувања на македонскиот јазик (Македонски јазик) $2 \times 2 \times 0,05 = 0,2$ Македонски јазик и култура за студиската програма (Канцелариско преведување и толкување)	0,2 0,3

	3 x 2 x 0,05 = 0,3	
1.3.	Настава во школи и работилници	
1.3.1.	Лекторска настава на Летната школа по македонски јазик при Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура – 2018, 2019, 2020 и 2021 4 x 1 = 4 Лекторска настава на Зимската школа по македонски јазик при Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура – 2021 и 2022 2 x 1 = 2 Курс за учесниците на 52. Летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура во Охрид 2019 – <i>Интерпункцијата како писмена форма на прагматиката</i> 1 x 1 = 1	4 2 1
1.3.2.	Учесник во дводневните работилници за наставниците од основното образование во рамките на проектот на Бирото за развој на образованието и УНИЦЕФ: <i>Воведување на содржини за програма за животни вештини и училиште по мерка на детето и усогласување на наставните програми со концепцијата за деветгодишно основно воспитание и образование</i> – 2021 13 x 1 = 13	13
1.3.3.	Учесник во Стручното советување организирано од Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и АД „Просветно дело“, со предавање на тема: <i>Јазикот на медиумите меѓу комуникацијата и метајазикот во основното образование</i> – 2019 1 x 1 = 1	1
1.3.4.	Спроведувач на едnodневна работилница за наставници по руски јазик: <i>Јазичната вештина слушање во наставата по странски јазик</i> , организирана од Рускиот центар при УКИМ – 2019 1 x 1 = 1	1
1.4.	Одржување теренска настава	
1.4.1.	Хоспитации по предметот Методика на наставата по македонски јазик – летен семестар 2017/18, 2018/19, 2019/20 и 2020/21 4 x 8 x 0,04 = 1,28 4 години x 1,28 = 5,12	5,12
1.5.	Одржување вежби	
1.5.1.	2017/2018 зимски и летен семестар	
	Методика на наставата по македонски јазик 1 (0+4) 4 x 8 x 0,03 = 0,96	0,96
	Практика на наставата по македонски јазик 1 (0+4) 4 x 8 x 0,03 = 0,96	0,96
	Современ македонски јазик 7 – ПИТА (0+4) 4 x 8 x 0,03 = 0,96	0,96
	Граматика на македонскиот јазик 7 – ПИТА (0+2) 2 x 8 x 0,03 = 0,48 (бројот на работните недели за зимскиот семестар е пресметан по изборот во звањето доцент на 15.11.2017)	0,48
	Методика на наставата по македонски јазик 2 (0+4)	1,8

	4 x 15 x 0,03 = 1,8 Практика на наставата по македонски јазик 2 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Современ македонски јазик 8 – ПИТА (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Граматика на македонскиот јазик 8 – ПИТА (0+2) 2 x 15 x 0,03 = 0,9	1,8 1,8 0,9
1.5.2.	2018/2019 зимски и летен семестар	
	Методика на наставата по македонски јазик 1 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Практика на наставата по македонски јазик 1 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Современ македонски јазик 7 – ПИТА (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Граматика на македонскиот јазик 7 – ПИТА (0+2) 2 x 15 x 0,03 = 0,9 Методика на наставата по македонски јазик 2 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Практика на наставата по македонски јазик 2 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Современ македонски јазик 8 – ПИТА (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Граматика на македонскиот јазик 8 – ПИТА (0+2) 2 x 15 x 0,03 = 0,9	1,8 1,8 1,8 0,9 1,8 1,8 1,8 0,9
1.5.3.	2019/2020 зимски и летен семестар	
	Методика на наставата по македонски јазик 1 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Практика на наставата по македонски јазик 1 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Современ македонски јазик 7 – ПИТА (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Граматика на македонскиот јазик 7 – ПИТА (0+2) 2 x 15 x 0,03 = 0,9 Методика на наставата по македонски јазик 2 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Практика на наставата по македонски јазик 2 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Современ македонски јазик 8 – ПИТА (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Граматика на македонскиот јазик 8 – ПИТА (0+2) 2 x 15 x 0,03 = 0,9	1,8 1,8 1,8 0,9 1,8 1,8 1,8 0,9
1.5.3.	2020/2021 зимски и летен семестар	
	Методика на наставата по македонски јазик 1 (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Современ македонски јазик 7 – ПИТА (0+4) 4 x 15 x 0,03 = 1,8 Граматика на македонскиот јазик 7 – ПИТА (0+2) 2 x 15 x 0,03 = 0,9	1,8 1,8 0,9

	Методика на наставата по македонски јазик 2 (0+4) $4 \times 15 \times 0,03 = 1,8$ Современ македонски јазик 8 – ПИТА (0+4) $4 \times 15 \times 0,03 = 1,8$ Граматика на македонскиот јазик 8 – ПИТА (0+2) $2 \times 15 \times 0,03 = 0,9$	1,8 1,8 0,9
1.5.3.	2021/2022 зимски и летен семестар	
	Современ македонски јазик 8 – ПИТА (0+4) $4 \times 15 \times 0,03 = 1,8$ Граматика на македонскиот јазик 7 – ПИТА (0+2) $2 \times 15 \times 0,03 = 0,9$	1,8 0,9
1.6.	Подготовка на нов предмет	
	Методика на наставата по македонски јазик 1 Методика на наставата по македонски јазик 2 2018/2019 $2 \times 1 = 2$	2
1.7.	Консултации со студенти	
	2017/2018 зимски (50) и летен (96) семестар $146 \times 0,002 = 0,292$ 2018/2019 зимски (71) и летен (73) семестар $144 \times 0,02 = 0,288$ 2019/2020 зимски (80) и летен (71) семестар $151 \times 0,02 = 0,302$ 2020/2021 зимски (70) и летен (64) семестар $134 \times 0,02 = 0,268$ 2021/2022 зимски (60) и летен (57) семестар $117 \times 0,02 = 0,234$	0,3 0,3 0,3 0,3 0,3 0,2
1.8.	Ментор на дипломска работа	
	2018/2019 $2 \times 0,2 = 0,4$ 2020/2021 $1 \times 0,2 = 0,2$ 2021/2022 $1 \times 0,2 = 0,2$	0,8
1.9.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	
	2018–2022 $15 \times 0,1 = 1,5$	1,5
1.10.	Интерна скрипта од предавања	
	Методика на наставата по македонски јазик 1 и 2 $1 \times 4 = 4$	4
1.11.	Научно-популарна книга	
	<i>Лозје – учебник по македонски јазик за странци – средно рамниште.</i> Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура. Скопје, 2019. (автор) <i>Правопис на македонскиот јазик</i> (електронско издание pravopis.mk, 6 декември 2017). Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Скопје. (коавтор)	6 4
1.12.	Научно-популарна статија во стручно-методски списание	
	Јазикот на медиумите меѓу комуникацијата и	

	немајчин – сличности и разлики. <i>Актуелни теоретско-методолошки проблеми на изучувањето и на наставата на словенските јазици, литератури и култури 2</i>, Комисија за методика на словенските јазици и литератури при Меѓународниот славистички комитет, Велико Трново, 2019. (во печат)	5
	75 години стандарден македонски јазик, наставен македонски јазик и настава по македонски јазик. <i>XLVII меѓународна научна конференција на LIII летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 4 – 5 септември 2020</i>, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2021, 207–213.	5
	Слушањето и читањето како комуникациски и како методички пројави во онлајн наставата по македонски јазик. <i>Дигитална хуманистика и словенско културно наследство. Комисија за електронске библиотеке и дигиталну хуманистику МКС, Комисија за словенски свет и културе на Пату свиле МКС, Комисија за наставу словенских језика и књижевности МК, 28. и 29. јуни 2021, онлајн.</i> (во печат)	5
	Концептот на Конески за „поврзување на плановите“ и неговиот одраз во наставата по македонски јазик. <i>XLVIII научна конференција на LIV летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура (Охрид, 3 – 4.9.2021)</i>, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. (во печат)	5
	Да-конструкциите во прозата на Конески. <i>100 години Блаже Конески и 75 години Филолошки факултет, 13 – 14 декември 2021</i>. Филолошки факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. (во печат)	5
	За едно функционално и целисходно научно тројство во наставата по македонски јазик. <i>Меѓународна научна конференција „75 години Институт за педагогија – Воспитно-образовни предизвици и перспективи“, 16-18 мај 2022, Охрид</i>. Филозофски факултет – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. (во печат)	5
	(Алексова, Г., Димитриева-Ѓорѓиевска, М.) Наставата на далечина – проблеми и решенија низ примери од наставата по македонски јазик. <i>Меѓународна научна конференција „75 години Институт за педагогија – Воспитно-образовни предизвици и перспективи“, 16 – 18 мај 2022, Охрид</i>. Филозофски факултет – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. (во печат)	5
	Принципот на научност во моделирањето наставен час. Научна конференција <i>Актуелни теоретско-методолошки проблеми во истражувањето и во наставата по словенските јазици, книжевности и култури III</i>, Комисија за настава на словенските јазици и книжевности на Меѓународниот славистички комитет	5

	и Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, Скопје, 3 и 4 јуни 2022 г. (во печат)	
2.4.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание Јазикот на медиумите меѓу комуникацијата и метајазикот во основното образование. <i>Литературен збор 1–6</i>, Сојуз на друштвата за македонски јазик и литература на РС Македонија. Скопје, 2019, 171–181. За наставата по правопис и интерпункција во чест на јубилеите во 2020. <i>Литературен збор 1–3</i>, Сојуз на друштвата за македонски јазик и литература на РС Македонија. Скопје, 2020, 117–131.	3 3
2.5.	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество Когнитивните структури (структурите на знаење) во наставата по македонски јазик како странски. <i>Предавања на 52. Летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура (Охрид, 2019)</i>. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. 2020, 133–146. Стилистичките бележења во <i>Граматиката</i> на Конески. <i>Предавања на LIV летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура (Охрид, 2021)</i>. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. (во печат)	3 3
2.6.	Учество на научен/стручен собир со реферат – усна презентација Преведувањето во наставата по J2. 5. <i>Mednarodno znanstveno srečanje mladih humanistov – Slovanski jeziki v šolstvu, znanosti, literaturi in kulturi</i>. Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. Ljubljana, 22 september 2017. Наставата по македонски јазик како мајчин и како немајчин – сличности и разлики. <i>Актуелни теоретско-методолошки проблеми на изучувањето и на наставата на словенските јазици, литератури и култури 2</i>, Комисија за методика на словенските јазици и литератури при Меѓународниот славистички комитет, Велико Трново. 75 години стандарден македонски јазик, наставен македонски јазик и настава по македонски јазик. <i>XLVII меѓународна научна конференција на LIII летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 4 – 5 септември 2020</i>, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Слушањето и читањето како комуникациски и како методички пројави во онлајн наставата по македонски јазик. <i>Дигитална хуманистика и словенско културно наследство</i>. Комисија за електронске библиотеки и дигиталну хуманистику МКС, Комисија за словенски свет и културе на Пату свиле МКС, Комисија за наставу словенских језика и књижевности МК, Белград, 28. и 29. јуни 2021.	1 1 1 1

	Концептот на Конески за „поврзување на плановите“ и неговиот одраз во наставата по македонски јазик. <i>XLVIII научна конференција на LIV летна школа на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура (Охрид, 3. –4.9.2021),</i> Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Да-конструкциите во прозата на Конески. <i>100 години Блаже Конески и 75 години Филолошки факултет, 13 – 14 декември 2021.</i> Филолошки факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. За едно функционално и целисходно научно тројство во наставата по македонски јазик. <i>Меѓународна научна конференција „75 години Институт за педагогија – Воспитно-образовни предизвици и перспективи“, 16-18 мај 2022, Охрид.</i> Филозофски факултет – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. (Алексова, Г., Димитриева-Ѓорѓиевска, М.) Наставата на далечина – проблеми и решенија низ примери од наставата по македонски јазик. <i>Меѓународна научна конференција „75 години Институт за педагогија – Воспитно-образовни предизвици и перспективи“, 16–18 мај 2022, Охрид.</i> Филозофски факултет – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Принципот на научност во моделирањето наставен час. <i>Научна конференција Актуелни теориско-методолошки проблеми во истражувањето и во наставата по словенските јазици, книжевности и култури III,</i> Комисија за настава на словенските јазици и книжевности на Меѓународниот славистички комитет и Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, Скопје, 3 и 4 јуни 2022 г.	1 1 1 1
2.7.	Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција Преvedувањето во наставата по J2. 5. <i>Mednarodno znanstveno srečanje mladih humanistov – Slovanski jeziki v šolstvu, znanosti, literaturi in kulturi.</i> Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. Ljubljana, 22 september 2017. https://www.academia.edu/34621595/Slovanski_jeziki_v_%C5%A1olstvu_znanosti_literaturi_in_kulturi_Slavic_Languages_in_Education_Science_Literature_and_Culture За едно функционално и целисходно научно тројство во наставата по македонски јазик. <i>Меѓународна научна конференција „75 години Институт за педагогија – Воспитно-образовни предизвици и перспективи“, 16–18 мај 2022, Охрид.</i> Филозофски факултет – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. (Алексова, Г., Димитриева-Ѓорѓиевска, М.) Наставата на далечина – проблеми и решенија низ примери од наставата по македонски јазик. <i>Меѓународна научна конференција „75 години Институт за педагогија – Воспитно-образовни предизвици и перспективи“, 16–18 мај 2022, Охрид.</i> Филозофски факултет – Скопје,	1 1 1

	Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. http://fzf.ukim.edu.mk/wp-content/uploads/2022/05/EDUCATIONAL-CHALLENGES-AND-FUTURE-PROSPECTS_BOOK-OF-ABSTRACTS-2022.pdf?fbclid=IwAR1DNBrVZswzBPYP-vr3BhUehNfEKpSPxCieJWQinIE4mEwRKF-Sn4s_584	
	Вкупно 90	90

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
3.1.	Речник, стручна енциклопедија или поимник <i>Правопис на македонскиот јазик</i> (електронско издание pravopis.mk, 6 декември 2017). Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“ – Скопје. (коавтор)	3
3.2.	Рецензент на учебник за основно образование Ј. Д. Диздаревиќ, <i>Македонски јазик за IV одделение</i> . Министерство за образование и наука на РСМ.	0,5
3.3.	Експертски активности: супервизија и стручно мислење Член на Национален експертски тим за развој на модуларизирани наставни програми базирани на компетенции – 2018	1
3.4.	Учество во работата на комисији за државни натпревари Акредитирани државни натпревари по македонски јазик и литература за основно образование во 2017/18, 2018/19, 2019/20, 2020/21: натпревари на знаење 4 x 1 = 4 цитаторски натпревари 4 x 1 = 4 Акредитирани државни натпревари по македонски јазик и литература за средно образование во 2017/18, 2018/19, 2019/20, 2020/21: натпревари на знаење 4 x 1 = 4 цитаторски натпревари 4 x 1 = 4 натпревар за најдобар есеј 4 x 1 = 4	4 4 4 4 4
3.5.	Стручна редакција на трудови на македонски јазик – статии <i>XLVI меѓународна научна конференција на LII летна школа на МСМЈЛК</i> , Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2019. 10 x 0,25 = 2,5 <i>11. Научен собир на млади македонисти</i> , Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2021. 4 x 0,25 = 1	2,5 1
Дејности од поширок интерес		
3.6.	Уредник на научно/стручно списание <i>Литературен збор</i> , Сојуз на друштвата за македонски јазик и литература на РСМ – 2020 <i>Литературен збор</i> , Сојуз на друштвата за македонски	2 2

	јазик и литература на РСМ – 2022	
3.7.	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание <i>Литературен збор, Сојуз на друштвата за македонски јазик и литература на РСМ – 2021</i>	0,5
3.8.	Уредник на зборник на трудови од научен/стручен собир <i>XLVI меѓународна научна конференција на LII летна школа на МСМЈЛК, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2019.</i> <i>Предавања на LIV летна школа на МСМЈЛК, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2021.</i> <i>Прва зимска школа на МСМЈЛК (на далечина) Скопје, 25.1.–5.2.2021 година, Конески на 11 јазици, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2021.</i> <i>Конески на 11 јазици (Зборник од преводите на семинаристите на 54. Летна школа (Охрид, 15.8. — 2.9.2021 г.) и на првата Зимска школа (Скопје, 25.1. — 5.2.2021 г. на далечина) на МСМЈЛК при УКИМ. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2021.</i>	1 1 1 1
3.9.	Претседател на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир <i>11. Научен собир на млади македонисти, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2021.</i> <i>Актуелни теориско-методолошки проблеми во истражувањето и во наставата по словенските јазици, книжевности и култури III, Комисија за настава по јазик и литература при Меѓународниот славистички комитет и Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2022.</i>	2 2
3.10.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир <i>XLVI меѓународна научна конференција на LII летна школа на МСМЈЛК, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2019.</i> <i>Одбор за одбележување на 100-годишнината од раѓањето на Блаже Конески и 75-годишнината од основањето на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2021.</i>	1 1
3.11.	Член на универзитетска комисија Комисија за настава на УКИМ Универзитетска конкурсна комисија за 2021 Универзитетска конкурсна комисија за 2022	1 1 1
3.12.	Член на факултетска комисија Комисија за евалуација, поткомисија на Катедрата за македонски јазик – 2018 Комисија за спроведување испит по предметот Синтакса на современиот македонски јазик 2 – 2019 Комисија за студентски конкурс за наградата „Блаже Конески“ за есеј – 2019 Изборна комисија за спроведување тајно гласање за	0,5 0,5 0,5 0,5

	избор на ректор – 2020 Изборна комисија за спроведување тајно гласање за избор на сенатори – 2020 Комисија за попис на библиотечниот фонд на Катедрата за македонски јазик – 2021 Комисија за настава по методика – 2021	0,5 0,5 0,5
3.13.	Учество во комисии и тела на државни и други органи Член на Советот на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура – 2020 – Член на Извршниот одбор на Сојузот на друштвата за македонски јазик, литература и култура на РСМ 2017 – Член на Стручниот тим за изработка на нови наставни програми по македонски јазик за средно стручно образование при БРО на РСМ – 2018 Член на Стручниот тим за изработка на нови наставни програми по македонски јазик за учениците од другите заедници од 4. до 9. одд. при БРО на РСМ – 2018 и 2019 Член на Стручниот тим за спроведување обуки за наставниците од одделенска настава во проектот на МОН на РСМ за реформите во основното образование – 2021 Член на Стручниот тим за изработка на наставни програми по македонски јазик од 1. до 5. одд. според новата концепција на основното образование при БРО на РСМ – 2021	1 1 1 1 1 1
3.14.	Претседател на здружение поврзано со структурата Сојуз на друштвата за македонски јазик, литература и култура на РСМ	2
	Вкупно 57	57

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	128
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	90
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	57
Вкупно	275

Членови на Комисијата

Д-р Анета Дучевска, редовен професор, с.р.
Д-р Димитар Пандев, редовен професор, с.р.
Д-р Томислав Трневски, редовен професор, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ: ИСТОРИЈА НА КНИЖЕВНОСТА НА РОМАНСКИТЕ НАРОДИ (61211) (ИТАЛИЈАНСКА КНИЖЕВНОСТ) НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) историја на книжевноста на романските народи (61211) (италијанска книжевност), и врз основа на Одлуката на 73. редовна седница на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, одржана на 15.6.2022 година, 04-773/10, донесена на 17.06.2022 година, формирана е Рецензентска комисија во состав:

д-р Анастасија Ѓурчинова, редовен професор

д-р Душица Тодоровиќ Лакава, редовен професор, и

д-р Маја Бојациевска, редовен професор.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација, го донесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за наставник во сите наставно-научни звања во научната област историја на книжевноста на романските народи (61211) (италијанска книжевност), во предвидениот рок се пријави кандидатката д-р Ирина Талевска.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Ирина Талевска е родена 1983 година во Скопје, каде што го завршила и основното и средното образование. Во 2001 година се запишала на групата за италијански јазик и книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на која дипломирала во 2005 година и се стекнала со звањето дипломиран филолог по италијански јазик и книжевност со шпански јазик и книжевност – преведувачка насока, со средна оценка 9,67.

По дипломирањето, во 2005/2006 година се запишала на постдипломски студии од областа наука за книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, каде што ги положила сите испити со средна оценка 9,66 и во 2011 година го одбрала магистерскиот труд под наслов „Родот и политиката на писмото: Петре М.Андреевски, Тицијано Скарпа, Голијарда Сапиенца и Ана Марија Ортезе“, под менторство на проф. д-р Маја Бојациевска.

На Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ пријавила и докторска теза, под наслов „Меморија, наратив, субјект: Примо Леви и литературата на холокаустот“, која ја изработила под менторство на проф. д-р Анастасија Ѓурчинова и ја одбрала во 2016 година, стекнувајќи се со научниот степен доктор по филолошки науки.

Кандидатката д-р Ирина Талевска е ангажирана за настава на студиската група по италијански јазик и книжевност од 2005 година, најпрвин како демонстратор и стручен соработник на повеќе предмети од областа на италијанската книжевност и преведувањето, а потоа и како доцент во наставно-научната област историја на книжевноста на романските народи (италијанска книжевност), звање во кое е избрана во 2017 година. Во рефератот за избор во звањето доцент, објавен во Билтен бр. 1158, се земени предвид вкупните научни, стручни и педагошки остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата до изборот во звање.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, од претходниот избор до денот на пријавата, кандидатката д-р Ирина Талевска учествувала во изведувањето на наставата по следниве предмети: Италијанска книжевност 1: Среден век и Данте, Италијанска книжевност 2: Хуманизам и Ренесанса, Италијанска книжевност 3; Барок, Просветителство и Неокласицизам, Италијанска книжевност 4: Романтизам и книжевноста на 19 век, Жените авторки во италијанската проза, Италијанскиот роман на филм, Италијанската новела од почетоците до постмодерната. На втор циклус студии го предава предметот Антисемитизмот и холокаустот во книжевноста.

Била ментор и член на комисија за дипломски работи од областа на италијанската книжевност, како и член во комисији за докторски труд. Водела неколку работилници со студенти на теми од областа на холокаустот, како и на спецификите во преведување филмови од италијански на македонски јазик.

Научноистражувачка дејност

Кандидатката д-р Ирина Талевска има објавено повеќе научни трудови од областа на науката за книжевноста, со посебен осврт на релацијата помеѓу книжевноста и политичката теорија, италијанската книжевност, студиите за холокаустот, родовите и преведувачките студии. Особено може да се издвојат нејзините трудови објавени во меѓународни списанија и публикации: “La traduzione audiovisiva e l’insegnamento dell’italiano LS: un’esperienza didattica” (со Р.Ивановска-Наскова), во *Acquisizione e didattica dell’italiano: riflessioni teoriche, nuovi apprendenti e uno sguardo al passato*, издание на Петар Ланг од Берлин, „Рефлексии за Кафка и правото“ (со С.Србиновска и М.Бојациевска), во меѓународното списание *Journal of Contemporary Philology* (Скопје), во зборници од меѓународни научни собири: “Le eterotopie dell’orrore: i luoghi del lager in Primo Levi”, во *Geocritica e Geopoetica nella letteratura italiana del Novecento* (Скопје); “Le nuove prospettive della Shoah: La postmemoria di Helena Janeczek”, во *L’italianistica nel terzo millennio: le nuove prospettive nelle ricerche linguistiche, letterarie e culturali* (Скопје), како и „За една книжевна микроисторија: Деветте круга на пеколот“, во *Годишен зборник на Филолошкиот факултет Блаже Конески* (Скопје).

Д-р Талевска учествувала со свое излагање на неколку национални и меѓународни научни собири во организација на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, при Институтот за национална историја и Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, како на пример на ESIDRP-конференцијата за англистика, на која настапила со рефератот “Disrupted subjects: gendered violence during the Holocaust and the concept of Human Rights”.

Нејзин централен труд е монографијата *Европската книжевност на холокаустот*, каде што кандидатката не само што ја анализира во ново руво комплексната литература за холокаустот, туку поставува основи за поинакво промислување на односите на моќта, како и на положбата на субјектот во општеството. Студијата резултира со низа значајни заклучоци до кои се доаѓа врз основа на аргументирано и исцрпно истражување во областа на хуманистичките науки, науката за литература и италијанистиката, доближувајќи се по многу аспекти и до политичката филозофија и социологијата.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Покрај достигнувањата во областа на наставата и науката, кандидатката д-р Ирина Талевска со успех се пројавува и во областа на преведувањето, како книжевен преведувач од италијански на македонски јазик. Во разгледуваниот период има објавено преводи на шест одделни книги, со нагласен интерес кон литературата за деца. Исто така, го превела и романот *Блажените години на казната* од Флер Јеги и збирката есеи *Потонатите и избавените* од Примо Леви. Покрај тоа, на македонски превела и десет италијански филмови прикажани на различни културни

манифестации. Во три наврати била член и на комисијата за наградата „Вавилон“, за најдобар млад книжевен преведувач. За нејзините преведувачки достигнувања ја има добиено и Националната награда за превод доделена од Министерството за култура на Република Италија.

Во разгледуваниот период, кандидатката реализирала неколку престои за стручно усовршување во странство: Летна школа за холокаустот при Универзитетот Нортвестерн во САД, како и две резиденции за книжевен превод, во Рим (Италија) и во Лавињи (Швајцарија).

Д-р Талевска активно учествува во работата на различни комисии и работни тела на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, меѓу кои и во уредувањето на зборникот на трудови *Геокритика и геопоетика во италијанската книжевност на 20 век* (заедно со Анастасија Ѓурчинова).

Проф. д-р Душица Тодоровиќ Лакава, редовен професор, втор член на Рецензентската комисија, го познава македонскиот јазик.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Ирина Талевска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Ирина Талевска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето за кое конкурира.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, д-р Ирина Талевска да биде избрана во звањето вонреден професор во наставно-научната област историја на книжевноста на романските народи (италијанска книжевност) (61211).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Анастасија Ѓурчинова, редовен професор, с.р.
Д-р Душица Тодоровиќ Лакава, редовен професор, с.р.
Д-р Маја Бојациевска, редовен професор, с.р.

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: *Ирина Ѓорѓија Талевска*

(име, татково име и презиме)

Институција: *Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје*

(назив на факултетот/институтот)

на област: ИСТОРИЈА НА КНИЖЕВНОСТА НА РОМАНСКИТЕ НАРОДИ (ИТАЛИЈАНСКА КНИЖЕВНОСТ)

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР/НАУЧНО ЗВАЊЕ – ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус * Просечниот успех на прв циклус изнесува: _____ Просечниот успех на втор циклус изнесува: _____ Просечниот успех изнесува _____ за интегрираните студии.	да
2	Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив на научната област: историја на книжевноста на романските народи; поле: италијанска книжевност подрачје: _____.	
3	Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор	да
3.1	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како што се: Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија која ќе ја утврди Националниот совет за високо образование 1. Назив на научното списание: Journal of Contemporary Philology 2. Назив на електронската база на списанија: MLA, ProQuest, Google Scholar, BASE, Наслов на трудот: <i>Рефлексии за Кафка и правото</i> Година на објава: 2021	да
3.2	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови 1. Назив на научното списание: _____ 2. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): _____	

Ред. број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
	3. Наслов на трудот: _____ 4. Година на објава: _____	
3.3	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое е објавено во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1. Назив на научното списание: _____ 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____ 3. Наслов на трудот: _____ 4. Година на објава: _____	
3.4	Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД 1. Наслов на книгата: _____ 2. Назив на членката на ЕУ/ОЕЦД _____ 3. Издавач, година и место на издавање/објавување: _____	
3.5	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји 1. Назив на зборникот: <i>Atti del convegno internazionale. L'italianistica nel terzo millennio: le nuove sfide nelle ricerche linguistiche, letterarie e culturali.</i> 2. Назив на меѓународниот собир: <i>L'italianistica nel terzo millennio: le nuove sfide nelle ricerche linguistiche, letterarie e culturali</i> 3. Имиња на земјите: Македонија, Италија, Србија 4. Наслов на трудот: <i>Le nuove prospettive nella letteratura italiana della Shoah: La 'postmemoria' di Helena Janeczek</i> 5. Година на објава: 2021	да
3.6	Преводи на капитални дела во области кои ги утврдува Националниот совет за високо образование и научноистражувачка дејност 1. Наслов на преведеното капитално дело: _____ 2. Година на објава _____ 3. Издавач, место на издавање и година _____	
4	Претходен избор во наставно-научно звање – доцент, датум и број на Билтен: Одлука за избор во звање со архивски број 04-2710/9 од 20.12.2017, донесена на 16 седница на ННС од 20.12.2017 година, Билтен бр. 1158	да
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	да

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

****** За кандидатот/ите кој има повеќе од 5 (пет) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните труда ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

Членови на Комисијата

Проф. д-р Анастасија Ѓурчинова, претседател, с.р.

Проф. д-р Душица Тодоровиќ-Лакава, член, с.р.

Проф. д-р Маја Бојациевска, член, с.р.

ОБРАЗЕЦ 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Ирина Ѓорѓија Талевска

(име, татково име и презиме)

Институција:

Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област:

историја на книжевноста на романските народи (италијанска книжевност)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Настава од прв циклус студии	43,2
2.	Настава од втор циклус студии	4
3.	Консултации со студенти	27
4.	Раководител на работилници: Работилница за холокауст Работилници за филмски превод, септември 2021 (со Љиљана Узуновиќ) и април 2022.	4,5
5.	Учесник во работилница под наслов: <i>Кафка и правото</i>	1
6.	Ментор на дипломска работа	0,2
7.	Член на комисија за докторска работа	0,7
8.	Член на комисија за дипломска работа	0,8
9.	Подготовка на нов предмет: <i>Антисемитизмот и холокаустот во книжевноста и во филмот</i>	1,5
	Вкупно	83

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Монографија: <i>Европската книжевност на холокаустот</i> , Скопје, Сигмапрес, 2018	8
	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите подлежат на рецензија: Србиновска, С., М. Бојациевска, and И. Талевска. „Рефлексии за Кафка и правото”. <i>Journal of Contemporary Philology</i> , Vol. 4, no. 2, Dec. 2021, pp. 59–76, doi:10.37834/JCP2142059s.	4
	Труд со оригинални стручни резултати, објавен во зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири: Ivanovska-Naskova, Ruska, and Irina Talevska. "La traduzione audiovisiva e l'insegnamento dell'italiano LS: un'esperienza didattica." Borreguero Zuloaga, M.(Ed.), <i>Acquisizione e didattica dell'italiano: riflessioni teoriche, nuovi apprendenti e uno sguardo al passato</i> , Berlin, Peter Lang, 2020, 671-680.	4,5

	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник од научен/стручен собир каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји: <i>Le nuove prospettive della letteratura italiana della Shoah: La 'postmemoria' di Helena Janeczek</i> , Atti del convegno L'italianistica nel terzo millennio: le nuove prospettive nelle ricerche linguistiche, letterarie e culturali, Skopje, Facoltà di filologia Blaže Koneski, 2021 “Le eterotopie dell'orrore: i luoghi del Lager in Primo Levi”. Anastasija Gjurginova, Irina Talevska (Ed). Geocritica e geopoetica nella letteratura italiana del Novecento, Skopje, Facoltà di Filologia Blaže Koneski, 2018.	6
	Труд објавен во зборник на трудови во в.о. установа Талевска, Ирина. „За една книжевна ‘микроисторија’: „Деветте круга на пеколот“, <i>Годишен зборник на Филолошкиот факултет</i> , книга 45, 2019	2
	Учество на научен/стручен собир со реферат ESIDRP Conference, 8-9 April, 2022, Blaže Koneski Faculty of Philology, <i>Disrupted subjects: gendered violence during the Holocaust and the concept of Human Rights</i> <i>1948-ма година, причини и подоцнежни последици</i> , Институт за историја, 25 април 2018	2
	Апстракт објавен во зборник на конференција: ESIDRP Conference, 8-9 April, 2022, <i>Disrupted subjects: gendered violence during the Holocaust and the concept of Human Rights</i>	1
	Рецензија: <i>Наследството на Леви во Примо Леви, Потонатите и избавените</i> , Скопје, Сигмапрес, 2019	0,5
	Вкупно	28

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Преводи: Марта Палацези, <i>Магла</i> , Скопје, Сказнувалка, 2022 Сара Алегрини, <i>Мрежа</i> , Скопје, Сказнувалка, 2022 Флер Јеги, <i>Блажените години на казната</i> , Скопје, Сигмапрес, 2021 Ана Лјенас, <i>Сверче од бои</i> , Скопје, Сказнувалка, 2020 Примо Леви, <i>Потонатите и избавените</i> , Скопје, Сигмапрес, 2019 Ана Лјенас, <i>Празнина</i> , Скопје, Сказнувалка, 2019	18
	Превод на филмови: <i>Il cielo stellato sopra il ghetto di Roma</i> , Giulio Base (2022) <i>L'inferno</i> , Francesco Bertolini (2021) <i>Fred</i> (2021) <i>Sacco e Vanzetti</i> , Giuliano Montaldo (2021) <i>Bianco, Rosso e Verdone</i> , Carlo Verdone (2021)	6

	<i>Bello, onesto emigrato in Australia</i> , Luigi Zampa (2021) <i>Cabiria</i> , Giovanni Pastrone (2020) <i>Una giornata particolare</i> , Ettore Scola (2019) <i>Corpo celeste</i> , Alice Rohrwacher (2019) <i>Il pane della memoria</i> (2018)	
	Член на национална жири-комисија: првостепена комисија за <i>Вавилон</i> , награда за најдобар млад книжевен преведувач за 2019, 2020 и 2021 година	3
	Учество во промотивни активности на Факултетот: Учество во Отворениот ден на Филолошкиот факултет за 2018 година Организирање на креативна работилница за промотивните потреби на Факултетот, 2020 година	1
Дејности од поширок интерес		
	Коуредник (заедно со А. Ѓурчинова) на зборник на трудови: <i>Геокритика и геопоетика на италијанската книжевност на 20 век</i> , Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2018.	2
	Меѓународна награда за уметнички постигнувања: Национална награда за превод доделена од Министерството за култура на Р Италија	7
	Студиски престој во странство до 3 месеци: Резиденција за книжевен превод Château de Lavigny, Швајцарија, мај 2021. Резиденција за книжевен превод во <i>Casa delle traduzioni</i> , во Рим, Италија (октомври 2019) Летен институт за холокауст, Образовна фондација за холокаустот при Универзитетот Нортвестерн во САД, јуни – јули 2018	1,5
	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир: Меѓународен научен собир: <i>Italianistica nel terzo millennio. Le nuove sfide nelle ricerche linguistiche, letterarie, culturali</i> . Филолошки факултет, 28 – 29 септември 2019.	1
	Вкупно	39,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	83
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	28
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	39,5
Вкупно	150,5

Членови на Комисијата

Проф. д-р Анастасија Ѓурчинова, претседател, с.р.
Проф. д-р Душица Тодоровиќ-Лакава, член, с.р.
Проф. д-р Маја Бојациевска, член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ДОЦЕНТ ОД НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ПРАВО НА ЕУ/ ЧОВЕКОВИ ПРАВА И СЛОБОДИ НА ИНСТИТУТОТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот објавен во дневните весници „Нова Македонија“ и „Лажм“ на 7.6.2022 од Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје за работното место наставник во сите наставно-научни звања од наставно-научната област право на ЕУ / човекови права и слободи, како и врз основа на член 170 од Законот за високото образование, член 325 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и член 15 од Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Наставно-научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје, на седницата одржана на 4.7.2022 година, со Одлука бр. 02-584/1 формира Рецензентска комисија за избор на еден доцент од научната област човекови права / право на ЕУ, во следниов состав:

1. проф. д-р Панде Лазаревски, претседател,
2. проф. д-р Светлана Вељановска, член.
3. вонр. проф. д-р Јелена Ристиќ, член.

Членовите на Комисијата, благодарудувајќи се за укажаната чест, а по целосно разгледување на добиените материјали од спроведениот конкурс, го поднесуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања од наставно-научната област право на ЕУ / човекови права и слободи се пријави само кандидатката д-р Милка Димитровска.

Пријавената кандидатка д-р Милка Димитровска е родена на 24.12.1985 година во Скопје. Средното образование го завршила на јазичната насока во гимназијата „Јосип Броз Тито“ – Скопје. Додипломските четиригодишни студии ги завршила на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, со потесна определба **уставно право и политички науки** кои опфаќаат повеќе предмети со тематска содржина врзана за човековите права и со што се стекнала со стручен назив – **дипломиран правник**. Во 2013 година, кандидатката д-р Милка Димитровска магистрирала на TEMPUS-програмата на Европската комисија на постдипломските магистерски студии по право на европските интеграции на Правниот факултет во Белград при Универзитетот во Белград, Република Србија (Правни факултет у Београду, Универзитет у Београду). Таму ја брани магистерската теза со наслов: *European Union's Motives, Capacities and Obstacles Concerning Western Balkans Integration Process*, и се стекнала со научен степен – **мастер по право на европски интеграции** (меѓународна титула – Master in Law in European Integration – LLM). Овој стадиум опфаќа попродабочени сознанија за правото, политичкиот систем и човековите права во ЕУ. Во 2022 година кандидатката ја брани докторската теза: *Развојни фактори, влијание и идни концепции на јавните политики за регионален развој и земјоделство на Европската Унија и Република Северна Македонија* на Правниот факултет при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола, со што се стекнува со титулата **доктор на правни науки**

од областа на меѓународното право и политика. Кандидатката ги завршила првиот циклус студии со просечен успех од 8,02, вториот циклус со просек 9,80, а испитите од третиот циклус со просек од 10,00. Кандидатката активно владее 3 странски јазици: англиски, германски и српски, додека на пониско ниво го познава и италијанскиот јазик. За владеењето на англискиот јазик поседува потврда од IELTS дека го положила овој испит со висока оценка 8 (од 9), како и актуелна потврда од BULATS со највисока оцена Ц2.

Последен пат, кандидатката беше избрана во звањето асистент на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје кое стапи на сила со потпишувањето на Договорот за вработување на 18.12.2019.

I. ПРОФЕСИОНАЛНИ АКТИВНОСТИ

Декември 2019 – во тек: **асистент** во областите право на ЕУ и човекови права и слободи на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Во рамки на овој ангажман, кандидатката учествувала во изработка на проектни апликации, научноистражувачка дејност и други тековни процеси во институцијата.

Февруари 2014 – декември 2019: **стручен соработник/академски асистент-докторанд** по предметот Уставно право и предметот Политички систем и право на ЕУ (и уште два сродни предмета, согласно со ЗВО) на Правниот факултет во Кичево, дисперзирани студии Битола и Струга при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ – Битола. Во овој период врши обемни наставни активности.

Јануари 2020 – во тек: **асистент на проект** на десеттиот бран на *Европско општествено истражување (European Social Survey)*, реализирано од Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а финансиски поддржано од Министерството за образование и наука на РСМ. Активностите во рамки на овој проект се: координативни, подготовка на истражувачки инструмент, учество во процес на превод и верификација, во процес на нумерација, во процес на подготовка и држење обуки за анкетари, обезбедување стручна и правна помош, проследување на обуки и состаноци со ГЕЗИС, спроведување обука за работа во софтверска алатка за преведувачи организирана од ИСППИ, работа на технички алатки во софтвер и телефонска контрола на анкетари.

Јануари 2022 – во тек: **истражувач** на проектот *Компаративна анализа на општествени состојби и предизвици на Балканот*, чиј реализатор е Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а финансиски е помогнат од Ректоратот на УКИМ – Скопје. На овој проект, кандидатката учествува во изработка на компаративна анализа како дел од поголема публикација.

1.3.2021 – 1.6.2021: **истражувач** на проектот *Јавното мислење за предлозите за изборни реформи во Северна Македонија*, чиј реализатор е Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а финансиски е поддржан од NDI. На проектот, кандидатката учествува во подготвителните активности на проектот, организациски активности за фокусни групи,

спроведување на дел од фокусните групи, обработка на податоци и учество во подготовка на анализа.

1.3. 2021 – 1.4.2021: **методолог** на проектот *Медијација, без дилема!*, реализиран од Институтот за европска политика, во соработка со Комората на медијатори на РСМ, Академијата за судии и јавни обвинители и Холандската федерација на медијатори, а финансиран од Холандската амбасада. На проектот, кандидатката подготвила методологии за спроведување анкети со бизнис-сектор и јавна администрација, примероци, прашалници и сродни активности.

Јануари 2021 – јануари 2022: **истражувач** на проектот *Политичко-правните и културолошките предизвици во справување со пандемијата*, чиј реализатор е Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а финансиски е помогнат од Ректоратот на УКИМ – Скопје. На овој проект, кандидатката учествува во изработка на тематски труд како дел од поголема публикација.

Март 2018 – мај 2018: **ментор** на проектот *За подобра Општина Битола: Локални специфики и развојни приоритети*, спроведен од Правниот факултет при УКЛО – Битола. Ангажманите врзани за него се однесуваат на подготовка на материјали за пишување документи за јавни политики, менторирање на студенти, методолошко дизајнирање и учество при изработка на изданието истоимено со проектот.

Октомври 2018 – април 2020: **обучувач** на тродневна обука „Научноистражувачка методологија со родови аспекти“ за претставнички од женски граѓански организации. **Главен експерт за методологија и ментор** на проектот *„Enhancing Democracy through Gender Equality, Functioning Mechanisms and a Vibrant Civil Society“*, спроведен од Kvinna till Kvinna и Организација на жените на Општина Свети Николе, а финансиран од Европската Унија. **Коавтор** на студијата „Од закони до пракса – Колку се функционални локалните механизми за родова рамноправност? Студија во Вардарски и Источен Регион“. На овој проект, кандидатката врши подготовка на материјал за обуката и ја спроведува истата, врши профилирање и позиционирање на учесниците на обуката на претстојното истражување, го подготвува проектниот концепт и методологија, ги координира и евалуира учесниците на проектот и ги менторира за истражувањето и методологијата, а и пишува делови од студијата и го едита севкупниот текст. Во продолжение, кандидатката ја врши методолошката подготовка и изработка на Monitoring Watchdog Report за селектирани општини од Источен и Вардарски Регион на РСМ, со наслов „Како до функционални локални механизми за родова еднаквост“ – Watchdog monitoring report. Проектот е од областа на човековите права.

Март – мај 2018: **ментор** на студијата за јавни политики, проект „Општина Битола“, спроведен од Правниот факултет при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ – Битола.

23.11.2016 – 14.12.2016 и 3.4.2018 – 30.4.2018: **тутор** по предметите Политички систем и Политички систем и право на ЕУ на проектот *Ромаверзитас – академска и друга поддршка на студенти Роми во Македонија*, реализиран од НВО Ромаверзитас, финансирано од Ромски образовен фонд – Будимпешта.

2015 – во тек: **помлад рецензент** (Editorial assistant) во *Journal of Liberty and International Affairs*.

Мај 2014 – 31 декември 2015: **истражувач** на проектот *Expert support to the Parent Resource Center for Legal Analysis and Legal Assistance*, спроведен од Центарот за човекови права и разрешување конфликти, во соработка со Ресурсниот центар на родители на деца со посебни потреби и народниот правобранител на РМ, а финансиран од: UNICEF, Скопје. На овој проект, м-р Милка Димитровска учествува во изработка на научната анализа *Кон инклузивно образование*, а врши и друг тип на емпириско-истражувачка работа: селекција и анализа на правни акти, изработка на истражувачки инструменти, спроведување фокусни групи и пишување извештаи за истите, квалитативна анализа, а дала и техничка помош при обработка на квантитативните податоци. Проектот е од областа на човековите права.

Мај 2014 – 31 декември 2014: **помлад истражувач** на проектот *“Expert support to the Parent Resource Center for Legal Analysis and Legal Assistance”* спроведен од Центар за човекови права и разрешување конфликти во соработка со Ресурсен центар на родители на деца со посебни потреби, а финансиран од: UNICEF, Скопје. На овој проект, кандидатката остварува неколку задачи како: селекција и анализа на правни акти, асистенција при остварување контакти со соодветни државни и приватни субјекти и водење запис за средби со фокусни групи и пишување извештаи за истите. Проектот е од областа на човековите права.

1.10.2010 – 23.12.2010: **асистент на проектот** *Democracy and Governance Survey 2010*, спроведен од HBO: Institute 4 R, а финансиран од: USAID, Скопје, на кој кандидатката учествува во подготовка на проектот, има административна и организациона работа на проектните активности, учество во изработка на истражувачки инструменти, спроведува на пилот истражување или емпириско тестирање на инструменти, спроведува анкета во повеќе општини во Р Македонија, учествува во обработка на податоци и асистира на експерти при подготовка на извештај. Проектот е од областа на демократијата, човековите права, функционалноста на правосудството и политичкиот систем.

15.9.2009 – 17.12.2009: **асистент на проектот** *Democracy and Governance Survey 2009*, спроведен од HBO: Institute 4 R, а финансиран од: USAID, Скопје, на кој кандидатката учествува во подготовка на проектот, има административна и организациона работа на проектните активности, учество во изработка на истражувачки инструменти, спроведува на пилот истражување или емпириско тестирање на инструменти, спроведува анкета во повеќе општини во Р Македонија и учествува во обработка на податоци. Проектот е од областа на демократијата, човековите права, функционалноста на правосудството и политичкиот систем.

Септември 2008 – септември 2009: **стажант во Правен консалтинг** Б.М.Д.ДООЕЛ, Скопје, каде кандидатката подготовка на правни документи (документи за регистрација на друштва, тужби и жалби) и остварува кореспонденција со различни фирми и јавни институции.

Дополнителни детални информации за поединечни ангажмани се дадени во Образец 2.

II. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Кандидатката д-р Милка Димитровска како стручен соработник и асистент докторанд на Правниот факултет во Кичево и дисперзираните студии во Битола и Струга при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола, реализирала вежби и други

технички работи врзани за високообразовниот процес на првиот циклус студии по предметите Политички систем и право на ЕУ и по Уставно право, а подоцна и по уште два сродни предмета согласно со ЗВО.

Поединечни детали за наставно-образовната дејност се дадени во Образец 2.

III. НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Во рамките на својот професионален и научен ангажман, д-р Милка Димитровска има заложба за научноистражувачката работа, за што сведочат научните трудови, како и неколкугодишната работа на емпириски проекти во областа на демократијата, политиките и правото на ЕУ, граѓанската партиципација и човековите права во содејство со академски, државни, струкови и невладини организации. Учесник е на неколку домашни и меѓународни конференции и е фреквентен рецензент.

Поединечни детали за научноистражувачката дејност се дадени во Образец 2.

IV. СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Кандидатката д-р Милка Димитровска е автор на монографија врзана за тематиката на консоцијална и мнозинска демократија, коавтор на стручни монографии, била методолог на неколку проекти во областа на јавните политики, одредени правни аспекти и човекови права, а и учествувала во организацијата и уредувачките процеси на научни конференции и академски списанија.

Поединечни детали за стручно-применувачката и дејноста од поширок интерес се дадени во Образец 2.

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Милка Илија Димитровска

Институција: Институт за социолошки и политичко-правни истражувања, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Научна област: Право на ЕУ / Човекови права и слободи

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ – ДОЦЕНТ/НАУЧНО ЗВАЊЕ – НАУЧЕН СОРАБОТНИК

Ред број	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнетост на општите услови да/не
1	Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус * Просечниот успех за прв циклус изнесува: 8,02 Просечниот успех за втор циклус изнесува: 9,80	Да
2.	Научен степен – доктор на науки од научната област за која се избира Назив за научната област: право на ЕУ и човекови права и слободи; поле: правни науки; подрачје: општествени науки	Да
3	Објавени најмалку четири научни труда во референтна научна публикација согласно ЗВО во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор	Да
3.1	Научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови на најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови. Назив на научното списание: Годишник на ИСППИ изд. XLIV бр. ½, издавач ИСППИ – УКИМ. Меѓународен уредувачки одбор (вкупен број членови, број и припадност по земји): 18 члена, од кои 7 од Македонија, 1 од Обединетото Кралство, 1 од Република Чешка, 1 од Австрија, 1 од Србија, 1 од САД, 1 од Канада, 1 од Германија, 1 од Бугарија, 1 од БиХ, и 2 од Полска 3. Наслов на трудот: „Dilemmas Concerning the Macedonian Electoral Model: From Single Electoral Constituency to Open Lists“, Vojana Naumovska, Milka Dimitrovska. Година на објава: 2020	Да
3.2	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји Назив на зборникот: „Towards a Better Future: Human Rights, Organized Crime and Digital Society Conference Proceedings“, Volume I, издавач Центар за научно-истражувачка дејност на	Да

	Правен факултет, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола Назив на меѓународниот собир: „Towards a Better Future: Human Rights, Organized Crime and Digital Society Conference Proceedings“ Имиња на земјите: Полска, Германија, Хрватска, Руска Федерација, Турција, РС Македонија, Србија, Италија, Шпанија, Либан, Грузија, Бразил, Словенија, Романија, Унгарија, БиХ, Албанија, САД Наслов на трудот: „International and Macedonian Endeavours, Obstacles and Solutions Regarding Citizens’ Participation of Roma at Local Level“, Milka Dimitrovska Година на објава: 2020	
3.2	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји Назив на зборникот: Conference Proceedings of ISC “Security, Political and Legal Challenged of the Modern World”, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола Назив на меѓународниот собир: “Security, Political and Legal Challenged of the Modern World” Имиња на земјите: Република Македонија, Бугарија, Словенија, Германија, Србија, БиХ, Хрватска, Полска, САД, Романија, Франција Наслов на трудот: . “Possible Support of the EU for the Republic of Macedonia for Regional and Rural Development“, Milka Dimitrovska Година на објава: 2018	Да
3.2	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји Назив на зборникот: Conference Proceedings of ISC “Towards a Better Future: the Rule of Law, Democracy and Polycentric Development”, Правен факултет, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола Назив на меѓународниот собир: “Towards a Better Future: the Rule of Law, Democracy and Polycentric Development” Имиња на земјите: Македонија, Полска, Германија, Хрватска, Руска федерација, Турција, Италија, Шпанија, Бразил, САД, Нигерија, Романија, Унгарија, БиХ, Србија, Албанија Наслов на трудот: “Support of the State and Local Authorities Towards Rise of Employment in the Republic of Macedonia”, Ilija Todorovski, Milka Dimitrovska Година на објава: 2018	Да
3.2	Зборник на рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји Назив на зборникот: Conference Proceedings of ISC “Towards a Better Future: the Rule of Law, Democracy and Polycentric	Да

	Development”, Правен факултет, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола Назив на меѓународниот собир: “Towards a Better Future: the Rule of Law, Democracy and Polycentric Development” Имиња на земјите: Македонија, Полска, Германија, Хрватска, Руска федерација, Турција, Италија, Шпанија, Бразил, САД, Нигерија, Романија, Унгарија, БиХ, Србија, Албанија Наслов на трудот: “The Necessity of Transition from Consociational to Majority Democracy in the Republic of Macedonia”, Milka Dimitrovska Година на објава: 2018	
4	Познавање на најмалку еден странски јазик, определен со општ акт на Универзитетот, односно на самостојната висока стручна школа Странски јазик: англиски Назив на документот: БУЛАТС и ИЕЛТС Издавач на документот: Британски совет (на двата) Датум на издавање на документот: на БУЛАТС – 15.01.2019; на ИЕЛТС 11.05.2015.	Да
5	Има способност за изведување на високообразовна дејност	Да

* На лицата кои имаат заснован работен однос на Универзитетот или на некој од универзитетите во Република Македонија во моментот на стапување во сила на Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр.82/2018), нема да се применуваат одредбите од Законот кои се однесуваат на просекот, односно дека лицата треба да имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно имаат остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус. Во овој случај, полето под реден број 1 не се пополнува.

** За кандидатот/ите кој има повеќе од 5 (пет) научни труда во референтна научна публикација, рецензентската комисија научните трудови ќе ги наведе, ќе ги оцени и ќе ги вреднува во Образец 2.

ОБРАЗЕЦ 2

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: ас. д-р Милка Илија Димитровска

Институција: Институт за социолошки и политичко-правни истражувања, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Научна област: право на ЕУ / човекови права и слободи

НАСТАВНО - ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Реден бр.	Назив на активности	Поени
1	Настава од прв циклус студии: предавања по Локална самоуправа и Политички систем на Правен факултет – Кичево, дисперзирани студии Битола и Струга, Универзитет „Св. Климент Охридски“ - Битола	1,44
2	Раководител на настава на работилници/обука „Научноистражувачка методологија со родови аспекти“ (Kvinna till Kvinna)	1,5
3	Одржување на вежби по Уставно право, Политички систем и право на ЕУ, Политички систем и Локална самоуправа на Правен факултет – Кичево, дисперзирани студии Битола и Струга, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола	25,56
4	Консултации со студенти по Уставно право, Политички систем и право на ЕУ, Политички систем и Локална самоуправа на Правен факултет – Кичево, дисперзирани студии Битола и Струга, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола	1,92
5	Подготовка на нов предмет – вежби: Уставно право, Политички систем и право на ЕУ, Политички систем и Локална самоуправа на Правен факултет – Кичево, дисперзирани студии Битола и Струга, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола	2,0
6	Пакет материјали за предметите Уставно право, Политички систем и право на ЕУ, Политички систем и Локална самоуправа на Правен факултет – Кичево, дисперзирани студии Битола и Струга, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола	4
	Вкупно	36,42

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активности	Поени
1	Учесник во национален научен проект: „Компаративна анализа на општествени состојби и предизвици на Балканот“. Реализатор: Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања при Универзитетот „Свети Кирил и Методиј“ во Скопје. Финансиски помогнат од Ректоратот на УКИМ – Скопје. Јануари 2022 – во тек	3
2	Учесник во национален научен проект: „Јавното мислење за предлозите за изборни реформи во Северна Македонија“. Реализатор: Институтот за социолошки и политичко-	3

	правни истражувања при Универзитетот „Свети Кирил и Методиј“ во Скопје. Финансиран од NDI. 1.3.2021 – 1.6.2021	
3	Учесник во национален научен проект: „Медијација, без дилема!“. Реализатор: Институт за европска политика, во соработка со Комора на медијатори на РСМ, Академија за судии и јавни обвинители и Холандска федерација на медијатори. Финансиран од Холандска амбасада.	3
4	Учесник во национален научен проект: „Политичко-правните и културолошките предизвици во справување со пандемијата“. Реализатор: Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања при Универзитетот „Свети Кирил и Методиј“ во Скопје. Финансиски помогнат од Ректоратот на УКИМ – Скопје. Јануари 2021 – јануари 2022.	3
5	Учесник во национален научен проект: „За подобра Општина Битола: Локални специфики и развојни приоритети“, спроведен од Правниот факултет при УКЛО – Битола. Март 2018 – мај 2018.	3
6	Учесник во национален научен проект: „Enhancing Democracy through Gender Equality, Functioning Mechanisms and a Vibrant Civil Society“, Реализатори: Kvinna till Kvinna и Организација на жените на Општина Свети Николе. Финансиран од Европската Унија. Октомври 2018 – април 2020	3
7	Учесник во национален научен проект: „Ромаверзитас – академска и друга поддршка на студенти Роми во Македонија“. Реализатор: НВО Ромаверзитас. Финансирано од Ромски образовен фонд – Будимпешта. 23.11.2016 – 14.12.2016 и 3.4.2018 – 30.4.2018.	3
8	Учесник во национален научен проект: “Expert support to the Parent resource center for legal analysis and legal assistance” Реализатор: Центар за човекови права и разрешување конфликти, во соработка со Ресурсен центар на родители на деца со посебни потреби. Финансирано од: UNICEF, Скопје за потребите на Народниот правобранител. Мај 2014 – 31 декември 2015.	3
9	Учесник во национален научен проект: “Expert support to the Parent resource center for legal analysis and legal assistance” Реализатор: Центар за човекови права и разрешување конфликти, во соработка со Ресурсен центар на родители на деца со посебни потреби. Финансирано од: UNICEF, Скопје. Мај 2014 – 31 декември 2014.	3
10	Учесник во национален научен проект: “Democracy and Governance Survey 2010”. Реализатор: HBO Institute 4 R. Финансиран од: USAID, Скопје 1 октомври 2010 – 23 декември 2010.	3
11	Учесник во национален научен проект: “Democracy and Governance Survey 2009”. Реализатор: HBO Institute 4 R. Финансиран од: USAID, Скопје, 15 септември 2009 – 17 декември 2009.	3
12	Учесник во меѓународен научен проект:	5

	„Европско општествено истражување - European Social Survey“. Реализатор: ИСППИ – УКИМ. Финансирано од Министерство за образование и наука. Јануари 2020 – во тек.	
13	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови. Bojana Naumovska, Milka Dimitrovska, „Dilemmas Concerning the Macedonian Electoral Model: From Single Electoral Constituency to Open Lists“, објавено во Годишник на ИСППИ изд. XLIV бр. 1/2, Институт за социолошки и политичко-правни истражувања, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, Скопје, 2020 (107-118 стр.)	5
14	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови. Milka Dimitrovska, „The Concept of International Responsibility of State in the International Public Law System“ – објавено од Journal of Liberty and International Affairs 2015.	5
15	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник со рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку 3 земји. Milka Dimitrovska, „International and Macedonian Endeavours, Obstacles and Solutions Regarding Citizens' Participation of Roma at Local Level“ – објавено во „Towards a Better Future: Human Rights, Organized Crime and Digital Society Conference Proceedings“, Volume I, Центар за научно-истражувачка дејност на Правен факултет, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола, 2020.	5
16	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник со рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку 3 земји. Milka Dimitrovska, „Possible Support of the EU for the Republic of Macedonia for Regional and Rural Development“, објавено во Conference Proceedings of ISC “Security, Political and Legal Challenged of the Modern World”, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола, 2018.	5
17	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник со рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку 3 земји. Ilija Todorovski, Milka Dimitrovska, „Support of the State and Local Authorities Towards Rise of Employment in the Republic of Macedonia“, објавено во Conference Proceedings of ISC “Towards a Better Future: the Rule of Law, Democracy and Polycentric Development”, Правен факултет, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола, 2018.	5

18	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник со рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку 3 земји. Milka Dimitrovska, “The Necessity of Transition from Consociational to Majority Democracy in the Republic of Macedonia”, објавено во Conference Proceedings of ISC “Towards a Better Future: the Rule of Law, Democracy and Polycentric Development”, Центар за научно-истражувачка дејност на Правен факултет, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола, 2018.	5
19	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник со рецензирани научни трудови, презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку 3 земји. Milka Dimitrovska, “The Power of EU on the Global International Scene”, објавено во Proceedings of the Scientific Conference „Social Change in the Global World”, Штип, септември 2016.	5
20	Дел од монографија: Мирјана Најчевска, Милка Димитровска, „Правна анализа на процедуралното и материјалното функционирање на Собранието во време на пандемија: Како да се одговори на вонредни предизвици“, во <i>Политичко-правните и културолошките предизвици во справувањето со пандемијата</i> (истражувачка студија), ур.: Бојана Наумовска, издавач: ИСППИ, УКИМ - Скопје, 2022 (81-120 стр.).	4
21	Дел од монографија: Златко Атанасов, Дејан Димитриевски, Александра Крстевска, Бојана Наумовска, Анета Цекиќ, Јован Близнаковски, Милка Димитровска, „Изборниот систем на Република Северна Македонија: Како да се обезбеди рамноправна и фер застапеност во Собранието“, издавач НДИ, Скопје, 2022.	4
22	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание Милка Димитровска, Благица Киров, Бети Толевска, „Како до функционални локални механизми за родова еднаквост“ –објавено од Kvinna till Kvinna Foundation, Скопје, 2020.	3
23	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание Милка Димитровска, Тања Ѓурова, Благица Киров, Бети Пејева, Бети Толевска, „Од закони до пракса – колку се функционални локалните механизми за родова еднаквост? Студија во Вардарски и Источен Регион“, објавено од Kvinna till Kvinna Foundation, Скопје, 2019.	3
24	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание Milka Dimitrovska, “Disproving the Necessity of the Use of the Concept of Demos as an Element for Defining Democratic Deficit in the EU and for the Efficiency of Functioning of the EU, in General” – индексан во EU Public Law – e-Journal 2013 и други електронски списанија	3
25	Рецензии на научни и стручни трудови за: 1. Journal of Liberty and International Affairs, меѓународно научно списание;	9,4

	2. Зборник трудови од меѓународна научна конференција „Towards a Better Future: The Rule of Law, Democracy and Polycentric Development”, 2018; 3. Зборник трудови од меѓународна научна конференција „Security, Political and Legal Challenges of Modern World”, 2018; 4. Зборник трудови од меѓународна научна конференција „Towards a Better Future: Democracy, EU Integration and Criminal Justice”, 2019. 5. Quality and Quantity, Springer.	
26	Рецензија на монографија „Democracy Beyond Elections: Government Accountability in the Media Age”, Gergana Dimova, Palgrave McMillan, 2020.	0,5
27	Учество на научен собир со реферат/ усна презентација Sustainable Recovery in Post-pandemic Era: Green Economy Challenges, International Scientific Conference Институт за социолошки и политичко-правни истражувања при УКИМ – Скопје, Институт друштвених наука – Белград, International Labour Organization, онлајн, 7-8 декември 2021. Презентација на трудот: „Tackling Regional Disparities and Advancing Sustainability in the EU and North Macedonia During and After COVID-19”	1
28	Учество на научен собир со реферат/ усна презентација Towards a Better Future: Human rights, organized crime and digital society, International Scientific Conference Правен факултет, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола, онлајн, 3 октомври 2020. Презентација на трудот “International and Macedonian Endeavours, Obstacles and Solutions Regarding Citizens’ Participation of Roma at Local Level”	1
29	Учество на научен собир со реферат/ усна презентација Security, Legal and Political Challenges of the Modern World, International Scientific Conference, организирана од Правен факултет и Факултет за безбедност, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола и Hanns Seidel Stiftung, Битола, 19 – 21 октомври 2018. Презентација на трудот “Possible Support of the EU for the Republic of Macedonia for Regional and Rural Development”	1
30	Учество на научен собир со реферат/ усна презентација: Towards a Better Future: the Rule of Law, Democracy and Polycentric Development, International Scientific Conference, организирана од Правен факултет, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола, Битола 11-12 мај 2018. Презентација на трудовите “Support of the State and Local Authorities Towards Rise of Employment in the Republic of Macedonia” и “The Necessity of Transition from Consociational to Majority Democracy in the Republic of Macedonia”	1
31	Учество на научен собир со реферат/усна презентација: Social Change in the Global World, International Scientific Conference, организирана од Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Штип, 1 – 2 септември 2016. Презентација на трудот “The Power of EU on the Global International Scene”	1
32	Учество на научен собир со реферат/усна презентација:	1

	Демократски и антидемократски трендови – политичките и безбедносни предизвици на демократијата во и вон институциите во регионот и Република Македонија, национална научна конференција, организирана од Македонското политиколошко друштво, Скопје, 14 декември 2017. Презентација со наслов „Како од консоцијална до мнозинска демократија во Република Македонија?“	
33	Учество на научен собир со реферат/ усна презентација: Завршна конференција на проектот South East European Data Services (SEEDS) in Macedonia, Скопје 4 април 2017.	1
34	Пленарно предавање на научен/стручен собир: Презентација на Панел дискусија за предложените измени во Изборниот законик „Една изборна единица и отворени изборни листи?“ Скопје, 22.1.2021. Презентација со наслов „За изборниот модел во Република Северна Македонија: Една изборна единица и тип на кандидатски листи“	2
35	Пленарно предавање на научен/стручен собир: Презентер на тркалезна маса „Подобрување на учеството на (по)малите заедници на локално ниво“, организирано од Национален ромски центар - Куманово; АБЕНА - Кочани; финансирано од Делегација на Европска Унија, Битола, 30.6.2016.	2
Вкупно		110,9

СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активности	Поени
1	Стручна монографија објавена во странство: Milka Dimitrovska, <i>From Consociational to Majority Democracy in the Republic of (North) Macedonia</i> , LAP Lambert Academic Publishing, Berlin 2019.	12
2	Стручна монографија: Рада Бојадиевска, Милка Димитровска, Владимир Ѓорѓевски, Марјан Кицев, Перо Костадинов, Петра Лукароска, Томислав Цветковски,,„За квалитетен стручен кадар: Ревизија на средното стручно образование во Република Македонија“, објавено од Friedrich Ebert Stiftung, Скопје, 2016.	8
3	Експертски активности: Методологија и учество во изработка на „Кон инклузивно образование“, објавено од UNICEF, Скопје 2016 (Народен правобранител; автори: Мирјана Најчевска, Дијана Стојановиќ Ѓорѓевиќ, Милка Димитровска, Луан Имери)	1
4	Експертски активности: Методологија за емпириско истражување во рамки на проект „Медијација, без дилема!“, спроведен од ЕПИ (Академија за судии и јавни обвинители, Комора на медијатори и Холандска асоцијација на медијатори), финансиран од Холандска амбасада.	1
5	Експертски активности: Методологија за емпириско истражување во рамки на проект	1

	„Enhancing Democracy through Gender Equality, Functioning Mechanisms and a Vibrant Civil Society”, спроведен од Kvinna till Kvinna и Организација на жените на Општина Свети Николе, а финансиран од Европската унија, Скопје, октомври 2018 – април 2019.	
6	Експертски активности: Методологија за емпириско истражување во рамки на проект: „За подобра Општина Битола: Локални специфики и развојни приоритети“, објавено од Правен факултет, УКЛО – Битола, Битола, мај 2018 (ментор/други автори)	1
7	Учество во промотивни активности на Факултетот Промоција на списанието JLIA, при Правен факултет, УКЛО – Битола	0,5
8	Учество во промотивни активности на Институтот Претставување на ИСППИ, на кариерен ден на УКИМ	0,5
	Вкупно	25

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активности	Поени
1	Член на организационен одбор на меѓународен научен собир: Sustainable Recovery in Post-pandemic Era: Green Economy Challenges, International Scientific Conference, 2021	1
2	Член на организационен одбор на меѓународен научен собир: Towards a Better Future: Democracy, EU Integration and Criminal Justice, International Scientific Conference, 2019	1
3	Член на организационен одбор на меѓународен научен собир: Towards a Better Future: the Rule of Law, Democracy and Polycentric Development, International Scientific Conference, 2018	1
4	Студиски престој во странство / до 3 месеци: 30.9 - 4.10. 2012, Брисел, Кралство Белгија Студиска посета на европски институции (Европски парламент, Европска комисија, Совет на Европската Унија и Мисијата на Република Србија во ЕУ)	0,5
5	Изготвување и пријавување на научен национален проект/соработник „Политичко-правните и културолошки предизвици за справување со пандемијата“	0,5
6	Изготвување и пријавување на научен национален проект/соработник “Good governance through quality judiciary in the Western Balkans: Towards higher standards of judicial practices in Serbia, North Macedonia and Bosnia and Herzegovina – IUDICIARIUS”	0,5
7	Изготвување и пријавување на научен национален проект/соработник: „Компаративна анализа на општествени состојби и предизвици на Балканот“, со навод на учесниците	0,5
8	Изготвување и пријавување на научен национален проект/соработник: „Испитување на јавното мислење за изборните реформи во РС Македонија“	0,5
9	Изготвување и пријавување на научен национален проект/соработник: Broadcasting the EU: “Let Europe Arise”	0,5
10	Изготвување и пријавување на научен национален проект/соработник: „Како да профункционира системот на спреги и кочници во РМ“	0,5
11	Изготвување и пријавување на научен национален проект/соработник:	0,5

	„Улогата на локалната власт во интегрирано образование во РМ“	
12	Изготвување и пријавување на научен национален проект/соработник: The process of decentralization and local government reforms in Macedonia and Albania – achievements and restraints	0,5
	Вкупно	7,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	36,42
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	110,9
СТРУЧНО-ПРИМЕНУВАЧКА ДЕЈНОСТ	25
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	7,5
Вкупно	179,82

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Рецензентската комисија, врз основа на погоре презентираната содржина на Извештајот и целокупната доставена документација од страна на д-р Милка Димитровска, позитивно ја вреднува нејзината наставно-образовна, научноистражувачка и стручно-апликативна дејност, како и дејноста од поширок интерес, и констатира дека кандидатката ги исполнува општите и посебните услови за избор во звањето доцент од наставно-научната област право на ЕУ/човекови права и слободи.

Комисијата му предлага на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје, д-р Милка Димитровска да биде избрана во звањето доцент од наставно-научната област право на ЕУ/човекови права и слободи.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Панде Лазаревски, с.р.
Проф. д-р Светлана Вељановска, с.р.
Вонр. проф. д-р Јелена Ристик, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТ ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ БИЗНИС-МЕНАЏМЕНТ, УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ И НАУКА ЗА ОРГАНИЗАЦИЈА НА ИНСТИТУТОТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА ВО СКОПЈЕ

Врз основа на членовите 110 и 173 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија бр. 82/2018), и членовите 8, 12, 24, 30, 33, 34, 35 и 36 од Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори (Универзитетски гласник бр. 411/2018), Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на својата седница одржана на 26.5.2022 година, донесе Одлука за формирање Рецензентска комисија за избор на еден асистент во областите: бизнис-менаџмент, наука за организација и управување со човечки ресурси, во согласност со конкурсот објавен на 13.5.2022 година во дневните весници „Нова Македонија“ и „Лајме“, и формира Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Мирјана Борота Поповска, проф. д-р Марија Топузовска Латковиќ и вонр. проф. д-р Весна Забијакин Чатлеска.

На конкурсот се пријави еден кандидат: м-р Блаже Јосифовски.

Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Мирјана Борота Поповска, проф. д-р Марија Топузовска Латковиќ и вонр. проф. д-р Весна Забијакин Чатлеска, ја разгледа пријавата на кандидатот и поднесената документација. Утврди дека кандидатот поднел потполна/комплетна документација.

Врз основа на документацијата, како и ценејќи го севкупниот стручен, научен и педагошки развој на кандидатот, Рецензентската комисија има чест да го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ/АСИСТЕНТ ИСТРАЖУВАЧ

М-р Блаже Перо Јосифовски Биографски податоци

М-р Блаже Перо Јосифовски е роден на 20.1.1991 год. во Скопје. Од 2012 година е дипломиран политиколог на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, со остварен просечен успех 8,32, а во 2016 година магистрирал на менаџмент на човечки ресурси на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје (ИСППИ), Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, со остварен просечен успех 8,56. Од декември 2020 година, студент е на трет циклус универзитетски студии по организациски науки и управување (менаџмент), во рамки на Докторската школа на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Во текот на досегашната кариера, работел на следниве позиции: асистент за пратеници од Собранието на РМ, Национален демократски институт (2012 – 2014); претседател и дел од Извршниот одбор на Мрежата за соработка и развој на Источна Европа – седиште во Брисел (2013 – 2015); помлад соработник во Секторот за меѓународна соработка во Министерството за животна средина и просторно планирање (2013 – 2018); претседател на Асоцијацијата за чиста животна средина „Ајде Македонија“ од 2014 година и сè уште. Учествовал во

неформално образование на различни теми, за што има приложено сертификати за успешно завршени обуки, организирани од: Младински образовен форум, Институт за социолошки и политичко-правни истражувања, EWG, Peace Corps Macedonia, TASCOS, USAID и CDN-FYEG. Ги владее англискиот и германскиот јазик, за што има приложено и уверение/сертификат.

Во декември 2019, како асистент е избран од Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје, во областите: наука за организација, бизнис-менаџмент и управување со човечки ресурси.

Стручно-научна дејност

Кандидатот м-р Блаже Перо Јосифовски како практичар има искуство во креирање и управување со проектни циклуси, кое вклучува: планирање и развој на проекти и испорачување на резултати. Координирал и бил дел од активности поврзани со: мобилизација на заедницата, мониторинг и евалуација, истражување на терен, градење на капацитети, целисходно искористување на храната како ресурс, намалување на отпадот и др. Воедно, со изборот во звање од Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје, во областите: наука за организација, бизнис-менаџмент и управување со човечки ресурси, започнува со научноистражувачка работа во избраните области.

Кандидатот во својата работна биографија како значајни постигнувања ги навел следните: воспоставување на првиот систем за донирање на вишоци храна „Сите сити“; мобилизирање на 20 000 волонтери за чистење на земјата (2015); креатор и застапник на иницијативата за донесување на Закон за донирање на вишок храна (2017); лидер на тимот за создавање на првата Стратегија за превенција на загубите и отпадот од храна во Македонија (2018/2019); победа на натпревар за социјална иновација за поддршка со храна на социјално загрозени граѓани „Оброк за сите“ (2018/2019); награда од УСАИД во категоријата индивидуалец за поттикнување на младинското учество (2019); креатор и лидер на тимот за создавање на првиот регистар на илегални депонии (2015), креатор и лидер на тимот за создавање на пилот-систем за реупотреба на текстил во Скопје (2016); иницијатор и лидер на тимот за организирање на првата донаторска конференција на 50-те најголеми компании од индустријата за храна во Македонија (2019); иницијатор и лидер на тимот за организирање на првата „Хуманитарна праскијада“ за поддршка на производителите на праски и поддршка на граѓани во социјален ризик (2019).

М-р Блаже Перо Јосифовски учествувал во креирањето и управувањето со повеќе од 20 домашни и меѓународни проекти, од кои се посочени следниве: „Македонија без отпад 2015“, „Македонија без отпад 2016“, „Воспоставување на мрежа за редистрибуција на вишоци храна“ – 2017/2019, „Создавање на училишта без отпад од храна“ – 2018 „Consultancy on Waste Management pilot in North Macedonia“, донатор: Swedish International Development Cooperation Agency, нарачател: Helvetas International, учество во период: април 2021 – април 2022, активности: изработка на извештај „State of play and Key Stakeholders on waste management and their role in the Empowerment of Waste Management Social Enterprises“ и изработка на „Advocacy strategy for support of waste management social enterprises with specific steps and strategies how to implement it“

Организираше и учествувал на повеќе домашни и меѓународни конференции и семинари, од кои се наведени следните: Regional Conference “Youth (un)employment- Balkan perspectives”- Prespa, Macedonia – 2013; Council of Europe’s “Open source-open mind” in Strasbourg, France – 2014; Annual Youth Environmental Conference in cooperation with Peace Corps Macedonia – 2015/2016.

Следствено, во партнерство со Фондацијата „Аполонија“ – Гевгелија и со поддршка на Американскиот мировен корпус, се јавува како главен организатор и модератор на онлајн конференција „Потенцијали за зачувување, одржување и промоција на агробiodиверзитетот“, која се одржува во септември 2020 година. На слична тема учествувал на меѓународната конференција “Impact Webinar on harvest and post-harvest losses”, презентација на резултатите од теренското истражување и изработката на Стратегијата за намалување на загуби и вишоци на храна за С. Македонија, организатор: United Nations FAO Regional Office for Europe and Central Asia, 14.04.2021. На оваа тема учествувал со презентација и на меѓународната конференција „Regional Dialogue: Policy and governance issues to transform food systems in Europe and Central Asia“, презентација на постигнувања на полето на намалувањето на отпадот и вишоците на храна во С. Македонија, 25.5.2021. Дополнително, се јавува како рецензент на четири публикации: “Education material package on food waste reduction in primary and secondary schools - DO GOOD: SAVE FOOD!” for age group 1 (five to seven years old), for age group 2 (eight to nine years old), for age group 3 (10 to 13 years old) and for age group 4 (fourteen years up), United Nations FAO Regional Office for Europe and Central Asia, 2021.

М-р Блаже Јосифовски бил лидер на истражувачкиот тим на „Value Chain Analysis - Strategies for Food Loss and Waste Prevention“ – поддржан од Амбасадата на САД во Скопје и регионалното претставништво во Будимпешта, заедно со Агенцијата за храна и земјоделство на Обединетите нации – Будимпешта (2019 – 2020); лидер на истражувачкиот тим на „Овозможувачка легислатива за донирање на вишокот храна во Македонија“ (2017), Национален демократски институт; лидер на истражувачкиот тим на „Спроведување на регионалните планови за интегрирано управување со комуналниот отпад во Североисточниот и Источниот плански регион како политика за рамномерен регионален развој“ (2017), ЕУ-проект спроведуван од Форум – Центар за стратешки истражувања и документација; лидер на истражувачкиот тим на „Cost-benefit study on the waste pickers formalization in Macedonia“ (2017), Тинк Тенк „Finance Think“, поддржан од Британска амбасада – Скопје; лидер на истражувачкиот тим на „Cost-benefit analysis of waste management in Macedonia 2009-2015“ (2016), Тинк Тенк „Finance Think“, поддржан од Британска амбасада – Скопје.

Коавтор е на студијата „Вклучување на неформалниот сектор во оддржлив систем за управување на отпадот како можност за вработување и за социјално вклучување на ранливите групи“, во рамки на проектот „FISCAS+ : Фискалната транспарентност и одговорност ги подобрува политиките во областите на квалитет на живот, образование и здравство“, финансиран од Владата на Обединетото Кралство, со поддршка на Британската амбасада во Скопје. Автор е на трудот „Спроведување на регионалните планови за интегрирано управување со комуналниот отпад во Североисточниот плански регион како политика за рамномерен регионален развој“, објавен во збирка студии на случај за спроведување на политики за регионален развој. Коавтор е на Кост-бенефит анализата насловена „Соодветна искористеност на јавните средства за имплементирање на јавните политики за заштита на животната средина преку управувањето со отпад“, анализата е спроведена од страна на Асоцијацијата за чиста животна средина „Ајде Македонија“ во рамки на проектот ФИСКАСТ „Градење капацитет и алатки за фискална одговорност, одржливост и транспарентност во Македонија“, реализиран од Институтот за економски

истражувања и политики „Financethink“ – Скопје, а финансиран од Британската амбасада во Скопје.

Во рамки на неговиот работен ангажман во Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје, бил поддршка при реализацијата на вежби и испити за следните предмети при студиската програма од втор циклус универзитетски студии по Менаџмент на човечки ресурси:

- Менаџмент на човечки ресурси (4+1) и (3+2);
- Методологија на општествени истражувања (4+1) и (3+2);
- Стратегиски менаџмент (3+2) и (4+1);
- Менаџмент (3+2);
- Економика на трудови ресурси (3+2) и (4+1);
- Истражувачки методи во менаџмент на човечки ресурси (3+2);
- На сите изборни предмети од програмата;

Дополнителни активности во Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје му се следните:

- член на пописна комисија;
- раководител на Центар за кариера при ИСППИ;
- член на работна група за анализа за подобрување на функционалноста на веб-страницата на ИСППИ;
- поддршка при реализацијата на промотивната кампања за постдипломските студии на ИСППИ;
- асистент во подготовката на елаборат за нова студиска програма (реакредитација), ПДС МЧР ИСППИ.

Во однос на научноистражувачката дејност, кандидатот учествувал на следните научни средби и проекти:

- меѓународна научна конференција „Knowledge Without Borders-2021“, организирана од Институт за менаџмент на знаењето, учесник со групна презентација и текст;
- меѓународна научна конференција „Предизвиците на современото општество во 21 век“, во организација на ИСППИ и ИОН-Белград, учесник со презентација и текст;
- проект „Enhancing and Validating service related competences in Versatile learning environments in Western Balkan Universities“ (e-VIVA), ERASMUS+, ИСППИ, 2018-2020, логистика и административна поддршка;
- проект „Утврдување на потребите од обука заради подобрување на кариерниот развој, мотивацијата и продуктивноста“, 2019 – 2020, координатор на истражувачки тим;
- научно-стручна расправа – Научна средба „Влијанието на ковид-19 кризата врз светот на работата и промените кои ги носи“, Институт за социолошки и политичко-правни истражувања, поддршка при организирањето, презентација и текст;
- проект „Бариири на општествениот развој,“ потпроект на Одделението за организациони науки, „Анализа на внатрешните бариири за развој на малите и средните претпријатија“ (2020), ИСППИ, интегративни функции на УКИМ, член на истражувачки тим – развој на истражувачка методологија и имплементација, работни состаноци, прибирање и анализа на секундарни и примарни податоци, пишување на истражувачки извештај;
- проект „Политичко-правните и културолошките предизвици во справување со пандемијата,“ поттема на истражувањето „Анализа на ефектот од ковид-19 врз невработените хонорарно ангажирани лица во институциите од културата“ (2021), ИСППИ, интегративни функции на УКИМ, член на истражувачки тим –

развој на истражувачка методологија и имплементација, работни состаноци, прибирање и анализа на секундарни и примарни податоци, пишување на истражувачки извештај;

- вебинар во организација на МАЧР и ИСППИ, насловен како „HR предизвици за време на пандемија и пост-пандемија“, потпроект „Ефектите врз продуктивноста на работата од далечина“;
- проект „Компаративна анализа на општествени состојби и предизвици на Балканот“, потпроект на Одделението за организациони науки: „Корпоративната општествена одговорност: компаративни искуства“, програма – научноистражувачки проекти од УКИМ за 2021/2022, член на истражувачки тим – учество во подготовка на апликација, развој на истражувачка методологија.

Кандидатот се јавува како коавтор на следниве публикации:

- коавтор на монографија: „Бариери на општествениот развој, поглавје „Анализа на бариерите на општествениот развој“, поглавје „Утврдување и анализа на институционалните бариери со коишто се соочуваат малите и средните бизниси“ (2021), ИСППИ, УКИМ;
- коавтор на научниот труд: “A qualitative analysis of sustainability barriers of small and medium enterprises”, Knowledge International Journal, (2021), Institute of Knowledge Management;
- коавтор на публикација: Научна среда „Влијанието на ковид-19 врз светот на работата“ (2021), ИСППИ, УКИМ;
- коавтор на монографија: „Политичко-правните и културолошките предизвици во справувањето со пандемијата“, поглавје „Предизвиците во културниот сектор во време на пандемијата со ковид-19“ (2022), ИСППИ, УКИМ;
- Зборник од научна конференција „Sustainable Recovery in Post- Pandemic Era: Green Economy Challenges“, поглавје „Sustainable Recovery- Green Policy Levers“, поглавје „The Potential for a Sustainable Waste Picker’s Social Enterprise in Macedonia“, (2022), Institute for Sociological, Political and Juridical Research, “Ss. Cyril and Methodius” University in Skopje, North Macedonia.

ОБРАЗЕЦ 1

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Блаже Перо Јосифовски

(име, татково име и презиме)

Институција: Институт за социолошки и политичко-правни истражувања,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: наука за организацијата, бизнис-менаџмент, менаџмент на
човечки ресурси

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ – АСИСТЕНТ/АСИСТЕНТ ИСТРАЖУВАЧ

Ред · бро ј	ОПШТИ УСЛОВИ	Исполнето ст на општите услови да/не
1	Има завршено прв и втор циклус академски студии со најмалку 300 ЕКТС-кредити	да
2	Стегнат назив – магистер од соодветната област Назив на научната област: менаџмент на човечки ресурси.	да
3	Остварен просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на првиот циклус и вториот циклус академски студии посебно Просечниот успех на прв циклус изнесува: 8,32. Просечниот успех на втор циклус изнесува: 8,56.	да
4	Има познавање на најмалку еден странски јазик 1. Странски јазик: англиски 2. Назив на документот: Уверение 3. Издавач на документот: Филолошки факултет „Блаже Конески“, УКИМ 4. Датум на издавање на документот: 29.12.2020	да

ЗАКЛУЧОК И МИСЛЕЊЕ

Врз основа на целокупната доставена документација, Рецензентската комисија внимателно ја разгледа документацијата на пријавениот кандидат: м-р Блаже Јосифовски.

Врз основа на изнесените податоци, Комисијата утврди дека кандидатот м-р Блаже Јосифовски ги исполнува сите услови предвидени за избор во соработнички звања.

Оценувајќи ја досегашната севкупна стручно-научна и професионална дејност, краткорочните и долгорочните потреби за развој на наставната и научната дејност, определените области и систематизирани работни места во Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања, Рецензентската комисија дојде до сознание и заклучи дека кандидатот м-р Блаже Јосифовски ги исполнува сите услови пропишани со Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и демонстратори и други акти на Универзитетот за избор на асистент во областите: наука за организација, бизнис-менаџмент и управување со човечки ресурси. Констатирајќи континуиран прогрес и интерес за научноистражувачка работа, земајќи ги предвид професионалните квалитети на кандидатот, како и потребите на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје, Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на Научниот совет на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје, да го избере м-р Блаже Јосифовски во звањето асистент во областите: наука за организација, бизнис-менаџмент и управување со човечки ресурси.

Скопје, 28.7.2022 год.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Мирјана Борота Поповска, с.р.
Проф. д-р Марија Топузовска Латковиќ, с.р.
Вонр. проф. д-р Весна Забијакин Чатлеска, с.р.

Прилог бр. 5

ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ НА ИНСТИТУТ ЗА
СТОЧАРСТВО ВО СКОПЈЕ, НА СЕДНИЦАТА НА НАУЧНИОТ СОВЕТ ОДРЖАНА НА
17.8.2022 ГОДИНА

1. МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Ана Палашевска	„Состојба, трендови и перспективи за производство на месо од говеда“	„Situation, trends and perspective of cattle meat production“	Проф. д-р Никола Пачиновски	02-436/4 од 17.8.2022 година
2.	Данаил Шутевски	„Варијабилност на фенотипските и производните својства кај балканската коза во Република С. Македонија“	„Variability of phenotypic and production traits in the Balcan goat in Republic of N. Macedonia“	Проф. д-р Елена Ефтимова	02-436/6 од 17.8.2022 година

Прилог бр. 2

**РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР ВО НАУЧНО ЗВАЊЕ ЗА РАБОТНОТО МЕСТО:
ИСТРАЖУВАЧ НА НАРОДНАТА АРХИТЕКТУРА ВО
ЈНУ ИНСТИТУТ ЗА ФОЛКЛОР „МАРКО ЦЕПЕНКОВ“ - СКОПЈЕ**

Врз основа на конкурсот за избор во сите научни звања за работното место: истражувач на народната архитектура, распишан од страна на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ - Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ на 21.7.2022 година, Советот на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, на седницата одржана на 1.8.2022 година, донесе Одлука бр. 02-268 со која е формирана Рецензентска комисија во состав: д-р Елизабета Касапова, редовен професор на Архитектонскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Сашо Коруновски, редовен професор на Факултетот за туризам и угостителство во Охрид, Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола, и д-р Јасминка Ристовска Пиличкова, научен соработник во ЈНУ Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор во сите научни звања за работното место: истражувач на народната архитектура, во предвидениот рок се пријави кандидатката д-р Емилија Апостолова Чаловска.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Од документите доставени во прилог на пријавата може да се констатира дека кандидатката д-р Емилија Апостолова Чаловска (родена во Скопје, на 21.5.1982 година), дипломирала на Архитектонскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во 2007 година, со постигнат просечен успех од 8,68, при што се стекнала со стручен назив – *дипломиран инженер архитект*. Кандидатката активно се служи со англискиот и шпанскиот јазик и владее со MS Office-програмите, како и со CAD-софтверски решенија наменети за архитектурата.

Во 2009 година се запишала на втор циклус студии на Високата техничка школа за архитектура при Политехничкиот универзитет на Валенсија (Шпанија), насока: *конзервација на архитектонското наследство*. Студиите ги завршила во 2014 година, со просечен успех од 8,5. На 30.9.2014 година го одбрала магистерскиот труд под наслов: “La iglesia de Santa Sofía en Ohrid, República de Macedonia: estudio arquitectónico – artístico y análisis de su restauración (1951-58)” („Црквата Св. Софија во Охрид, Република Македонија: архитектонско - артистичка студија и анализа на нејзината реставрација (1951-58)“), со оценка 10.

Во учебната 2015/2016 година, кандидатката се запишала на трет циклус студии на Школата за докторски студии при Политехничкиот универзитет на Валенсија (Шпанија), насока: докторски студии по архитектура, градителство, урбанизам и пејзаж. Студиите ги завршила во 2021 година, со просечен успех 9,78. Докторската дисертација на тема: “The XIX Century Basilicas in Macedonia: Origin, Typology and Influences” („Базиликалните цркви од XIX век во Македонија: потекло, типологија и влијанија“) ја одбрала на 27.9.2021 година, со оценка 10, со назнака *Cum laude* и назнака за интернационален докторат. Со тоа се стекнала со назив – *доктор на науки* на Политехничкиот универзитет на Валенсија.

Според приложената професионална биографија, кандидатката во 2008 година е вработена во ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, како *помлад асистент истражувач на архитектурата*, во рамките на Одделот за традиционални уметности и архитектура. Во 2015 година, м-р Емилија Апостолова Чаловска е избрана во соработничкото звање *асистент истражувач на народната архитектура*. Последниот реферат за преизбор на кандидатката во истото звање е објавен во Билтенот бр. 1158 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, од 2017 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 1158, бр. 1091 и бр. 1020, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот преизбор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ДО ДЕНОТ НА ПОДНЕСУВАЊЕ НА ПРИЈАВАТА ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ – НАУЧЕН СОРАБОТНИК

Научноистражувачка и наставно-научна дејност

Д-р Емилија Апостолова Чаловска учествувала на вкупно 28 научни собири (симпозиуми и конференции), од кои 23 меѓународни и 5 национални. Од нив, на 27 научни собири кандидатката се претставила со усна презентација, а на 1 научен собир со постер-презентација. Покрај научни собири во земјата и во странство, кандидатката учествувала со секциско предавање на 2 тркалезни маси и една летна школа. Исто така, кандидатката била учесник во два национални научноистражувачки проекта и остварила еден научноистражувачки престој и едно теренско истражување во национални рамки.

Од почетокот на кариерата, кандидатката д-р Емилија Апостолова Чаловска досега има објавени вкупно 27 трудови, од кои 6 труда со оригинални научни резултати, објавени во научно списание со меѓународен уредувачки одбор, 13 труда со оригинални научни резултати, објавени во зборник на рецензирани научни трудови со меѓународна редакција (од кои 5 како коавтор), 3 труда со оригинални научни резултати, објавени во зборник на рецензирани научни трудови со национална редакција и 5 труда со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание. Покрај тоа, кандидатката е автор на две монографии (од кои на едната се јавува како коавтор), како и коавтор на дел (поглавје) од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД.

Научноистражувачката дејност на кандидатката од почетокот на нејзината кариера може да се подели во три глобални теми на интерес:

- Посебна целина во истражувачкиот опус на кандидатката е корпусот на трудови фокусирани, пред сè, на истражувањето на црквата Св. Софија од Охрид и состојбите поврзани со нејзината реконструкција, специфики и особености. Во таа насока би споменале трудовите: *Тревизо и Охрид: еден метод – две интервенции* (2013), *Реутилизација на спотици во архитектурата: мимбарот на црквата Св. Софија во Охрид* (2014), *“The Exonarthex of the Church of St. Sophia, Ohrid – Origin, Typology, Influences”* (2015), *Византиската декоративна камена пластика од XI и XIV век низ примерот на катедралата Света Софија во Охрид* (2015), *“Heritage Reinvented: the Mimbar of St. Sophia in Ohrid”* (2015), *Исправањето на јужниот фасаден суд на црквата Света Софија во Охрид: Маријан Мушиќ, Борис Чупан и Фердинандо Форлати* (2013), *“The Elements of the Brickwork Decoration, Stone Relief and Fresco Decoration from the Church of St. Sophia in Ohrid and the Macedonian Traditional Textile: Iconographic Characteristics and Parallels”* (2016), *Турскиот мимбар и прашањето за реконструкцијата на првобитниот мобилијар на црквата Св. Софија во Охрид* (2016), *Црквата Св. Софија во Охрид и оформувањето на првите стручно-научни институции за заштита на културното наследство во Македонија* (2016), како и поглавјето именувано *“The Cathedral of St. Sophia in Ohrid, Macedonia. An Example of an Innovative Restoration from the 1950s”* поместено во монографското издание *Conservation, Restoration, and Analysis of Architectural and Archaeological Heritage* (2019), уредници: Alfonso Ippolito и Carlo Inglese, чиј коавтор е кандидатката.

- Покрај трудовите посветени на проучување на охридската катедрална црква, кандидатката своето истражување го проширува на средновековното архитектонско творештво во Македонија, објавувајќи неколку трудови на оваа тематика: *Компаративна анализа на керамопластичната декорација на фасадите од средновековните цркви од периодот XIII – XIV век со мотиви од народните везови од Македонија* (2009), *Црквата Свети Никола во Псача. Мотиви од керамопластичната фасадна декорација: материјали, типологија, интерпретација* (2016), *Прилог кон проучувањето на црквите Св. Архангели во Штип, Св. Архангел Михаил во Лесново и Св. Никола во Псача. Архитектонска типологија и фасадна артикулација* (2017). Покрај научни трудови, интересот на кандидатката за византиската

архитектура е продлабочен во монографското издание: *Компаративна анализа на керамопластичната декорација на фасадите од средновековните цркви во периодот XIII-XIV век со мотиви од народното текстилно творештво во Македонија* (2015), каде што се јавува како коавтор.

- Третото поле на научен интерес на кандидатката произлегува од повеќегодишното истражување за потребите на нејзината докторска дисертација посветена на преродбенското сакрално градителство во Македонија. Во прилог на ова се и нејзините реферати публикувани во последните неколку години, како што се: *Црквата Св. Спас (Вознесение Христово) во село Кожле, Скопско* (2017), *Црквите од преродбенскиот период од регионот на Скопска Црна Гора: типологија и стилски особености* (2018), *Црквата „Рождество на Пресвета Богородица“ во Тепавци како поствизантиски антецедент на преродбенските тробродни базилики* (2020), *Континуитетот на типолошките обрасци во преродбенската сакрална архитектура низ примерот на еднокорабните базилики со пиластри од југозападна Македонија* (2020), *“The XIX Century Basilicas in Macedonia: a Conservation Challenge”* (2020). Дел од овие истражувања беа опфатени и продлабочени во нејзиниот монографски труд: *Црквите од XIX век од околината на Скопје* (2017), со што се даде еден пресек и заокружена целина на фокусот на нејзините научни проучувања од тој период.

Што се однесува до наставно-научната дејност, кандидатката била ангажирана како надворешен соработник (стручњак од практиката) во рамки на вежбите по предметите *Документирање и истражување на градителското наследство, Конзервација и реставрација на градителското наследство и Ревитализација на градителското наследство*, Институт за заштита на градителското наследство, историја на архитектурата и уметноста при Архитектонскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во академските 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018 и 2018/2019 година, како и по предметите од продлабочената настава „Проект за археолошки музеј – Горен Град, Скопје“, при истиот институт на Архитектонскиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во академската 2007/2008 година.

Активностите поврзани со научноистражувачката и наставно-научната дејност на кандидатката се детално наведени во табелата во Анекс 2 (член 3 / член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Покрај научноистражувачката и наставно-научната дејност, како примарни дејности, д-р Емилија Апостолова Чаловска била вклучена во неколку комисии при ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“, помеѓу кои 7 пописни и 2 комисии за јавни набавки. Кандидатката се јавува како автор или коавтор на три стручни книги – прирачници, како и еден каталог од изложба во чија подготовка учествувала. Воедно, кандидатката реализирала неколку теренски истражувања, како и стручна надogradба преку летни школи – кампови, семинари за докторанди итн.

Понатаму, д-р Емилија Апостолова Чаловска од 2021 година е ангажирана како експерт во Стручен тим за поддршка на Министерството за култура на РС Македонија во реализацијата на заштитни активности за светското природно и културно наследство на Охридскиот регион и координатор на Работна група за изработка на Стратешки план за рехабилитација на светското природно и културно наследство на Охридскиот Регион.

Како дополнителни професионални активности на кандидатката може да се споменат: членство во мрежата на World Heritage Watch од 2017 година; членство во Балканската музејска мрежа од 2017 година; членство во Комисијата за култура на Асоцијацијата за унапредување на статусот на жената во современите општествени процеси во Македонија „Женска акција“ од 2014 година.

Сите активности што припаѓаат во стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес, релевантни за изборот, се наведени во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација, професионалните достигнувања и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува научноистражувачката и наставно-научната дејност, како и стручно-апликативната и дејноста од поширок интерес на кандидатката д-р Емилија Апостолова Чаловска, со вкупно 202,95 поени.

Рецензентската комисија особено ја истакнува и ја вреднува нејзината работа во областа на проучувањето на сакралната архитектура од преродбенскиот период, предмет на нејзината докторска дисертација, во која беа опфатени сите најзначајни црковни објекти од тој период, со што се даде еден значаен импакт во нивното проучување, сочувување и афирмација, како дел од непроценливото културно богатство на оваа земја. Во прилог на ова се објавените десетина научни трудови и едно монографско издание, во кои таа се промовира како искусен и темелен научен истражувач, со свои лични согледувања, анализи и достигнувања. Притоа, посочените публикации содржат обемна цртачка и фотодокументација од поединечни споменици од преродбенскиот период која во таа прилика се објавува за прв пат, што претставува особен придонес за современата и идна научна мисла во областа.

Покрај интересот за преродбенската сакрална архитектура, поголем дел од посочените објавени и презентирани научни трудови претставуваат логичен континуитет на претходното повеќегодишно истражување на кандидатката на црквата Св. Софија во Охрид: нејзината архитектура, типолошко решение, како и декоративните елементи и карактеристики, предмет на истражување на најзиниот магистерски труд, одбранет на Политехничкиот универзитет на Валенсија. Во нив, таа во целост ги разработува проблемите и спецификите пројавени при реставрацијата на оваа исклучително значајна катедрална црква од византискиот период, согледувајќи ги и анализирајќи ги од различни аспекти не само најзиниот историјат, архитектонски обележја, туку и проблемите и предизвиците со кои се соочува современата научна мисла во напорите за нејзиното реутализирање и афирмација.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката, Рецензентската комисија заклучи дека д-р Емилија Апостолова Чаловска поседува високи научни и стручни квалитети. Со својата научноистражувачката дејност, која се движи во сферите на сакралната и вернакуларната архитектура, конзервацијата и заштитата на архитектонското наследство, историјата на архитектурата и уметноста и фолклористиката, кандидатката дава значаен придонес во проучувањето на дадената научна област. Тоа и го обезбедува нејзиното мултидисциплинарно образование: додипломските студии од областа на архитектурата, постдипломските студии од областа на заштитата на градителското наследство, како и докторските студии по архитектура, завршени со највисока оценка *cum laude* и назнака за интернационален докторат на престижниот Политехнички универзитет на Валенсија, како и високо професионалниот ангажман. Во прилог на ова би ја истакнале нејзината повеќегодишна научна дејност поврзана со проучувањето на проблематиката на архитектурата, историјата на архитектурата и заштитата на архитектонското наследство, како и учеството во низа научноистражувачки проекти, студиски патувања и теренски истражувања реализирани за време на нејзиниот работен ангажман како помлад асистент и асистент истражувач на народната архитектура при Одделот за традиционални уметности и архитектура во Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје. Покрај овие професионални активности, би ги споменале и нејзиното активно учество на низа меѓународни симпозиуми, научни конференции, тркалезни маси, летни школи, секциски предавања и сл., како и нејзиниот ангажман како надворешен соработник – стручњак од практиката (од 2015 до 2019 год.) на Архитектонскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на предмети од областа на заштитата, ревитализацијата, документирањето и конзервацијата на градителското наследство во земјава. Во прилог на ова би го истакнале и нејзиното членство во неколку меѓународни организации од областа на заштитата на културното и природно светско наследство (со посебен фокус на заштитата и ревитализација на Охридскиот Регион), популаризација на етнолошкото културно наследство, како и некои други области со кои се соочува современото македонско општество (екологија, преприемаштво, одржливо живеење итн.).

Изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, како и целокупната активност како научник на наведеното работно место, сметаат дека не уверуваат во нејзината висока научна оспособеност во проучувањето на посочената област во сите нејзини аспекти, вклучувајќи ја и методологијата на останатите сродни хуманистички дисциплини, како што се историјата, историјата на уметноста, археологијата, етнологијата и фолклористиката. Оттука, Рецензентската комисија заклучи дека д-р Емилија Апостолова Чаловска според Законот за научноистражувачката дејност, Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, како и според Правилникот за утврдување на дополнителни критериуми за избор во повисоко научно звање и за предвремен избор во научно звање во ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во научно звање – научен соработник за работното место: истражувач на народната архитектура.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Научниот совет на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје, д-р Емилија Апостолова Чаловска да биде избрана во звањето **научен соработник** за работното место: истражувач на народната архитектура, во Одделот за традиционални уметности и архитектура при ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Елизабета Касапова, с.р.

Проф. д-р Сашо Коруновски, с.р.

Проф. д-р Јасминка Ристовска Пиличкова, с.р.

АНЕКС 2

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р Емилија Апостолова Чаловска

(име, татково име и презиме)

Институција: ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: конзервација и ревитализација на културно-историски споменици (20113), развој на архитектурата и урбанизмот и архитектонското наследство (20103)

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА И НАСТАВНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
Одбранет магистерски труд		
1.	„Црквата Св. Софија во Охрид, Република Македонија: архитектонско-артистичка студија и анализа на нејзината реставрација (1951-58)“, одбранет на Политехничкиот универзитет на Валенсија (Шпанија), Висока техничка школа за архитектура, септември 2014 година.	5
Одбранета докторска дисертација		
2.	„Базиликалните цркви од XIX век во Македонија: потекло, типологија и влијанија“, одбранета на Политехничкиот универзитет на Валенсија (Шпанија), септември 2021 година.	8
Секциски предавања на научен/стручен собир		
3.	Научен симпозиум: „Методологија на научноистражувачката работа користена при истражувањата на културното наследство во нашата држава“, Прилеп (Македонија), мај 2022 година.	1
4.	Научен симпозиум: „Современата состојба на фолклорот низ призмата на истражувањата на младите фолклористи“, Кратово (Македонија), мај 2022 година.	1
5.	Научен симпозиум: „Етнолошки и фолклористички аспекти на мултикултурализмот и интеркултурализмот на македонското општество“, Кратово (Македонија), септември 2019 година.	1
6.	Научен симпозиум: <i>Ретроспективи и перспективи на македонската етнологија и фолклористика</i> , Скопје (Македонија), 2017 година.	1
7.	Научен симпозиум: <i>Популаризација на етнолошкото културно наследство</i> , Штип (Македонија), 2010 година.	1
8.	Тркалезна маса на тема: „Визија за ревитализација на руралната архитектура во Македонија (искуства и нови решенија)“, манифестација <i>Денови на Патримониум.мк</i> , Центар за културно и духовно наследство, Скопје (Македонија), 2019 година.	1
9.	Тркалезна маса на тема: <i>Значењето на теренските истражувања во фолклористиката</i> , Скопје (Македонија), 2018 година.	1
Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество		
10.	9 th International NGO Forum for World Heritage in Danger, <i>World Heritage Watch</i> , Paris (France), January 2022.	2

11.	Меѓународен научен симпозиум „70 години Институт за фолклор и 50 години фолклористичка дејност на Иван Котев“, Струмица (Македонија), септември 2021 година.	2
12.	Трета Меѓународна Научна конференција „Манастирот Св. Јован Претеча во Слепче – духовен, книжевен и уметнички центар“: <i>Манастирот во Слепче и културната историја на Македонија во XVI и XVII век</i> , Демир Хисар (Македонија), јули 2021 година.	2
13.	7 th International NGO Forum for World Heritage in Danger, <i>World Heritage Watch</i> , Paris (France), January 2020.	2
14.	8 th International Conference “Ohrid – Vodici, 2020” <i>Contemporary Challenges on Protection and Managing of the Natural and Cultural Heritage</i> , Ohrid (Macedonia), January 2020.	2
15.	20ти Меѓународен научен симпозиум за балкански фолклор <i>Фолклористика: предизвици и перспективи</i> , Скопје (Македонија), ноември 2019 година.	2
16.	6 th International NGO Forum for World Heritage in Danger, <i>World Heritage Watch</i> , Paris (France), January 2019.	2
17.	6 th International Conference “Ohrid – Vodici, 2018” <i>Rethinking the Framework of Interdisciplinary Cooperation between Cultural Heritage, Local Economic Development, Tourism and Media</i> , Ohrid (Macedonia), January 2018.	2
18.	19ти Меѓународен научен симпозиум за балкански фолклор <i>Традиција и современост во фолклорот на балканските народи</i> , Скопје (Македонија), ноември 2017 година.	2
19.	4 th International NGO Forum for World Heritage in Danger, <i>World Heritage Watch</i> , Krakow (Poland), June – July 2017.	2
20.	5 th International Conference “Ohrid – Vodici, 2017” <i>Rethinking the Framework of Interdisciplinary Cooperation between Cultural Heritage, Local Economic Development, Tourism and Media</i> , Ohrid (Macedonia), January 2017.	2
21.	Меѓународен научен симпозиум <i>Традиција и современост во Македонија и Србија</i> , Скопје (Македонија), 2016 година.	2
22.	4 th International Conference “Ohrid – Vodici, 2016” <i>Rethinking the Framework of Interdisciplinary Cooperation between Cultural Heritage, Local Economic Development, Tourism and Media</i> , Ohrid (Macedonia), January 2016.	2
23.	18ти Меѓународен научен симпозиум за балкански фолклор <i>Теорија и емпирија: Институционализирана фолклористика и етнологија во Македонија и на Балканот</i> , Скопје (Македонија), 2015 година.	2
24.	Трет меѓународен научен симпозиум „Денови на Јустинијан I“ <i>Византија и наследството на Европа: Поврзување на културите</i> , Скопје (Македонија), 2015 година.	2
25.	Трета годишна меѓународна конференција <i>Култура и идентитет</i> , Центар за култура и културолошки студии, Скопје (Македонија), 2015 година.	2
26.	3 rd International Conference “Ohrid – Vodici, 2015” <i>Rethinking the Framework of Interdisciplinary Cooperation between Cultural Heritage, Local Economic Development, Tourism and Media</i> , Ohrid (Macedonia), 2015.	2
27.	Меѓународен научен симпозиум <i>Балканската култура низ призмата на фолклористичко-етнолошките истражувања</i> , Скопје (Македонија), 2014 година.	2

28.	Втор меѓународен научен симпозиум „Денови на Јустинијан I“ <i>Самуиловата држава и Византија: Историја, легенда, традиција, наследство</i> , Скопје (Македонија), 2014 година.	2
29.	3 rd International Turkish Arts, History and Folklore Congress / Arts Activities, Sarajevo (Bosnia), 2013.	2
30.	Меѓународен научен симпозиум „Денови на Јустинијан I“ <i>Македонија и Балканот во византискиот комонвелт</i> , Скопје (Македонија), 2013 година.	2
31.	17. Меѓународен научен симпозиум за балкански фолклор <i>Фолклорот и заедничките културни вредности на Балканот</i> , Охрид (Македонија), 2008 година.	2
Постер презентација		
32.	International Conference “Meet, See, Do”, <i>Balkan Museum Network</i> , Priština (Kosovo), April 2017.	0.5
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник од научен собир со меѓународна редакција		
33.	APOSTOLOVA CHALOVSKA, E.: “The XIX Century Basilicas in Macedonia: a Conservation Challenge”, Proceedings of the 8 th International Conference Ohrid – Vodici 2020 “ <i>Contemporary Challenges on Protection and Managing of the Natural and Cultural Heritage</i> ”, Ohrid, 2020 (123-140).	3
34.	SCARRY, D.; DIMOSKA, S. & APOSTOLOVA CHALOVSKA, E.: “The World Heritage Committee and UNESCO Ohrid Region Destruction: Silent Witness or Passive Accomplice?”, <i>World Heritage Watch Report 2020</i> , Berlin, 2020 (104-109).	2,4
35.	SCARRY, D. & APOSTOLOVA CHALOVSKA, E.: “Lake Ohrid, Macedonia – Where Concrete Rises as Waters Fall”, <i>World Heritage Watch Report 2019</i> , Berlin, 2019 (74-78).	2,7
36.	APOSTOLOVA CHALOVSKA, E. & APOSTOLOVA, N.: “Ohrid Lake: World Cultural and Natural Heritage in Peril”, <i>World Heritage Watch Report 2017</i> , Berlin, 2017 (84-88).	2,7
37.	АПОСТОЛОВА ЧАЛОВСКА, Е.: „Прилог кон проучувањето на црквите Св. Архангели во Штип, Св. Архангел Михаил во Лесново и Св. Никола во Псача. Архитектонска типологија и фасадна артикулација“. Зборник на трудови од Меѓународната научна конференција <i>Традиција и современост во Македонија и Србија</i> , Скопје, 2017 (137-155).	3
38.	APOSTOLOVA CHALOVSKA, E. & RISTOVSKA PILICHKOVA, J.: “The Elements of the Brickwork Decoration, Stone Relief and Fresco Decoration from the Church of St. Sophia in Ohrid and the Macedonian Traditional Textile: Iconographic Characteristics and Parallels”, Proceedings of the 4 th International Scientific Symposium “Ohrid-Vodici 2016” (19-33).	2,7
39.	APOSTOLOVA CHALOVSKA, E.: “The Exonarthex of the Church of St. Sophia, Ohrid – Origin, Typology, Influences”, Proceedings of the 3 rd International Conference “Ohrid – Vodici, 2015”, Ohrid, 2015 (28-42).	3
40.	АПОСТОЛОВА ЧАЛОВСКА, Е.: „Византиската декоративна камена пластика од XI и XIV век низ примерот на катедралата Света Софија во Охрид“, Зборник на трудови од Меѓународниот научен симпозиум <i>Балканската култура низ призмата на фолклористичко–етнолошките истражувања</i> , Скопје, 2015 (293-309).	3
41.	АПОСТОЛОВА ЧАЛОВСКА, Е.: „Турскиот мимбар и прашањето за реконструкцијата на првобитниот мобилијар на црквата Св.	3

	Софија во Охрид“, <i>Зборник на трудови</i> , Втор меѓународен симпозиум „Денови на Јустинијан I“, Скопје, 2015 (173-187).	
42.	APOSTOLOVA CHALOVSKA, E.: “Heritage Reinvented: the Mimbar of St. Sophia in Ohrid”, <i>Proceedings of the 3rd International Turkish Arts, History and Folklore Congress / Art Activity, Sarajevo, 2015 (329-336)</i> .	3
43.	АПОСТОЛОВА ЧАЛОВСКА, Е.: „Исправањето на јужниот фасаден ѕид на црквата Света Софија во Охрид: Маријан Мушиќ, Борис Чипан и Фердинандо Форлати“, <i>Зборник на трудови</i> , Меѓународен симпозиум „Денови на Јустинијан I“, Скопје, 2013 (186-199).	3
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
44.	АПОСТОЛОВА ЧАЛОВСКА, Е.: „Континуитетот на типолошките обрасци во преродбенската сакрална архитектура низ примерот на еднокорабните базилики со пиластри од југозападна Македонија“, <i>Етнолог</i> бр. 19, Скопје, 2020 (192-210).	3
45.	АПОСТОЛОВА ЧАЛОВСКА, Е.: „Кон проучувањето на црквата Св. Спас во с. Драчево, Скопско - потекло, типологија, влијанија“, <i>Етнолог</i> бр. 18, Скопје, 2017 (197-213).	3
46.	АПОСТОЛОВА ЧАЛОВСКА, Е.: „Црквата Свети Никола во Псача. Мотиви од керамопластичната фасадна декорација: материјали, типологија, интерпретација“, <i>Славишки зборник</i> бр. 3, Крива Паланка, 2016 (283-297).	3
47.	АПОСТОЛОВА ЧАЛОВСКА, Е.: „Тревиго и Охрид: еден метод – две интервенции“, <i>Зборник на трудови</i> бр. 17, Завод за заштита на спомениците на културата и музеј - Битола, Битола, 2013 (153-172).	3
48.	АПОСТОЛОВА, Е.: „Ревитализација и популаризација на историските градски јадра низ примерот на Старата скопска чаршија“, <i>Етнолог</i> бр. 14, Скопје, 2012 (315-323).	3
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание со меѓународна редакција	
49.	АПОСТОЛОВА ЧАЛОВСКА, Е.: „Црквата „Рождество на Пресвета Богородица“ во Тепавци како пост-византиски антецедент на преродбенските тробродни базилики“, <i>Македонски фолклор</i> бр. 77-78, Скопје, 2020 (297-318).	4
50.	АПОСТОЛОВА ЧАЛОВСКА, Е.: „Црквите од преродбенскиот период од регионот на Скопска Црна Гора: типологија и стилски особености“, <i>Македонски фолклор</i> бр. 74, Скопје, 2018 (217-235).	4
51.	АПОСТОЛОВА ЧАЛОВСКА, Е.: „Црквата Св. Спас (Вознесение Христово) во село Кожле, Скопско“, <i>Македонски фолклор</i> бр. 72, Скопје, 2017 (95-116).	4
52.	АПОСТОЛОВА ЧАЛОВСКА, Е.: „Црквата Св. Софија во Охрид и оформувањето на првите стручно-научни институции за заштита на културното наследство во Македонија“, <i>Македонски фолклор</i> бр. 71, Скопје, 2016 (161-172).	4
53.	АПОСТОЛОВА ЧАЛОВСКА, Е.: „Реутилизација на сполии во архитектурата: мимбарот на црквата Св. Софија во Охрид“, <i>Македонски фолклор</i> бр. 69, Скопје, 2014 (165-178).	4
54.	АПОСТОЛОВА, Е.: „Компаративна анализа на керамопластичната декорација на фасадите од средновековните цркви од периодот XIII – XIV век со мотиви од народните везови од Македонија“, <i>Македонски фолклор</i> бр. 67, Скопје, 2009 (185-209).	4
	Учесник во национален научен проект	
55.	Научноистражувачки проект „Преродбенските дострели на сакралната архитектура на Охрид“, Институт за заштита на	3

	градителското наследство, историја на архитектурата и уметноста, Архитектонски факултет, Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, 2016 година.	
56.	Научноистражувачки проект „Фолклорно наследство – истражување и дигитализација“, ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, 2009 – 2019 година.	3
	Монографија	
57.	Емилија Апостолова Чаловска (2017). <i>Црквите од XIX век од околината на Скопје</i> . Скопје: Асоцијација за унапредување на статусот на жената во современите општествени процеси „Женска акција“ Скопје. ISBN 978-608-66103-4-0; COBISS.MK-ID 105349898.	8
58.	Јасминка Ристовска Пиличкова и Емилија Апостолова Чаловска (2015). <i>Компаративна анализа на керамопластичната декорација на фасадите од средновековните цркви во периодот XIII-XIV век со мотиви од народното текстилно творештво во Македонија</i> . Скопје: Асоцијација за унапредување на статусот на жената во современите општествени процеси „Женска акција“ Скопје. ISBN 978-9989-2645-8-0.	7,2
	Книга или дел од книга рецензирана и објавена во земја членка на Европската Унија и/или ОЕЦД	
59.	Emilija Apostolova Chalovska & Francisco Juan Vidal (2019) “The Cathedral of St. Sophia in Ohrid, Macedonia. An Example of an Innovative Restoration from the 1950s” In <i>Conservation, Restoration, and Analysis of Architectural and Archaeological Heritage</i> (Alfonso Ippolito & Carlo Inglese Eds.). Hershey PA: IGI Global, 81-107. ISBN13: 9781522575559.	6
	Научноистражувачки престој во земјата	
60.	Истражувачки престој во архивот на НУ Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј – Охрид, 2010 година, во траење од 2 месеца.	2
61.	Теренско истражување со депонирање на теренскиот материјал, Мавровски Регион, февруари 2017 година, во траење од 5 дена.	2
	Одржување на вежби (лабораториски, клинички, аудиториски или изработка на семинарски труд)	
62.	„Документирање на градителско наследство“, Архитектонски факултет, VII семестар, 2015/2016 година.	0,45
63.	„Конзервација на градителско наследство“, Архитектонски факултет, VIII семестар, 2015/2016 година.	0,9
64.	„Ревитализација на градителско наследство“, Архитектонски факултет, IX семестар, 2016/2017 година.	1,35
65.	„Документирање на градителско наследство“, Архитектонски факултет, VII семестар, 2016/2017 година.	0,45
66.	„Конзервација на градителско наследство“, Архитектонски факултет, VIII семестар, 2016/2017 година.	0,9
67.	„Ревитализација на градителско наследство“, Архитектонски факултет, IX семестар, 2017/2018 година.	1,35
68.	„Документирање на градителско наследство“, Архитектонски факултет, VII семестар, 2017/2018 година.	0,45
69.	„Конзервација на градителско наследство“, Архитектонски факултет, VIII семестар, 2018/2019 година.	0,9
	Учество во настава на летна школа	
70.	Предавање: „Преродбенските еднокорабни куполни цркви: типолошки варијации и потекло“, 2. Малореќанска летна школа	1

	„По патеките на Дичо Зограф“, Тресонче / Бигорски манастир, октомври 2021 година.	
	Вкупно	173,95

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста	Поени
	Книга од стручна област	
1.	Емилија Апостолова Чаловска, Татјана Стојаноска Иванова и Мирјана Апостолова (2020). <i>Одржливо живеење – одговорен стил на живеење</i> , прирачник. Скопје: Асоцијација за унапредување на статусот на жената во современите општествени процеси „Женска акција“ Скопје. ISBN 978-608-66103-0-2; COBISS.MK-ID 52301829.	6,4
2.	Емилија Апостолова Чаловска (2019). <i>Како до зелено училиште</i> , прирачник. Скопје: Асоцијација за унапредување на статусот на жената во современите општествени процеси „Женска акција“ Скопје. ISBN 978-608-66103-8-8; COBISS.MK-ID 111893002.	8
3.	Емилија Апостолова Чаловска, Мирјана Апостолова, Татјана Стојаноска Иванова и Јована Тренчевска (2018). <i>Како од НВО до социјално претпријатие</i> , прирачник. Скопје: Асоцијација за унапредување на статусот на жената во современите општествени процеси „Женска акција“ Скопје. ISBN 978-608-66103-5-7; COBISS.MK-ID 109157130.	5,6
	Член на комисији при Институтот (експертски и други активности)	
4.	Член на пописна комисија на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје за 2021 година.	0,5
5.	Член на пописна комисија на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје за 2019 година.	0,5
6.	Член на пописна комисија на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје за 2016 година.	0,5
7.	Член на пописна комисија на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје за 2013 година.	0,5
8.	Член на пописна комисија на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје за 2012 година.	0,5
9.	Член на пописна комисија на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје за 2010 година.	0,5
10.	Член на пописна комисија на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје за 2008 година.	0,5
11.	Заменик-член на комисија за јавни набавки за спроведување на постапка со барање за прибирање на понуди за печатење на зборник под наслов „Балкански фолклор како интеркултурен код 2“, ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, 2015 година.	0,5
12.	Заменик -член на комисија за јавни набавки за спроведување на постапка со барање за прибирање на понуди за печатење на списание „Македонски фолклор бр. 70“, ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, 2015 година.	0,5
	Учество на летни школи / семинари	
13.	Семинар: Young researcher's training “How to improve research quality in social sciences?”, одржан на 03.10.2017 година на	1

	Правниот факултет „Јустинијан I“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје Предавач: Dr. Michael Ochsner, Swiss Centre of Expertise in the Social Sciences FORS – Lausanne.	
14.	Регионален камп за реставрација, Ѓирокастро (Албанија), септември 2010 година, во организација на Cultural Heritage without Borders (CHwB) од Шведска.	2
	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	
15.	XVII меѓународен симпозиум за балкански фолклор, ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, Охрид (Македонија), 2009 година.	1
	Учество во подготовка на музејска поставка/изложба	
16.	Изложба „По трагите на Дичо Зограф во Скопско“, проект „По стапките на Дичо Зограф во Скопско“, финансиран од Град Скопје, 2018 година.	0,5
	Вкупно	29

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА И НАСТАВНО-НАУЧНА ДЕЈНОСТ	173,95
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА И ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	29
ВКУПНО	202,95

Членови на Рецензентската комисија

Проф. д-р Елизабета Касапова, с.р.
Проф. д-р Сашо Коруновски, с.р.
Проф. д-р Јасминка Ристовска Пиличкова, с.р.

Прилог бр. 4

РЕЦЕНЗИЈА

**ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „МУЗИЧКИОТ ИНСТРУМЕНТ
КАНОН КАКО ДЕЛ ОД ГРАДСКАТА МУЗИЧКА ТРАДИЦИЈА ВО МАКЕДОНИЈА“ ОД
М-Р ТИМКО ЧИЧАКОВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ЈНУ ИНСТИТУТ ЗА ФОЛКЛОР
„МАРКО ЦЕПЕНКОВ“ – СКОПЈЕ**

Научниот совет на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, на седницата одржана на 3.6.2022 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Тимко Чичаковски со наслов: „МУЗИЧКИОТ ИНСТРУМЕНТ КАНОН КАКО ДЕЛ ОД ГРАДСКАТА МУЗИЧКА ТРАДИЦИЈА ВО МАКЕДОНИЈА, во состав: проф. д-р Ермис Лафазановски, редовен професор, Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (претседател), проф. д-р Родна Величковска, редовен професор, Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (ментор), проф. д-р Димитрије Големовиќ, редовен професор, Факултет за музички уметности – Белград, Универзитет за уметности – Белград, проф. д-р Катерина Петровска-Кузманова, редовен професор, Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (член) и проф. д-р Горанчо Ангелов, редовен професор, Музичка академија, Штип, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Научниот совет на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Тимко Чичаковски, со наслов: МУЗИЧКИОТ ИНСТРУМЕНТ КАНОН КАКО ДЕЛ ОД ГРАДСКАТА МУЗИЧКА ТРАДИЦИЈА ВО МАКЕДОНИЈА, содржи 257 страница компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12 pt, со 358 фусноти, 149 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 3 глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се предметот и целите на истражувањето, хипотезата, истражувачките прашања, теоретската рамка и методите на истражувањето. Кандидатот упатува на проучувања за музичкиот инструмент канон како дел од македонската чалгиска музичка традиција, одредувајќи ги клучните поими и прашања, што се поставуваат при нивното дефинирање, и оправданоста на истражувањето. Значи, предмет на истражување во овој труд е музичкиот инструмент канон како дел од чалгиските состави во Македонија, а музичката страна на инструментот е претставена преку изработената анализа на одбрани музички вокални и инструментални мелодии преку чии мелодиски структури се согледува стариот и новиот тонски систем на изведување.

Првата глава од докторската дисертација е насловена „Историски податоци на инструментот канон“ [со 7 поднаслови](#) (стр. 21-83). Во неа се анализирани историските податоци на инструментот канон, истакнувајќи притоа дека потеклото на музичкиот инструмент канон датира уште од пред Христовото време и од цивилизациите кои биле претежно населени во Анадолија, Месопотамија и Египет, кој во подоцнежните времиња, од овие региони се ширел сè повеќе низ другите делови на светот. За неговото постоење и распространетост во одредени делови на светот постојат повеќе сознанија, Чичаковски истакнува. Укажува и на значењето на зборот канун или канон, кој е преземен од грчкиот збор **kanonaki**, што значи закон. Веројатно, истакнува тој, името е дадено затоа што во традиционалните ансамбли, канонот е тој кој го давал почетниот тон за штимање на сите други инструменти, вклучувајќи ги и пејачите. Познато е дека

канонот станува дел од музиката на Блискиот Исток од X век, а се претпоставува дека бил преземен од Египет. Од истражувањата се дознава дека канонот спаѓа во китара – класите на инструменти, кој низ вековите, покрај во Турција, се користи и во Северна Африка и на Блискиот Исток, Иран, Узбекистан, Ерменија, Македонија, Косово и Грција.

- Во поднасловот „Податоци за канонот во Македонија“ се изнесени резултатите од досегашните проучувања кај нас, истакнувајќи притоа дека релевантни податоци за постоењето на канонот во Македонија се среќаваат уште во XIV век.

- Во поднасловот „Општи податоци за канонот како музички инструмент“, кандидатот дава опис на канонот, укажувајќи дека канонот е кордофоничен инструмент од арапско потекло, еден вид на *псалтир*, со трапезоидна форма, со 24-27 жици од овчи црева, кои се наштамани унисоно по три во групи. Резонантната кутија на канонот, вели тој, е изработена од јаворово дрво, додека горниот поклопец е од смрека. На средина се избушени гласници, а на горната страна се распоредени чивии од дрво. Жиците се оптегнати преку еден мост – кобилица, под кој се наоѓа специјално оптегнатата кожа од риба. Тие се потпрени на кобилица и се штимаат со посебен клуч. Звукот се произведува со удари на метални или коскени напрестоци, навлечени на палците од двете раце. Може да биде солистички, но и инструмент во чалгиски состав, каде што има изразена улога на мелодиски инструмент. Укажува и на фактот дека постојат два вида на канони кои се изработуваат во денешно време – арапски и турски, кои детално се претставени во продолжение на текстот.

- Во третиот поднаслов, „Елементи и изработка на инструментот канон“, преку потподнаслови е даден описот на канонот, истакнувајќи дека денешниот канон вообичаено се прави од палисандер и абонос, задниот дел од борово дрво, а мостот од јавор. Дизајнот на страните и на горниот дел е направен од палисандер и бел бор, формирајќи притоа трапезоидна форма. Укажува и на фактот дека производителот на овој инструмент посебно внимание посветува на димензиите и видот на дрвото што се користи при изработката, бидејќи овие елементи влијаат на квалитетот и убавината на генерираниот звук. Исто така, компаративно ги претставува елементите за изработка на Турскиот и Ерменскиот канон, подесувањето на интервалите.

- Четвртиот поднаслов, насловен „Макам“, составен е од единаесет потподнаслови, во кои кандидатот Чичаковски до најситни детали ги претставува спецификите на макамот како систем на тонски модели на скали, што се користат во турската традиционална и народна музика и претставува полисемантички израз што означува:

- (1) тонска скала,
- (2) модално-моноден режим во збир на сите негови категории и функции,
- (3) интегрален текст – музички состав, вклучувајќи не само специфични техники на композициска техника (центонизација, украсна варијација, импровизација, ритмичка варијација, итн.), но исто така и конотации на музичкиот жанр.

Тој дава еден комплексен пакет со правила за компонирање и изведба, истакнувајќи притоа дека секој макам е специфичен по единствена интервалска структура (*cinsler/родови*) и мелодичен развој (*seyir*).

Во однос на тетракордите (*dörtlüler*) и пентахордите (*beşliler*), посебно истакнува дека слично како и конструкцијата на *maqamat*, така и макамот во турската музика е изграден од тетракорд, кој, пак, е изграден на врвот на пентакорд, или обратно (постојат и трикорди, но истите малку се користат). Постојат 6 основни тетракорди, кои понекогаш се именувани според нивната тонична нота, а понекогаш според најкарактеристичната нота на тетракордот: 1. *Çârgâh*; 2. *Bûselik*; 3. *Kürdî*; 4. *Uşşâk*; 5. *Hicaz* и 6. *Rast*.

Посебно го претставува *Усулот* (*Усул*), односно ритамот во музиката, истакнувајќи при тоа дека *усулот* како и *макамот*, претставуваат главните столбови во турската музика. Ако макамот е олицетворение на мелодијата, истакнува Чичаковски, усулот е ритмичкиот образец, во кој се содржат силните и слабите времиња. Секој удар во усулот се нарекува **дарб**, вели тој, а за да се формира еден усул, потребни се најмалку едно силно и едно слабо време. Ударите во усулот имаат свои имиња, со тоа **дум**, се

нарекува силното време, а **тек** се нарекува слабото време, кои зборови потекнуваат од стариот турски јазик, што означуваат **силно** и **спокојно**. Постојат **едноставни усули**, а во таа група влегуваат дводелниот и труделниот усул и дека постојат **сложени усули**, кои содржат два или повеќе усули, истакнувајќи при тоа дека усулите се означуваат на две паралелни линии. На почетокот се запишува метарот, а потоа на горната линија се запишува силното време, додека на долната линија се запишува слабото време, додавајќи дека секој од усулите си има свое име, претставувајќи ги секој посебно (од двовременски усул до дваесет и два временски усул).

Во однос на импровизацијата *Taksîm* (Таксим), односно моментот на експресијата на изведувачот, авторот на трудот најнапред го претставува таксимот – познат како главен музички жанр кој во текот на XIX и XX век во повеќето земји на Блискиот Исток кој бил инкорпориран во рамките на Отоманската Империја, особено во Турција, Сирија / Палестина и Египет. Во европскиот дел на Отоманската Империја, таксимот оставил важни остатоци и во музиката на Грција, Бугарија и Македонија, а во помала мера и на Романија.

- Во петтиот поднаслов дадени се методите кои се користат за акустична анализа на жичаните инструменти. Чичаковски истакнува дека *вибрациите* и анализата на звукот подолго време се користат за да се објасни формирањето на звук кај жичаните инструменти. *Вибрациите* кои се добиени со модална анализа, истакнува авторот, се сметаат како акустични отпечатоци од прсти на инструментите и притоа се испитуваат нивните ефекти врз самото формирање на звукот, додавајќи при тоа дека овие зони на резонанца, кои значително го одредуваат звучниот карактер на инструментот, се обликуваат според *материјалните својства* на материјалите од кои се направени инструментите, како што се флексибилноста, густината и *структурните својства*, односно обликот и дебелината на телото на инструментот.

- Во однос на шестиот поднаслов, насловен како „Канонот во теоријата и праксата“, Чичаковски укажува дека канонот претставува најсложениот инструмент во современата музичка практика од Блискиот Исток. Во арапскиот свет – каде што сите лаути со фиксни тонови исчезнале од употреба во традиционалната музика – канонот дава главна основа за локацијата на тоновите и скалите. Како и кај педалната харфа, така и кај канонот, истакнува тој, распоредот на жиците наликува на хептатониска скала. Изумирањето на подвижните мостови покрај секој тек на жици во првата половина на XX век овозможило свирачите на канонот да ги усогласат своите жици со цел да произведат конкретни интервалски растојанија во текот на изведбата. Во Турција, овие лостови се нарекуваат *мандали*, а во арапскиот свет *ораби*. Пред 90-тите години, истакнува тој дека, постоел и инструмент со десет мандали, конкретно изграден за локалната традиција на сирискиот град Алепо. Повеќето турски канони, истакнува тој, не дозволуваат прецизно дуплирање на октавата за сите микротонални точки: различните регистри немаат ист број на мандали, а регистриите што имаат само 8 наместо 12 мандали, едноставно го делат полутонот со еднаков темперамент на 100¢ според микротонални чекори со различна големина.

- Во седмиот поднаслов се истакнати начините на изведување на овој инструмент во државите каде што канонот е традиционален инструмент, како што се Турција, Азербејџан, Ерменија, арапскиот свет (Сирија, Ирак, Египет), Грција и Македонија, истакнувајќи ги притоа стилските особености при изведбата на овој традиционален инструмент во новите социокултурни услови во посочените држави.

Втората глава е насловена „Музичкиот инструмент канон како дел од градската музичка традиција во Македонија“, [со 4 поднаслови](#) (стр. 85-154). Во воведното излагање дава преглед во кој се истакнува дека Балканскиот Полуостров е мост и крстопат каде што се сретнуваат најразлични култури и влијанија, кои оставиле трага и до денес, како во материјалната, така и во духовната култура на народите. Гледајќи ја географската положба, отсекогаш тој бил крстосница на разни движења речиси од сите

страни на светот и на разните култури што ги носеле со себе. Најнапред претставени се истражувањата на еминентни истражувачи како: Јован Цвијиќ, Сотир Голабовски, Драгослав Девиќ, Роксанда Пејовиќ и Методи Симоновски, во чии истражувања се претставени балкански народни музички инструменти и инструменталната музика низ вековите.

Посебно е нагласено дека за појавата на ориенталниот призвук, голема улога одиграло формирањето на бројните чалгиски состави во градските центри на Балканот. Тонските низи во кои се изведува чалгиската музика се познати како маками, додека ориенталниот призвук во мелодијата и карактеристичниот интервал зголемена секунда се едни од основните карактеристики за звукот на чалгијата, а се застапени кај повеќе народи на Балканот.

- Во првиот поднаслов, авторот на трудот најнапред го претставува етимолошкото објаснување на зборот чалгија низ различните гледишта на луѓето што го толкувале и анализираше поимот „чалгија“, како на пример толкувањето во „Речник на македонскиот јазик“, во „Толковниот речник на македонскиот јазик“, толкувањето на Абдулах Шкалиќ и толкувањето на етноорганологот Курт Сакс. Во продолжение на текстот се истакнува дека релевантни податоци за развојот на чалгиските инструменти во различните епохи има и на фреските кои се наоѓаат во многубројните манастири на територијата на целиот Балкан, а за појавата на ориенталниот призвук, голема улога одиграло формирањето на бројните чалгиски состави во градските центри на Балканот.

- Вториот поднаслов, насловен „Чалгијата како културно наследство во Македонија“, изнесени се тезите на некои истражувачи во чии истражувања е истакнато дека во Македонија, чалгијата како карактеристичен инструментален состав е типичен претставник на староградската ориентална музичка култура. За чалгијата, како културно наследство во Македонија, покрај Марко Цепенков, Методија Симоновски, сестрите Љубица и Даница Јанковиќ, најмногу податливи информации оставаат авторите Боривоје Цимревски и Александра Кузман. Врз основа на информациите добиени од горенаведените автори, Чичаковски доаѓа до заклучок дека музичките и ритмичките структури во чалгијата се извадени од македонскиот музички народен јазик, кој во градот дошол во допир, пред сè, со византиското црковно пеење, со турската класична музика, но и со народната музика на сите етникуми што живееле на територијата на нашата држава. Во една таква духовна констелација, вели тој, македонскиот мелос изродил еден совршен оригинален музички израз – изразот на македонската чалгија. Така, во текот на XIX, па сè до средината на XX век, во нашите градови било вообичаено да се свират чалгии, а градовите како Битола, Охрид, Велес и Скопје претставувале центри во кои исклучително често се изведувала оваа карактеристична градска музика која го спојува фолклорот со наследството од музичката традиција на Истанбул. Чалгијата, вели тој, претставува специфичен оркестар составен од источнокласични инструменти (*канон*, *ут*, *деф* или *дајре*, а во поново време *тарабука*, *некаде* и *лаута*) и западнокласични инструменти (*кларинет* и *виолина*). Македонските чалгации свиреле по меани, на свадби, на разни веселби во градовите, а биле барани и пошироко, како, на пример, охридските тајфи, оделе на свирки и во Албанија. Инструментите кои се, всушност, виталните органи на овој чалгиски организам се: *канонот*, *уто*, *лаутата* (која денес веќе не е во употреба), потоа *виолината* (нарекувана и *кемане*), *кларинетот* (нарекуван и *грнета*), *дајретот*, *дефот* (а подоцна и *тарабука*). Овие инструменти (освен кларинетот и виолината) потекнуваат од персиско-арапската традиционална музичка култура. Од втората половина на минатиот век, во Македонија, под турско влијание, чалгиите го вовеле и *џумбушот*. Во продолжение на текстот, Чичаковски најнапред ги претставува чалгиските инструменти од групата кордофони музички инструменти, според класификацијата на Ерих Мориц фон Хорнбостел и Курт Сакс, а тоа се: *Канонот*, *Уто*, *Лаутата*, *Виолината* и *Џумбусот*, а потоа следат *кларинетот* од групата аерофони музички инструменти, а од мембранофоната група на музички инструменти се: *Дајретот*, *Дефот* (*Бендирот*) и *Тарабука*.

• Во третиот поднаслов, насловен „Чалгијата како музичка традиција низ градовите во Македонија“, кандидатот истакнува дека чалгијата во минатото, па и денес, претставува главно обележје и звучен симбол на градската музичка традиција во Македонија. И покрај тоа што чалгијата во основа ги задржала карактеристиките на музичкиот ориент, истакнува тој, во тоа време таа била модерна, сакана и мошне популарна.

На културен, односно на музички план, во поголемите градови се формираат т.н. музички „тајфи“, кои во почетокот се, всушност, чалгиски. Овој вид чалгиско песнопојно и инструментално творештво во Македонија носи белези на музички ориентализам, каде што мелодијата е украсена со бројни мелизми и карактеристична боја на чалгискиот оркестар.

Градовите во кои се развивала чалгиската музика се: Велес, Охрид, Битола, Скопје, Крушево, Неготино, Кавадарци и Штип, во кои истакнува Чичаковски, помалку или повеќе се негувала и развивала чалгиската музика. Како градови со подолга чалгиска традиција во Македонија се споменуваат: Велес, Охрид, Битола и Скопје, а подоцна и во помалите градови Неготино, Кавадарци и Штип, каде што чалгијата се развила под влијание на велешката чалгија. Во продолжение на текстот следува претставувањето на градовите: Охрид, Битола, Велес и Скопје, носителите на чалгиската музичка традиција во Македонија, со посебен осврт на чалгиските тајфи, во кои во чалгискиот инструментариум е присутен и канонот.

Истовремено, кандидатот прави обид генерациски да ги претстави чалгациите според периодот на нивното дејствување, организирани во чалгиски тајфи, додавајќи дека кон крајот на XX и почетокот на XXI век, во Македонија народните инструменти влегуваат во наставниот процес, а се отвораат и првите училишта за нивно изучување.

• Во четвртиот поднаслов, именуван „Чалгијата како дел староградската музичка традиција во Македонија“, истакнува Чичаковски дека староградска музика е форма на народна музика, но исто така и дел од регионална популарна музика, додавајќи дека македонската староградска песна претставува преплетување на различни музички системи – домашниот и западноевропскиот и таа се јавува како резултат на зголемените потреби на населението од нашите урбани средини за културна надградба, соодветна на неговите нови животни услови, сообразени со новите економски односи што се создаваат во градовите. Овие песни, вели кандидатот, се настанати во градската средина и обично го опеваат градскиот живот, додавајќи дека таа како тема е истражувана од различни аспекти и истражувачи, меѓу кои посебно ги истакнува Боривоје Џимревски, Ленка Татаровска и Александра Кузман.

Сите музички состави биле интересни на свој и посебен начин, а со самото тоа тие придонесувале за социјалниот елемент кој бил вграден во секојдневниот живот на луѓето. Тие моменти на социјализација и дружење за време на често организираните матинеа, повечеринки, кермеси или рефенеа, исполнети со најразлични изведби на градски песни од страна на разновидни музички состави, претставувале оддишка од секојдневните обврски и случувања. На овие забави, градските луѓе, облечени во убава градска облека, типична за тогашната нова мода (*alla franga*), масовно се собирале, пееле и играле.

Чалгијата претставува најверојатно највозвишениот начин на интерпретација на македонската народна музика, истакнува Чичаковски. Таа секогаш била поврзана со градот како културен простор каде што се негува неговата музичка традиција. На пример, колку и да се моќни звуците на гајдата, сепак нејзините можности се крајно ограничени – па таа достигнува едвај една октава, не може да развие мелодија, не може да го постигне тоа што можат да го постигнат инструментите кои се вклучени во чалгиските состави. И од аспект на инструменти, и од аспект на доловување на сите можни мелизми и тонови во македонската песна и македонските ора, чалгискиот состав е најпогоден за интерпретација на нашата стара градска музичка традиција. Македонските градови, односно т.н. чалгиски центри како Скопје, Битола, Велес и Охрид, претставуваат културни места каде што имало интересен живот, а истиот секогаш привлекувал внимание на истражувачите. Староградската песна раскажува за

секојдневните настани на жителите на градските средини, како што сите градови, и големи и мали, и централни и периферни, умееле да ја раскажат својата приказна, која била вредна да се забележи и запамети.

Чалгиската музика, како културен простор, претставувала дел од секојдневието на луѓето во градовите, а можела да се слушне на одредени места во градот. Па така, голем бил бројот на настаните кои не поминувале без да се чуе звукот на чалгијата, односно без која не можеле да се замислат свадбите, славите, имендените, вечеринките, панаѓурите, еснафските патрони празници, христијанските и муслиманските празници, сунетите итн. Чалгијата била цврсто врзана за градските обичаи како еден незаменлив дел во животите на луѓето, истакнува кандидатот.

Репертоарот на чалгиските тајфите и самиот стил на музицирање во македонската чалгиска музика се произлезени од отоманската класична музика, а секој од изведувачите и претставниците на чалгискиот музички израз, во своето свирење, внесуваат одредени специфики кои се, пак, карактеристика на музичката култура од средината каде што живеат.

Во однос на инструменталните музички форми што биле дел од чалгискиот репертоар и каде што, како што беше спомнато, најмногу до израз доаѓале *макамите*, биле турските инструментални парчиња како што се: *таксими*, маниња (што сè уште се дел од чалгискиот репертоар денес), *саз семаи*, *пештрев* (*пеширев*), *лонга* итн. (што денес веќе не се дел од чалгискиот репертоар).

Во почетокот на XX век, вели тој, чалгијата како состав, доживува промени според составот на инструментите. Сè повеќе почнува да се јавува европското влијание, зајакнуваат трговските размени помеѓу градовите, луѓето почнуваат почесто да патуваат и да се запознаваат со различни култури и традиции од светот, но најчесто од Европа.

Почнуваат да ја следат европската мода на облекување, во архитектурата, па и во музиката. Сето ова е забележливо преку прифатениот и суптилно инфилтрираниот чалгиски инструментариум кој бил негуван како дел од сопствената музичка култура, а истиот во голема мера влијаел и врз создавањето на чалгискиот музички стил.

Со појавувањето на ориенталната музичка култура, а подоцна и западноевропската, истакнува Чичаковски, се случило хомогенизирање на сите музички елементи и се добила една т.н. „звучна мешавина“, односно специфичен музички производ во вид на староградска музика кој бил карактеристичен само за македонските градски средини, т.н. *alla turca* начин на свирење, кој, во една пооригинална форма бил задржан некаде до 1912 година, а потоа во периодот помеѓу двете светски војни на нашето поднебје се почувствувале одредени надворешни влијанија преку модерните музички струења, а тука се мисли на влијанието на Западот врз нашата култура, познато како *alla franga*.

Целото ова мешање на различни музички елементи и влијанија со елементите од локалната музика, истакнува авторот, е резултат на тоа што нашиот поширок регион со векови претставувал крстопат на голем број култури кои имале значајно влијание врз многу сегменти од животот на луѓето, а со самото тоа и во музичката култура. Сите овие влијанија претставуваат еден вид на цивилизациска и културна придобивка бидејќи народот покажувал посебна музичка дарба и со посебна желба ги прифаќал надворешните влијанија во музиката и истите ги преточувал во својот традиционален критериум. Во тајфите кои го негувале чалгискиот звук и кои настапувале на овие простори, не постоел никаков отпор во однос на етничката припадност на припадниците во составот. Дури може да се каже дека постоела длабока заемна почит помеѓу членовите, како за време на нивните музички настапи, така и надвор во приватниот живот. Сите тие на свој начин придонесувале за оформување на специфичниот звук на чалгијата како еден краен чекор кој служел за внесување на насмевки и веселба кај народот, односно за искажување на сопствените радосни, но и тажни моменти итн. Миксот од различни етникуми во чалгиските состави влијаел и врз изведбата на музичкиот репертоар. Па така, свадбите биле едни од најзначајните настани каде што можел да се слушне чалгискиот звук.

Во однос на музичките форми во македонската чалгиска музичка традиција, ќе истакне Чичаковски, музичките форми кои биле присутни во нашата чалгија во минатото биле преземени од турската музика, но редоследот по којшто се свиреле и што претставувал еден вид на посебна музичка целина за започнување на свадбата (турската), најверојатно го одредувале и прилагодувале самите чалгаици. Инструменталната музичка форма *таксим* може да се изведе на различни музички инструменти и таа претставува импровизација како вовед во другите форми кои следат, кој не се придржува до одреден *усул* (ритмички образец), што значи дека најчесто е во *rubato* импровизација во слободен ритам и може да се изведува во еден макам или, пак, да содржи модулации во повеќе маками. Самите таксими претставуваат вовед на соло инструментална импровизација во слободен ритам, на еден инструмент (на пример канон), додека останатите инструменти, како што се думбушот, виолината, утот и кларинетот, мируваат или, пак, го свират основниот тон на макамот.

Пешреват претставува инструментална форма која содржи четири дела кои, пак, се нарекуваат „хане“. По секое *хане* следува дел кој се нарекува *теслим*, а тоа секогаш завршува на основен тон. Оваа форма најчесто содржи големи усули. По *пешреват* најчесто следува песна на турски јазик, која се нарекува *шарки*, а таа е во истиот макам како *таксимот* и *пешреват* кои претходеа. Турските инструментални форми: *пешрев*, *шарки*, *саз семаи* и *лонга*, според својата мелодија и структура, се дефинирани и конкретни, за разлика од *таксимот* и *мането* кои претставуваат слободни импровизации со неодредена форма.

Сите овие карактеристики важат и за македонската чалгија, додава кандидатот. Сепак, треба да се напомене дека различната географска застапеност на чалгиската музика придонела за појавата на одредени разлики во однос на звучноста. Секој град има свои карактеристики и белези кои се чувствуваат во чалгијата, а сите тие се поврзани со чалгаиците од својот град.

Во продолжение на текстот следува аналитички приказ на *Таксимот* како момент на експресија на изведување во македонската чалгиска музичка традиција.

Кога се работи за моментот на изведување на *таксимот*, до израз доаѓаат музикалноста и техничката подготвеност на изведувачот, истакнува Чичаковски. Не постојат некои посебни правила при изведбата, но инструменталистот мора да поседува големо практично искуство. Импровизацијата, односно *таксимот*, најчесто започнува во нискиот звучен регистар од инструментот и е придружена со подолги нотни траења. Мелодиската линија свирачот ја создава спонтано, со големо чувство и тенденција на градација. Со текот на интерпретацијата мелодиската линија, ја достигнува својата кулминација, додавајќи дека (технички да се развива со побрзи нотни движења каде што мелодијата се движи кон највисокиот тон од импровизацијата), при што на самото место се прави своевиден застој во мелодиското движење, со што кај слушателот се создава силна импресија на совршенство во изведбата. Потоа следат постепени мелодиски движења надолу, и враќање на мелодиската линија кон почетокот, каде што повторно во овој дел од мелодиската линија можат да се сретнат побрзо отсвирени тонови повторно до израз доаѓа техничкото *мајсторство* на инструменталистот. Па така, со смирани и подолги нотни траења на мелодиската линија се приведува кон крајот исто онака како на почетокот на импровизацијата, при што се постигнува комплетото смирување на самата мелодија, а со тоа доаѓа и најавата за слушателот дека веќе следува крајот на импровизацијата.

При вокално-инструменталната изведба на некоја песна постојат делови кои се земени од мелодиската линија на песната, каде што унисоно почнуваат да свират сите или повеќето инструменти од оркестарот, па некаде во средината од мелодијата му се отстапува местото за импровизирање на инструменталистот од неколку тактови, за потоа повторно да следи заедничкото унисоно свирење на мелодиската линија од песната, објаснува Чичаковски. Исто така, постојат и цели мелодиски линии кои се базираат на импровизација, во кои на почетокот се најавува скалата – *макамот*, во кој ќе биде изведена импровизацијата.

Во текот на таксимот, канонцијата може да модулира во неколку тоналитети или пак да користи маками, различни од почетните, но на крај повторно мора да се врати во онаа скала или макам во кој ја почнува импровизацијата. Тоа е веќе повисок стадиум на импровизирање од страна на солистот и користење на своите знаења, бидејќи постојат правила, кои скали и маками би можеле во таков случај да се користат. Дозволено е користење на голем број орнаменти, како што се разните *морденти*, *предудари*, *гласанда* нагорни и надолни, скокови во разни интервали, се во зависност од подготвеноста на самиот инструменталист (изведувач на вокално-инструменталната творба) да ја покаже својата виртуозност, додава кандидатот. Прстите од левата и од десната рака, поточно показалецот, се носечките во изведувањето на мелодијата за канон. Брзината на тие два прста кај изведувачот мора да биде на највисоко ниво. Главната мелодиска линија, вели тој, се базира во десната рака, додека левата е онаа која што работи со *мандалата* (металните делови за формирање на скалите или макамите) која, истовремено ѝ помага на десната рака во мелодијата. Во минатото е многу познато дека канонците ја свиреле мелодијата и импровизирале еднолиниски, односно *унисоно* или само на некои места мелодијата ја свиреле во октави.

Денес, истакнува Чичаковски, потребата да се покаже што повеќе виртуозноста на канонцијата, го збогатило свирењето, а со тоа и импровизирањето на инструментот. Се употребуваат разложени акорди – *арпеџа* во левата рака, кои хармонски ја придружуваат мелодијата во десната рака. Во текот на свирењето покрај постарата варијанта, свирење во октави, се употребува и свирење во терци или сексти. Комплетно може да се воочи потребата на инструменталистот хармонски да ја збогати мелодијата, од онаа во минатото каде што до израз доаѓа еднолиниската мелодија при начин на изведување.

Потребата од модерен звук секогаш, истакнува Чичаковски, го носи инструменталистот кон откривање на нови начини за импровизирање. Техничкото усовршување на инструментот, пак, овозможува понатамошно развивање на канонцијата на технички план. Создавањето на електричен канон е веќе, на еден начин, најголемото достигнување во усовршувањето, но тоа сигурно нема да биде и последно. Во голема смисла, канонот почнува да ги имитира или заменува другите инструменти, а брзината на инструменталистот достигнува и до највисокото ниво.

Кандидатот го посочува стариот и навиот стил на свирење на изведуваните мелодии и импровизациите кај канонот. Заради зачувување од заборав на старата традиција, инструменталистот мора да го познава стариот начин на свирење. Тоа е музички стил кој е препознатлив за минатото, за нашите претци, за оние кои ја создале базата за свирење на овој инструмент, како белег кој е препознатлив кај нас и во светот. Но, истовремено треба да се негува и модерниот начин на изразување. Инструменталистот, за да биде приметен од останатите домашни и светски музичари, со кои би можел да оствари соработки, мора да работи и на својата брзина и на современите техники на изразување. Затоа, неопходно е да се образува за дадениот инструмент, а најпосле во нашата држава се отворени студиски програми за изучување на инструментот канон, на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, на Музичката академија. Со тоа е направен еден значаен историски момент, така што со примената во едукативниот систем канонот, кој комплетно припаѓа во нашата градска музичка традиција е сочуван од заборав.

Доколку ја анализираме техниката на свирење во минатото и денес, се забележуваат големи разлики, додава Чичаковски. Во минатото во најголема мера канонот не се користел како солистички, туку како оркестарски инструмент. Со тоа, самите технички можности на инструменталистот не доаѓале многу до израз, а и самото свирење на мелодиите не барале голема брзина во изведувањето. Во денешно време, посебно инструменталистите на канон кои потекнуваат и се школувале во Турција, а самите тие се носители и го наметнуваат денешниот стил на свирење, се одликуваат со најсовршени техники на инструментот канон. Покрај брзината на темпо при свирењето на мелодиската линија, примената на *стакатото* и свирење во октави, свирењето на разните хроматски скали, свирењето во *маками* во четврт степени, па и свирењето без

плектруми, туку само со нокти и тоа на сите прсти, се дел од техниките на свирење кои се употребуваат денес. Во најголема мера, мелодијата се свира со десната рака, додека левата служи за менување на позицијата на мандалата и за разни украси во мелодијата. Многу голема улога во денешното свирење има и ноктот на палецот од левата рака. Со него се прават украси кои со многу брз удар по жицата, создаваат мелодиски орнаменти, кои се нарекуваат *фиске*. Со истиот прст се прават и многубројните глисанда, каде што со лизгање по жицата се украсува мелодијата.

Од земјите што не опкружуваат нас, во едукативниот систем овој инструмент се изучува најмногу во Турција. Таму егзистираат и средни училишта, но и разни високи школи за канон. Училишта за канон постојат и во Грција. Иако грчката држава води силна политика дека византиската музика и канонот како инструмент припаѓаат и се дел исклучиво на грчката традиција. Тие немаат направено услови овој дел од традиционалната култура да влезе во државниот едукативен систем и тие остануваат да се изучуваат само како составен дел од приватни музички училишта.

Третата глава е насловена „Остатоци од макамски системи во некои вокално-инструментални музички примери во Македонија (Аналитички осврт врз исклучителни примери од чалгиската музичка традиција во Македонија)“ (стр. 155-185). Најнапред, во воведното излагање на ова поглавје, кандидатот повторно се навраќа на составот на чалгиските оркестри во кои застапени се музичките инструменти *канон*, *ут*, *кларинет*, *виолина*, а од ударните инструменти се *дајрет*, *дефот* и *тарабуката*. Кога ќе се анализираат изведувачките можности на самите мелодиски инструменти, додава Чичаковски, ќе дојдеме до заклучок дека тие се во можност да изведуваат мелодија која е со *глисанда* (нагорни и надолни), *орнаменти* преку еден тон и разни други *трилери* кои можат да се изведат со спуштање на тонот преку четврт тонови. Тоа е возможно поради тоа што виолината и утот се инструменти без прагови, кларинетот со помош на техниката на дување може да изведува глисанда без прекин, а канонот со помош на мандалата и техниката на свирење со прсти, исто така може да ги изведува истите украси.

Некои научници, истакнува кандидатот, самиот стил на изведување го нарекуваат *ала турка*, со мислење дека потекнува од турско-ориенталниот стил на свирење, но доколку се анализира самата Византиска музика, ќе забележиме дека корените се од многу поодамна, односно дека ориенталниот стил на свирење е само надградба на византискиот стил на музика. Препознатливи за овој тип на музика се ориенталните скали, наречени *маками*, кои постојат во голем број и секоја од нив си има свое име. Тоа е нешто слично на старогрчките скали кои се нарекуваат *модуси*.

Се навраќа на фактот дека чалгиските оркестри се популарни и барани во XVIII, XIX, сè до почетокот на XX век. Со почетокот на Балканските војни, Првата и Втората светска војна, додава тој, се случува комплетен пресврт во однос на музиката. Луѓето, сакајќи да бидат повеќе популарни, го напуштаат стариот стил на свирење, каде што базата е Цариград (Константинопол или Истанбул, без разлика како ќе го наречеме) и се свртуваат кон западна Европа. Од таму веќе доаѓа примерот за модата, архитектурата, па и музиката. Тоа е периодот кога се напушта стилот *ала турка* и се заменува со *ала франга*. Периодот кога носијата се заменува со фустани кај жените, а со костими кај мажите. Фесовите се заменуваат со шешири, а опинците се заменуваат со кондури.

Промената се чувствува и во музиката. Макамите се заменуваат со дур-молскиот систем, кој што потекнува од класичната музика од Австрија, Германија и Франција. Местото на чалгиските инструменти го заземаат западноевропските инструменти, како што се разните видови на мандолини, гитари, контрабас, флејти, труби, саксофони и инструментот кој е лесен за транспорт, свира повеќе мелодиски линии и голем број на тонови, а тоа е хармониката, кој е најактуелен по Втората светска војна. Почнуваат да се свират разните полки и валцери како музички форми, а се заменуваат лонгите и сиртата. Мелодиските линии, односно песните и ората, почнуваат да се свират со новите европски инструменти, кои како погласни, придонесуваат за подобрата забава кај луѓето, ги заменуваат старите чалгиски и ги испраќаат во историјата. Со тоа и стариот

стил на свирење, односно свирењето во четврт степени, како најмало растојание помеѓу тоновите, се заменува со класичните скали, каде што најмалото растојание е полустепен.

Макамот или *мекамот*, модифицирано на македонски јазик, служел да ја даде почетната атмосфера и штимот во кој понатаму ќе се изведува мелодијата. Макамите, додава тој, се тонски низи или скали, кои се составени од неколку тонови 4, 5, 6, но не мора да бидат од 8 тонови, како што е правило во класичната западноевропска хармонија и дека секој од макамите си има свое име, а инструменталистот мора да ја знае градбата, односно да има предвид дали следува степен, полустепен или чевртстепен во самата низа. Поради тоа, изведувачот го кажува почетниот тон и името на макамот и почнува него да го свири. Доколку инструменталистот доволно добро ги познава макамите, може многу лесно да се движи и да модулира од еден во друг макам.

Потоа следува аналитички осврт на 37-те примери на чалгиски песни и три ора, во кои можат да се препознаат дел од макамите, како начин на изразување од стариот стил на свирење, а кои подоцна истите мелодии се трансформирани во дур-милски систем.

Во заклучните согледувања, кандидатот ги истакнува најважните сегменти опфатени во тезата.

Потоа следува резиме на англиски јазик, а во последното, шестото поглавје, се наоѓа библиографија на трудовите и на изворите од каде што е црпен материјалот.

Предмет на истражување:

музичкиот инструмент канон како дел од градската музичка традиција во Македонија.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Кандидатот мошне студиозно пристапува кон материјалот што беше предмет на истражување, кој претставува исклучителен предизвик во областа етноорганологија, бидејќи опфаќа тематски подрачја кои не се премногу истражувани во нашата земја, а особено поради фактот дека тие тематски подрачја терминологски не се сосема класифицирани и дефинирани, но затоа претставува поттик за понатамошно фокусирање токму на овие проблематики.

Краток опис на применетите методи

При изработката на докторската дисертација, кандидатот ги применува следниве методи: *историско-морфолошка метода, културно-историска метода, компаративна метода, структурно-типолошка метода, метода на анализа, метода на синтеза, структурно-типолошка метода и метода на картографирање.*

Со примената на *историско-морфолошката метода*, заснована на проучување на канонот, на интернационално ниво, како дел од чалгискиот инструментариум, се следат неговиот дизајн, материјал и начин на изработка, акустични и технички параметри, природата на функционирање и практична употреба.

Со примена на *културно-историската метода* се следи чалгиската музичка традиција во Македонија, како културна појава што се одвивала во минатото и како таа се одвива денес.

Со примена на *компаративната метода* се следат: сличностите и разликите во постоењето, развојот и внатрешните процеси на градската музичка традиција во Македонија, нејзините некогашни и денешни изразни компоненти, трансформациите на стариот и новиот тонски систем на изведување, како и постепеното губење на некои традиционални форми на изразување.

Потоа, преку методата на *анализа*, компаративно се набљудуваат сличностите и разликите помеѓу четирите градски центри со типични чалгиски стилови на музицирање. Методот на анализа овозможува подетално етномузиколошки да се обработат регистрираните музичките примери на вокално-инструменталните примери на чалгиски песни, при што извлечени се генералните заклучоци за специфичностите кои претставуваат карактеристични црти за чалгискиот музички жанр.

Со помош на *методата на синтеза* се изведени заклучоци за остатоците од макамскиот систем во некои вокално-инструментални музички примери во Македонија, дека чалгиската музика сè уште се негува преку процесот на неформалното образование, но во малку видоизменета форма.

Структурно-типолошката метода и *методата на картографирање* имаат голема и посебна примена во набљудувањата на културните музички феномени кои помогнаа да се истакнат спецификите на овој вид музичко изразување во минатото, а добар дел и денес.

Преку *методата на картографирање*, односно со исцртување на карта се претставени градските центри во кои е застапена чалгиската музика (исцртување на карта во која со посебни знаци се претставени градовите во чии чалгиски оркестри е застапен и не е застапен инструментот како н).

Краток опис на резултатите од истражувањето

Од извршената анализа дека музичкиот инструмент канон претставува дел од градската музичка традиција во Македонија се дознава дека изборот на темата од страна на кандидатот е научно оправдан, бидејќи станува збор за еден репрезентативен сегмент, кој содржи етноорганолошка разновидност, но и специфичности кои се одлучувачки фактори за евидентирање на чалгијата како жанр во која инструментот канон претставува дел од градската музичка традиција во Македонија.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот м-р Тимко Чичаковски, со наслов: **МУЗИЧКИОТ ИНСТРУМЕНТ КАНОН КАКО ДЕЛ ОД ГРАДСКАТА МУЗИЧКА ТРАДИЦИЈА ВО МАКЕДОНИЈА**, претставува истражување од областа на етноорганологијата. Изработката на оваа докторска дисертација е збогатување на етноорганологијата со сознанија за состојбата на застапеноста на музичкиот инструмент канон како дел од градската музичка традиција во Македонија во минатото и денес.

Целта на овие истражувања е да се согледа целокупната комплексност на инструменталната традиција во Македонија, како нераскинлив дел од македонската градска музичка традиција, а истовремено да се утврдат улогата и местото на музичкиот инструмент канон како дел од музичка традиција, кои, со голема љубов, се практикувала во македонските градови во минатото, а добар дел се практикува и денес.

Докторската дисертација на кандидатот м-р Тимко Чичаковски, со наслов: **МУЗИЧКИОТ ИНСТРУМЕНТ КАНОН КАКО ДЕЛ ОД ГРАДСКАТА МУЗИЧКА ТРАДИЦИЈА ВО МАКЕДОНИЈА**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот Тимко Чичаковски, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- Употреба на макамите хиџас и шедерабан во македонската чалгиска традиција, *Македонски фолклор*, бр. 75/XLI, Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје, 2019.
- Стили на изведување на инструментот канон во државите каде што е традиционален инструмент, *Македонски фолклор*, бр. 77-78/LI, Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје, 2020.

Заклучок и предлог

Главни научни придонеси на кандидатот се: етномузиколошки и етноорганолошки.

Подрачјето на примена и ограничувањата се: музичкиот инструмент канон и чалгиската музичка традиција во Македонија .

Можните понатамошни истражувања се: етноорганолошки.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Научниот совет на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот **м-р Тимко Чичаковски** со наслов: **МУЗИЧКИОТ ИНСТРУМЕНТ КАНОН КАКО ДЕЛ ОД ГРАДСКАТА МУЗИЧКА ТРАДИЦИЈА ВО МАКЕДОНИЈА.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Ермис Лафазановски, претседател, с.р.

Проф. д-р Родна Величковска, ментор, с.р.

Проф. д-р Димитрије Големовиќ, член, с.р.

Проф. д-р Катерина Петровска-Кузманова, член, с.р.

Проф. д-р Горанчо Ангелов, член, с.р.